

A 5434

REFORMÁTUS ÁRVAMIAZI KÉPES NAPTÁR

1941

CSALÁDI KRÓNIKA

Boldog az, aki féli az Urat; aki az ő útjaiban jár! Bizony kezed munkáját eszed! Boldog vagy és jól van dolgod. Fele-séged mint a termő szőlő házában belsejében; fiaid mint az olajfa-csemeték asztalod körül. Ime így áldatik meg a férfú, a'ki féli az Urat!
(Zsolt. 128. 1-4.)

Családapa neve:

Születési helye, ideje:

Családanya neve:

Születési helye, ideje:

A szülők esküvőjének helye és ideje:

Gyermekek neve	születési helye	év, hó, nap
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Folyó évben a családban

Konfirmált:

Házasságot kötött:

Meghalt:

REFORMATUS

**ÁRVAHÁZI
KÉPES NAPTÁR**

1941
ROMÁN

Kiadja:
a Királyhágómelléki
Református Egyházkerület
Irattejesztése

ÁRA: 60 FILLÉR

SZERKESZTETTE:
CERNÁK BÉLA
egyházkerületi főjegyző.

XV-İK ÉVFOLYAM.

Nyomatott a könyvnyomdászat 500. évében
A „KÁLVIN” KÖNYVNYOMDÁBAN
NAGYVÁRAD, NAGY SÁNDOR-UTCA 14.
Telefon-szám: 13-30.

DEBRECENI REF. FŐISKOLA

Szamp 67,799

KÖNYVTÁRA. A 5434

Boldogasszony hava

Régente: Vizöntő hava

Január

Téli hó

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Katolikus naptár	Egyesített gör. naptár	Nap	
				kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szerda	Újév	Újév	Újév	7 48	16 20
2 Csüt.	Ábel, Béla	Makár	Szilveszter	48	21
3 Péntek	Zsongor	Genovéva sz. †	Malakiás pr.	48	21
4 Szomb.	Izabella	Titusz pk.	70 apostol	48	22

1. URNAPJA. A református ember fővigasztalása. Róm. 14, 7-8.

5 Vasár.	Árpád	Jézus sz. neve	Teopemi	7 48	16 23
6 Hétfő	Háromkirályok	Vizkereszt	Epifánia	48	24
7 Kedd	Attila	Lucián vt.	Ker. Ján.	48	25
8 Szerda	Szörény	Szörény	Dominika	47	26
9 Csüt.	Etele	Julian vt.	Polyeukt	47	28
10 Péntek	Apor, Vilmos	Vilmos pk. †	N. Gergely	46	29
11. Szomb.	Ágota	Higin p. vt.	Teodóz ap.	46	30

2. URNAPJA. Az én bűnöm az én nyomoruságom. Róm. 7, 22-25.

12 Vasár.	Ernő	Szentcsalád	Taciana	7 45	16 32
13 Hétfő	Vidor	Veronika	Hermil	45	33
14 Kedd	Bódog	Hilár pk. ea.	Szinai vtk.	44	34
15 Szerda	Mór	Remete Sz. Pál	János	44	35
16 Csüt.	Péter	Marcell p. vt.	Sz. Pét. láncai	44	37
17 Péntek	Antal	Antal ap. †	N. Antal ap.	43	38
18 Szomb.	Piroska	Piroska sz. vt.	N. Atanáz	42	40

3. URNAPJA. Az emberi természet romlottságának eredete. Róm. 5, 12.

19 Vasár.	Sára	B. Margit	Makár	7 41	16 41
20 Hétfő	Fábián	Fáb. és Seb.	Eutim ap.	40	43
21 Kedd	Ágnes	Ágnes sz. v.	Maxim hv.	39	44
22 Szerda	Vince	Vince vt.	Timót	38	46
23 Csüt.	Mária	Raimund	Kelemen	37	47
24 Péntek	Tinót	Tinót pk. †	Xene	36	48
25 Szomb.	Pál	Pál megtérése	Naz. Gergely	36	49

4. URNAPJA. Isten igazságos is, irgalmas is. II. Móz. 34, 6-7.

26 Vasár.	Aba	Polikárp	Xenoph	7 35	16 51
27 Hétfő	Zsolt	Aranysz. János	Krizosztom	34	53
28 Kedd	Károly	Nolai Péter	Efrém	32	55
29 Szerda	Adél	Szal. Sz. Ferenc	Ignác er.	31	56
30 Csüt.	Bojta	Martina sz.	3 püspök	29	58
31 Péntek	Szemere	Bosco János †	Cirus és Ján.	29	59

A hold fényváltozásai :

☾ Első negyed 5-én
14 óra 40 perc.

☽ Holdtölte 14-én 12
óra 4 perc.

☾ Utolsó negyed 20-án
10 óra 3 perc.

☉ Újhold 27-én 12 óra
11 óra 1 perc.

Elsején a nap hossza
18 óra 32 perc, a hó végéig
58 perccel nő.

*Időjárás százéves naptár
tapasztalatai szerint :*

Január. 1 től—12-ig mér-
sékelt hideg, 16-tól az idő
enyhü', eső és havazás.
A hó végén enyhébb idő.

Január

Feljegyzések :

Bibliaolvasó vezértartal az 1941-ik évre. — Január

1. Zsolt. 124.	12. Márk 2 : 23—28.	23. Márk 5 : 35—43.
2. Márk 1 : 1—8.	13. „ 3 : 1—6.	24. „ 6 : 1—6.
3. „ 1 : 9—13.	14. „ 3 : 7—19.	25. „ 6 : 7—13.
4. „ 1 : 14—20.	15. „ 3 : 20—35.	26. „ 6 : 14—29.
5. „ 1 : 21—28.	16. „ 4 : 1—20.	27. „ 6 : 30—44.
6. „ 1 : 29—34.	17. „ 4 : 21—25.	28. „ 6 : 45—56.
7. „ 1 : 35—39.	18. „ 4 : 26—29.	29. „ 7 : 1—23.
8. „ 1 : 40—45.	19. „ 4 : 30—34.	30. „ 7 : 24—30.
9. „ 2 : 1—12.	20. „ 4 : 35—41.	31. „ 7 : 31—37.
10. „ 2 : 13—17.	21. „ 5 : 1—20.	
11. „ 2 : 18—22.	22. „ 5 : 21—34.	

MINDEN REFORMÁTUS CSALÁD asztalán ott kell hogy legyen a

BIBLIA.

Csak Újszövetség ára 15—20 Lei.

Teljes biblia 80 leitől 600 Leig.

Bőjtelő hava

Régeinte: Halak hava

Február

Téliutó

28 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Katolikus naptár	Egyesített gör. naptár	Nap	
				kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szomb.	Ignác, Enikő	Ignác pk.	Simeon és A.	7 28	17 1

5. URNAPJA. Isten igazsága elégtélt kiván. Róm. 8, 3—4.

2 Vasár.	Karolina	Gysz. B. A.	Triodium	7 26	17 2
3 Hétfő	Balázs	Balázs pk.	Simeon és A	25	4
4 Kedd	Rákhel	Korz. András pk	Izidor	23	5
5. Szerda	Ágota	Ágota sz. vt.	Teodula	22	7
6 Csüt.	Dorottya	Dorottya sz. vt.	Bukol	21	9
7 Péntek	Iringó	Romuald †	Partén pk.	20	10
8 Szomb.	Aranka	Máthai János	Tódor vt.	18	11

6. URNAPJA. Kicsoda az én Megváltóm. I. Kor. 1. 30

9 Vasár.	Csilla	Hetvened vas.	Hetvened	17	17	13
10 Hétfő	Gabriella	Skolasztika	Karalamp vt.	15	15	
11 Kedd	Dezső	Lurdi Mária	Balázs vt.	12	17	
12 Szerda	Lidia	7 szerv. alap.	Mélet pk.	11	19	
13 Csüt.	Ella	Ricci Katalin	Martinian	11	19	
14 Péntek	Bálint	Bálint vt. †	Auxent	9	21	
15 Szomb.	Erik	Kolomb. Kolos	Onezim	7	23	

7. URNAPJA. Megigazulásom egyedüli útja. Róm. 3, 24—25.

16 Vasár.	Juliánna	Hatv. vas	Hushagyó	7 5	17 25
17 Hétfő	Álmos	Donát pk. vt.	Tódor	3	26
18 Kedd	Ellák	Simon pk. vt.	Leó p.	2	28
19 Szerda	Zsuzsánna	Konrad hv.	Appia	1	28
20 Csüt.	Aladár	Aladár pk.	Leó pk.	6 59	30
21 Péntek	Eleonóra	Eleonóra	Timót	57	32
22 Szomb.	Johanna	Péter székfogl.	Eug. sz. vtk	55	34

8. URNAPJA. A szentháromság titka. 1. János 5, 7

23 Vasár.	Tas	Farsang vas.	Vajhagyó	6 53	17 35
24 Hétfő	Mátyás	Mátyás aps.	János f. m.	51	37
25 Kedd	Géza	Géza vt.	Taráz	49	39
26 Szerda	Dénes	Hamv.-sz. †††	Porfir	48	40
27 Csüt.	Margit	Kort. sz. M. ††	Prokóp	45	41
28 Péntek	Elemér	Román ap. †††	Vazul	44	43

A hold fényváltozásai:

☾ Első negyed 4-én 12 óra 42 perc.

☾ Holdtölte 12-én 1 óra 26 perc.

☾ Utolsó negyed 18-án 19 óra 7 perc.

☾ Újhold 26-án 4 óra 2 perc.

Elsején a nap hossza 9 óra 33 perc, a hó végéig 1 óra 24 perccel nő.

Időjárás százéves naptár tapasztalatai szerint:

Február. Az első napok borongósak, 5-én derültebb idő, 6-7 újból havazások. 8-10. között kemény, csipős hideg, majd enyhébb napok következnek. A hó második fele szeles és zord.

Február

Feljegyzések:

Bibliaolvasó vezérfonal az 1941-ik évre. — Február.

1. Márk 8 : 1—9.	11. Márk 10 : 17—22.	20. Dániel 5 : 1—9.
2. „ 8 : 10—21.	12. „ 10 : 23—31.	21. „ 5 : 17—30.
3. „ 8 : 22—26.	13. „ 10 : 32—45.	22. „ 6 : 1—19.
4. „ 8 : 27—38.	14. „ 10 : 46—52.	23. „ 6 : 20—29.
5. „ 9 : 1—13.	15. Dániel 1.	24. „ 7 : 1—12.
6. „ 9 : 14—29.	16. „ 2 : 1—13,	25. „ 7 : 13—15.
7. „ 9 : 30—37.	24—35.	26. „ 7 : 16—28.
8. „ 9 : 38—50.	17. „ 2 : 36—49.	27. „ 9 : 4—14.
9. „ 10 : 1—12.	18. „ 3 : 1—18.	28. „ 9 : 15—19.
10. „ 10 : 13—16.	19. „ 3 : 19—30.	

Református Testvérem!

MEG VAN-E BIRTOKODBAN A

Heidelbergi Káté?

Ha nincs, szerezd be a Lelkészi Hivatalnál — Ára . . . 8 Lei.

Böjtmás hava

Rége: Kos hava

Március

Tavaszelő

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Katolikus naptár	Egyesített gör. naptár	Nap	
				kél. é. n.	nyug. é. p.
1 Szomb.	Levente	Albin	Eudocia	6 42	17 44
9. URNAPJA. Az Atya Isten a világ teremlője. Ap. Csel. 4, 24					
2 Vasár.	Lujza	Invocabit	Nb. 1. vas.	6 40	17 46
3 Hétfő	Taksony	Kunigunda ††	Eutrop	38	48
4 Kedd	Kázmér	Kázmér ††	Gerazim	37	48
5 Szerda	Lehel	Özséb Kán. ††	Konon	34	50
6 Csüt.	Jenő	Pérpétua ††	Amorii vtk.	32	51
7 Péntek	Tamás	Aqu. Tam. †††	Vazul vt.	30	53
8 Szomb.	Zoltán	Ist. János ††	Teofilakt	28	55
10. URNAPJA. Isten a világ gondviselője Máté 10, 29-31.					
9 Vasár.	Rebeka	Reminiscere	Nb. 2. vas.	6 26	17 56
10 Hétfő	Elemér	40 vértanu ††	Kodrát	25	57
11 Kedd	Aladár	Szilárd ††	Szofron pk.	23	58
12 Szerda	Gergely	I. Gergely p. ††	Teofánész	21	18
13 Csüt.	Bogát	Szabin ††	Nicefor pk.	19	2
14 Péntek	Matild	Matild †††	Benedek	17	3
15 Szomb.	Nemzeti ünnep	Nemzeti ünnep	Nemzeti ünnep	14	5
11 URNAPJA. Jézus az Atya Isten fia, a világ idvevilője I Kor. 3. 11.					
16 Vasár.	Dalma	Oculi	Nb. 3. vas.	6 12	18 6
17 Hétfő	Gertrud	Patrik pk. ††	Elek	11	7
18 Kedd	Sándor	Sándor pk. ††	Cirill pk.	9	9
19 Szerda	József	József ††	Krizsánt	7	11
20 Csüt.	Hubert	B. Csák Mór ††	Szabb vtk.	4	12
21 Péntek	Benedek	Benedek a. †††	Ij. Jakab	2	13
22 Szomb.	Viola	Gen. Katalin ††	Vazul vt.	0	15
12 URNAPJA. Krisztus hármastiszte. Ézs. 11. 1-2.					
23 Vasár.	Botond	Laetare	Nb. 4. vas.	5 59	18 16
24 Hétfő	Gábor	Gábor főa. ††	Zakariás	57	17
25 Kedd	Tihamér	Gyüm. B. A.	Gyüm. B. A.	54	19
26 Szerda	Manó	Emanuel ††	Gábor	52	20
27 Csüt.	Hajnalka	Damaszk. J. ††	Matrona vt.	50	22
28 Péntek	Gedeon	Kapiszt. J. †††	István	48	24
29 Szomb.	Bors	Augusztá ††	Márk pk.	46	24
13. URNAPJA. A keresztyén név jelenlősége. Ap. csel. 11, 26.					
30 Vasár.	Koppány	Fekete vas.	Nb. 5. vas.	5 44	18 26
31 Hétfő	Benjámín	Guidó ap. ††	Hipác	42	27

A hold fényváltozásai:

☾ Első negyed 6-án 8 óra 43 perc.

☽ Holdtölte 13-án 12 ó. 47 perc.

☾ Utolsó negyed 20-án 3 óra 51 perc.

● Újhold 27-én 21 óra 14 perc.

Tavaszkedvet 21-én 1 ó. 21 perc.

Elsején a nap hossza 11 óra 4 perc, a hó végéig 1 óra 39 perccel nő.

Időjárás százéves naptár tapasztalatai szerint:

Március. Egészen a hónap közepéig tart a zord, hideg időjárás, 15-e után az idő enyhébb, de borús és esős.

Március

Feljegyzések:

Bibliaolvasó vezérfonal az 1941-ik évre. — Március.

1. Dániel 12.	12. Ján. 15: 9—17.	22. Márk 11: 15—19.
2. Ján. 13: 1—5.	13. „ 15: 18—27.	27—33.
3. „ 13: 6—10.	14. „ 16: 1—15.	23. „ 12: 1—12.
4. „ 13: 12—20.	15. „ 16: 16—24.	24. „ 12: 13—17.
5. „ 13: 21—30.	16. „ 16: 25—33.	25. „ 12: 18—27.
6. „ 13: 31—38.	17. „ 17: 1—8.	26. „ 12: 28—40.
7. „ 14: 1—6.	18. „ 17: 9—19.	27. „ 12: 41—44.
8. „ 14: 7—17.	19. „ 17: 20—26.	28. „ 13: 1—13.
9. „ 14: 15—24.	20. Márk 11: 1—10.	29. „ 13: 14—23.
10. „ 14: 25—31.	21. „ 11: 11—14.	30. „ 13: 24—37.
11. „ 15: 1—8.	20—26.	31. „ 14: 1—11.

ISMERED-E A

HOZSÁNNA ÉNEKEK

vallásos összejövetelek használatára szerkesztett HANGJEGYES kiadású füzetünket? — Beszerezhető: a Lelkészi Hivataloknál. Ára 10 Lei.

Szt. György hava

Régente: Bika hava

Április

Tavaszhó

30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Katólikus naptár	Egyesített gör. naptár	Nap	
				éj. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Kedd	Hugó	Hugó pk. ††	Egyipt. Már.	5 40	18 29
2 Szerda	Áron	Paulai Fer. ††	Titusz	38	31
3 Csüt.	Buda	Rikárd pk. ††	Nikéta	36	32
4 Péntek	Csaba	Fájd. Szűz †††	György	33	33
5 Szomb.	Vince	Ferreri Vince †††	Diodor	32	34

14. URNAPJA. Krisztus szenvedése halála és emeltetése. Róm. 5, 8.

6 Vasár.	Edua	Virágvasárnap	Virágvas.	5 30	18 36
7 Hétfő	Akos	Herm. József ††	Kallóp vt.	28	37
8 Kedd	Lidia	Dénes pk. ††	Herodion	26	39
9 Szerda	Edömér	Kornád ††	Eupszik	24	40
10 Csüt.	Zsolt	Nagycsüt ††	Ferenc	22	42
11 Péntek	Nagypéntek	Nagypént. †††	Nagypéntek	21	42
12 Szomb.	Gyula	Nagyszomb. †††	Vazul pk.	19	44

15. URNAPJA. Harmadnapon halottaiból feltámadott Róm. 4, 25.

13 Vasár.	Husvét vas.	Husvét vas.	Husvét vas.	5 17	18 45
14 Hétfő	Husvét hétfő	Husvét hétfő	Husvét hétfő	14	47
15 Kedd	Emese	Anasztázia	Husvét kedd	12	48
16 Szerda	Áron	L. B. József	Iren	10	50
17 Csüt.	Rudolf	Anicét	Agapit	9	51
18 Péntek	Ilma	Apollonius vt. †	János szerz.	7	52
19 Szomb.	Kocsárd	Emma	Pafnuc	5	54

16. URNAPJA. Krisztus minket is új életre támaszt. Róm. 6, 2-8.

20 Vasár.	Győző	Fehérvasárnap	Teodor	5 3	18 55
21 Hétfő	Zsombor	Parz. Konrad	Január	1	57
22 Kedd	Ketel	Szótér, Kájusz	Syc Teodor	4 59	59
23 Szerda	Béla	Béla pk. vt.	György	58	59
24 Csüt.	György	György vt.	Szabá vt.	57 19	1
25 Péntek	Márk	Márk ev. †	Márk ev.	55	2
26 Szomb.	Ete	Kilit és Marc.	Vazul pk.	53	4

17. URNAPJA. Krisztus feltámadásának haszna. Eféz. 2, 4-5.

27 Vasár.	Gyöngyvér	Miseriordia	Sim. Jéz. r.	4 51	19 6
28 Hétfő	Valéria	Keresztes Pál	9 vértanu	49	7
29 Kedd	Róza	Péter vt.	Szozipater	48	8
30 Szerda	Katalin	Sz. József olt.	Jakab aps.	47	9

A hold fényváltozásai:

☾ Első negyed 5-én
1 óra 12 perc.

☽ Holdtölte 11-én 22
óra 15 perc.

☾ Utolsó negyed 18-án
14 óra 5 perc.

☾ Ujhold 26-án 14 óra
23 perc.

Elsején a nap hossza
12 óra 49 perc, a hó vé-
gégig 1 óra 35 perccel nő

*Időjárás százéves naptár
tapasztalatai szerint:*

Április. A hó első felé-
ben az idő nagyon vátozó,
13-19. felűnően enyhe és
kellemes, 17-től 21-ig is-
métborongós, majd szeles.
A hó végén, hó, der és
eső váltakozik.

Április

Feljegyzések:

Bibliaolvasó vezérfonal az 1941-ik évre. — Április.

1. Márk 14: 12—25.	12. Márk. 15: 42—47.	22. I. Sám. 9: 15—24.
2. „ 14: 26—31.	13. „ 16: 1—8.	23. „ 9: 25-10:12
3. „ 14: 32—42.	14. „ 16: 9—20.	24. „ 10: 17—27,
4. „ 14: 43—52.	15. I. Sám. 1: 1—2.	25. „ 12: 1—25.
5. „ 14: 53—65.	10—20.	26. „ 13: 7/b—14.
6. „ 14: 66—72.	16. „ 2: 1—11.	27. „ 14: 47- 15: 9
7. „ 15: 1—5.	17. „ 3.	28. „ 15: 10-26: 35
8. „ 15: 6—15.	18. „ 4: 1—18.	29. „ 16: 1—13.
9. „ 15: 16—21.	19. „ 7: 3—17.	30. „ 16: 14—23.
10. „ 15: 22—32.	20. I. Sám. 8: 1—9.	
11. Márk. 15: 33—41.	21. „ 9: 1—14.	

KERESZTYÉNI TANÍTÁSOK

Minden református család

szeresse meg SZIKSZAY GYÖRGY:

ÉS IMÁDSÁGOK című könyvét.

ÁRA VÁSZONKÖTÉSSEN: 130.— LEL.

Pünköszt hava
Régente : Ikrék hava

Május

Tavasztutó
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Katolikus naptár	Egyesített gör. naptár	Nap	
				kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Csüt.	Balambér	Fülöp és Jakab	Jeremiás	4 45	19 11
2 Péntek	Csaba	Atanáz †	N. Atanáz	43	12
3 Szomb.	Irma	Sz. Kereszt felt.	Teodor	41	14

18. URNAPJA. Krisztus felméne mennyekbe. Luk. 24. 50—51.

4 Vasár.	Zsigmond	Jubilate	Pelágia	4 40	19 15
5 Hétfő	Ubul	Piusz p.	Iréne vt.	38	17
6 Kedd	Sebő	János aps. ev.	Jób	37	18
7 Szerda	Gizella	B. Gizella	Sz. † megj.	35	19
8 Csüt.	Tünde	Mihály főa. m.	János ev.	34	20
9 Péntek	Zsuzsánna	Naz. Gergely †	Izaiás pr.	32	22
10 Szomb.	Viktor	Antónia	Zel. Simon	31	23

19. URNAPJA. Űl a mindenható Atya Istennek jobbára. Eféz. 1, 20—23.

11 Vasár.	Adolf	Cantate	Móc	4 29	19 25
12 Hétfő	Pongrác	Pongrác	Germán	25	26
13 Kedd	Szervác	B. Róbert	Gliceria	26	27
14 Szerda	Bonifác	Bonifác	Izidor vt.	25	28
15 Csüt.	Zsófia	Szál Sz. Ján.	Akill	24	30
16 Péntek	Mózes	Nep. János	Teodor	22	31
17 Szomb.	Edua	Paskál hv.	Andronik	21	32

20. URNAPJA. Jézus nagy parancsa. Máté 28, 18—21

18 Vasár.	Dengezik	Rogate	Pét. és Dén.	4 20	19 33
19 Hétfő	Törtel	Cölesztin † j. n.	Patrik vtk.	18	35
20 Kedd	Zoárd	Bernadin „ „ „	Talalé	17	36
21 Szerda	Árpád	Bobola A. „ „ „	Konst. és I.	17	36
22 Csüt.	Áldozócsüt.	Áldozócsüt.	Jézus mb.	16	37
23 Péntek	Dezső	Dezső pk. †	Mihály pk.	15	39
24 Szomb.	Eszter	Ker. segítsége	Simeon styl.	13	40

21. URNAPJA. Hiszek Szentlélekben. Ap. Csel. 2, 17—18

25 Vasár.	Orbán	Exeudi	K. Ján. fejev.	4 12	19 42
26 Hétfő	Tarján	Nérei Fülöp	Kárpusz	11	43
27 Kedd	Edömér	Béda et.	Hellád	10	44
28 Szerda	Emil	Ágoston pk.	Nicét	9	45
29 Csüt.	Kuthen	Pazzi Magd.	Teodózia	9	45
30 Péntek	Nándor	Arki Janka †	Izác	9	46
31 Szomb.	Angvalka	K. o. B. A. †††	Herma vt.	9	47

Ahold fényváltozásai:

☾ Első negyed 4-én 12 óra 49 perc.

☽ Holdtölte 11-én 6 óra 15 perc.

☾ Utolsó negyed 18-án 2 óra 12 perc.

☾ Újhold 26-án 6 óra 18 perc.

Elsején a nap hossza 14 óra 26 perc, a hó végéig 1 óra 13 perccel nő.

Időjárás százévesnaptár tapasztalatai szerint:

Május. Szép, derűl, verőfényes napokkal kezdődik, 8-án zivatar, 9–14, nagyon változó, esős napok, 15–23. részint szép, részint szeles, 24-én zord de aztán ismét szép s kellemes idő.

Május

Feljegyzések:

Bibliavásó vezérfonal az 1941-ik évre — Május.

1. I. Sám. 17: 1—22.	11. I. Kor. 1: 18—25.	22. Cselek. 1: 4—14.
2. „ 17: 13—26.	12. „ 1: 26—31.	23. I. Kor. 6: 12—20.
38—51.	13. „ 2: 1—5.	24. „ 7: 1—16.
3. „ 18: 1—16.	14. „ 2: 6—16.	25. „ 7: 17—24.
4. „ 20: 1—13.	15. „ 3: 1—4.	26. „ 7: 25—40.
5. „ 20: 24—42.	16. „ 3: 5—15.	27. „ 8: 1—6.
6. „ 24. r.	17. „ 3: 16—26.	28. „ 8: 7—13.
7. „ 28: 4—20.	18. „ 4: 1—5.	29. „ 9: 1—6.
8. „ 31: 1—13.	19. „ 4: 14—21.	30. „ 9: 7—15.
9. I. Kor. 1: 1—9.	20. „ 5: 1—13.	31. „ 9: 16—23.
10. „ 1: 10—17.	21. „ 6: 1—11.	

Ajánljuk olvasóinknak **URAY SANDOR** debreceni lelkipásztor által írt és minden alkalomra használható

Imakönyvet.

Megjelent az íratlertérítési osztályunk kiadásában. — Beszerezhető a **LELKÉSZI HIVATALOKNÁL** Ára . . . 10 Lei.

Szent Iván hava

Rége: Rák hava

Junius

Nyárelő

30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Katólikus naptár	Egyesített gör. naptár	Nap	
				kél. ó. p.	nyug. ó. p.
22. URNAPJA. Hiszek egy kövönseges ker. anyaszentegyháza! Ef. 2, 19-22.					
1 Vasár.	Pünk. vas.	Pünköst vas.	German	4	7 19 48
2 Hétfő	Pünk. hétfő	Pünköst hétfő			6 49
3 Kedd	Klotild	Klotild	Paula sz.	6	50
4 Szerda	Kerény	K. Fer. Kán. ††	Metrofán	5	51
5 Csüt.	Denge	Bonifác pk. vt.	Tiri Dorót	4	52
6 Péntek	Levente	Norb. pk. †††	Thekla	4	53
7 Szomb.	Szabolcs	Róbert hv. ††	Teodót vt.	3	54
23. URNAPJA. Egyedül hit által igazulunk meg. Gal. 2, 16					
8 Vasár.	Médárd	Szenhároms.	Szenh. v.	4	3 19 54
9 Hétfő	Jolánka	Primus és Fel.	Ciril és Ata	3	54
10 Kedd	Margit	Margit kir.-né	Sándor	3	55
11 Szerda	Barnabás	Barnabás ap.	Barnabás ap.	3	56
12 Kedd	Ozdor	Urnapija	Onufriusz	3	56
13 Péntek	Szilárd	Páduai Antal †	Aquilina	2	57
14 Szomb.	Karolina	Nagy Sz. Vazul	Metód	2	57
24. URNAPJA. A jó cselekedetek nem elegendők az üdvössécre. Luk. 17. 10.					
15 Vasár.	Vidor	Jolán	Ámosz	4	2 19 58
16 Hétfő	Ilma	Régisz Ferenc	Tikon	2	58
17 Kedd	Töhötöm	Rainer hv.	Szábel	2	59
18 Szerda	Leontina	Efrém ea.	Leonc	2	50
19 Csüt.	Gyárfás	Gyárfás, Protáz	Judás aps.	2 20	0
20 Péntek	Keve	Jézus szive †	Metód pk.	2	0
21 Szomb.	Alajos	Gonz. Alajos	Julián vt.	2	0
25. URNAPJA. Honnan származik a hit. Róm. 10, 17.					
22 Vasár.	Huba	Paulin pk.	Őzséb	4	3 20 0
23 Hétfő	Zoltán	Ediltrud	Agrippina	3	1
24 Kedd	Iván	Ker. Ján. szül.	Ker. Ján. sz.	3	1
25 Szerda	Vilmos	Vilmos hv.	Febrónia	3	1
26 Csüt.	János és Pál	János és Pál	Dávid	4	1
27 Péntek	László	László kir. †	Sámson	4	1
28 Szomb.	Szeréna	Ireneus	Cirusz és Ján.	5	1
26. URNAPJA. A keresztség sákramentoma. Márk 16, 15-16.					
29 Vasár.	Péter és Pál	Sz. Péter és Pál	Péter és Pál	4	6 20 1
30 Hétfő	Tihamér	Pál emlékezete	2 apostol	6	1

A hold fényváltozásai:

☾ Első negyed 2-án 22 óra 56 perc.

☽ Holdtölte 9-én 13 óra 34 perc.

☾ Utolsó negyed 16-án 16 óra 45 perc.

☉ Újhold 24-én 20 óra 22 perc.

Elsején a nap hossza 15 óra 41 perc, 22-ig 16 perccel nő, azután a hó végéig 2 perccel fogy.

Nyárkezdet 21-én 20 óra 34 perc.

Időjárás százéves naptár tapasztalatai szerint:

Junius. Gyönyörű napsütéses és jó meleg, 19–30. gyakori a zivatar és helyenkint erős zápor.

Junius

Feljegyzések:

Bibliolvasó vezérfonal az 1941-ik évre. — Junius.

1. I. Kor. 9: 24—27.	11. I. Kor. 12: 28—31.	21. I. Kor. 15: 20—28.
2. „ 10: 1—13.	12. „ 13: 1—13.	22. „ 15: 29—34.
3. „ 10: 14—22.	13. „ 14: 1—5.	23. „ 15: 35—49.
4. „ 10: 23—33.	14. „ 14: 6—9.	24. „ 15: 50—53.
5. „ 11: 2—16.	15. „ 14: 10—19.	25. „ 15: 54—58.
6. „ 11: 17—26.	16. „ 14: 20—25.	26. „ 16: 1—9.
7. „ 11: 27—34.	17. „ 14: 26—33.	27. „ 16: 10—14.
8. „ 12: 1—3.	18. „ 14: 34—40.	28. „ 16: 15—18.
9. „ 12: 4—11.	19. „ 15: 1—11.	29. „ 16: 19—24.
10. „ 12: 12—27.	20. „ 15: 12—19.	30. Zsolt. 115.

A BIBLIAOLVASÓ NAPTÁRBAN felsorolt szent ígék magyarázatát megtalálod

„ITT AZ ISTEN KÖZTÜNK”

című BIBLIAOLVASÓ KALAUZban. — Beszerezhető a Lelkészi Hivatalban.

Szent Jakab hava

Régele: Oroszlán hava

Julius

Nyárhó

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Ka'olikus naptár	Egyesített gör. naptár	Nap	
				kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Kedd	Töhötöm	Jézus sz. vére	Koz. és Dm.	4 7	20 1
2 Szerda	Ubul	Sarlós B. A.	B. A meze	7	0
3 Csüt.	Emese	Minden sz. pápa	Anatól	8	0
4 Péntek	Berta	Ulrik pk. †	Krét. András	8 19	59
5 Szomb.	Enese	Zakkari Antal	Márta özv.	8	59

27. URNAPJA. Krisztus vére tisztít meg minket minden bűntől. I Ján 1, 7.

6 Vasár.	Ezsaiás	Ezsaiás	Lucia	4 9	19 59
7 Hétfő	Bulcsu	Ciril és Metód	Tamás	10	59
8 Kedd	Teréz	Erzsébet kir-né	Prokóp vt.	10	58
9 Szerda	Lujza	Veronika	Pankrác	11	58
10 Csüt.	Amália	Amália	Leonc vt.	12	57
11 Péntek	Zoltán	I. Pius pápa †	Eufemia sz.	13	55
12 Szomb.	Izabella	Gualbert János	Hilarion	14	55

28. URNAPJA. Az urvacsorájának sákramentuma. I Kor. 11, 23-25.

13 Vasár.	Jenő	Anaklét	Gábor Ióa.	4 15	19 55
14 Hétfő	Eörs	Bonaventura	Aquila Pr.	16	54
15 Kedd	Jácint	Henrik császár	Quirik v.	17	53
16 Szerda	Ruth, Enikő	Kármelh B. A.	Atenogen	18	52
17 Csüt.	Elek	Elek hv.	Marina	18	51
18 Péntek	Frigyes	Kamil hv. †	Jácint	20	51
19 Szomb.	Emilia	Páli Sz. Vince	Makrina	21	50

29. URNAPJA. Krisztusnak teste s vére az életnek kenyere és itata. Ján.6, 25

20 Vasár.	Illés	Jeromos	Illés próféta	4 22	19 49
21 Hétfő	Dániel	Praxedes	Simeon r.	23	48
22 Kedd	M. Magdolna	M. Magdolna	M. Magdolna	25	47
23 Szerda	Lenke	Apollinár pk.	Ezekiel	26	45
24 Csüt.	Krisztina	B. Kinga	Krisztina sz.	28	44
25 Péntek	Jakab	Jakab a. †	Eufrázia	28	44
26 Szomb.	Anna	Anna asszony	Hermolaus	29	43

30. URNAPJA. Krisztus egyellenegy tökéletes á'dozata. Zsid. 10, 10-12.

27 Vasár	Olga	Pantaleon	Pantalemon	4 30	19 41
28 Hétfő	Bors	Ince p.	Nikánor	32	40
29 Kedd	Mártha	Márta sz.	Teodota	33	38
30 Szerda	Judit	Judit vt.	Szila	34	37
31 Csüt.	Lehel	Loyolai Ignác	Eudocim	35	36

A hold fényváltozásai:

☾ Első negyed 2-án 5 óra 24 perc.

☽ Holdtölte 8-án 21 óra 17 perc.

☾ Utolsó negyed 16-án 9 óra 7 perc.

☽ Ujhold 24-én 8 óra 39 perc.

☾ Első negyed 31-én 10 óra 19 perc.

Elsején a nap hossza 15 óra 54 perc, a hó végéig 53 perccel fogy.

Időjárás százéves naptár tapasztalatai szerint:

Julius. A hónap első napjai borúsak, 5—10. szép verőfényes napok következnek, 11—26. esős, majd a hó végéig ismét derült, meleg napok helyenkinti zivatarokkal.

Julius

Feljegyzések:

Bibliaolvasó vezérfonal az 1941-ik évre. — Julius.

1. II. Sám. 1: 17—27.	11. II. Sám. 24: 1—25.	23. II. Kor. 5: 1—5.
2. „ 5: 1—7.	12. II. Kor. 1: 1—11.	24. „ 5: 6—10.
3. „ 7: 1—16.	13. „ 1: 12—22.	25. „ 5: 11—21.
4. „ 7: 17—29.	14. „ 1: 23—2: 4.	26. „ 6: 1—10.
5. „ 11: 1—27.	15. „ 2: 5—11.	27. „ 6: 11—7: 1.
6. „ 12: 1—14.	16. „ 2: 12—17.	28. „ 7: 2—7.
7. „ 15: 1—16/b	17. „ 3: 1—6.	29. „ 7: 8—16.
8. „ 16: 5—13.	18. „ 3: 7—11.	30. „ 8: 1—15.
9. „ 18: 5—17.	19. „ 3: 12—18.	31. „ 8: 16—24.
19: 1.	20. „ 4: 1—6.	
10. II. Sám. 22: 1—7.	21. „ 4: 7—12.	
29—36.	22. „ 4: 13—18.	

Református Testvérünk!

VAN-E KIS- VAGY NAGYBETŰS HANGJEGYES

ÉNEKESKÖNYVED?

Ha nincs, szerezd be a Lelkészi Hivatalnál. — Ára csinos vászonkötésben kisbetűs 60,— lei, nagybetűs 100,— lei.

Kisasszony hava

Régente: Szűz hava

Augusztus

Nyárutó

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Katholikus naptár	Egyesített gör. naptár	Nap	
				kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Péntek	Emma	VasasSz. Pét. †	Sz. † körmen	4 36	19 35
2 Szomb.	Lehel	Liguri Alfonz	István vt. er.	37	34
31. URNAPJA. A mennyország kulcsai. Az egyház fegy. Máté 16, 19					
3 Vasár.	Gusztáv	István er.	Fauszt	4 39	19 32
4 Hétfő	Domokos	Domonkos	Et. gy. vt.	40	31
5 Kedd	Attila	Havas B. A.	Fábiusz	42	29
6 Szerda	Berta	Ur színvált.	Ur szinev.	43	27
7 Csüt.	Ibolya	Kajetán hv.	Pulkeria	45	26
8 Péntek	László	Cirjék vt. †	Emilián	45	25
9 Szomb.	Emőd	Vianney János	Mátyás aps.	47	23
32. URNAPJA. Cselekednünk kell a jót. Jakab 2, 18					
10 Vasár.	Loránt	Lőrinc	Lőrinc	4 48	19 21
11 Hétfő	Tibor	Zsuzsánna	Euplusz d.	50	19
12 Kedd	Klára	Klára sz.	Anicét	51	18
13 Szerda	Csongor	Ipoly és Kassz.	Maxim hv.	53	16
14 Csüt.	Jutas	Özséb vt. †††	Marcell vt.	54	14
15 Péntek	Mária	N. Boldogassz.	Nagy Bolda.	54	13
16 Szomb.	Ábrahám	Joakim	Dioméd	56	11
33. URNAPJA. A keresztyén ember igazi bünbánata. Eféz. 4,22–24					
17 Vasár.	Edömér	Jácinth hv.	Miren	4 57	19 10
18 Hétfő	Ilona	Ilona cs.	Laurusz	59	8
19 Kedd	Lajos	Lajos pk.	András vt.	5 0	6
20 Szerda	István kir.	Szent István	Sámuel	2	4
21 Csüt.	Sámuel	Santal Francis.	Tádé	2	3
22 Péntek	Jenő	Timót †	Zotik és tsai.	4	1
23 Szomb.	Farkas	Beniti Fülöp	Kallinik	5 18	59
34. URNAPJA. Ne legvenek tenéked idegen isteneid. II. Móz. 20, 3					
24 Vasár.	Bertalan	Bertalan	Eutik	5 7	18 57
25 Hétfő	Lajos	Lajos kir.	Bertalan	8	55
26 Kedd	Endre	Zefirin p.	Natalia	10	53
27 Szerda	Ellák	Kalazanti Józs.	Libér	11	51
28 Csüt.	Ágoston	Ágoston pk.	Mózes rem.	12	50
29 Péntek	Mohács	Ker. Ján. feyv †	Ker. J. felv.	13	48
30 Szomb.	Róza	Limai Róza	Sándor pk.	15	46
35. URNAPJA. Ne csinálj magadnak bálványokat. II. Móz. 20, 4					
31 Vasár.	Paulina	Rajmund	B. A. öve	5 16	18 44

A hold fényváltozásai:

☾ Holdtölte 7-én 6 óra
38 perc.

☾ Utolsó negyed 15-én
2 óra 40 perc

☽ Újhold 22-én 19 óra
34 perc.

☾ Első negyed 29-én
15 óra 4 perc.

Elsején a nap hossza
14 óra 50 perc, a hó vé-
gégig 1 óra 28 p. fogy.

*Időjárás százévesnaplár
tapasztalatai szerint:*

Augusztus esős napok-
kal kezdődik, majd meleg
és szép idő következik,
18—22-ig esőzés áll be,
majd ismét derűs napok
következnek.

Augusztus

Feljegyzések:

Bibliaolvasó vezérfonal az 1941-ik évre. — Augusztus.

1. II. Kor. 9:1—5.	11. II. Kor. 13:5—13.	22. I. Kir. 13:1—10.
2. „ 9:6—15.	12. I. Kir. 3:5—15.	23. „ 14:1—18.
3. „ 10:1—11.	13. „ 3:16—28.	24. „ 17:1—24.
4. „ 10:12—18.	14. „ 8:1—11.	25. „ 18:1—20.
5. „ 11:1—6.	15. „ 8:12—30.	26. „ 18:21—40.
6. „ 11:7—15.	16. „ 8:35—53.	27. „ 18:41-19:9'a
7. „ 11:16—33.	17. „ 9:1—9.	28. „ 19:9/b—18.
8. „ 12:1—10.	18. „ 11:9—13.	29. „ 21:1—16.
9. „ 12:11—18.	19. „ 11:28—40.	30. „ 21:17—29.
10. „ 12:19-13:4.	20. „ 12:1—24.	31. „ 22:6—28, és 34—37.
	21. I. Kir. 12:25—33	

OLVASOD-E A

* * * * * REFORMATUS JÖVŐT,

egyetlen vallásos irányu családi nép'apunkat? — Ha nem, rendeld meg azonnal a Lelkészi Hivatól utján. Előfizetési ára egész évre 52 Lei.

Szent Mihály hava

Régeinte : Mérleg hava

Szeptember

Őszelő

30 nap

A hó és a hét napjai	Református naplár	Katólikus naplár	Egyesített gör. naplár	Nap	
				kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Hétfő	Egyed	Egyed	Simon styl.	5 18	18 41
2 Kedd	Csilla, Rebeka	István kir.	Mamánt	19	39
3 Szerda	Szende	Manszvét pk.	Teoktiszt.	20	38
4 Csüt.	Rozália	Viterbói Róza	Babilasz érs.	21	36
5 Péntek	Lőrinc	Jusztin, Lőrinc †	Zakariás pr.	23	34
6 Szomb.	Csongor	Ida	Mihály csod.	24	31

36. URNAPJA. Az Urnak nevét hiába fel ne vedd. II. Móz. 20, 7

7 Vasár.	Regina	Kassai vt.	Szocont	5 26	18 29
8 Hétfő	Mária	Kis Boldogassz.	Kisasszony	27	27
9 Kedd	Ádám	Kláver Péter	Szeverián	28	26
10 Szerda	Ákos	Tolent Miklós	Menodóra	29	24
11 Csüt.	Árpád	Protáz és Jácin	Teodóra	31	22
12 Péntek	Virág	Mária neve †	Antonóm	32	20
13 Szomb.	Buda	Notburga	Kornél	34	18

37. URNAPJA. A keresztyén esküdhetik Isten nevére. V. Móz. 20, 10

14 Vasár.	Szerénke	Sz. † felm.	Kereszt felt.	5 35	18 16
15 Hétfő	Ellák	Fájdalmas Szűz	Filoteusz	37	13
16 Kedd	Edit	Kornél p.	Jozafát érs.	37	12
17 Szerda	Gyula	Sz.Fer. Kán. ††	Zsófia	39	9
18 Csüt.	Tamás	Képert. József	Ariadne vt.	40	7
19 Péntek	Hajnalka	Január vt. †††	Trófim vt.	42	5
20 Szomb.	Böngér	Euszták ††	Teopiszta	43	3

38. URNAPJA. A hetedik nap az Urnak napja. V. Mózes 5, 12–15

21 Vasár.	Máté	Máté ap.	Jónás pr.	5 45	18 0
22 Hétfő	Móric	Móric vt.	Fóka pk.	45	17 59
23 Kedd	Etelka	Tekla sz. vt.	Ker. Ján. fog	47	57
24 Szerda	Tas	Fogolykiv. M.	Tekla	48	55
25 Csüt.	Adorján	Gellért vt.	Eufrozina	50	54
26 Péntek	Zoárd	Cipr. és Juszt. †	Nilusz	51	50
27 Szomb.	Kadosa	Kozma és Damj.	Kalisztrát.	53	48

39. URNAPJA. Tiszteld atyádat és anyádat. II. Mózes 20, 12

28 Vasár.	Vencel	Vencel kir.	Baruck	5 54	17 46
29 Hétfő	Mihály	Mihály főa.	Kiriák r.	55	43
30 Kedd	Roff	Jeromos ea.	Gergely pk.	56	41

A hold fényváltozásai:

☾ Holdlőtte 5-én 18 óra
36 perc.

☾ Utolsó negyed 13-án
20 óra 31 perc.

☽ Újhold 21-én 5 óra
38 perc.

☾ Első negyed 27-én
21 óra 9 perc.

Elsején a nap hossza
13 óra 23 perc, a hó vé-
gégig 1 óra 38 p.-el fogy.

Őszkezdet 23-án 11 óra
38 perc.

*Időjárás százéves naptár
tapasztalatai szerint:*

Szeptember. A hó ele-
jén 11-ig szép, kellemes
őszi napok. 12-18. szeles,
barátságatlan időjárás. A
hó végén enyhe, de esős
napok.

Szeptember

Feljegyzések:

Bibliaolvasó vezérfonal az 1941-ik évre. — Szeptember.

1. I. Thess. 1: 1—10.	11. II. Thess. 2: 1—12	21. Zsolt. 34.
2. „ 2: 1—12.	12. „ 2: 13—17.	22. II. Kir. 2: 1—14.
3. „ 2: 13—20.	13. „ 3: 1—5.	23. „ 5: 1—17.
4. „ 3: 1—13.	14. „ 3: 6—18.	24. „ 17: 1—18.
5. „ 4: 1—12.	15. Jónás 1: 1—21.	25. „ 18: 1—16.
6. „ 4: 13—18.	16. „ 2: 2—11.	26. „ 18: 17—25.
7. „ 5: 1—11.	17. „ 3.	27. „ 19: 20—37.
8. „ 5: 12—22.	18. „ 4.	28. „ 20: 1—11.
9. „ 5: 23—28.	19. Zsolt. 130.	29. „ 20: 12—21.
10. II. Thess. 1: 1—12.	20. „ 80.	30. „ 22: 1—13.

Református szülők! Olvassák-e gyermekeik a

„Református Gyermekekönvtár“

füzeteit? Beszerezhető egyes példányoként 2 Leírt a tantestület tagjainál.

Mindszent hava
Régente: Bökölly hava

Október

Ősz hó
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Katolikus naptár	Egyesített gör. naptár	Nap	
				kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szerda	Aladár	Remig pk.	B. A. védelm.	5 58	17 40
2 Csüt.	Géza	Örangyalok	Ciprián pk.	59	38
3 Péntek	Opor	Liziói Teréz †	Areop. Dén.	6 1	36
4 Szomb.	Ferenc	Asszisi Ferenc	Hiorót	3	34

40. URNAPJA. Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. Máté 22, 39

5 Vasár.	Aranka	Placid vt.	Mamelta	6 3	17 33
6 Hétfő	Arad	Brúnó hv.	Tamás ap.	5	31
7 Kedd	Amália	Rózsafüzér	Szergiusz	6	29
8 Szerda	Etelka	Magy. Nagya.	Pelágia	8	27
9 Csüt.	Dénes	Dénes pk.	Jakab a.	10	25
10 Péntek	Gedeon	Borigas Fer. †	Eulamp vt.	11	23
11 Szomb.	Györgyike	Placidia	Fülöp diák.	12	20

41. URNAPJA. Őrizkedjetek minden tisztátalanságtól. I. Thess. 4, 3-4

12 Vasár.	Miksa	Miksa	Andronik	6 13	17 19
13 Hétfő	Kálmán	Ede kir.	Papil	15	17
14 Kedd	Edua	Kallszt p.	Nazár	17	15
15 Szerda	Teréz	Teréz sz.	Lucián vt.	18	13
16 Csüt.	Gál	Gál ap.	Longin vt.	20	10
17 Péntek	Hedvig	Alac. Margit †	Ozeás pr.	21	9
18 Szomb.	Lukács	Lukács ev.	Lukács ev.	22	8

42. URNAPJA. Ne bánts a másét. II. Móz. 19, 11-13.

19 Vasár.	Szabolcs	Alk Péter	Kleopatra	6 24	17 6
20 Hétfő	Iréne	Vendel	Artém.	25	4
21 Kedd	Tünde	Orsolya sz vt.	Hiláron	27	2
22 Szerda	László	Kordula sz.	Aberc pk.	28	0
23 Csüt.	Gyöngyike	Ignác pátr.	Jakab a.	30	16 58
24 Péntek	Csaba	Ráfael főan. †	Proklusz	31	57
25 Szomb.	Vilma	Mór pécsi pk.	Marcián	32	55

43. URNAPJA. Kövessétek és védelmezzétek az igazságot. Eféz. 4, 25.

26 Vasár.	Demeter	Krisztus kir.	Demeter vt.	6 34	16 54
27 Hétfő	Zerind	Szabina vt.	Nesztor	35	52
28 Kedd	Simon	Sim. és Jüd.	Terenc	37	50
29 Szerda	Szilárd	Nárcisz pk.	Anasztázia	39	48
30 Csüt.	Keve	Rodrig. Alfonz	Zenób vt.	40	47
31 Péntek	Ref. oml.	Farkas pk. ††	Epimak vt.	41	46

A hold fényváltozásai:

☉ Holdtölte 5-én 9 óra
32 perc.

☾ Utolsó negyed 13-án
13 óra 52 perc

☽ Újhold 20-án 15 óra
29 perc.

☾ Első negyed 27-én
6 óra 4 perc.

Elsején a nap hossza
11 óra 42 perc, a hó
végéig 1 óra 37 perccel
fog.

Időjárás százéves naptár
tapasztalatai szerint:

Október. Első napjai,
1—3. nagyon szépek, 4-én
erős zivatar, majd esőzé-
sek, 9—25. nagyon változó,
26—31 ig hűvös napok
következnek be.

Október

Feljegyzések:

Bibliaolvasó vezérfonal az 1941-ik évre. — Október.

1. II. Kir. 22: 14—20.	12. I. Ján. 2: 18—23.	23. Hozseás 2: 4—25
2. „ 24: 1—16.	13. „ 2: 24—29.	24. „ 2: 1—3,
3. „ 25: 1—17.	14. „ 3: 1—10.	és 3: 1—5.
4. „ 25: 18—30.	15. „ 3: 11—18.	25. „ 4: 1—10.
5. Zsolt. 126.	16. „ 3: 19—24.	26. „ 5: 8—6,
6. „ 145.	17. „ 4: 1—6.	és 6 r.
7. I. Ján. 1: 1—4.	18. „ 4: 7—16.	27. „ 7: 8—16.
8. „ 1: 5—11.	19. „ 4: 17—21.	28. „ 8. r.
9. „ 2: 1—6.	20. „ 5: 1—12.	29. „ 9: 10—17.
10. „ 2: 7—11.	21. „ 5: 13—21.	30. „ 10: 9—15.
11. „ 2: 12—17.	22. Hozseás 1.	31. „ 11. rész.

Ha bármilyen vallásos íratot, Kálvin-levélpapírt
akarsz beszerezni, fordulj bizalommal a lelkeszi
hivatalhoz és az felvilágosítást fog adni.

Szt. András hava
Régente: Nyílas hava

November

Őszutó
30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Katolikus naptár	Egyesített gör. naptár	Nap	
				kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szomb.	Tuhutum	Mindenszentek	Damján	6 42	16 44

44. URNAPJA. Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei atyátok. Máté 5, 48.

2 Vasár.	Mla	Viktória	Acindin	6 44	16 42
3 Hétfő	Győző	Halottak napja	Acepsz.	46	40
4 Kedd	Károly	Borrom. Károly	Nikandor	48	39
5 Szerda	Imre	Imre herceg	Galaktion	49	37
6 Csüt.	Lénárd	Lénárd hv.	Pál pk.	50	37
7 Péntek	Rezső	Engelbert pk. †	Hieron	52	35
8 Szomb.	Lehel	Gottfried	Mihály fõa.	54	34

45. URNAPJA. Szüntelen imádkozzatok. I. Thess. 1, 11

9 Vasár.	Tibor	Tivadar	Matróna	6 55	16 32
10 Hétfő	Luther	Avel. András	Olimpa	57	31
11 Kedd	Márton	Márton pk.	Géza	58	29
12 Szerda	Emilia	Márton p.	Alm. János	59	28
13 Csüt.	Tihamér	Koszt. Szanisz.	Ar. János	7 —	27
14 Péntek	Albert	Jozafát vt. †	Fülöp a.	2	26
15 Szomb.	Lipót	N. Albert et.	Szamónasz	4	25

46. URNAPJA. Isten édes Atyánk a Jézus Krisztusban. Máté 6, 9-a

16 Vasár.	Ödön	Ödön	Máté ev.	7 5	16 23
17 Hétfő	Irnák	Csod. Gergely	Cs. Gergely	7	22
18 Kedd	Gyöngyike	Péter-Pál baz.	Román vt.	9	21
19 Szerda	Erzsébet	Erzsébet assz.	Abdiasz	10	20
20 Csüt.	Jolán	Valois Félix	Dek. G.	11	19
21 Péntek	Ilma	Sz. M. bem. †	B. A. felajánl.	12	19
22 Szomb.	Csilla	Cecilia vt.	Filémon	14	18

47. URNAPJA. Szenteltesék meg a Te neved. Máté 6, 9-b

23 Vasár.	Kelemen	Kelemen	Amfilek	7 15	16 17
24 Hétfő	Emma	Keresztes Ján.	Kelemen p.	17	16
25 Kedd	Katalin	Katalin vt.	Katalin vt.	18	15
26 Szerda	Árpád	B. Sz. János	Nikon	20	14
27 Csüt.	Elemér	Érmes Mária	Perzs. Jak.	20	14
28 Péntek	Stefánia	Pignatelli hv. †	Irenark	21	13
29 Szomb.	Szabolcs	Saturnin	Paramon	23	13

48. URNAPJA. Jöjjön el a Te országod. Máté 6, 10-a

30 Vasár	András	Advent 1. vas.	András	7 24	16 12
----------	---------------	-----------------------	---------------	------	-------

A hold fényváltozása.

☾ Holdlőtte 4-én 3 óra
— perc.

☾ Utolsó negyed 12-én
5 óra 54 perc.

☽ Újhold 19-én 1 óra
4 perc.

☾ Első negyed 25-én
18 óra 52 perc.

Elsején a nap hossza
10 óra 2 p., a hó végéig
1 ó. 14 p. fogy.

*Időjárás százéves naptár
tapasztalatai szerint:*

November. Az első na-
pok borúsak és barátság-
talanok, 6—9. derültebb
napok, 10—20. nagyon vál-
tozó, esős, hűvös napok,
20—25. enyhébb, de szeles
idő. A hó végén nagyon
hideg.

November

Feljegyzések:

Bibliaolvasó vezérfonal az 1941-ik évre. — November.

1. Hózeás 13:1-14.	11. Róm. 7:14-25.	21. Jakab 2:1-13.
2. „ 14.	12. „ 8:1-11.	22. „ 2:14-26.
3. Róm. 5:1-5.	13. „ 8:12-16.	23. „ 3:1-18.
4. „ 5:6-11.	14. „ 8:17-27.	24. „ 4.
5. „ 5:12-21.	15. „ 8:28-39.	25. „ 5:1-6.
6. „ 6:1-11.	16. Jóél 1.	26. „ 5:7-12.
7. „ 6:12-14.	17. „ 2:1-11.	27. „ 5:13-20.
8. „ 6:15-23.	18. „ 3.	28. Judás 1-4.
9. „ 7:1-6.	19. Jakab 1:1-18.	29. „ 5-19.
10. „ 7:7-13.	20. „ 1:19-27.	30. „ 20-25.

Református olvasó!

Előfizetél-e már a

Református Könyvtár

kiadványaira? Ha nem, akkor fizess elő és havonta 10 leíért
értékes, tanulságos olvasmányhoz jutsz.

Karácsony hava

Régele: Bak hava

December

Télelő

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Katolikus naptár	Egyesített gör. naptár	Nap	
				kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Hétfő	Illa	Elegy pk.	Nabum	7 26	16 12
2 Kedd	Kupa, Aranka	Bibiana vt.	Habakuk	27	11
3 Szerda	Gyöngyvér	Xavér Ferenc	Szofoniasz	28	11
4 Csüt.	Borbála	Borbála vt.	Borbála	30	10
5 Péntek	Vilma	Szabbasz ap. †	Szabbasz	31	10
6 Szomb.	Miklós	Miklós pk.	Miklós	33	9

49. URNAPJA. Legyen meg a Te akaratod. Máté 6, 10-b

7 Vasár.	Ambrus	Ambrus pk	Ambrus ea.	7 34	16 9
8 Hétfő	Mária	Szepl. fogant.	Patáp	35	9
9 Kedd	Réka	Fourier Péter	B A. fogan.	36	9
10 Szerda	Judit	Melkiades p.	Menna	36	9
11 Csüt.	Kund	Damáz p.	Dániel styl.	37	9
12 Péntek	Farkas	Ott lia †	Szpiridion	38	9
13 Szomb.	Luca	Luca sz.	Eusztrát	39	9

50. URNAPJA. A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk. Máté 6, 11

14 Vasár.	Szilárdka	Nikáz pk.	Ősatyák	7 40	16 9
15 Hétfő	Ubul	Valér	Eleutér pk.	40	10
16 Kedd	Etelka	Etelka cs.	Aggeusz pr.	41	10
17 Szerda	Lázár	Lázár Kan. ††	Dániel pr.	42	10
18 Csüt.	Álmos	Grácián	Sebestyén vt.	43	10
19 Péntek	Viola	Pelágia †††	Bonifác vt.	43	11
20 Szomb.	Opor	Timót vt.	Ignác vt.	44	11

51. URNAPJA. Bocsásd meg a mi bűneinket. Máté 6, 12

21 Vasár.	Tamás	Tamás ap.	Szentatyák	7 44	16 12
22 Hétfő	Ozdor	Zénó	Anasztázia	45	12
23 Kedd	Győző	Viktória	Kréta 10 vt.	45	13
24 Szerda	Ádám, Éva	Ádám, Éva †††	Kar. előbőjt	46	13
25 Csüt.	Karácsony	Nagykarácsony	Nagykar.	45	14
26 Péntek	István I. vt.	Szt. István I. vt.	Istensz. M.	47	14
27 Szomb.	János	János aps.	Istv. földiak.	47	15

52. URNAPJA. Ne vigy minket kísértelbe. Máté 6, 13

28 Vasár.	Rákhel	Aprószentek	Kar. utáni	7 47	16 16
29 Hétfő	Dávid	Tamás pk.	Aprósz.	47	17
30 Kedd	Zoárd	Dávid	Anizia sz.	48	17
31 Szerda	Szilveszter	Silveszter	Melánia	49	18

Nevezetes korszakok és korszámítások az 1941-ik rendes évre.

7672-ik a septuaginta évszámítás szerinti. 7559-ik a görög egyház korszámítása szerint. 7450-ik a bizanci korszámítás szerint. 7442-ik az antiókiai korszámítás szerint. 6654-ik a Julius-féle korszámítás szerint. 5946-ik a világ évszámítás szerint. 5700—702-ik a zsidók korszámítása szerint. 5665-ik az aranykor letelete után. 5388-ik a vízözön vége óta. 4723-ik az ebcshellagzatról nevezett korszak kezdete óta. 3808-ik a zsidók kivonulása óta Egyiptomból. 3520-ik az ezüst korszak letelete óta. 3370-ik a görög areopag megállapítása óta. 2930-ik a jeruzsálemi 1. templom felépítése óta. 2720-ik az olympida nevű korszak kezdete óta. 2689-ik Róma városa alapítása óta. 1940-ik Krisztus Urunk születése óta. 1855-ik Decebal halála óta. 1806-ik a zsidók szétszórása óta. 1630-ik a keresztyének üldözésének első betiltása után. 1359-ik Mohamed menekülése óta. 1353-ik az

érckor letelete óta. 1140-ik a német-római császárság megalapítása óta. 1046-ik a magyarok honfoglalása óta. 760-ik a delejtű megismerése óta Európában. 700-ik a tatárjárás óta. 667-ik a habsburgi háznak a róm. császárok trónra jutása óta. 458-ik Nagy Lajos halála óta. 545-ik a Nikápolyi csata óta. 501-ik a könyvnyomtatás feltalálása óta. 497-ik a várnai csata óta. 488-ik Konstantinápoly elfoglalása óta. 483-ik Hunyadi János nádorfehérvári nagy győzelme óta. 483-ik Korvin Mátyás trónra jutása óta. 448-ik Amerika felfedezése óta. 415-ik a mohácsi vész óta. 375-ik Zrínyi Miklós halála óta. 242-ik a gőzgép feltalálása óta. 138-ik a gőzhajó használata óta. 133-ik a vasuti mozdony első kísérletei óta. 21-ik Trianon óta. 19-ik a rádió tökéletesítése óta. 1-ső Kelet-Magyarország hazalérté óta.

Bélyegilletékek.

Okiratok és számlailletékek: állandó összegű illeték alá eső okiratok első példányának első íve 2 — P illeték alá esik. Az első példány több íve, valamint a második- és a többi példányok minden íve 1.— P illeték alá esik.

Adásvételi szerződések: a) ingók, áruszállítások, építkezést szerződések után az érték 3,6 százaléka; b) ingatlan adásvételi szerződések után: első példány első íve 2000 P-ig 1.—, 2000 P-n feletti 2 — P. Első példány többi íve és a többi példány minden íve 1.— P.

Adóslevelek az érték 0,6 százaléka illeték alá esnek. — *Anyakönyvi kivonatok* után 1.— P. — *Bevásárlási könyvek* után darabonként 50 fillér. — *Bérleti és*

haszonbérleti szerződések után 0,6 százalék.

Bizonyítványok: közhatóságok által kiállítottak 1.— P; cselédek, segédek, inasok, napszamosok, általában a háztartásban, mezőgazdaságban, kereskedelmi s iparvállalatban alkalmazottak részére —.50 P; iparos tanulóknak az iparképesítéstől adott bizonyítványok —.50 P; iskolai tanulmányi bizonyítványok —.50 P; orvosi bizonyítványok 2.— P.

Kereskedelmi kötvények 3000 négyszögcentiméteres ívenként —.50 P. — *Kérvényekre, beadványokra* általában 2 — P. — *Kötelezvények, kölcsönszerződések* 0,6 százalék illeték alá esnek. — *Munkakönyvek* után —.50 P. — *Nyugták* az érték után 0,6 százalék.

A nap és rendszerének csoportja.

Ez évben két napfogyatkozás és két holdfogyatkozás lesz.

1. Részleges holdfogyatkozás március 13-án. Kezdődik 10 óra 38 p., végződik 11 ó. 55 p. Látható Észak-Amerikában, a Csendes-Océánon, Ausztráliában és Kelet-Ázsiában.

2. Gyűrűs napfogyatkozás március 27-én. Kezdeté 19 ó. 26 p., Végződik 22 ó. 30 perckor Látható: Új-Zélandban, a Csendes-Océán déli részén, Közép-Amerikában és Dél-Amerikában, a legkeletibb részek kivételével.

3. Részleges holdfogyatkozás szept. 5. Kezdeté 18 ó. 19 p. Vége 19 ó. 15 p. Látható a Csendes-Océán nyugali részén, Ausztráliában, az Indiai-Océánon, Afrikában.

4. Teljes napfogyatkozás szept. 21. Kezdeté 4 ó. Vége 7 ó. 7 p. Látható Kelet-Európában, a Vörös-tengeren, Ázsiában, Szunda szigeteken, Új-Guineában.

ÚJÉVI IMÁDSÁG.

Irtta:

KRÜZSELYI ERZSÉBET

Uram! Kérések zúdulnak ma Hozzád
Az év-megújulás szép ünnepén!
Fordítsd felénk szent, béke-hintő orcád,
Tiltsd el a rontást e bús Földtekén!

Ó, kényszerítsd az engedetlen Embert,
Hogy mind megtérő gyermeked legyen!
A gyűlölséget szeretetté szenteld,
Hogy ne bolyongjunk ily testvértelen...

Uram, — e tiszta év-megújulásban,
Melyhez még nem tapadt a földi szenny:
Feléd esd szívünk béke-váró vágyban,
Új fényt-lesőn az éjjes ég-íven...

Mert csak Te vagy a mi Egy menedékünk.
A Mindenséget tartó Sziklavár!
Alázattal könyörgünk: légy Vezérünk, —
Esett mivoltunk irgalmadra vár!

Uram, nagy Isten! Földi bűnök árja
Ne tartsa vissza megáldó kezed!
Zengjen fel értünk szent Fiad imája,
Ki a keresztfán értünk vérezett!

Vessen meg lelkünk minden földi bálványt
Ugy leljünk Nálad védett kikötőt!
Vezess, Uram! Ivelj fölénk szivárványt
S áld az Új-Évet! Áldd meg a Jövőt!

Szózat a hazatérőkhöz.

Ütött a váravárt óra! Szent földedre léphettünk végre megint: Keletmagyarország és Erdély!

Meghatottan köszöntjük az ősi magyar földet s Benneteket, Testvérek, akik rajta hűségben megálltatok. A letűnt szomorú huszonkét esztendőnek nem volt egyetlen napja, amelyen ne gondoltunk volna Rátok meleg szeretettel.

Végre itt állhatunk szemtől szembe Veletek. Közös történelmünk századaiban a magyar függetlenség lobogója gyakran talált végső menedéket az erdélyi hegyek között. Isten kegyelméből most rajtunk a sor. Most mi hozzuk vissza nektek a szabadságot.

Hazatértetek, Testvérek, közös édesanyánkhöz: Magyarországhoz. Ami rossz volt, elmúlt. Megálltatok a próbát. Ezentúl együttmaradunk örökre.

Bizalommal fogadunk mindenkit, aki megnagyobboldott hazánknak hűséges fia akar lenni. Biztosítjuk nem magyarajkú honfitársainkat arról, hogy a jogi egyenlőség birtokában, háborítatlanul dolgozhatnak szellemi és gazdasági javaik fejlesztésén. Viszonzással hűséget várunk a magyar állam iránt, s az ő részükről is megértő szeretetet. Mert a megújult állam a gondos atya szeretetével ügyel ősi hazánk földjén élő valamennyi fiára.

Új élet indul most a visszatérő részeken. Új magyarélet. Részesese mindenki, ha megbecsüli önmagát és hazáját: Szent István országát.

A magyar honvéd ismét elfoglalta évszázados örhélyét a Kárpátok gerincén. Dicsőség érte az igazságosztó Istennek s a jóakarató embereknek békesség.

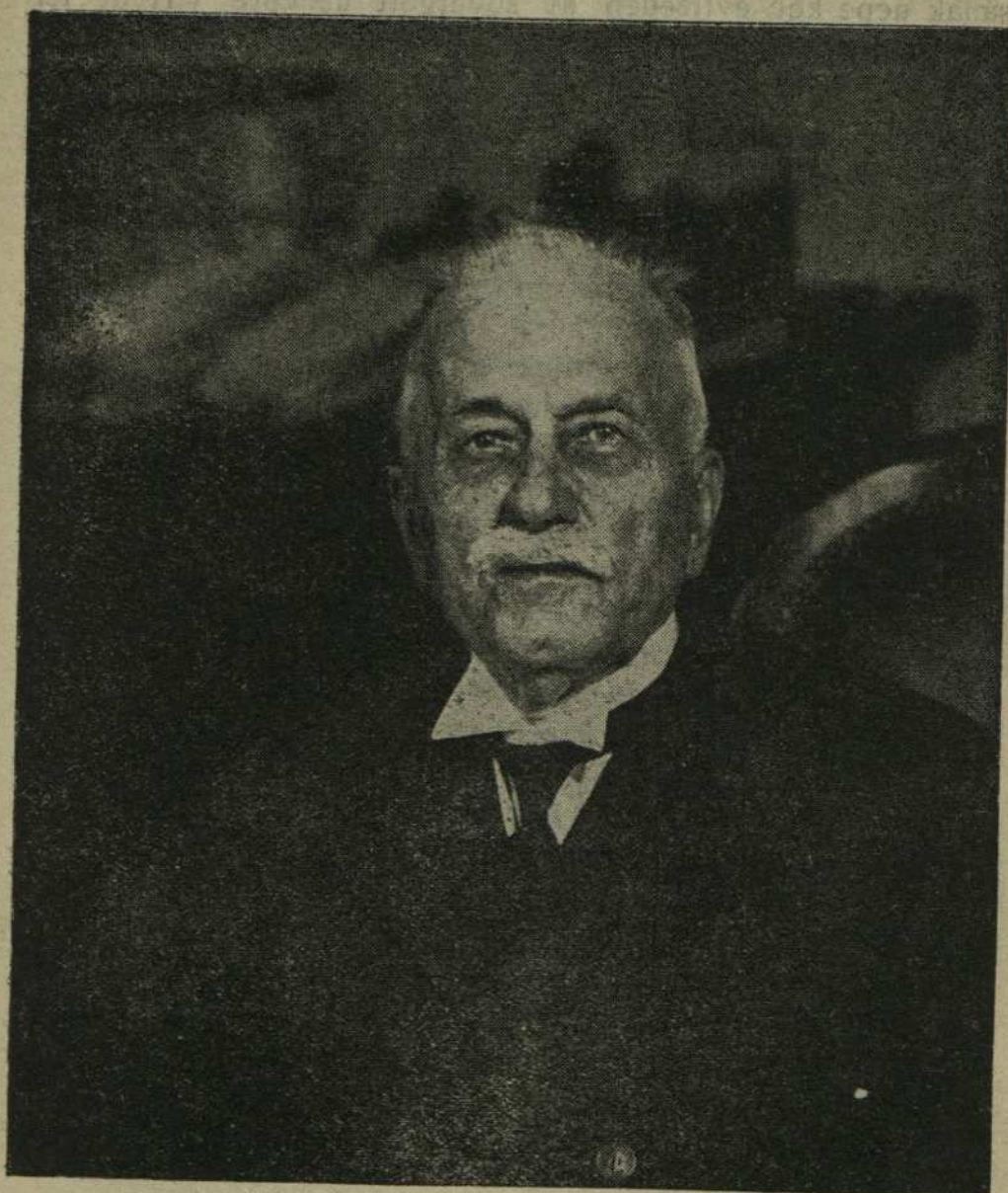
HORTHY MIKLÓS s. k.

Gróf TELEKY PÁL s. k.

Hazatérésünk ünnepén.

Sulyok István püspök üdvözlő beszéde vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzóhoz 1940 szeptember 6-án, a magyar hadsereg Nagyváradra bevonulásának napján.

- *Főméltóságú Kormányzó Úr, Főméltóságú Asszony!*
- Mikor egyik kiváló lírikusunk drámai erővel megírott „Feltámadás” című versét, ha olvassuk, vagy hallgatjuk, szinte látni véljük, hogy a költő lelkéből milyen elementáris erővel

Sulyok István, református püspök.

törtek fel ezek a szótöredékek: »Isten ujjá a sír éjjelébe, élő reménység magvát ülteté«, »A mag kikel, a szirtet szétszakítja... Az Ige fénye Testté lesz megint«. A költői ihletettségnak látománya testet öltve mint szent reálitás elevenedik meg szemeink előtt. S látjuk amint a magyar nemzetre ráborított trianoni sziklasír rejtelmes mélyében forrongó vulkánikus erők hatása alatt mindegyre mélyebbre szélesedve hasad föl, hogy szabad utat engedjen azoknak a két évtizeden keresztül visszaparancsolt érzéseknek, melyek a gátját szakító folyam zúgó habjaiként szabadon törnek ajkainkra.

— Szent László fényes és színes multban gazdag városának népe két évtizeden át sóvárgott ünnepre virradt fejen ezen a reggelen és magára öltötte színét vesztett lakadalmi ruháját, hogy méltóképpen és elfogadhatólag jelenjen meg azok előtt, akik számára az »örvendetes« evangéliumi üzenetet hozzák és akiknek megjelenése ennek valóraváltását jelenti. Fajunk és nemzetünk nagy multjának megbecsülése závárt tesz e pillanatban ajkainkra, nem engedi meg, hogy disszonáns hangok zavarják meg a mai ünnepnek szépségét és emelkedett méltóságát. Éppen ezért húsz esztendőnek történéseit nem vázoljuk fel, nem mutogatjuk a reánk zuhogott ütéseknek helyét, amelyek emberi és polgári mivoltunkban nem egyszer megszegyenítve hullottak reánk s nem mutogatjuk a sebeket, amelyek erős fájdalmakat okoztak, sőt fájnak még ma is. E helyett azonban maradék nélkül átadjuk magunkat az örömnak, melyre a bibliai költőkirály ilyen szavakkal hív bennünket: »Ez a nap az, melyet az Úr rendelt, örvendezzünk és vígadjunk.« Áldott legyen az Isten, hogy az a sötét két évtized immár a multé, amelyre még emlékezni sem akarunk. Hadd merüljön el mindaz, ami keserű izt hagy szánkban, a feledés örvényébe, mint ahogy eltűnik az óceán sötét éjszakájában a viharos tenger habjai által leszakított kemény szirtdarab.

— Úgy tetszik nekem, mintha a fejünkre ömlő őszi nap-sugárban, onnan a végtelen magasból, hang szűrődnek felénk a láthatatlan Krisztus ajkairól, komoly intések és komoly figyelmeztetések: »Többé ne vétkezzél, hogy rosszabbul ne legyen dolgod.« Ezeknek a szavaknak a hatása alatt kritikai szemmel magunkba mélyedünk és pirulva ismerjük el, hogy beteg nép voltunk és talán azok vagyunk most is. Legnagyobb és legszentebb nemzeti eszményeink elszintelenedtek és meg-

halványodtak és drága értékeink becsületét veszítették el könnyelmű gondolkozás miatt. Könyörögjünk e pillanatban a sorunkat intéző Örök Istenhez, hogy nagy elhatározásokat ébreszsen fel bennünk és az Isten kezéből visszanyert hazában a régi hibák és bűnök kísértő árnyai maradjanak el tőlünk. Rendületlen igaz hit, szeplőtelen hazaszeretet, egymásnak testvéri megbecsülése vezessen azon az úton, amely mindnyájunkat egy szebb és boldogabb Magyarország fölépítésének kapujához segít. Világnézetek, bölcsészeti rendszerek bármilyen csillogók és megtévesztők legyenek is, ne térítsenek el minket és ne tévesszenek meg soha, hogy valamikor ismétlődjen az a keserves pillanat, amikor a független és szabad magyar nép újrásaját kezével akart sírt ásni magának. Mert fajunk és népünk, keresztül menvén az Úr akarata szerint a megpróbáltatásoknak és szenvedéseknek tűzkohóján, mint salakjaitól megtisztított nemes fém, lélekben szülessen újjá, hogy megoldja a jövőben rá várakozó gigászi feladatokat.

— Most, mikor ez a nép reszkető térdekkel visszatér az ezeréves ősi hajlékhoz, szakadjon fel mélységes hálánk a végtelenül könyörülő Istenhez, majd szálljon minden tiszteletünk és hálánk vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó úr Öfóméltóságához, aki bölcs elmével, fáradhatatlan nemes kitarással, (nagy emberi áldozatokkal), elkészítette és ajándékozta számunkra ezt a felejthetetlen órát. Minden tisztelettel köszönjük meg a magyar haza élén álló férfiaknak, akik éjt-napot egyé téve, lankadatlanul munkálták, hogy Szent László városa és vele együtt a szép Körös völgye, amelyen annyiszor robogtak diadalmas hadaink, csonka hazánknak és Szent István koronájának ékes és ragyogó része lehessen. Elismerésünkkel adózunk a volt trianoni határon túl élő magyar testvéreinknek, akik imádkozó lélekkel reménységeinket szítva, annyi szeretettel tekintettek felénk és csüggedni nem engedtek soha. Főméltóságú Kormányzó úr és vitéz magyar testvéreink, engedjék meg, hogy hazátszerző munkájuknak ezen az állomásán nagybecsülésünkkel köszöntsük és meleg szívünkre igaz szeretettel öleljük.

— Úr Isten, magyarok Istene, esdekelve kérünk: hallgasd meg az Ellened és önmaga ellen annyit vétkezett, de oly sokat is szenvedő népnek könyörgését: áldd meg örök irgalmadból e hazát, tartsd meg ennek Főkormányzóját, lelki és testi áldással halmozd el ezt az árva magyar népet.

Történelmi idők

gyorsan rohanó eseményei között készült a Református Árvaházi Képes Naptár 1941. évi folyama.

Az Ur Isten csodát tett az ő magyar népével. Mint a babyloni foglyokat rabságban tartó Babilóniát összetörette az ösmeretlenség homályából előhívott persa birodalom vezérével: Cyrussal és a foglyoknak utat nyitattott általa a szent haza felé, úgy hívott elő most is az ösmeretlenség homályából hős vezéreket, a német Hitlert, az olasz Mussolinit, akikkel országokat hódoltatott meg, királyok derekának övét oldotta meg, ajtókat nyitattott fel, vas-zárákat veretett le (Ézs. 45, 1—2), és szívöket a magyar néphez hajlitotta, vasöklükkel a trianoni bilincseket széttörette, utat nyitattott nekünk is hazafelé, vissza az ezeresztendős szent hazába!

Amit több mint husz esztendőn át szüntelen sziv-szorongva vártunk, azt megadta az Ur Isten, levette rólunk az idegen nép jármát. Örömkönnyeink fátyolán át végre megláttuk a magyarok vezérét, Kormányzó Urunkat, aki eljött értünk fehér lován, diadalmas honvédeinek élén, trombiták és kürtzengések között, hogy elhozza nekünk a szabadságot. Uj dal, uj ének, uj zsoltár fakad ajkunkon Isten dicséretére:

A népeket mi előttünk kihajtá.

Hogy a földet nekünk örökségül adná.

(LXXVIII. Zsolt. 3. v.)

De mikor a legmámorosabbak vagyunk az örömtől, akkor nyilaljon bele szivünkbe a fájdalom, hogy félmillió magyar testvérünk maradt a fogságban, a még

vissza nem tért erdélyi és bánsági részeken. Legyen övék imádságunk: »Hozd vissza Uram a mi foglyainkat!« Legyen az ő szenvedésük a mi szenvedésünk, epekedésük a mi epekedésünk; keserű maradjon szánkban mindaddig a kenyér, míg Isten újabb csodát nem tesz és őket is haza nem hozza.

A Trianon után alakult Királyhágómelléki Egyházkerületnek két egyházmegyéje maradt még oda: a bánsági teljesen 23 egyházközséggel s a nagyszalontai 28 egyházközséggel, (ez egyházmegyéből csak a névadó Nagyszalonta tért haza). A naptárunkban található Névtár a naptár-csinálás szokásos rendje szerint még az augusztus 30-iki bécsi döntés előtt a nyáron román censura fennállásának idején készült, tehát magában foglalja az egész Királyhágómelléki Egyházkerületet. Legyen ez a naptár számunkra egy komoly emlékeztető, hogy valahányszor forgatjuk naptárunk lapjait, imádságos lélekkel gondoljunk visszamaradt testvéreinkre.

Mi pedig, akik hazatértünk az ezer esztendő házába és az egyetemes magyar református egyház köteleibe, áldjuk az Urat, mert jól tett mivelünk! Kik megtapasztaltuk a rabság hosszú ideje alatt az evangélium megtartó erejét, megtapasztaltuk, hogy a református templom nem csak hitünknek, hanem magyarságunknak is erős bástyája, ragaszkodjunk vallásunkhoz; holtig hű engedelmességgel és áldozatkészséggel, tartsuk meg a reménységnek vallását, tántorithatatlannul, mert hű az, aki ígéretet tett. És ügyeljünk egymásra, a szeretetre és jócselekedetre való felbuzdulás végett, el nem hagyván a magunk gyülekezetét. (Zsid. 10, 20—25.)

Krónikát nem adunk a meglepetésszerűleg bekövetkezett nagyszerű eseményekről, a turnuszeverini meddő tárgyalásokról, a bécsi döntésről, a magyar hadseregnek Észak-Erdélybe bevonulásáról, a Kormányzónak szatmári, nagyvárad, kolozsvári diadalutjáról; hiszen a napilapok, a képes folyóiratok bőven tárgyalták azokat; ott élnek azok mindnyájunk emlékezetében halálunk órájáig. Köszönjük meg Istennek, hogy e történelmi idők tanui lehetünk. **Csernák Béla.**

Évfordulók.

A tatárjárás. 1241—1941.

700 éve, hogy »az istenitélet kivont óriási kardja ott lebegett a boldogtalan ország felett.« Keletről halálos bizonyossággal közeledett a »sárga vihar«: Batu khán óriási serege.

A XIII. század elején Dzsingisz khán serege elindult Ázsiából Európa felé. Az ázsiai kis népeket, köztük a még ott maradt magyar törzseket és a kunokat, vagy leigázta, vagy tovább üldözte. Így menekültek a kunok Magyarországra, ahol IV. Béla király befogadta őket. Annyi gyilkosságot, annyi pusztítást beszéltek az előretörő óriási seregről, hogy a belefásult szivek már el sem hitték. Európa határában a magyar állt őrt, s a szomszéd népek nem sejtették az óriás veszélyt. Hogy a verés annál nagyobb legyen, a magyar egymás közt is meghasonlott. Nehezen tűrte a befogadott kunok nyugtalan-ságát, s ezért vezetőivel, sőt királyával szemben is vádat emelt a közelgő vészért. Azt is mondták, hogy a kunok miatt fog a tatár bosszút állani. Egyszerre több felől is betört a tatár sereg. A nádor vezér is, elpusztult seregéből menekülve vitt hirt a királynak. Amerre a tatár jött, falvak égtek, jajveszékelők futottak az erdőkbe, hogy a halált és rabságot elkerüljék. A tatárral szembeni ellenállás halált jelentett. De az utolsó percben, családjáért és népéért az ország színe-java fegyverbe állt. Mohi pusztáján (1241 ápr. 11-én éjjel vívták meg a csatát a tatár sereg egy részével. A magyarok győztek. De még nem is alhattak a győzelemre, Batu khán főserege érkezett a szekérsáncok mögé és bekerítette őket. Óriási nyilzapor sötétítette el az eget. Odaveszett a magyar sereg. A kegyelem különös jeleként menthette meg életét a király. Szabad volt most már bármerre az ut, az Istent nem ismerő

csapatoknak. Csak a Duna védte a tulsó oldalon szervezkedő utolsó maradékot, s az esztergomi várat. A király segítséget kérő levelére, a szomszédos királyok szép szava és részvéte volt a válasz. És egy osztrák herceg a menekülő királytól is nagy árat kért a menedékért. Az erdőkben, nádasokban bujkáló magyarokat, hamisított királyi levéllel visszacsábította a tatár, hogy részére a föld termését betakarítsák. A munkáért gyötrelem s gyalázat volt a fizetés.

IV. Béla türelemmel várta egy dunántuli helységben kis seregével a tavaszt. És a Duna sem védte már a maradék sereget. Befagyott hátán átengedte a király elfogatására és Esztergom bevételére induló tatárt. A gondviselő Isten rejtett keze ekkor térítette vissza a tatár sereget. Messze keleten meghalt a nagy khán, s Batu egész hadával visszatért. A jajtól hangos országban pedig, az új tavasszal megkezdődött az ujjaépítés.

Buda várán török zászló leng. 1541—1941.

400 évvel ezelőtt két nagy hatalom állt egymással szemben, amely a Dunamedence népei meghódítására törekedett. A német és a török viszály színhelye volt az a föld, amelynek a maga létét mindkettővel szemben biztosítania kellett. A költő szavaival szólva »két pogány közt egy hazáért omlott ki vére« az itt élő népeknek. Az 1526. évi mohácsi vész után, a török fokozatos térhódítása következett, míg 15 év múlva, 1541-ben Buda várát is elfoglalja, hogy aztán 150 évig ott is maradjon.

Szapolyai János erdélyi fejedelem, akinek pártfogója a török volt, Habsburg Ferdinánd császárral oly értelmű békét kötött, hogy mindketten uralkodjanak azon a területen, amely birtokukban van, haláluk után pedig annak uralma alá kerül mindkét országrész, amelyiknek fia születik. A Habsburg császár nagy meglepetésére Szapolyai János feleségének Izabellának fia született, akinek pártfogására a gyámok a török szultánt kérték. Ez hűbér-adó fejében meg is ígérte a trón biztosítását. Ferdinand »elfeledkezve« a békeszerződésről, Budát magának szerette volna meghódítani, A 2500 emberrel védett várat 40.000 főnyi sereggel ostromoltatta. Időközben azonban megérkezett Szulejman szultán serege, amely előtt a várat ostromló német sereg meghátrált. És futás közben 16.000

ember ott vezett. A szultán, mint a kis király »jóltevője«
Budát és Duna-Tisza között magának foglalta le. A magyar
főurak közül pedig sokat Konstantinápolyi rabságba vitetett

*„Izabella királyné Budában
azt sem tudja hova lesz buvában“*

Erdősi Szilveszter János Ujtestamentuma. 1541—1941.

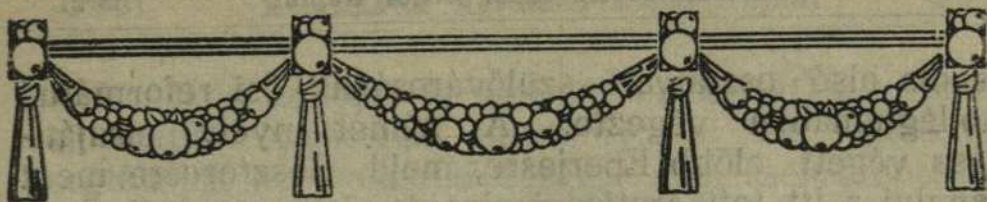
A négy évszázad előtti viharos időkben az első teljes
Ujszövetség napfénye sugárzik. Írója, megtépett lelkű népét
törzsgyökeres magyar nyelven akarja vezetni a gyógyulás for-
rásához, az Iráshoz. Olvassuk csak az ujszigeti nyomdában
megjelent Ujszövetség ajánló sorait:

Próféták által szolt rígen néked az Isten,
Az, kit ígirt, ime vigre megadta fiát,
Buzgó lílekvel szól most es néked ez által,
Kit hagyta, hogy hallgass, kit hagyta, hogy te kövess
Níked azírt ez lün prófétád, doktorod ez lün,
Mestered ez most es, melyet az Isten ada.
Ez próféta szavát hallgasd, mert tíged az Isten
Elveszt, és nyomós itt nem lehet a te neved.

Aki zsidóul és görögül és vigre deákul
Szól vala rígen, szól níked az itt magyarul:
Minden nípnek az ü nyelvin, hogy minden az Isten
Törvényin iljen, minden imádja nevít.

Szamosmenti nyelvjárásban beszél, azért mond *é* helyett
hosszu *i-t*. Ne csodálkozzunk ezen, hiszen szülőföldjének Szat-
már megyének (Szinérváralján született) zamatos magyar nyelv-
vét teszi ő irodalmi nyelvvé. Ő írta magyarul az első idő-
mértékes verset olyan időben, amikor azt gondolták még,
hogy a magyar nyelv a költészetre nem alkalmas. A műveltek
latin verseket olvastak. S ő megmutatta azt, hogy a magyar
nyelv méltó társa a latinnak. Addig sokan azt gondolták,
hogy Istennel beszélni és Istenről szólni egyedül a latin nyelv
méltó, de imé Ujtestamentumában »szól az itt magyarul.«

MOLNÁR KÁROLY
mezőtelegdi ref. lelkész.

A szatmári egyház mecénása.

Irta: BOROS JENŐ szatmári esperes-lelkész.

Vannak emberek, akik a másokon való segítséget és a köz javáért való munkálkodást mindennél előbbvaló kötelességüknek ismerik. És ezek nem egyszer olyan szerényen és minden feltűnést kerülve forgolódnak közöttünk, hogy alig vesszük észre a nagyságukat, példaként világló életüket. Csak mikor valami rendkívüli dolgot visznek véghez, akkor figyelünk fel rájuk és akkor értékeljük a munkájukat, az életüket.

A szerénységnek és a köz javáért csendben munkálkodó embernek ilyen tiszteletreméltó alakja volt közöttünk életében urai Uray Jenő, nyug. iparfelügyelő, a szatmári református egyház presbytere és főgondnoka. Az ő értékes egyéniségét, mély vallásosságát, egyházához és fájához való törhetetlen ragaszkodását úgy érthetjük meg legjobban, hogy végig tekintünk életének történetén és megismerjük annak kiemelkedő mozzanatait.

Urai Uray Jenő Szatmáron született 1873 november hó 15-én. Szülei: urai Uray Lajos ügyvéd, földbirtokos és Böszörményi Berta voltak. Édesanyját háromhetes korában elvesztette. Attól kezdve — mivel édesatyja felhagyva az ügyvédi gyakorlattal, visszavonult tyukodi birtokára — anyai nagyszülei: Böszörményi Károly polgármester és Jakó Juliánna nevelték, kiknek családi körében szivta magába egyházának és fájának lángoló szeretetét, a mély vallásos érzést és emelkedett gondolkozást, melyek jellemének legértékesebb vonásai voltak. Az elemi iskolát és a közép-

iskola alsó osztályait szülővárosának ősi református kollégiumában végezte. A német nyelv elsajátítása végett előbb Eperjesre, majd Besztercére ment tanulni s itt tett érettségi vizsgát jeles eredménnyel. A középiskola elvégzése után a budapesti műegyetemre iratkozott be hallgatónak, melyet sikeresen elvégezve, előbb Bécsben leszolgált az önkéntesi évét, azután pedig Pozsonyban lett iparfelügyelő. Később, az iparfelügyelőségek decentralizálása után, 1905-ben Szatmárra nevezték ki iparfelügyelőnek, ahol nagy ambícióval és kitűnő hozzáértéssel látta el hivatását egészen az impériumváltóig, amikor nyugalomba vonult és kizárólag csak tyukodi gazdaságának ellenőrzésével és szatmárhegyi szőlőjének mintaszerű kezelésével foglalkozott. 1903-ban kötött házasságot, feleségül vevén hetei Bakó Erzsébetet, akinek öntudatos, mély vallásossága és egyházszeretete csak tovább fokozta benne az egyház- és iskolák ügyei iránt való érdeklődést, mert mint végrendeletében és a feleségének ajándékozott imakönyv dedikációjában írta: »imádságos lelkü feleségem vitt közelebb az Úr szeretetéhez» és »az ő mély vallásossága ébresztette fel az én lelkemben is egyházam ügyei iránt az érdeklődést.«

Ezt a nemes érdeklődést vette észre a szatmári református gyülekezet, mikor Uray Jenőt 1928-ban presbyterré, 1930-ban pedig főgondnokká választotta. Mint presbyter és főgondnok nemcsak szemlélője, de hűséges részese volt azoknak az erőfeszítéseknek és küzdelmeknek, melyeket egyházunk az imperium változása óta folytat kulturintézményeiért s ezek között is első helyen több évszázados főgimnáziumának megtartásáért. Ebben az áldozatos küzdelemben mindig a legnagyobb odaadással vett részt áldottlelkű hitvestársával együtt, mert mikor az egyházért és iskolákért munkálkodni és áldozni kellett, akkor mindig ők voltak az elsők ugy a munkában, mint az áldozásban. Talán ez a küzdelem érlelte meg benne azt a gondolatot, hogy — miután családi életét az Isten nem áldotta meg gyermekekkel — földi javainak nagyobb részét (200 holdas tyukodi birtokát, a szatmárhegyi

16000 tőkés szőlőjét és szatmári lakóházát) a szatmári református egyháznak adományozta. De ezenkívül megtaláljuk az ő elhatározásának és cselekedetének magyarázatát abban is, hogy Uray Jenő nagyon szeretete az ifjúságot és szívén viselte annak jövőjét. Legjobban bizonyítja ezt végrendeletének az a szakasza,

urai Uray Jenő, a szatmári református egyház volt presbytere és főgondnoka.

melyben úgy rendelkezett, hogy szatmárhegyi szőlőjének gyümölcsstermése a főgimnáziumi internátus növendékeinek ellátására fordítandó, ezenkívül pedig minden évben legalább egyszer ránduljon ki oda az ifjúság, amikor is a kirándulás és az ifjúság ellátásának költségeit a hagyomány jövedelméből kell fedezni. Uray Jenő életének utolsó éveiben sokat gyöngékedett, bár ágyban fekvő beteg nem volt. Szívujaja sokszor okozott nála rosszulletet, de a figyelmes, gondos ápolás, melyben hitvestársa részesítette, hosszú időn át távol tartotta tőle a halált, amely 1937. évi április hó 6-án oltotta el életének fáklyáját.

A szatmári egyház hálájának és kegyeletének jeléül — halálának évfordulóján — megfestette nagy jótevőjének arcképét az egyháztanácssterem számára, hogy hirdesse ez még a késői utódoknak is az Uray Jenő példás életét és áldozatos cselekedetét. De mindennél maradandóbb emléket állított ő saját magának, mikor földi javait oda helyezte a magyar református nevelésügy oltárára, mert valamint a Krisztus fejét drága olajjal megkenő bibliai asszony jótéteménye hirdettetni fog mindenütt, ahol csak az evangéliumot prédikálják, úgy az Uray Jenő cselekedete is hirdetni fogja örökké az ő áldott életét és emlékezetét.

*Sorsunk emlékezetünkben van meg-
írva; mond meg nekem, mire emlékszel
vissza s én megmondom ki vagy.*

*

*Ki mondja el nekünk, micsoda nagy
dolgokra hívott el az Ur? A feladatok.
Isten a feladatokban mutatja meg min-
den nemzedéknek, hogy milyen naggyá
lehet. És a feladatok annál nagyobbak,
minél elesettebb egy nemzedék.*

*

*Áldott minden szó, minden betű, tett
és példa, melyből a magyarság erkölcsi
megújhedása fakad. Áldott, mert egve-
temes emberi életszépségek, egy meg-
romlott világ ujjaszületése támad belőle.*

Dr RAVASZ LÁSZLO.

A magyar kálvinizmus útja.

Irtá: KISS BERTALAN szafmári református lelkész.

A magyar kálvinizmus hosszú ideig tartó súlyos betegségéből kezd magához térni. Nem is egy betegség, hanem a betegségek hosszú sorozata nyomta évszázadokon keresztül betegágyára és a hosszú kór alatt legjobb életerői sorvadtak el.

Gyönyörű pompás vár, valóban az Isten dicsőségének messzehangzó hirdetésére emelt épület volt a 16-ik század magyar kálvinizmusa, amely büszke méltósággal emelkedett a maga evangéliumi szellemével a sekélyes emberi gondolkodást, babonás vallásosságot hirdető középkori felfogás fölé. Mint a hős, akit hajnalpir vesz körül, úgy vitézkedett ez a kálvinizmus. Homlokzatán aranyló betűkkel ragyogott a jelszó: »Mindent egyedül Isten dicsőségére.« Törvénykönyve a Szentírás, magasba lendítő ereje a Szentlélek volt, amely rendkívüli feladatok vállalására és megoldására tette képessé. Királya volt ennek a világok fölé emelkedő várnak, Krisztus, és ez a csodálatos vezér, akinek mindenki engedelmeskedett szive utolsó dobbanásáig, addig meg sem álmodott magasságok felé vezette az ő népét. Amelyik országban ez a vár megépült, ott oszlott a sötétség, munkába lendültek a karok, sziklaszilárd, hősiesség jellemek állottak az élre, s az egész nép szívében valami kimondhatatlanul boldog, addig ismeretlen érzés melegsége futott át, amikor ebből a várból nem ismeretlen, idegen nyelvű dallamok ütötték szíven, hanem a saját édesen zengő anyanyelvén hallotta hirdetni Istennek mindennél drágább ígését.

Öntudatos, termékeny, munkás élet folyt ebben a várban, mert volt fegyelem. Világosan, tisztán körvonalazták a felismert igazságot a hitvallásokban, az egyház törvényeiben és attól egy tapodtat sem tértek el. Tiltakoztak az emberi lélek mindennemű bilincsbeverése ellen, szabadságot hirdettek, de szigorú fegyelem uralkodott afelett, hogy a szabadság szabados-

sággá ne válják és az egyház urának, Krisztusnak és az ő Igéjének tekintélyén csorba ne essék.

És akkor egyszer lovasok jelentek meg az éjszakában, magas zászlókat lengetve a magyar kálvinizmus felé. Kik vagytok, kérdezték azok? Mit akartok, miért harcoltok? Fegyvertársaitok, küzdőfeleitek vagyunk, felelték. Ugyanazt akarjuk, mint Ti, mi is az emberi lélek szabadságáért küzdünk.

Voltak a várban tapasztaltabb, öregebb harcosok, akik óva intettek mindenkit, hogy a kálvinizmus szent várát megnyissák ezek előtt a kalandor lovagok előtt. Nekünk a magunk utján kell haladni mondották és a harcunkat magunkban kell megvívni. Ne tévesszétek össze az Ige kétélű kardját az emberi ész hajlékony pengéjével. De a többségnek tetszetek a fényes vértzetű, büszke lovakon járó páncélos lovagok és megnyitották előttük a kapukat.

Uj élet kezdődött a várban. A hitetlen tudósok, a bölcselkedő filozófusok, mert hiszen ők voltak a büszke lovagok, azzal kezdték el munkájukat, hogy az ősi hitvallásokat félretették s az ősök lelki kincsének legdrágább örökségét magába foglaló Heidelbergi Kátéra, a Helvét Hitvallásra, a Debreceni zsinat végzéseire, mint ásatag lim-lomokra tekintettek. Kritizálni kezdték a Bibliát és összetévesztették az isteni örök kijelentést az emberi értelem hitető beszédével. Megbomlott a fegyelem s nem akart többé senki sem engedelmeskedni. Az emberi értelem, amely nem alázatos szolgálóleány módjára, hanem büszke lovasként kérezkodott be az egyházba, a maga hitetlenségével gyöngítette az ősi várát.

A háború utáni években azonban megzendült a királynak, Krisztusnak harcba hívó trombitája, hogy megelevenedjenek a szétszórt csontok és a széthulló kéve módjára viselkedő kálvinizmust új dicsőséges küzdelmek felé vezesse. Katonaviselt emberek, ha fejük felett évek múlva megzendül az ismerős kürtszó, legmélyebb álmukból is percek alatt talpon vannak és harcra készen állanak. Így kell ma harcra készen állani a magyar kálvinizmusnak, hogy megvívja külső és belső ellenségeivel szemben a maga harcát és kiragyogtassa ebben a hitetlen világban azt, ami egyedül reá van bízva, az evangélium igazságát.

Vannak, akik nem szeretik a súlyos igazságokat, mert lelkük már könnyebb tanításhoz szokott. Az ilyenek félnek az

ősi hitvallásoktól, mert ezek határozott magatartást kérnek a református embertől s megkívánják, hogy a hit dolgában a református ember tanuljon meg igent, de tanuljon meg nemet is mondani. Ha kell, törjön össze, vállaljon ismét gályarabságot, de ne hajlongjon nádszál módjára és ne bizonytalankodjon ott, ahol az Isten igazsága az ő részén van. A történelmi kálvinizmus gránitkemény, személyes, mély hitből fakadó, de a Szentírásra fundált igazságait kell szembeszegezni a világ eszméinek áramlatával és más felekezetek támadásával. A türelem csak egy bizonyos pontig erény, azontul már halálos bűn és véték. Még a kutya is ugat, ha bántják a gazdáját, csak én engedjem, hogy bántsák az én Uramat, az Istent, írja Kálvin János egyik könyvében. Hát nekünk nem kell e őseink módjára szóban és írásban, de főként életünk bizonygatóval vitézkednünk legdrágább kincseinket őrző ősi várunk kálvinista Sionunk védelmében?

Vannak, akik a békességet féltik. A Krisztus harca, az igazi békességet hozza. A református ember harca, soha nem irányul más ellen, csak a bűn ellen. A református ember a más vallását, más felekezetét nem bántja, de a magáét semmi körülmények között nem engedi. Mi soha más felekezetet nem támadunk, mindenkit békén hagyunk, de ha a békesség jel-szavának örve alatt ragadozó farkasok lopakodnak nyájunkba, és ragadozzák hiveinket, akkor az ilyenekkel már a kapuk előtt fogunk találkozni. A református hiveknek tábora ránk van bízva, és onnan egy léleknek is elveszni nem szabad.

Vannak, akik nem szeretnek engedelmeskedni. Az ilyenek tanulják meg, hogy a kálvinista hivek tábora Istennek hadserege, ahol pedig Isten a vezér, ott az ő szava fegyelmet és rendet tart. Kell a fegyelem a református egyházban, hogy a gyöngéket segítse, a kényelmeskedőket ösztökélje, a féktele-
neket egyenes uton tartsa, a vétkeket megbüntesse és a soraink közé nem valókat, a megátalkodottakat kirekessze. Kell a fegyelem, mert csak így lehetünk ecclési militans, Istennek vitézkedő anyaszentegyháza.

A márvány úgy keletkezik, hogy a kőzetre, amelyet földalatti ősvulkánok szörnyű tüze porlasztott, gránithegyek millió mázsányi sullyal nehezdednek s a fehérré égetett anyag ebben az iszonyu szorításban olyan rugalmassá és keménnyé válik, hogy elcsuszik rajta az acélvéső.

Megpróbáló idők vulkánikus tüze égette, a történelmi eseményekben Isten vasmarkának mindennél erősebb szorítása érte a magyar kálvinizmust. Ősi hitvallások igazságai fehér-
lenek, evangéliumi fegyelem arcvonásai rajzolódnak, áldozatos,
hivő lelkek dicsfénye sugárzik rajta keresztül és a márvánnyá
keményedett magyar kálvinizmuson Isten gyémántvésőjének
nyomán egyre határozottabban alakul ki az Isten arca. Krisztus-
születése utáni 1940-es esztendőben, ez lesz, ez legyen a
magyar kálvinizmus útja.

SPITTELER KÁROLY:

A SZÍV.

*Egy szív járul félénken most az Úrhoz,
Hála helyett panaszt s forró sirást hoz:*

*„Miért kell évről-évre szegényebbé lennem?
Nem köszönt rám senki fagyos idegenben.
Egy csep szeretetre, mint napfényre vágyom.
Én vagyok a hibás, vagy más? Nem találok...
Minden kis jószágért hálával fizettem,
Haragot és bántást hamar elfeledtem.
Ha sorsa keresztjét rám bizta barát,
Vészekén, mint testvér segitettem át.
Ki tudna vétket megbocsátani jobban?
Nagyobb szeretetre nálamnál ki lobban?
Ép ez üt rajtam fájó sebeket:
Hol rég szerettem, most csak temetek.“*

*Munkájából fel sem nézett az Úr,
Ezt a parancsot adta vigaszul:
„Csak járja hiven mind a maga utját,
Szolgák az Úr terveit nem kutatják.
Mit tesz a tűz a szélben? még szikrázik,
És a fa a magányban? kivirágzik!
Ezt tedd hát te is — szól az Úr —
Töröld le könnyed szóllanul.“*

Fordította: MOLNÁR KÁROLY

A temesvári „Református Ház.”

Irta: DEBRECZENI ISTVÁN temesvári lelkész.

A temesvári református egyház a mai alakjában és szervezetében aránylag fiatal egyházközség: mindössze 50 éves. 1890 dec. 28-án alakult meg 333 taggal. Temploma — a szó ismert értelmében — ma sincs.

De ha az egyház fiatal is, alapja régi, egykoru magával a magyar reformációval. A két nagy pártfogó: Perényi Péter és Petrovics Péter védelme alatt előbb a mohácsi vész előtt, majd utána terjedni kezdett a megtisztított evangélium és az első terjesztők munkája nyomán annyira gyökeret vert, hogy a vár ura: Petrovics csakhamar a legtudósabb magyar reformátort: Szegedi Kiss Istvánt hívta meg a munka tovább folytatására és megerősítésére. A következő várparancsnokkal: Losonczy Istvánnal azonban az ellenreformáció szelleme lett uralkodóvá, ami a reformáció terjedését megakadályozta. Majd a törökudulás a magyarság nagy részét is elpusztította úgy Temesváron, mint az egész Bánság területén. A felszabadulás után pedig az elűzött és elpusztult magyarok helyébe németeket telepítettek, kik r. katolikusok voltak és a századokig tartó vallási elnyomás miatt nehezen tudott a reformáció ismét életre kapni.

Csak 1824-ben erősödtek meg a protestánsok annyira, hogy anyaegyházzá szervezkedhettek és pedig közösen az ágostai és a helvét hitvallásuk, mikormegalakították a két hitvallásu egyesült egyházat. 100 évvel ezelőtt templomot építettek, majd gimnáziumot létesítettek és 1890-ig együtt éltek olyanformán, hogy amikor két lelkészt, illetve rendes és s. lelkészt tartottak, az egyik az ág. evangélikus, a másik református volt.

Az 1890 dec. 28-iki alakuló gyűlés után nyomban megkezdték a szervezkedést. Az időközi lelkészül ki-nevezett Futó Zoltánnal első dolguk volt, hogy isten-

tiszteleti helyről gondoskodjanak. Egyelőre a kereskedelmi iskola tulajdonosa engedte át az intézet egyik tantermét, majd 1891 áprilisában megkapták az államtól a reáliskola disztermét három évre. De már akkor állandó templomépítés reménye élt a szívükben. A rendes lelkészül megválasztott Futó Zoltán nagy buzgósággal fogott hozzá a templomalap megteremtéséhez. Gyűjtőívüket bocsátott ki, sőt maga is elindult különböző gyülekezetekbe prédikálni és gyűjteni. De be kellett látniok, hogy Temesvár viszonyainak megfelelő templomépítéséről anyagi erő hiányában egyelőre le kell tenniök és csak imateremre gondolhatnak.

Erre a célra, valamint lelkészlakás és egy bérház céljára a várostól telket vásároltak és tervrajzot készítettek. A további munkálatokat, mivel Futó Zoltán, a temesvári egyház első lelkésze Szentesre távozott, utóda, az országos hírű költő: Szabolcska Mihály folytatta és végezte, ki állását 1899 január 22-én foglalta el. Az építkezésre először 50, majd 60, később 70 ezer forintot irányoztak elő s mikor a munkát a vállalkozóknak 1901 júliusának elején kiadták, a vállalati összeg 75 ezer forintot, illetve 1500 ezer koronát tett ki.

A telek ára és a terv elkészítése az adományokból gyűlt összeget nagy részben felemésztette és így kölcsönre lett szükségük. Hosszú lejáratu törlesztéses kölcsönöket szereztek, amit a bérház jövedelme könnyen fedezzen. Az egyetemes Konventtől 40.000 K. tőkesegély-kölcsönt kaptak, azonkívül a törlesztésre évi 2000 K. segélyt 32 éven át. Ugyancsak az imaterem belső berendezésére újabb 20.000 K.-t és a Nagyszebeni Földhitelintézettől 100.000 K. kölcsönt nyolcvankét félévi törlesztésre.

Ezzel az összeggel építették fel a szép kétemeletes bérházat, közvetlenül annak a helynek szomszédságában, melyben a hagyomány szerint az 1514-i u. n. parasztlázadás tragikus sorsu vezérét tüzes vastrónon kivégezték. Maga a bérház stílusosan illeszkedett bele a régi Temesvárba két tornyával, melyek a vajdahunyadi vár tornyához hasonlóak. Ezekkel, valamint vörös téglafalával messze kitűnik és »Református ház« néven is-

merik a városban. Összeépítették vele a lelkeszi lakást és fölébe az imatermet két emelet magasságban, melyet belülről teljesen templomszerűen rendeztek be szószékkal, padokkal, karzattal és rajta orgonával.

Felavatása 1902 okt. 19-én történt meg bensőséges ünnepélyességgel. Azóta a temesvári reformátusok itt imádják a mindenható Istent és hallgatják igéjének hirdetését. De ez a hajlék már szűk és régen ott él

A temesvári »Református Ház«

a megszorodott hivek szívében a vágy, hogy igazi templomot építhessenek annál is inkább, mert azóta a város képe, terjedelme nagyon megváltozott. Hatalmas paloták épültek, melyek között szükség volna nyitabb helyen, messze kiemelkedő tornyu hajlékra, mely mindeneknek megmutassa, hogy hol imádják a nagy városban szétszórta lakó reformátusok az Urat és harangjaival hívogassa a hiveket imadására. Már tekintélyes összegeket gyűjtöttek össze erre a célra s a félszázados évfordulót a templom alapjának megvetésével szeretnék megünnepelni és a mai imaterem felszentelésének 40 éves fordulójára az új hajlékot is felszentelni. Ez lenne a kettős jubileum legméltóbb megszentelése.

A szatmár-németi református templom története.

— Irta: SÁRKÓZI LAJOS szatmár-németi lelkész. —

Dicsőséges és zivataros az a mult, amelynek eseményeiből templomaink története összetevődik.

A már korán, 1540. táján protestánssá, nemsokára 1570. körül reformátussá lett Németi őstemploma katólikus volt. Hagyomány szerint a »Szent Jakab« nevet viselte, amit igazolni látszik az a körülmény, hogy a hosszában elhuzódó utcát a mult század végéig így hívták s az öregek manapság is ezen a néven emlegetik. Ez a templom 1703-ban pusztult el, amikor Németit, mely a Szamos folyó által Szatmártól elhatárolva önálló főiskolás életet élt, lakossainak kuruckodása miatt Löwenburg szatmári várkapitány felégette és leromboltatta ugyannyira, hogy kő kövön nem maradt s lakói a szomszéd városokban és községekben rejtőztek el s itt tengődtek kerek egy évtizedig tartó rettenetes nyomoruságban. A tűz martaléka lett az egyház minden épülete és ingósága, kivéve a sákramentomi edényeket, amiket az akkori előljáráóság elásott és így mentett meg az utókornak.

A lakosság visszaszivárgása a császári kegyelmi rendelet kiadása után 1713-ban indult meg s az egyház ekkor kezdi új életét. Első anyakönyvi bejegyzésünk ez év április 26-ról szól. A pörére szegényedett nép, miként viskószerű lakóházait, úgy a régi helyére huzott templomát is paticsból építette. Itt imádta Istenét 1792-ig.

A mostani templom építését ebben az évben mondták ki nagy lelkesedéssel és kezdték meg a gyűjtést. 1793. április 18-án tették le az alapkövet s az építés házi kezelésben és közmunkával kilenc álló esztendeig tartott. A szénatelep melletti ma is ugynevezett sárveremből építették a téglát, követ a közeli hegyekből hordottak, fát a város erdejéből. Az ada-

kozásból és munkából minden egyháztagnak kivette a maga részét, de a legnagyobb jóltevők a város, gróf Teleky Imre és József, Szirmay Lajos egri lakos és Szegő István helybeli lelkész voltak. Az utóbbi hagyatékából készült a torony bádogfedele.

A szatmár-németi református templom.

A fölszentelés magasztos ünnepséggel 1802. június 13-án, szentháromság vasárnapján ment végbe. Benedek Mihály uram, a tiszántuli egyházkerület főjegyzője, debreceni lelkipásztor végezte a templomi szertartást; a kint rekedt gyülekezetnek a cinteremben fölállított sátor alatt Gaál Sámuel helyi lelkész prédikált; a keresztelést, esketést és urvacsorát Gaál András

és Németi István szatmári papok szolgálták ki; míg a műének-
lést, a sárospataki kollégium kántusa látta el. Utána egyhuza-
mos vigassággal két napig állott a dinom-dánom. Fáy József
polgármester — ökgiyelme telisden jól — teli szivességgel mérte a
gazduramságot s amint mondani szokás: két vármegye ija-fija
osztzkodott az örömben.

A templom hatalmas, várnak beillő szilárd alkotmány 125
cm.-es és a pilléreknél 2 méteres falakkal, jelenben parkirozott
tágas cinteremtől övezve. Belvilágának hossza 38, szélessége
13.5 méter. Torony alatti előcsarnoka 4 m. hosszú és 3 m. széles.
Az itteni főbejárattal szemben, melyhez a lépcsőzet kétfelől eső
verendaszerű rácsozott virágos kertecskék között vezet, a keleti
részén és a másik két oldalon is van kettős ajtóju bejárat. A
belső két végen ékesített karzat. Kathedrája az északi hosszol-
dal közepére esik, műalkotásu koronával.

Idők folyamán a templom többször ment keresztül javítá-
son. Legjelentősebb ujtás rajta az 1891-ben mai alakjára épi-
tett, vörösréz-fedelű toronytetőzet. Örömujjongás emléke örzi
ezt az eseményt is... A legutóbbi általános tatarozás 1926-ban
történt. Hozzá fűződik az egész templomtestnek kívül-belül való
kifestése, a régi mészkő padlózat terrazóval kicserélése, a padok
aljának kideszkázása, a cirádák és korona szakszerű kijavitása,
az urasztalának diszes kerettel ellátása, a villanyvilágítás és
két hatalmas kályhával a fűtés bevezetése. A reformáció évfor-
dulati napján ültük meg a hálaünnepet. Sulyok István püspökünk
végezte az istentiszteletet, — így jön a pennámra: — tőlünk
kitelhető »fényes papi segédlettel.« Velünk örült az egész
egyházmegye és sok megnyilatkozásban az országos refor-
mátusság.

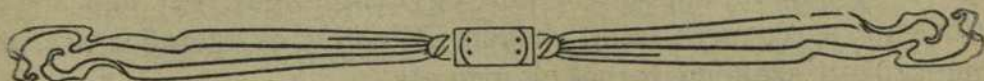
Ez az ünnepség fokozása és betetőzése volt annak az
örömmnek, ami az előbbi 1925. év március 22-én töltötte el gyü-
lekezetünket, mikor a világháboru céljára áldozott, 1845 és
1861-ből való két kisebb harangunk utódait Csernák Béla fő-
jegyző, püspökhelyettes igehirdetésével és áldásmondásával
kimagasló ünnepély keretében fölszenteltük. A háborutól meg-
kimélt, régi nagy harangot »a közönség Szalontay Páltól is se-
gítettve« 1805-ben öntötte. 1928-ban meghasadt s ez év junius
3-án ujat avattunk fel helyébe. Az eredeti legrégibb harang
1849-ben szintén a haza oltárán fejezte be életét.

Az első, 1814-ben készített és többször javított orgonát a

maival 1906-ban váltották fel. Angster I. és Fia pécsi gyárának alkotása. Lényeges javítása, a hadba vitt sipok pótlása 1925-ben történt s október 25-én lélekemelő ünnepellyel adtuk át további szolgálatának.

Ha még megemlítem, hogy tornyunknak mindanégy oldalán óra van, éjszakai megvilágításra is felszerelve; a cinterem értékes vasrácskerítése 1881-ből való; végül hogy a Leiblinger Mártonné által adományozott szép csillár ez év virágvasárnapján indult rendeltetésére: dióhéjban el is mondtam mindazt, ami templomunk történetére tartozik.

Ám a templom csak akkor templom, ha áldozatos és buzgó a templomszeretet. Ha mi, emberek vagyunk, az élő templomok. Vigye ezt teljesedésbe általunk és bennünk az Úr kegyelme!

... Megkérdezem tőled: mi neked az egyház?

Egyszerű emlék, érdekes munkatér, hasznos intézmény, kegyeletes régi alkotmány, vagy pedig anya?

Anya, aki lelkileg hordozott és szült, szenvedett érted és dajkált téged, akinek a vonásai ott vannak a lelkedben, tanítása, lelke úgy átszötte a világodat, mint az édesanyád lelke a te gyermekségedet?

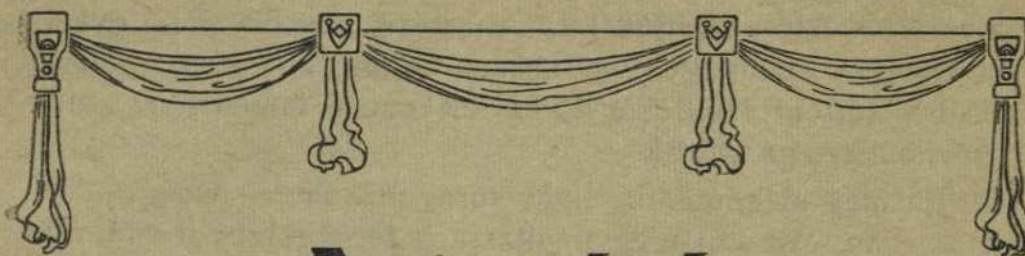
Anya, akiben feltalálsz és áldod, ami benned jó, akitől mindenedet vettél s aki annyira rád tékozolta mindenét, hogy teljes mértékben reád szorult? Reád szorult, hogy megajándékozzon téged a szolgálat méltóságával?

Anya, akinek vértől palakzik a szíve akkor is, ha elűz magától, akit megtagadhatsz, de soha el nem felejthetsz? Azt, amit tőle vettél, soha le nem vetkőzheted?

*

Az anyaszentegyház Istennek egyik felséges eszköze arra, hogy e földi életben a maga számára kimíveljen minket.

Dr RAVASZ LÁSZLÓ

A tanító.

— Irta: TÓTH ZSIGMOND érmihályfalvai református igazgató-tanító. —

A vidéki földbirtokos egyetlen leánya nagyvakációra érkezett haza. Ella, a híres szépségű egyetemista, akit a fővárosban hódolattal rajongtak körül, az ezerlakosu falucskának mindég nagy eseménye volt. De a nagyváros szórakozásaihoz szokott uri-leány hamar megunt a falu egyhanguságát. Pár nap alatt kiélvezte a rég nem látott otthon kellemeit és szórakozásra, a megszokott szellemi tornákra vágyott.

A diák-kisasszony néhány nap múlva kétségbeesve gondolt arra, hogyan fogja eltölteni a mintegy három hónapot kitevő nagyvakációt? A faluban nem volt tanult ember a papon, jegyzőn, na meg a tanítón kívül, akiről Ella csak annyit tudott, hogy nem régen jött a faluba és igen helyes fiatal-ember. A pappal szívesen elbeszélgetett; a lelkész tanult okos ember volt, csak az nem tetszett Ellának, hogy a lelkipásztor a teológiai tudományok eszmekörét nem szívesen hagyta el. A jegyző világfi volt, üres bókokat mondott, s a felvetődő kérdéseket könnyű tréfákkal fejezte le. — A tanító? Még nem ismerte. Hát milyen lehet?! Fiatal ember, aki az iskola-porát jóformán még le se rázhatta magáról, s az iskolai önképzőkör méreteit nem igen mulhatta felül.

Ella mikor unatkozni kezdett, elhatározta, hogy meglátogatja a tiszteletest. Valami hivatalos dolga is volt vele, gondolta, hogy ez fedezni fogja korai látogatását.

A lelkész a földbirtokos-kisasszonyt a megszokott nyájassággal fogadta. — Megkérdezte tőle, mikor jött haza, milyen eredménnyel vizsgázott, hogy találja magát a faluban, mik a legujabb tervei s mik azok a problémák, melyek legközelebből foglalkoztatják? Ella be sem fejezhette a halmozott kérdésre adandó feleletet, midőn kopogtatás hallatszott a lelkészi iroda ajtaján.

A felnyitott ajtón jómegjelenésű, magas, szabályos arcu, kellemes tekintetű fiatal-ember lépett be, s midőn meglátta a bájos idegent, a meglepetés pirja öntötte el sokat kifejező ábrázatát. A lelkész bemutatta egymásnak a tanítót és az ugyancsak meglepődött diákleányt.

A tanító finom fejbólintással üdvözölte a diák-kisasszonyt s mikor kezet fogtak, egy pillanatra önkénytelenül egymásba feledkezett a szemük tekintete.

— Ön itt a fiatal tanító? — szólalt meg zavarát legyőzve a leány, nem is gondoltam, hogy ilyen hamar megismerkedünk.

A tanító még mindég küzdött zavarával, de nyugalmat erőltetett magára s megszólalt kellemes bariton hangján:

— Szeptembertől kezdve a falu tanítója én vagyok.

Alig vették föl ismét a társalgás megszakadt fonalát, újból kopogtattak az ajtón és esketésre hívták a tiszteletes urat.

— No, szórakoztassák addig egymást, míg visszatérek — mondá a lelkész — és felölté palástját, magukra hagyta a fiatalokat.

A beszéd fonalát a diák-kisasszony ragadta meg:

Nem unalmas magának ez az egyszerű falu, tanító ur?

— Én szintén ilyen joggal kérdezhetném öntől kisasszony, — szólalt meg a tanító — hogy nem unalmas-e önnek a főváros, ahol csak rohannak az emberek és annyi idejük sincs, hogy önmagura, létük tudatára eszméljenek.

— Különös kérdés! Sohasem hallottam még, hogy valaki a főváros unalmasságáról beszélt volna.

— Az a kérdés, hogy miben találja az ember a szórakozását

— Ez igaz, de hát ugyan micsoda szórakozást adhat az embernek egy ilyen kicsi kis falu!?

— Nekem mindent megad, amire csak vágyik a lelke. Mindenekelőtt örömet és kielégülést találok a munkámban. Könyveim egy egész mozgalmas és változatos világgal vesznek körül. Aztán olyan érdekesek nekem ezek az apró nádfödeles házak egyszerű lakóikkal, mindennapi, de izgató problémáikkal, hogy sohasem unnám meg foglalkozni velük. Ismerek már mindenkit, ismerem gondjaikat, vágyaikat, törekvéseiket és minden tehetséggel arra törekszem, hogy megoldáshoz segítsen embereimet.

— Na, és magasabb szellemi-igényei nincsenek? szeretni pl. a művészetet?

- Kimondhatatlanul szeretem.
- És kap maga itt, a szalmafedelek között művészi hatásokokat és kielégüléseket?!
- Végtelen sokat kapok.!
- Itt...!?
- Igen itt! Csak itt, falun születnek az igazi művészi benyomások és élményszámba menő kielégülések.
- Sohasem éreztem falun ilyeneket.
- Mert behunyta szemmel halad el a nagyszerű jelenségek mellett. A felkelő és lenyugvó nap, a zsendülő mező, virágborult liget, az eke után görnyedező szántóvető, a gyermekét karoló anya: mind, mind olyan élmények, amelyeket nem ér utól a legnagyobb művész keze sem.
- Én eddig csak képen figyeltem meg ezeket.
- Ez a baj kisasszony! Próbálja meg csak önmagában feldolgozni ezeket az eleven benyomásokat, meg fogja látni, maradéktalanabb lelki kielései lesznek.

A kisasszony mondani akart még valamit, de nyílt az ajtó és megjelent a lelkész, aki letette palástját és felnyitotta az anyakönyvet, hogy elkönyvelje az összeesketteket.

Ella felállt, búcsuzott és mégegyszer a fiatal tanító szeméi közé nézett.

*

Ellának szokatlanul nyugtalan éjszakája volt. Ujra és újra megjelent a tanító egyenes alakja, szép, szabályos arca, mélytüzű fekete szeme, dallamos hangja, okos fejtegetése és nem volt képes lefogni szemeit az álom.

Aztán önmagán kezdett csodálkozni. Annyian rajongták körül a fővárosi társaságokban, itt az éjszakáját eddig még senki sem zavarta meg.

Végre szemrehányásokkal kezdte illetni magát:

Az lenne szép dolog, ha az előkelő földbirtokos egyetlen leánya egy falusi tanítót tüntetne ki kegyeivel.

Sok vergődés után elhatározta, hogy nem fog többé találkozni a tanítóval és a kebelében keletkezett szokatlan érzést csirájában elfojtani igyekezett.

Reggel a kisasszony fáradtan hagyta el a hálószobát. Szórakozottnak látszott s vidámkedélyű apja tréfálkozni kezdett vele. Ella mosoly és vidámságot erőszakolt magára s régi kedélyét sikerült lassan visszaszereznie.

Pár nap telt így el s Ella kénytelen volt beismerni, hogy nem képes kitörölni emlékeiből az eredeti falusi tanítót. Ellenállhatatlan vágy keletkezett benne, hogy találkozzon ismét vele.

Papa, szólalt meg Ella, a multkor megismerkedtem a tiszteletesnél az új tanítóval; valóban helyes, de amellet eredeti és szellemes ember, nem volna-e kifogásod ellene, hogy ellátogasson hozzánk és néha néha elpolemizálhassak vele?

Hát mit meg nem tennék a kedvéért, ugy-e anyukám — válaszolt kedélyesen az apa; a tanító valóban intelligens ember, beszéltem vele egy párszor és igen egészséges gondolatai vannak.

Miután az anya sem emelt kifogást. Ella papirt, ceruzát vett elő, pár sort írt reá s félóra múlva a kastélyban volt az új tanító.

Ella a a vendéget a kastély hatalmas parkjában fogadta. Mikor feltűnt a tanító vonzó alakja, hevesen kezdett dobogni a szive, de mikor meglátta annak nyugodt és határozott vonásait, a tisztaság fényében ragyogó nagy, fekete szemeit, ő is lecsillapodott.

— Ne haragudjon rám, tanító ur, hogy idefárasztottam, — szólalt meg nyugodtan a leány — szeretnék még magával egy és más dologról elbeszélgetni.

— Szívesen állok rendelkezésére kisasszony, válaszolt szabályos meghajlással a tanító.

— Megpróbáltam magam körül nyitott szemmel széjjel nézni, és valóban szebbek itt a dolgok, mint ahogy én azt láttam. Ez a park is pl. sokkal nagyobb élmény nekem, mióta tanító ur felnyitotta a szememet. Mondja, mit csinált, mielőtt idehivattam?

— Egy nagyon érdekes fejtegetést olvastam az érzékszervek kifejlődéséről; igazán sajnálom, hogy csak öt érzékszerven veszünk tudomást a körülöttünk lejátszódó csodálatos jelenségekről.

Ellának nem volt most kedve tudományos kérdések boncolgatásához; nagyon kedvesen, de egy kis *rossznyelvűséggel* jegyezte meg:

— Nincs magának szüksége, tanító ur ilyen magas *kérdésekre* az abc-e megtanításához.

— Nem sértődöm meg kisasszony, ezen az *ártatlan* kijelentésen, hiszen így szokták ezt általánosságban mondani, de

higgye el nekem, hogy maga az iskola is nagyműveltséget kíván, a néppel való foglalkozás pedig általános tudást és kialakult világnézetet követel.

— Hát maga felnőtteket is szokott tanítani? És aztán mire tanítja őket?

— Mindenre kisasszony, amit a magasabb iskola megtanított tőlük. A tanítónak természettudósnak, gazdának, orvosnak, közgazdásznak, zeneértőnek és sok más mindennek kell lennie, hogy hivatásának megfelelhessen. Bizony mondom Önnek kiasszony, hogy mind ez az ismeret sokszorosán felülmulja az Ön által említett abc-é korlátolt kereteit.

— Bocsásson meg nekem, tanító ur, ha megsértettem avval az ábécével.

— Nem haragszom kisasszony, csak egy éve vagyok még itt és nem volt alkalmam meggyőzni környezetemet arról, hogy a hivatásos tanító nem maradhat az alfánál, neki egészen az omegáig kell felemelkednie.

— Szinte meggyőzött, tanító ur, de mondja meg most nekem, hogy tetszik magának ez a park, mely olyan kedves lett mostanába nekem?

— Nem tudom én ezt, kisasszony, szavakkal kifejezni. A szó nem elég finom egyes hangulatoknak a kifejezéséhez. Csak profanizálnám azt a mesébe-illő panorámát, ha a bennem támasztott első hangulatát a szavak *formájába* akarnám bele merevíteni. Talán a zene légies nyelve volna az, amivel meglehetne fogalmazni ezt a földre-szállt paradicsomot.

— Ez a park mostanában bennem is a paradicsom hangulatát kelti fel.

— Engem bölcselkedésre indít ez a tündérmesébe illő paradicsom.

— Kiváncsivá tesz.

— Ilyen szép és elragadó volna az egész világ, ha az emberek erkölcsileg is eljutottak volna már oda, ahova szellemileg eljutottak. Szellemével vissza-varázsolta már az ember a földre az elveszített paradicsomot. Csak nincs erkölcsi ereje hozzá, hogy bevonuljon oda és elfoglalja ott megillető trónját az ember.

— De egyénileg bevonulhat az ember az elveszített paradicsomba...

— Egyénileg igen, de minél készültebb erkölcsileg va-

laki, annál jobban fáj neki a kívülmaradottak hiábavaló erőlködése.

— Tehát magát nem boldogítaná egy ilyen egyénileg meghódított paradicsom?

— A saját boldogságom soha se tenne tökéletesen boldoggá.

A tanító mondani akart még valamit, de küldönc érkezett, aki jelentette Ellának, hogy a kastélyba vendégek jöttek. A tanító bucsuzott, a házi-kisasszony megindult szapora léptekkel a kastély felé.

*

A tanító gyakori vendég lett az előkelő földes-ur gyönyörű kastélyában. Ella többször kikocsizott a hatalmas birtokba és sokszor megittasult az áldással megrakott mező mesébeillő szépségítől.

Ella most már nyitott szemekkel nézte a legnagyobb művészi teljesítményt: az utólérhetetlen természetet. Csordultig megtelt szívvvel mutatott meg a tanítónak egy-egy mezei virágot, a szivárvány színeiben csillogó bogárkát: beleszédültek a ringó kalásztenger csodálatába, mely sokszor az áhitat hangulatába ringatta őket.

Emellett sokszor felvetődtek közöttük tudományos kérdések is és a fiatal tanító alapos tudásáról és mély tudományos érzékről tett tanúságot. Néha azt gondolta a leány, hogy valamelyik professzorával áll szemben, olyan alapos készültséggel magyarázgatott a tanító! Szorongva gondolt reá a diák-leány, hogy egyszer csak letelik a nagyvakáció és a fővárosba, a nagy, folyton rohanó társaságba kell visszamennie. Most már művészi élményé alakult át benne a természet minden jelensége: a robotoló dolgozókat nem szolgálatra rendelt állatoknak, hanem érző, gondolkodó emberi lényeknek nézte.

Egy napfényes délután kénytelenek voltak megállapítani, hogy a nagyvakáció lejárt s az utolsó délutánt töltik most együtt.

A földbirtokos-kisasszony nagyon borus hangulatban volt, látszott rajta, hogy küszködik magával s a tanító számára komoly mondanivalója van.

A tanító a megszokott komolysággal és tartózkodóan forgolódott a leány körül, ami őt kissé idegesíteni látszott. Egyszer aztán komoly, elhatározó hangon megszólalt a kisasszony:

— Tanító ur, nagyon komoly dolgokat szeretnék magának elmondani.

— Parancsoljon velem kisasszony, válaszolt várakozással, de teljes nyugalommal a tanító.

— Nézze tanító ur, maga egy nagyon művelt és igen tehetséges fiatalember. Magának vétek ebben a kicsiny faluban eltemetkeznie. Tanuljon tovább és legyen ügyvéd, orvos, vagy talán miniszter, hiszen maga, ha lerakja a vizsgákat, megvalósíthatja, még a legforróbb vágyait is...

A leány a tanító szemébe nézett, de midőn észrevette a tanító elkomorodott ábrázatát, neki is fekete felhők árnyékkolták be szabályosan ivelt homlokát.

Kis szünet után komolyan, de határozott hangon beszélni kezd a tanító:

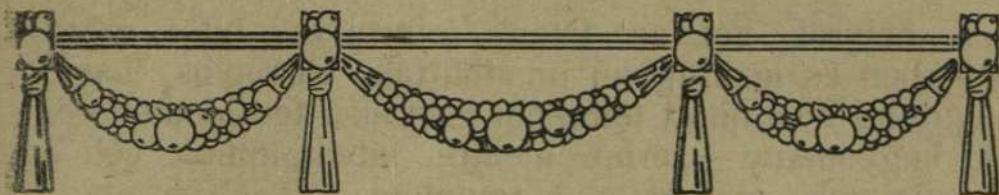
— Kedves kisasszony! Én folytonosan tanulok, mert ezt kívánja tőlem a hivatásom; hogy ne tanuljak, azt nem is tudnám megállani. De, hogy én egyéni célokkal elvonjam erőmet a falutól, erre semmiképpen sem volnék képes. Én nem temetkezési helynek, hanem egy megáldott mezőnek tekintem ezt a falut, melyből egy szebb, emberibb életnek kell kivirágoznia. Nem akarok sem ügyvéd, sem orvos, sem pedig miniszter lenni, mert az én misszióm van olyan, mint ezek bármelyiké. Életcéloimat is elérem, ha a falut virágzónak és boldognak látom. Ami pedig legforróbb vágyaimat illeti...

Itt hirtelen félbeszakította a beszélőt a leány és mély felindulással lihegte felé:

— Mondja meg nekem kérem őszintén, van-e már magának választottja!?

— A valóságban még nincs, de eszmeileg kiformáltam már az én élettársamat. Az én élet- és munkatársam egy tanítónő lesz, aki úgy szereti a népet, mint én, akinek csak egy vágya lesz: hogy népét megelégedettnek és boldognak lássa. Aki osztolni kíván a nép bajaiban és örömeiben, aki megtanítja a leányokat fenni, szöni, háztartást vezetni, az az anyákat arra, hogy ép, egészséges gyermekeket neveljenek s végre aki engem elfogad úgy, amint vagyok...

A földbirtokos-kisasszony szeme teleömlött könnyel, megragadta és melegen megszorította a tanító kezét.

Az ágyai református egyház és templom rövid története.

— Irta: FOGARASSY BÁLINT, ágyai református lelkész. —

A történeti feljegyzések tanúsága szerint Ágya község már a 13-ik században létezett. Az 1552. évben Biharvármegyének képezte egyik szélső örszemét, de már az 1561. évi összeírás szerint a Zaránd vármegyében fekvő deszni-vár tartozéka volt. Báthory Zsigmond 1590 augusztus 25-én Váradi Kis Jánosnak és mindkét nemű utódainak adományozta Ágyát, az ő beiktatása az 1591. évben Bálint napján ment végbe.

Régi könyvek bizonyítják, hogy Ágya népe mindjárt a reformáció megindulása után, már I. Ferdinánd idejében, megismerkedett a reformáció által nyújtott bibliai tiszta tudománnyal s hiva lesz az evangéliumi magyar vallásnak. Bár egyházi életéről a 16-ik századból alig maradt fent nyomjelző, de azt már történeti okmányok alapján ki lehet mutatni, hogy a 17-ik században fejlett élete volt az ágyai református egyháznak, e korból egyik-másik lelkészének nevét is ismerjük, így: Sajókereszturi György, Jenei István.

Ember Pál feljegyzése szerint az ágyai református egyház az 1702. évig a zarándi egyházmegyéhez tartozott, ennek elpusztulásával a makói, majd a békési, az 1822. év óta pedig a nagyszalontai egyházmegyének lett egyik egyháza s ennek kebelében van ma is.

A harci eseményekben gazdag vidéken fekvő Ágya sem kerülhette el a sokszoros megpróbáltatásokat. A népnek a szenvedések ideje alatt az evangéliumi tiszta tudomány volt vigasztalója, bátorítója. Az egyház tagjai már kezdetben gondoskodtak közös istentiszte-

leti helyről, hol az Istent református hitők szerint lélekben és igazságban imádhatták. Bizonyos, hogy a legutóbb megújított templom nem első templomuk volt. A hagyomány szerint eleinte fatemplomuk volt az ágyaiaknak, melyet a kőtemplom felépülése után a sarkadkereszturiak vettek meg tőlük, itt ezelőtt 50 évvel még megvolt.

Az 1908. évben megújított templom a 18-ik század közepe táján készülhetett, legalább a régi kathedra felett álló koronára vésett 1743. évszám e mellett látszik bizonyítani. A torony nem egy időben épült a templom hajójával, annak kiugró párkányzata alacsonyabb a templom falának felső párkányzatánál.

Különböző időkben épültek hát a templom egyes részei, sőt a padok, karzatok sem egyidőből valók. Az ágyai erdőben »szállás«-okon szétszórtan lakó erdőmunkásokból álló hivek, kik az uradalomtól heti bért kaptak, nem tudtak annyit összehozni, hogy a templomi építkezéseket egyszerre végrehajthatták volna. Az erdőbirtok legutóbb József főherceg tulajdona volt, a különválás az 1830. évben történt, amikor Ágya népe a község jelenlegi helyére összetelepült s ki-ké megkapta az öt megillető földbirtokot is, 1 holdtól 32 holdig legelővel, kaszálóval.

Az egyház a kéznél levő adatok szerint a templom rendbehozása körül nagy tevékenységet fejt ki a 18-ik század végén és a 19-ik század elején a nagybuzgalmu és tevékenységű Dávidházy János uram prédikátorsága idejében. Az 1796. évben a templomot kijavíttatja és új mennyezettel látja el, melynek érdekessége abban állott, hogy a mennyezet téglányalakú deszkalapokból volt összeállítva s mindenik lapon más-más magyar stílusú festések voltak láthatók, a tulipános lapok nagy számmal lévén képviselve. Az 1803. évben két harangot is öntetett, úgy hogy az 1808. évben kelt feljegyzés szerint 4 harang volt a templom tornyában. A legkisebb 1723., a második 1740., a harmadik és a negyedik az 1803. évből való. Ezen harangok közül ma csak a legkisebbik van meg, a többit elvitté a világháború. Ezután öntetett 2 nagyharangot.

Dávidházy János nagytiszteletű uramat meg is becsülte az egyház, tagjai tisztelettel és szeretettel vették körül életében, mikor pedig meghalt, hálájuk jeléül a templom mellé temették, emlékkövet állítottak sírjára, mely ma is látható.

Az ágyai református templom.

A régi templomot az 1883. évben is tataroztatta az egyház. Azonban a 90-es években az avulás jelei már annyira mutatkoztak, hogy mindinkább égetőbbé vált a templom gyökeres megújításának munkája. A régi buzgóság tüze fel is gerjedt az egyház tagjaiban és a lelkesebbek nemcsak szóval, de tettel is hozzáálltak a templomalap megteremtéséhez. Kis p. Sándor egyházigazgató és testvére, Kis p. Mihály 110, özv.

Tösér Istvánné ágyai születésü erdőhegyi lakos 50 forintot áldoznak a templom megújítására, de a többi egyháztagnak sem maradtak el, a presbiterek házankénti gyűjtésre is indulnak s ki-ki tehetsége szerint adakozik pénzt, gabonát, utóbbit pénzzé teszik s kamatoztatják, az 1907. év végén már 2427 koronával számolhatott be az egyház gondnoka.

Hogy azonban a templom úgy felépülhetett, ahogy ma áll, az kétségtelenül községünk előjáróságának, képviselő-testületének s általában Ágya községének érdeme.

Ágya község képviselő-testülete az 1895. évi május hó 18. napján mondta ki azon nevezetes határozatát, hogy a vadászati haszonbérnek megfelelő évi összeg — 260 forint — évenként templomépítési alapra kivetés útján előálltassék s gyümölcsözőleg félretétessék. Református anyaszentegyházunkat s önmagát is még kiválóbb mértékben tisztelte meg községünk képviselő-testülete az 1902. évben akkor, midőn a község évi költségvetésébe 6 éven keresztül fizetendő évi 1600 koronát vesz fel a templomépítési alapra. Meghatottan távoztunk a nagy horderejű gyűlésről s édes reménységgel gondoltunk a jövőre: még néhány év s Isten segedelmével megérhetjük, hogy a roskadozó Sion megépül és az újjáépített templomban a mi ajkunkról szállhat a Mindenhatóhoz a hála éneke: *„örül mi szívünk, mikor ezt halljuk... a templomba megyünk...“*

A képviselő-testület határozatát Aradvármegye törvényhatósága jóvá hagyván, azt községünk előjárósága a magasztos célhoz méltó buzgalommal hajtotta végre... de a fizetéseket mégis csak Ágya népe teljesítette, azaz az épülethez a köveket a mi népünk hordta össze. Dicsérettel kell kiemelnem, hogy jobbára munkásokból, napszámosokból álló közösségünk egyéb nagy terhei mellett az Istenháznak, a mi közös hajlékunknak felépítéséhez szükséges filléreket jókedvvel rakta le az Ur oltárára.

Nem mulaszthatom el, hogy e helyen hálás kegyelettel meg ne emlékezzem immár megboldogult

földes urunkról, József főhercegről. A földes ur Őfensége mindenkor élénken érdeklődött templomunk ügye iránt s készséggel megosztotta népünkkel a templomépítési alap évi terheit. Nyomdokába lépett fia, József főherceg, aki a fennkölt gondolkozásu atyától átvette a terheket, sőt midőn a templomépítés a megvalósulás stádiumába jutott, még 10,000 téglával járult magasztos célunk eléréséhez.

Igy lett aztán, hogy az 1908. év elején már 17,735 koronával rendelkezett egyházunk, mely öszszeggel hozzá is látott a presbitérium a templomépítés munkájához. A soktemplomépítő Veress Károly nagyszalontai hittestvérünk saját tervei szerint építette fel mai alakjában. Ezután következett a belső berendezés.

A muzsika iránt mindenkor nagy előszeretettel viselkedő népünknek régóta buzgón táplált óhajtaása volt, hogy templomában az orgona hangjai mellett szállhasson fel éneke a Seregek Urához Istenéhez. Ezen vágy a templomépítés megkezdése után annyira erősödött, hogy népünk az építkezést elhatározó közgyűlésén egy szívvvel-lélelkel kimondotta, hogy templomába orgonát is állit. Presbiterium lelkiismeretes buzgósággal igyekezett eleget tenni a nép kívánságának, lelkes, buzgó presbiterek vállalták a gyűjtés munkáját. Fáradozásukat fényes siker koronázta. Három nap alatt együtt volt az orgona költsége s lelkész, gondnok, bíró saját költségükön Temesvárra utaztak és Wégenstein Lipót és Fia orgona-építőktől 2900 koronáért megvásárolták a szakértők által nagyon ajánlott szép orgonát.

De még itt sem merült ki hiveink áldozatkészése. Uj templomunkban legyen uj és díszes az urasztali terítő is. Kegyes és lelkes nők felkeresik anyaszentegyházunk nőtagjait s ime most is felgyuladt a szivekben az áldozatkészesség lángja, pár nap alatt összegyűlt az urasztali terítőre szánt összeg. Hátra volt még a munkája, amely nagy szakértelmet kívánt. Isten segített. Előállanak Fogarassy Bálintné és Fekete Gizella s négy heti nagy kitartással és nagy szorga-

lommal teljesített fáradtságos munkájukkal elkészült a párját ritkító, valódi aranyhimzéssel, rojttal, bojttal feldiszitett, nagyértékű urasztali takaró. Valóban ékesége lett az urasztalának.

Még a keresztelő edény hiányzik. Dehogy. Egy szép napon csomagot hoz a posta, felbontjuk s tartalma ama kereszteléshez való diszes felszerelés, melyet Kis p. Józsefné szül. Tüsér Juliánna (206) és Vida Sándorné szül. Kis p. Juliánna adományoztak Isten dicsőségére.

Elavultak a harangok koronái! A buzgó áldozatkészség megújítja ezeket is. Kis p. Sándor kurátor mindháromat felszerelteti forgatható ujrendszerű vas-koronákkal a saját költségén.

23 év múlva, az 1931. évben az egyház a templomot 22,000 Lei költséggel ismét kitataroztatta s az így megújított templom disze Ágyának. Az idegenek is, ha meglátják, úgy nyilatkoznak, nincs párja a vidéken az ágyai templomnak, mely a község közepén elterülő 3 holdas térség magaslatán fekszik.

Az ágyai egyház a gyermekek iskoláztatásáról sem feledkezett el. Eleitől fogva gondoskodott iskoláról, e század kezdetén már négy tantermes iskolája volt, a változott viszonyok azonban arra kényszerítették, hogy ismét csak két tanerős iskola mellett maradjon. Ezt féltékenyen őrzi s minden áldozatot meghoz fenntartására. Az 1938. évben iskoláját is átépíttette az egyház 125,000 Lei költséggel. Ágya népe nem rendelkezik nagy vagyonnal, jobbára két keze munkájából él, de egyházi épületeit a legjobb karban tartja s büszkén tekinthet azokra.

Lelkésze 40 év óta Fogarassy Bálint, kurátora Tarsoly Sándor, tanítói Nagy Péter és Bardocz Róza, lélekszáma: 1562. A világháboruban 300 ifju lélek esett el.

Miénk volt a munka és áldozat, Istené legyen az áldás és a dicsőség!

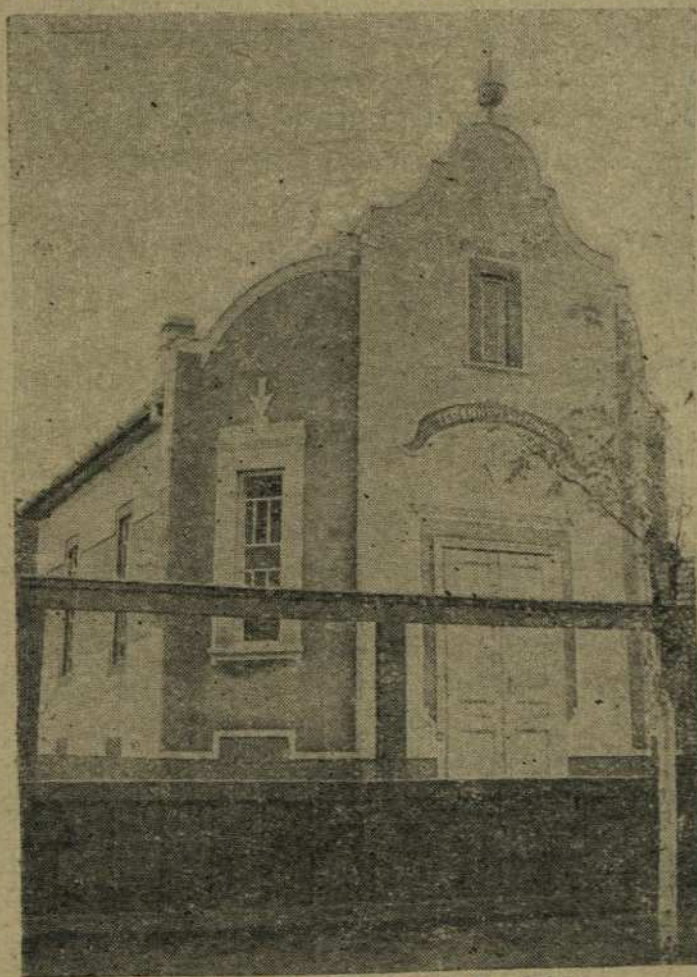

A pécskai reformátusok imaháza.

— Építettett 1939. évben. —

Pécska a romániai Maros folyó legalsó folyásánál, — azon lennebb Romániában csak a Pécska anya-egyházát képező Nädlac község fekszik a Maros part-

A pécskai reformátusok imaháza.

ján — hatalmas, nagy község — sőt két egymásba épült község: ma Pacica és Rovina. A 2 nagy község lakóinak száma jóval meghaladja a 20.000-et és a két községben a reformátusok száma ez idő szerint alig

éri el a 130 lelket. Tehát a reformátusok lélekszáma a két községben kevéssel haladja meg az összlakosság félszázalékát. *És most kellett építeni imaházat.* Nagy merészség kellett hozzá, amikor az egyháznak talpalattnyi ingatlana, sőt imaháztelke sem volt! Kérdi valaki — miből épített ez a maroknyi és anyagiakban nagyon szegény gyülekezet az ő tehetetlen öreg lelkészének vezetésével új imaházat, melynek felirata ez: »Tebenned bizunk.« Itt a felelet: a Kegyelem, a Szeretet Atyjában való bizalomból. Hogy megkezdődhetett az építés, már azt megelőzőleg kellett a hit, a reménység és a szeretet, ez a három soha el nem fogyó kincs — és az építés ereje volt az imádság — az eget ostromló hitből fakadó sok imádság: ezek, igen ezek változtak át drága szép falakká, áldott falakká, imaházzá!

Sok könnyhullatás, sok verejtékhullása adta azt a drága kötő anyagot, amely ereje ennek az áldott kicsi hajléknak.

Bizonyságot teszek erről bárhol, bármikor!

Hegy Károly

ref. lelkész, tb. esperes.

Imádság szétszórtságban élő atyánkfiaiért.

Elibéd járulunk Istenünk és orcád előtt megemlékezünk azokról a testvéreinkről, akik a szétszórtságban élnek. Kevesen vannak és elhagyatottak, mint a pásztor nélküli nyáj. Nincs templomuk, ahova a harangszó édes szavára téged dicsérni egybegyűljenek; nincs lelkipásztoruk, aki az Igét hirdesse nekik. Könyörgünk Hozzád, szánd meg árvaságukat és gyűjtsd egybe őket! Rendelj számukra bizonyságtévőket, igehirdetőket és alkalmas módon küldd el hozzájuk a te drága és örvendetes üzenetedet... Ámen.

(Istentiszteleti Rendtartásból)

A misztótfalui református egyház történelme.

— Irta: MÁRTON FERENC, református lelkész. —

A reformáció már akkor bejött Alsótótfaluba (igy hívták régen), mikor az 1517. utáni évtizedekben Magyarország több helyiségeibe. Történelmi adatokra támaszkodva is tudjuk, hogy igen korán megalakult a református egyház községünkben. 1595-ben Mali Máté községi főbíró urvacsorai poharat adott egyházának, amelyikből már több, mint háromszáz éve urvacsorázik hiveink serege. Ugyanaz a Mali Máté 1596-ban elrendelte, hogy a község minden nevezetes eseménye jegyzőkönyvbe irassék. Ebből a jegyzőkönyvből tudjuk, hogy 1635-ben 987 volt a község lakóinak a száma s egyben a reformátusok száma is. Éppen ezért föltehető, hogy régen megkezdődött már ekkor egyházunk reformálása.

1600 körül egyházunk igen nehéz küzdelmeken ment keresztül. Hol a törökök, hol a Habsburgok, hol pedig az erdélyi fejedelmek uralma alá tartozott. Nem is csoda, ha a zavartalan élet után vágyódó községünkbeli polgárok 1635-ben megsokalták ezt az ide-odatartozást és kikiáltották a független szabad köztársaságot. De erről a tervükről hamar lemondtak, mert magukra hagyva, nem tudtak megélni.

Bethlen Gábor, majd I. Rákóczy György fejedelmek idejében nem pusztult el az egyház, sőt fejlődött. Lorántfy Zsuzsanna, I. Rákóczy György vallásos és jólelkű felesége személyében az egész község nemes pártfogót kapott. De jött II. Rákóczy György szerencsétlen uralma, az ellenreformáció, I. Lipót császár és a törökök pusztítása, a Wesselényi-féle összeesküvés vérbefojtása és az 1680-as években a Thököly-Imre-féle kuruc-labbanc háború. Bizony, ezekben a vészes időkben nem ment jól szegény elődeinknek.

Mégis ezek után a sok megpróbáltatást, szenvedést látott nép építkezett. 1687-ben Debreczeni Péter lelkész idejében

emelte fel régi paróchiáját, amit csak nemrég kellett lebontani. Ugy látszik, az is indíthatta őket az építésre, hogy 1686-ban történt Budavárának visszafoglalása a töröktől és a reményvesztett nép nagyobb bátorsággal nézhetett a jövőbe a régi ellenségtől való szabadulás után.

Hogy miért fogyott a reformátusok száma ugy községünkben, mint a környéken, arra nézve többen megemlítik a helybeli bányaműveletek megszüntetését, amiért a bányász nép elköltözött; valamint megemlítik az 1717-iki tatárdulást. De azt hiszem, hogy igen nagyjelentőségűek a református lakosság számbeli apadására az 1719. és 1771. évi pestis járványok. A védelmi intézkedések hiányossága mellett ez a betegség egész vidékeket kipusztíthatott. A kipusztultak helyett pedig nem állott érdekükben a katolikus főuraknak és a Habsburgoknak reformátusokat telepíteni.

Nevezetesebb idő még történelmünkben Zsolczai Sámuel lelkészkedése ideje. Alatta építettek 1791-ben 10 kőházat a parochia alá. S reánk nézve azért is nevezetes, mert az ő idejétől 1790-től van anyakönyvünk. Zsolczai 1791-ben lett lelkész ugyan, de az 1790-es év anyakönyvi adatait egy régebbi elveszett anyakönyvből még kimásolta. Az első oldalon sajátkezűleg meg is jegyezte: »Hoc ex veteri Matricula exscripta«. Bizonyára azért is szüksége volt az átirásukra, mert elődje, Komlósi Sámuel nem sokat törődhetett az eklésiával, sőt 1789-ben katolikussá akarta tenni és a templomkulcsát át akarta adni. Ebben a szándékában azonban csodálatosan megakadályoztatott a régiek feljegyzése szerint.

Társegyháza, amelyik ma már teljesen egy vele: Mismogyorós, vagy amint még 1700 előtt nevezték: Alsótótfalu. 1717-ig rendes egyház volt Mismogyorós, külön lelkésszel és külön tanítóval. Ekkor a tatárok templomát fölégették. 1807-ben újra fölépítették templomukat, addig pedig a hallgatók kevés voltak miatt a paróchián tartották az istentiszteletet. 1815-ben jött a végső csapás, amikor a tekintetes vármegye a görögkatolikusoknak adta át templomunkat, több kővárvidéki templommal.

Felekezeti iskolája már 1670-ben meg volt. Ekkor ugyanis Papp Mihály ur egy latin nyelvű bibliát adott az iskolának. A tanító állást 1883-ban szüntette be az egyház. Azóta nincs református iskolája.

Megemlítésre méltó még, hogy itt született 1650-ben Tótfalusi Kis Miklós világhírű nyomdász, betűöntő, nyelvész, bibliafordító és kiadó.

Harangjainkról annyit tudunk, hogy 1605-ben Szatmáron öntöttek egyet s az 1717-i tatárdulás rongálása után 1789-ben közadakozásból, romlásából ujjöntötték. Kisharangját 1730-ban

A misztótfalui református templom.

öntette Doboli János saját költségén, Bölöni Mihály lelkész sége idejében. 1848-ban egy kis csengettyűt öntetett az egyház szabadságharc emlékére, melyet régebben csak minden évben egyszer húzták meg; ma már azonban állandóan használjuk az u. n. »összehirangozóskor«.

A világháború alatt nagy harangunkat elvitték. De megrepedt a megmaradt kis harang is. Kiss Sándor lelkész idejé-

ben az egyház megjavította, sőt közadakozásból új nagy harangot szerzett be, amit nagy ünnepséggel szenteltek fel 1926 június 13-án.

Templomunk nagyon régi. Történelmi forrásból idejét megállapítani nem lehet, gótikus stílusából ítélve, a reformáció kora előtt a XIV. század végén épülhetett. Ezért valószínű az a feltevés is, hogy a Zsigmond magyar király által Csehországból küldözött husziták építették. (Ezért Tóthfalu talán.) A templom alatti talajból és a formából kitűnik, hogy nem is egyszerre építették. Előbb a kishajót, majd a nagyobbat s később a támpilléreket. Történelmi forrásból annyit tudunk, hogy egy 1602-ik évi jegyzőkönyv a mi régi nagy kőtemplomunkról tesz említést. Tehát ekkor már több lehetett száz évesnél. 1632-ben támpilléreket építettek a hátsóhajó köré. Ezt az építést olvashatjuk az egyik oszlopon elhelyezett latinírástól: »Ezen kőoszlopok a mindenható Isten dicsőségére az e helyen élő polgárok közakaratóból emeltettek. Móczi István főgondnok, Szücs Baltazár építőgondnok idejében, Cseri István kőműves által, 1632-ik év június hónap 2-án.«

1717-ben tatárdulás pusztította s a kis hajónak csillag alakú boltozata beroskadt. Sajnos, hogy ezt 1911-ben stuktural befedték, mert a gerendán olvasható volt: »romlása után építette Isten dicsőségére nemes Bodoki Dániel János Uram a maga költségével 1733-ban.« 1802-ben javították a templomot földrengés miatt, amikor is kökerítéssel vették körül. 1888, 1893 és 1911-ben eszközöltek rajta kisebb, nagyobb javítást ezek után.

Régebben a harangok egy csodás ácsművészettel megépített fatornyban állottak a kőtornyunk helyén. De rothadtsága miatt lebontották és haranglábot építettek. Magas kőtornyunkat néhai Papolczy Zoltán lelkész idejében építették és 1894 augusztus 19-én szentelték fel nagy ünnepségekkel.

Templomunk, tornyunk az 1911. évi renoválás óta megromlásra jutott. Ezért meg kellett javíttatnunk. A hivek áldozata meghozta gyümölcsét. 1936. év nyárutóján befedték a tornyot s 1938-ban kívül-belül teljesen átjavítottuk ősi templomunkat. Istené legyen minden dicsőség és hála a segedelemért!

A szomszédom dalárdát vezet...

Irla: KILIN SÁNDOR, kisjenő-erdőhegyi igazgató-tanító.

Nemcsak szép a fiatalság, hanem utólag visszatekintve rá, érdekes is: tele lélettel, törekvéssel, érzéssel, tele a cselekedni akarás vágyával. Sokszor akar olyat tenni, ami rendkívüli, amit még nem tett meg más, amire elmondhatja: erre senki sem lett volna képes csak „én.” Hogy aztán némelykor, nem úgy sikerül, amint eltervezte, annak nem az „én” az oka, hanem az ... „ő.” Egy ilyen esetet mesél el az alábbi történet.

*

Fiatalkoromban egy kicsiny egyházban voltam lévita. Mint ilyen, az iskolai munkán kívül, az egyház szószéki szolgálatait is végeztem — természetesen fiatalos hévvel és lelkesedéssel. Az iskolai és egyházi munkán kívül még kezdtem a népnevelési feladat végzését is, melynek legfontosabb része a dalárda szervezése volt. Nagyon lelkes és kitartó kis csapat alakult, amely csakhamar az érdeklődés központjába került. Nagy igyekezettel tanultunk s nemsokára kezdtünk büszkének lenni magunkra, nemcsak azért, mert templomi szereplésünk kis egyházunk — majdnem családunk — körében osztatlan sikert aratott, hanem azért is, mert a környéken mi voltunk az egyedüli falusiak, akiknek dalárdájuk volt. Aztán a hírünk is kezdett tulnőni a falu határán s gyakran megtörtént, hogy egy-egy szereplésünk alkalmával hol egyik, hol másik templomi padban tűnt fel egy-egy idegen arc, akit a rokonlátogatás hozott át a szomszéd egyházból,

de mi »egészen biztosan« tudtuk, hogy azért jött, mert minket akart hallani.

Jól is volt az így eddig, csakhogy most már a dicsőség utáni vágyunk számára szerettünk volna egy kicsit nagyobb rést ütni a falu érdeklődésének határára s megjelent a kísértő gondolat: nem ártana, ha a közeli városiak is tudomást szereznének mirőlünk... Ez eleinte csak titkos, egy-két tagnál megjelenő vágy volt, de hovatovább kezdett nyílt óhaj formájában is testet ölteni s eljutottunk ahhoz a ponthoz, amikor már beszélni is kellett róla. Most csak az volt a kérdés, hogyan vegyenek rólunk tudomást?... Természetesen, ahol annyi a lelkesedés, ott kikerül a forma is, amelyben vágyunkat látni reméltük. Elhatároztuk egy nagyon szép templomi ünnepély rendezését, amelynek legkiemelkedőbb számául dalárdánk működését szántuk. Erre az ünnepélyre aztán meghívjuk a városi ismerősöket és »illetékeseket« akik majd hivatta lesznek elvégezni »felfedezésünket.« A többi aztán majd magától jön.

Ugy is lett. Összeállítottuk a műsort s lázasan készültünk a nagy napra, melyet egy szép nyári vasárnap délutánban állapítottunk meg.

Eddig is pontosan jártunk a próbákra, de mostantól... még talán az idők járása és a háztartás minden gondja is ezek után igazodott. Mondhatom, becsületes munkát végeztünk. Három gyönyörű szép darabot tanultunk meg, egyet az istentisztelet elején, egyet a közepén és egyet a végén akartunk elmondani. Minden szépen elrendeződött már, csak az képezett egy kis akadályt, hogy a második számunk a szószéki szolgálat közepére esett, s nagyon különösnek találná mindenki, ha azt az ének levezetése miatt le és feljárással szakítanám meg. Már majdnem azon voltunk, hogy elejtjük a középső számot. No, de nem azért tanultunk és lelkesedtünk annyi ideig, hogy fáradságunk olyan könnyen kárba vesszen! Mindent, de azt nem! Mint a hirtelen égből jövő napsugár jött elő egy nagyszerű gondolat: Nem tudná-e valaki a tagok közül levezetni a középső darabot?!

Ez kell nekem! Legalább olyat mutatok a világnak, amit nem egykönnyen lát. Egy falusi embert, aki dalárdát vezet... Ez már az én dicsőségem lesz! Elvitázhatatlanul csak az enyém! Ez már igen!...

Nem sokáig kellett keresgélni a vezetésre alkalmas embert, mivel abban a faluban majdnem mindenkit szinte kiváló énekkésztséggel áldott meg az Isten. A választás egyik szomszédomra esett, aki könnyü felfogásáról volt nevezetes. Bármit nagyon hamar tanult. Például csak egy nehányszor kellett kezébe vennie hegedűmet s máris el tudott »húzni« rajta egy-két éneket. Így tehát, mint a többi közül »kiváló zenész«-re, reá esett a közbizalom a középső ének levezetésére, amit ő — természetesen — el is fogadott. Ami ezután következett, az valóságos zenei csemege volt nálunk! Dehogy maradt volna el valaki a késő esti próbákról, a világért sem! Különösen dolgozni egy ilyen rendkívüli cél érdekében, a világ elé állni ilyen különlegességgel, valami nagyon csalogató volt! Igaz, hogy az új karmester is új látnivalót hozott a próbák mindennapiságába! Mert nem utolsó dolog ám még csak nézni is az új vezető első próbálkozásait. Kéz, állás, testtartás, hajlongás, fejmozdulatok, no meg aztán az arcjáték, mind valami olyasmit jelentett, ami elfelejtette az emberrel minden buját, baját s próbák után elmondhatta: ez is megérte a fáradságot. De meg is érte mindenképen! Nem vezett kárba belőle semmi, mert az új vezető úgy megtanulta a szerepét s a tagok olyan fegyelmezetten viselkedtek, hogy akármelyik nagy énekkarnak is dicséretére vált volna. Még csak egy kis akadály volt: a hang megadása. Ugyanis az éneket »d«-ből kellett kezdeni s ezzel nem is volt semmi baj — addig amíg én adtam meg. Egyszer azonban eszünkbe jutott, hogy ez így nem maradhat, mert a templomban én nem kezdhetek! Nincs más mit tenni, mint elő a hangsíppal. Itt meg az volt a hiba, hogy csak »á« sipom volt s ez — bizonyára megérezvén új parancsolóját — csak azért sem akart engedelmeskedni s olyan erősen tartotta a maga hangját, hogy az minden mást kiveret az új karmester

fejéből. Jött tehát a hadd el hadd: próba így, próba úgy, gyötrődés erre, hajlongás arra, köhögés, tüsszenítés, sziszegés, izzadás, fujás, szivás... a hang mindenre sikerült csak »d«-re nem... Mi lesz most? Vége a szép reményeknek! Vége a legérdekesebb »számnak.« Az egész társaság úgy érezte magát, mint mikor valakit valami nagyon izletes dologgal kínálnak s amikor bele akar harapni, hirtelen elkapják az orra elől s hoppon marad.

Szerencsére a dicsőség után vágyók angyalának megesett a szive a lehangolt társaságon s egy mentő ötletet sugalt a fülünkbe: »Hát a hegedüről megfelekedtetek! Nem tudjátok; hogy annak négy húrja van s az egyiknek neve éppen »d.« — De most már igazán új életre kelt az egész társaság. — Fogadni mernék, hogy mióta a világ világ, olyan szépnek nem találta ember a »d« húr megszólalását, mint mi! Szinte kéjjel hallgatta mindenki. Ezután a próba úgy ment, mint a karikacsapás. Még az utolsó este is összejöttünk... próbára-e, vagy a »d« húr gyönyörű hangját még egyszer élvezni — mindegy, de minden ment.

Sejtésem szerint aznap éjjelén mindenki mennyei hegedűkkel álmodott, melynek »d« hangja a dicsőség zenéjévé változva ringatta egész éjjel az álmodókat.

*

Felvirradt végre a nagy nap, ami elsősorban abban különbözött a többitől, hogy délelőttje sehogy sem akart eltelni. Kénytelenek voltunk tehát úgy segíteni a dolgon, hogy ismét a próbát hívtuk segítségül... még egy kis gyönyörködés kedvencünkben, még egy utolsó simítás s végre indulhattunk a dicsőséget jelentő kórus felé.

Ami az akkori hangulatot jelenti, csak annyit mondhatok, hogy a hágai nemzetközi hangversenyt megnyerő énekkar sem lépett olyan biztos öntudattal a közönség elé, mint mi. Aztán elhelyezkedtünk a zsufoolásig, — sok előkelőséggel megtelt templomban...

Első számunk után összenéztünk egymással — mert mintha hallani véltük volna a közönség birálatát:

remek. Aztán még egy biztató szót szoltam helyettesemnek, egy kézmozdulattal megigazitottam még a hegedüt is, majd halk buzditással búcsút vettem s lementem a szószéki szolgálatra.

Pár perc múlva megérkezett az »ámen« s a nagy pillanat.

— »Most leülve meghallgatjuk az énekkar énekét« — jelentettem be, mintha azt mondtam volna: most nézz ide világ!

A világ pedig nézett is, mert mindenki kíváncsi volt, hogyan lehet énekkart a szószékről vezetni. Csak akkor értették meg a helyzet igazi érdekességét, amikor jelt adtam az ének megkezdésére. Szomszédom intett először: Kezddhetem? — Igen — intettem vissza.

Erre, mint aki legbiztosabb a dolgában a hegedü felé hajlik és megpengeti pontosan az »á«-t. Az énekkar átveszi még pontosabban az »á«-t s már kezdi is az éneket...

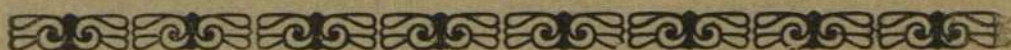
Jaj Istenem, mi lesz most? Öt hanggal feljebb vagyunk... Kezdek hirtelen sáppadni, kékülni, zöldülni, aztán szédülni; szeretnék elsülyedni... Az énekkar pedig gyönyörűen mondja... az ének elejét — még könnyebben mint az iskolában... Különösen a basszus hangzik gyönyörűen! De most mi lesz? jön a második rész, ahol a dallam erőben és magasságban tör felfelé... azaz, hogy csak törne... de a tenor egyik fele hirtelen leáll... a második ütemnél már csak egy pár ember énekel... a harmadiknál csak egy viszi a hangot, de amikor magát egyedül találja ő is leáll. Csak a basszus tart ki még, de ő mondja tovább, mintha megakarná menteni a becsületet... csak akkor esik gondolkozóba, amikor az első szólamosokat kétségbeesett arccal a padok közé torpanni látja... Aztán ők is ugyanazt teszik egyenként... Mire magamhoz térek, már csak egy szégyenbe fulladt alaktalan tömeget látok odafenn.

Nem segített már rajta semmi, az sem, hogy ott hagyva a szószéket, felmentem hozzájuk s hibátlanul elmondták az éneket, az sem, hogy az utolsó számunk

is szépen sikerült... A meghalt dicsőséget nem lehetett többé feltámasztani.

Ami ezután történt az még különösebb volt. Az utolsó számra jövő gyülekezeti ének után igyekeztem kifelé, hogy legalább egy pár vigasztaló szóval mentsem, ami még menthető... De sehohly egy lélek, sehol egy dalárdista!... Mi történt?... Ezek még bizonyára fönny vannak a kóruson — gondoltam — felmegyek hát oda... Egy lélek sem! Hol, mikor, merre mentek ki, a saját lábukon-e, az ajtón, ablakon... vagy a titokban megnyitott falakon vitték-e ki őket könyörületessz angyalok... nem tudom.

Csak a hegedű nézett rám szomorúan és bocsánatkérően, árván, mintha ezt mondta volna: »Bocsánatot kérek, én vagyok az oka mindennek, mert az iskolában balkéz felől állt a fejem, itt meg a jobb kéz felé került s így történt, hogy az »á« húr a »d« helyére jutott.

ÉNEKELJETEK!

*Csak énekeljetek!
Az Ur is énekelt
Az elárultatásnak éjjelén
Gecsemáné felé, hogy utra kelt.*

*Csak énekeljetek!
Lám, Pál is énekelt
Börtön dőhos mélyén Filippiben,
Mikor megkorbácsolva ott hevert.*

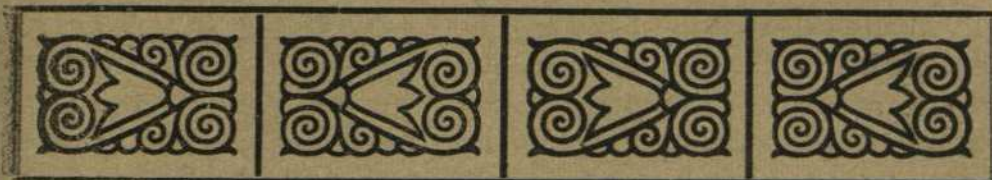
*Csak énekeljetek!
S ha az idő betelt,
Isten megváltott népe, odafenn
Az Ur dalát örökre énekeld!*

*Csak énekeljetek!
A sok bilincsekbe vert
Megkínzott predikátor-gályarab
A szent Sionról himnuszt énekelte.*

*Csak énekeljetek!
Dicséret hangja kelt
A hugenotta hívek ajkain
A vérpadon mind zsoltárt énekelte.*

VARGHA TAMÁS.

Sirva-vigadás.

Írta: P. TÓTH JÁNOS.

Debrecenben történt, a Kálvinista Rómában, boldogult nagyapám diákoskodása idejében.

A Darabos-utcában lakott akkori időben polgár Hájas Péter hentes-mester uram, akit szorgalma és igyekezete folytán Isten jómódba juttatott. Gyermekek nem lévén, egy teljesen árva leánynak vették fel a gondját, akit örökbefogadtak s törvényesen nevükre irattak.

A kis Hájas Mariska nőtt, növekedett. Végig járta az iskolákat; a tudományokból beszédett annyit, amennyi egy polgárleánynak bőséggel elegendő; azután odahaza nevelő jó anyjának oktatása mellett hűséggel szorgoskodott a házi teendőkben, a szakácskodásban s a henteskedés gazdasszonyi és üzleti dolgaiban.

A nevelő szülék gyönyörködve nézték leányuk ügyességét, munkáját és boldogok voltak vele, mert mindenben kifogástalanul végezte a rábizottakat... Szóval Mariska pompás kis gazdasszonnyá cseperedett...

A tavasz is nyiladozott már a leány szívében. Azok a csintalan, szép diák urfiak váltig legyeskedtek körülötte. Mert hát a sovány konviktusi koszt rendszerint megreperálandó. Erre nézve pedig legalkalmasabb a Hájas uram boltja, ahol tisztes porciókban mérik a kolbász és tepertő-féle csemegéket — ötér. A leány bájos szeméből meg bolondulásig lakmározhatni — ingyér. A szülők is gyakorta megakadtak a gondolatlan: egyszer csak... egyszer csak... hipp... hopp... elröpítik a szép Mariskát... Azután üres lesz a ház... Hanem hát más elválás következett, — szomorú elválás...

Történt ugyanis, hogy a szép leányzó egy szüretelés alkalmával, ahol éjjel-nappal talpon volt, a lucskos, hűvös idő-

ben meghütötte magát; de a munka szorgos lévén, fel sem vette a kis bajt, nem panaszkodott senkinek, hanem betegesen is vitte a robotot. De mikor aztán vége lett a szüretnek: nem bírta tovább a munkát, leverte lábáról a nagy láz, s ágynak esett. Aggódó szülei rögtön orvost hívtak, aki sajnálkozva mondta: Bizony, bizony nagy a baj és el van hanyagolva. Elkövetek azonban mindent és bizom, hogy megsegít a jó Isten, talán kibírja a fiatal beteg, erős természete.

Gyógykezelték azután Mariskát ketten, hárman is jeles doktorok, de a tüdőbaj rohamosan terjedt, s mire az ősz elhullatta sárgult leveleit: a szép Mariska arcán is elhervadtak a rózsák és lehullottak örökre... örökre... Gyászmenyasszony... szomorú elválás... Ki ne sirna az ilyen bucsuztatón?!...

A nevelő szüléknek gyászba-borult az életök! Oda volt minden reményök! Siratták az elhunytat, a hófehér gyermeket, mint tulajdon szívöknek leszakadt darabját!... Fényes temetést rendeztek számára.

— Sirassák el, temessék el a főiskola fiai, a kollégiumi kántus, — rendelkezett az öreg Hájas, — igen, azok a kedves fiuk, akikkel még nem régiben bohókázva mosolygott, kacagott.

És a fiuk elsiratták, eltemették. Tizenhatan voltak a kántus tagjai, mint az elköltözött leány éveinek száma... De hirtelen is domborulnak azok a sirhalmok!... De sok virágot rejtenek keblükben!...

Temetés végeztével — amint ez már szokásban volt — a gyászoló apa, polgár Hájas uram, meginvitálta a kántust egy kis házias vacsorára. Ahogyan ő mondta: egy kis sirva-vigadásra.

A kántus nem utasította vissza a meghívást, elmentek a fiuk valamennyien: lakodalom helyett bus halotti terra.

— Mikor már alaposan bevacsoráztak és jókorát koccintgattak diákuraimék, — amint az már lenni szokott, — szomorúan, búsan szárnyrakapott, felharsant az ének, a sirató, a bucsuztató. Egymást érték a szebbnél-szebb gyászdalok. Nincs azoknak se hossza, se vége. Patakszik a szülők könnye, majd felvonul rá a vigasztalódás szívárványa. Egymás mellett ülve suttogva beszélgetnek: de jó hogy meghívtuk ezeket a jó fiukat ma estére, most magunkra hagyatva, mit csinálnánk Mariska nélkül?

Kínálják is a fiukat nagy szivességgel étellel és itallal.
De bele is néztek ám azok a tálba és pohárba!

Egyszer csak feláll négy fiu az asztaltól s kioson szó nélkül. Kevés idő múlva bejön a négy diák, azonos atillákban, elfoglalják az üres helyeket és fujják az éneket a többiekkel. Azután összeszedik a vacsora maradékait az asztról és falatoznak, iszogatnak jóízűen tovább.

Nemsokára ujfent kisompolyog négy diák és vissza is jön rövidesen.

Miután pedig már az utolsó harapásig elfogyott a vacsora, hát kértek a háziasszonytól.

— Hozok édes galambjaim, — mond a jóságos lélek, — hogyne hoznék, csak énekeljenek, csak temetgessék a lelkem Mariskánkat.

— Hordom én akár reggelig is, csak vigasztalják az árva szivünket, eszemadta diákjaim.

És a jó háziasszony újból tálalt, hozta a jó vacsorát és jól tartotta a négy megéhezett diákot. Egyuttal intézkedett a konyhán: süssenek bőviben kolbászt, oldalast és minden istenadta jót, legyen mivel kínálgatni ezeket a roppantul kikoplódott, szegény fiukat.

És a kínálgatás így folyt egész éjjel. Időközönként ugyanis újra meg újra kilábolt négy diák és amint visszasorakoztak, rendesen farkas étvágyig megéhezettek; hanem a jó háziasszony szívesen dugta-tömte őket. Gazdag itt a tor, nincsen hiány ételben-italban. Csak hadd zokogjon a dal, hadd folyjon ez a gyönyörű szép sirva-vigadás.

Hájas uram és felesége megvigasztalódtak. Mert hát nem zengett még debreceni polgár házánál olyan angyali éneklés, mint ő náluk. Ktartottak kivilágos kivirradtig, amig csak a diákok birták az énekkal.

*

A dologban pedig az volt a diák-csiny, hogy a fiuk összebészéltek s tervszerűen megvendégeltették a Kollégiumban lakó valamennyi társukat. Ugy, hogy az asztaltól ellépett négy diák bement a kollegiumba — közel volt a Darabos-utcához — atilláját ráadta a szörre, bőrre, termetre hasonló négy pajtására, s azok mentek helyettök vissza a halotti-torba vacsorára. És így jártak reggelig felváltva és megvacsoráztak egy-

től-egyig mintegy hatvanan. Ha ki nem buvik a nap, még most is tartana a sirva-vigadás.

*

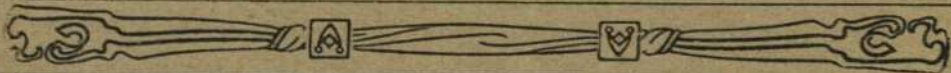
Mikor másnap Hájas uram kiment a hentes boltjába: el-
 ámult a szeme-szája a sok kolbász, oldalas és sonka hiányos-
 ságának okán.

Élete párja magyarázta meg neki, hogy ezt a csekély-
 séget bizony a diákok fogyasztották el.

— Telt tőlünk, édes egy jó uram, ők meg rászolgáltak.
 Olyan szépen, olyan szivrehatóan temették el a mi kis Maris-
 kánkat! Aztán olyan éhesek szegény istenadták, minden ki-
 menésre-bejövésre megéheztek, megszomjuhoztak. Jó magad is
 láttad... Ugy sincs már nekünk semmi boldogságunk. Ne saj-
 náld tőlök, édes egy jó uram!

— Nem sajnálom biz én, dehogy is sajnálom. Sőt boldog
 vagyok. Mert hát, — te anyjuk, édes anyjuk, — úgy tetszik
 nekem, mintha megtartottuk volna a mi Mariskánk — lako-
 dalmát. Ugysem költünk mi ő reá többet.

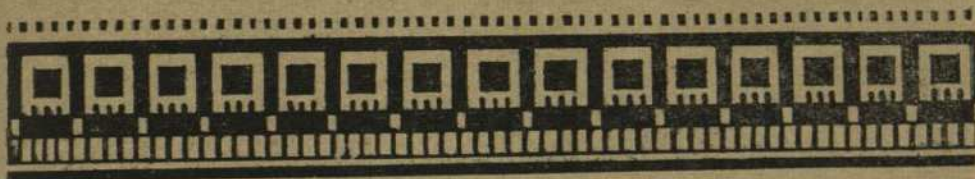
... És sirva borult a két jó öreg egymás kebelére...

Református ember nem gyűjt gyertyát a sirokon.

Miért? Mert a református hit szerint a halottak nem a sirban élnek tovább a halál után. A halottak nem is látják azt, tehát nekik gyertyát gyujtani felesleges. A református felfogás szerint ugyanis Krisztus a világossága az élőknek és halottaknak, nem pedig a gyertyák és a lámpák. A sirok kivilágítása tehát semmit sem ér. Nem gyönyörködhetnek abban sem a halottak, sem az Isten. A sirok világitására fordított pénzzel mennyi könnyet le lehetne törölni az élet melőjében az elhagyott, nyomorult, beteg, szegény élő embertestvérek szeméről! Ez keresztyéni kegyelet volna. A másik református keresztyénekhez nem méltó pogány babonaság.

A szatmár-kültelki református templom története.

Írta: KISS BERTALAN, szatmári lelkész.

Az 1939 december 10-én felszentelt szatmár-kültelki templom építésének előzményei századokra nyulnak vissza.

Háromszáz évvel ezelőtt a Szamos-folyó Szatmár városát három részre tagolta. A belvárost körülvette és ezáltal mintegy védte a folyó és annak egy ága. A folyómeder külső balpartján terült el az ugynevezett Hóstát vagy a Hóstánc, a maikültelek, míg a belvárost körülkaroló mellékág jobb partján feküdt »Néméti.«

Néméti kezdettől fogva külön egyház volt, Hóstát azonban Szatmárhoz tartozott és a hivek a vizen keresztül a belvárosi templomba jártak. A gyakran megáradó folyón igen sok nehézséget okoz a közlekedés és ezért a hóstátiak 1624-ben külön templomot építenek maguknak. Egyidejűleg folyamodványt adnak be Bethlen Gábor erdélyi fejedelemhez, a város akkori urához, hogy rendeljen nekik külön papot. A fejedelem úgy intézkedik, hogy a belvárosi parochia két lelkésze felváltva járjon ki prédikálni, de a hivek önálló lelkészt szeretnének. Kérésük csak 1646-ban teljesül, amikor I. Rákóczi György fejedelem megadja nekik a külön paptarthatási engedélyt. 1680-ig külön lelkésze van a Hóstátnak, ekkor azonban a dúló hadak előbb a Hóstátot, majd a belvárost pusztítják el. A

belvárosi templom felépül a háboruk után, de a hóstáti templom felépítésének gondolata évszázadokra elalszik.

Kellett, hogy jöjjön egy valóban pásztori lelkű pap, aki már akkor felismerte a szórványmisszió fontosságát és a belmisszió szükségességét, amikor arra még csak nagyon kevesen gondoltak. Biki Károly esperes-lelkész nevéhez fűződik a kültelki hivek önálló lelki-gondozásának felkarolása, aki a nagy szétszórtságban levő reformátusokat 1909 december havától kezdve rendszeres gondozásban részesítette. Károlyi Sándor kültelki állami iskolai tanító segítségével minden vasárnap este vallásos estét tartanak és énekkart szerveznek. A messzenéző idős lelkész lelkiszemei előtt már megjelenik a felépülő templom képe is és akciót indít a templomalap megteremtésére. A háboru és a kiváló lelkész halála ugyan megghusitják a szép elgondolásokat, de a templomépítés gondolata többet nem kerül le napirendről.

A háboru utáni években újabb lendületet nyert a kültelki hivek lelki gondozása, amikor megfelelő helyen egy nagyobb terem bérelnek és így a téli hónapokban minden vasárnap este vallásos összejövetelt rendeznek.

Az 1937. év nyarán a szabadég alatt tartott istentiszteletek egyikén, a nagyszámban egybegyült hivek, a lelkész felhívására egyhangulag kimondták, hogy kéréssel fordulnak a presbitériumhoz a templomépítés, illetve gyűjtés megindítása érdekében. A presbitérium külön bizottságot küld ki a gyűjtés és építkezés lefolytatására. Tekintve, hogy a közpénztárt templomépítés címén megterhelni legkisebb mértékben sem lehetett, az építkezéshez szükséges közel egy millió Lei összeget teljes egészében adakozásból kellett összehozni. A szatmári egyház amelyik számos intézményt tart fenn közadakozásból, a hivek áldozatkészségét az utóbbi évek nagy teher-vállalásával szinte a végsőkig kimerítette. Így a feladat nehéznek, szinte kivihetetlennek látszott. Mikor elindultak, nem volt más, mint egy alig számbavehető összeg és a

hívek őszinte vágyakozása Istennek háza után. Sokan néztek hitetlenkedve erre a több mint vakmerő vállalkozásra. Az utolsó fillérig közadakozásra támaszkodva templomot építeni akkor, amikor a gond és nincstelenség sötét madarai ott kopogtatnak szinte

Egy millió lei költséggel, teljesen önkéntes adakozásu temploma Szatmáron, a kültelki reformátusságnak.

minden ablakon, hallatlan merészségnek látszott. Isten azonban ismét megmutatta az ő csodálatos szeretetét. Az adakozásnak olyan mértékére indította fel a híveket, ami még a különben nagyon áldozatkész szatmári gyülekezet életében is szinte egyedülálló. A bizottság gyűjtő iverket bocsát ki, perselyeket helyez el, ünne-

pélyeket, összejöveteleket rendez s a gyűjtés eredményével párhuzamosan megindítja az építkezést.

1937 október 31-én beláthatatlan tömeg jelenlétében volt az alapkőletételi ünnepség és karácsonyra már tető alatt van a templom. Az első néhány hónap alatt közel 400,000 Lei gyűl be és évvégére a templomalap 480,398 Lei összeggel zárul. 1938 augusztus 21-én kerül sor a csillag és gombfeltételre s a teljesen kész, berendezett, vaskerítéssel körülvett templomot 1939 december 10-én szentelik fel Sulyok István püspök és Csernák Béla egyházkerületi főjegyző.

A torony magassága 26 méter, a templomhájó hosszúsága 22 méter, szélessége 9 méter. A templom vége szárny-ajtókkal elzárható és így egy megfelelő nagyságu tanácsteremhez jutunk. A háromszáz ülőhelyet biztosító templomban a kórusok igénybevételével k. b. 500 ember fér el. Az építés költsége a köz és ajándék munkák, az ajándékba kapott valamint természetbeni fa és kőanyag értékének nem számításával 930,000 Leibe került, amely összeg teljes egészében közadakozásból gyűlt össze.

A felszentelés óta minden vasárnap kétszer telik meg a templom és a hivek hálaadással dicsérik az Urnak nevét, Aki csodálatos kegyelemmel dicsőítette meg magát az Ő népe hűségében és áldozatos szeretetében.

LXXXIV-ik

zsoltár.

Mily szerelmetesek a te hajlékaid, Seregeknek Ura!

Kivánczik, sőt emésztődik lelkem az Urnak tornácai után; szívem és testem ujjongnak az élő Isten felé.

A veréb is talál házat és a fecske is fészket magának, ahová fiait helyezhesse, — a te oltáraidnál, óh Seregeknek Ura, én Királyom és én Istenem!

Boldogok, akik lakoznak a te házádban, dicsérhetnek téged szüntelen!

Egy hasábfu.

Írta KISS FERENC tamáshidai református tanító.

Ezt a kis történetet egy társaságban hallgattam, s aligha fogom elfelejteni valamikor.

Arról folyt a beszéd, hogy milyen sokan vannak jóakaratu emberek s mégis milyen kicsiny a száma azoknak, kiknél a jóakarát tettekben teljesedik ki. Hiszen a jócselekedetnek varázsa van, mely megfogja a sziveket, a legtisztább örömet ébreszti, valóban keresztyénné teszen, a keresztyén számára hitének ékesen szóló bizonyysága... Miért kell hát mégis előnkbe kerülni az alázatosan előrenyujtott kalappal?... miért kell mulatságok rendezésével hozzáférközni a szorosanzárt erszényekhez?... miért nem engedünk számítgatás nélkül a szivünkéből melegen fakadó segiteni kész jóindulatnak?... és így tovább...

Ott volt a jegyző is, tapasztalt, gyakorlatias gondolkozásu ember.

Most megszólalt:

»Mondok én nektek egy esetet a mindennapi életből. Hallgassátok meg!

A télen, mikor a legkeményebb hidegek jártak, egy reggel bekopogtat hozzám az öreg Sánta, a kolodus, rimánkodik, segítsek rajta, megfagy a kunyhójában, nincs tüzelője. Megsajnáltam az öreget, pénzt akartam adni, de eszembe ötlött, hogy másra költi, elpálinkázza. Kimentem vele az udvarra, az ölfából kiválasztottam egy termetes hasábot: Nézze öregem, ezt magának adom, vigye haza. Az öreg elkezd sirán-

kozni, hogy nem tudja elszállítani, de ha elvinné is, nem tudná felapritani, nincs hozzá se ereje, se szerzáma. No jó — gondoltam, — pénzt mégsem adok! Előkiáltottam a kisbíró. Rájuk parancsoltam, hogy a hasábot vágják fel, itt a kecskeláb, fűrészt is van a szinben, aztán vigyék el az öregnek, ne szenvedjen annyit ettől a cudar hidegtől. Maga meg öreg jöjjön el megint holnap, vagy holnapután, majd kimódolom, hogy ne maradjon fűtő nélkül.

Az öreg Sánta köszönte szépen és ment útjára; én is befordultam az irodába. Annyit még láttam, hogy a kisbíró fogja a hasábot s ráteszi a kecskelábra. Rendben van, — gondoltam, — és nekiláttam a dolognak. El is felejtkeztem az egésztől. Délben, mikor kilépek a hivatalból, látom ám, hogy a hasábfá még mindig ott van a kecskelábon, félig befűrészelve, hatalmas kétkézfűrészt támasztva az oldalához. Kiabálok a kisbírók után. Csak az egyik volt otthon, a másik a faluvégen járt valami dologban. Lärmáztam, fenyegetőztem... De rögtön felvágjátok... hát az az öreg fűrészt mit keres itt?... minek az, mikor ott a szinben a jó kézbevaló! Tekintetes ur kérem, — hadarta Jóska, — Barta szomszédunktól kirtük, evvel könnyebb is, hamarabb is. Nohát, csak rajta!... Igenis, azonnal, csak megvárom a másikat.

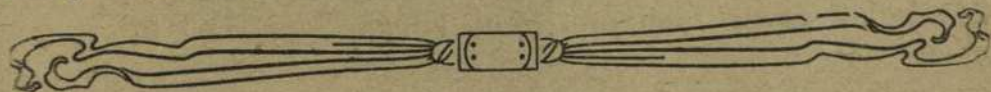
Délután az egyik kisbíró folytonosan a falut járta. A község házában sok ember fordul meg, különösen délután némelyik csak lézengeni jön, ott dologtalanodik, pipál, szaporítja a szót. Biztatom Jóskát, fogjon magának társat közülük, hiszen szegényt kell megsegíteni, aztán nem is kell akadozni, csak egy kis munkát elvégezni. Jóska próbálkozott is, de hiába. Mindegyiknek volt valami kifogása: hideg van... nem érzi jól magát... miért éppen ő?... van neki elég dolga otthon... vágassa fel a község, ugyis sok pénzt bezsebel tőlük... s így tovább. Engem most már igazán érdekelni kezdett a dolog, figyelmeztettem rá a bírót is. Az öreg furcsán mosolygott a bajusza alatt, mikor látta, hogy én is kezdem a kapacitálást. És a hasábfá sehogysen akart feldarabolódni! Előkorában

nem termett annyi levelet, mint most kifogást. Végül mégis vállalkozott egyikük, de akkorra meg már a fűrészt hazavitte a szomszéd. Megbosszankodtan, előkerestem a kislefűrészt, nekiláttam jómagam már csak leckézés, példaadás okáért is.

Akkor aztán odagyülekeztek mindnyájan, erővel kiszedték a fűrészt a kezemből s egy-kettőre elvégezték, amiért pedig hiába beszéltem egész délután. Elvégezték, de nem azért, hogy a szegény Sántán segítsenek, hanem inkább, hogy nekem tegyenek szíveséget, ami bizony nagy különbség, mert én viszonzni tudom a jószívességet!

Az életben nem egyszer látjuk ismétlődni a hasábfa példáját. Ha nincs meg bennünk a segíteni akarás komolysága, ha hiányzik a felebarátunk bajának igaz átérzése, jószándékunk ellanyhul, megrestülünk a jóban.

Pedig a jócselekedet erősít meg bennünket a keskeny uton való járásban.

HEGYI BESZÉD.

*Bizony mondom néktek, emberek,
Nincs elég szeretet bennetek.
Ha mi van is, csak úgy félig az,
Nem melegít inkább fénylik az.*

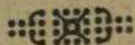
*Bizony mondom néktek-nézzétek:
Csak úgy tesztek, min'ha élnétek.
Holott örök gyilkos hajszába
Kergetitek egymást halálba.*

*Bizony mondom néktek-halljátok!
Bátorok, csak egymást marjátok.
Holott szívetekből vér csepeg
S ezer sebtől ég a lelketek.*

*Bizony mondom néktek-lássátok:
Önsirotok egyre ássátok.
S önkezetek gyurja a rögöt,
Mely vádlón majd rátok dübörög.*

*A nagy Halált félve-féltétek,
Kis éltetek mégse élítetek...
— Nincs bennetek, bizony, emberek
Bölcsesség se, nem hogy szeretet.*

LAMPÉRTH GÉZA.

Szentjobb.

Írta: SALLAY LAJOS, szentjobbi lelkész.

A Berettyó mentén azon régi »városok« egyike viseli a fenti nevet, amely a török háborúk idejében is, a pórlázadáskor is nagy véráldozatok árán maradt meg.

Ma, amikor a »Szent István kéz«-nek kultusza oly magas fokra hágott, nem lesz érdektelen annak felmutatása, hogy községünk nevét valóban »Szent István kezé«-nek itt történt elhelyezéséről kapta. Hajdan Szent-Jognak nevezték, régebbi oklevélben Szent-Jog, majd Szent Jobbkéz név alatt fordul elő.

E község alapításának ideje, nagyon régi időbe nyulik vissza. A mikor I. István királyt szentté avatták 1083. körül, az akkori király szent. Lászió hálából és kegyeletből a Berettyó menti dombok egyikén egy apátságot alapított s abba Benedek-rendi szerzeteseket telepítette be, reájuk bizván I. István jobb kezének megőrzését. Így került I. István király állítólagos jobb karja Szentjobbra. Itt volt aztán egészen az 1241-iki tatárpusztítás idejéig. A tatárjárás idejében Szentjobb is osztozott Várad pusztulásában, de a szerzetesek, a gondjukra és őrizésükre bízott »drága ereklyét« megmentették és pedig a hagyományok szerint előbb Boszniában, később Dalmáciában Raguzában őrizték. Végre aztán ismét visszakerült Mária Terézia uralkodása idején 1771-ben Magyarországra, de már csupán a kar nélküli kéz-fej, amint az mai állapotában is látható Budapesten.

A reformáció mintegy varázsütésre, egyszerre ragadta meg a szentjobbiakat is. Hogy hányan lehettek ekkor, hogy papjuk ki volt, nem tudható. Az 1786-tól kezdődő II. kötet

anyakönyvi adatok és bejegyzések szerint az évi születések száma 18—26-ig váltakozott, de hogy a hivek száma mennyi lehetett, nem tudható. »Ano 1804 Conscribálván a lelkek számát és a pár embereket s az özvegyeket és azokat akiknek

A szentjobbi református templom.

más vallásu férjek vagy feleségek vagyon, a lelkek száma tallátott 461-nek, a pár emberek száma 89-nek, az özv. száma 24-nek, akiknek ismét más vallásu férjek v. feles. van 7-nek. Innentől kezdve több helyen van feljegyezve a hivek száma.

A róm. kat. hivek száma 1728-ban 8 volt, 1732-ben 12, de 1735-ben beköltözés folytán már 50-re emelkedett. 1777 május havában gróf Dietrichstein 32 családot telepített Árvamegyéből Szentjobbra, s a betelepített svábokkal a róm. kath.

hivek száma egyre szaporodott, 1820 körül 764, 1930-ban a filiákban élőkkel együtt 1200 volt a számuk.

A reformátusok első temploma a domboldalán a szőlő-hegyek alatt jelenleg elterülő temető helyén állott. Ezt a régi templomot Károlyi Kata és Rhédei Ferenc építették »a benne lévő Inscriptiókból megtetszik, mely a bolthajtásán egy Sajt-forma kövön találtatott, mely is ez: Károlyi Kata 1622, más hasonló kövön volt Franciscus Rhédei.«

Az idő folyamán egyre szaporodó katolikusok a gazdag szentjobbi Apátság oltalma és pártfogása mellett mindjobban ellene fordultak a református hiveknek. Mária Terézia uralkodása idején aztán követelőleg léptek fel a ref. egyházzal szemben, amennyiben »a legszebb szavu harangjokat erőszakosan elragadták és pedig a nagyobbikat, holott már azelőtt a közepső harangjokat oda ajándékozták volt.« Ezen harang pünköszt táján vétetett el 1751-ben. Állandó küzdelmet folytatott a két egyház egymással, feljegyzések vannak róla, hogy amikor Urnapkor a katolikus körmenet alkalmával a református torony harangjai nem huzattak meg. »ismételten meglettek büntelve.« »1780 julius 2-án Sarlós-Boldogasszony napján tartott processio alkalmával kötelességöknek eleget tettek«, kénytelenek voltak harangozni. Hatalmukat a filiákban is éreztették. Mikor a szentmiklósi reformátusok egy ott eltemetett kath. cigány sirjáról a keresztet letörték, azt később a plébános követelésére a presbiterek jelenlétében és harangszó mellett ismét helyreállították.

Hogy a mostani templom egy régebbi templom helyén áll-e, nem tudható, de valószínű. A domb oldalán épült templom a török dúlás idején teljesen leromboltatott, a hely temető helyé változott, a Benedek-rendi szerzetesek eltűntek, részben megölettek, részben örökre elmenekültek. A község régebbi lakosai a szentjobbi vár körül építettek házakat s a várat a köréje épült házakkal együtt a Berettyóból vezetett kettős, széles, mély viz-árok vette körül, a mostani elnevezése t. i. »belső falu« is onnan vette eredetét. A későbbi telepések ugyanis a hegy lábánál építettek házakat és pedig úgy, hogy a szlovákok is külön, (mai nevén tót utca), a svábok is külön utcát képeztek, így a falu kétféle osztódott. A belső faluban áll a kétféle templom, az apátsági kuria a vár helyén, de a belső faluban lakók kevés kivétellel mind reformátusok.

Jelenlegi templomunk 1810 táján épülhetett, erre enged

következtetni a következő feljegyzés is: »A szentjobbi ujjonnan készült református templomba új székek készítették mostani kurátor és második bíró Lakatos Pál idejébe«, a templom építéshez szükséges költségek felsorolásánál feljegyeztetett: »Fekete Fráter József úr mind fával, mind mésszel segítette keresztyén, jóindulatjából a szentjobbi sz. Eclésiát a templom építésbe, sőt egyéb segedelemmel is volt, de az akkori kurátor Rácz Mihály miatt, miért nem? kuratori számadását eklésia adójába beadni nem bátorkodván: mennyire ment a nevezett kegyes Pátrónus urnak adománya, tudni nem lehet.« »Emlékezetnek okáért« fel van jegyezve azon adakozók neve, akik a közbülső harang öntésére adakoztak: »mely is öntetett Tasnádon, Cserepi György harangöntő által 19 augusztusba, a toronyba feltéttetett 14 szept. 1811.« »Az új templom végén lévő karban, hol a kántori szék van, nem volt elég világos, ezért »Ttes érkeserüi Fráter József úr 5 frtot ajánlott az eklésiának és a templom végén lévő kerek ablak maga költségén való megcsinálását.« Ano 1826. A pap-szék még később készült, melyről bizonyosság a rajta olvasható irás: »N. Nemz. Vitézlő Czaholi József készíttette a maga költségén 1829-ben.«

Templomunk kisebb-nagyobb javításban részesült az idők folyamán. Tornyában most csak egy árván maradt harang buslakodik; társait a hatalmi önkény s az 1914 évvel kezdődött harcok elmozdították helyökről. Legutóbb 1931. évben volt nagyobb javítás a templomon és a tornyon, s ezt a költséget a hívek egy 24 óra alatt adták össze, mely adomány összege 12,600 Lei volt. Most nagyobb átalakítást igénylő javításhoz készülünk, a templom fedelét cserépre alakítjuk át s a templom menyezetét ujjonnan készíttetjük. Akad-e most élő hiveink között olyan, ki nagyobb összeg felajánlásával egy újabb századra beiratja nevét? Ma még nem tudható, de remélhető.

Hogy Szentjobbnak ki lehetett legelső református prédikátora, nem állapítható meg, mert az I. kötet anyakönyv hiányzik. A II. kötettől kezdve a következő prédikátorok voltak: 1784—84-ig Szelek György, 1788—1790-ig Hunyadi János, 1790—1802-ig Földesi Nagy György, 1802 II. hó 24-től ugyan ez év IV. hó 21-ig Csizsár György, 1802—1808-ig Imre János, 1809—1813-ig Nagyváradai és Zilaji Kalmár Lajos, 1813—1819 Végh István, 1819—1825-ig Imre János, Csokajból tért újra vissza, 1825—1830-ig Szinai István, 1830—1851-ig Szücs Péter, 1851—1862-ig

Nemes Sándor, 1862—1906-ig Bán Sándor (44 évig), 1906—1912-ig Holló Sándor, 1912—1928-ig Csokonai József, 1928-tól jelenleg Sallay Lajos.

Templomunk egyszerű fehér falain belül vasárnap és ünnepnapokon az élet vize után szomjuhozó hivek délelőtt délután szép számmal telepednek le; áhítatos buzgó közös imádságuk eredménye, hogy a baptizmus terjedése az utóbbi évek alatt nemcsak teljesen megszűnt, de a már régebben kitérték közül is többen visszatértek, úgy hogy ma már alig 2 család van távol, kiknek visszatéréséért is imádkozunk.

Jelenleg a község lakóinak száma 1937, kik közül 1560 róm., kat., 325 ref., 27 gör. keleti, 25 zsidó. Jellemző a régi betelepítés ma élő utódaira, hogy nyelvük már rég magyar!

A Bibliára vonatkozólag egy angol tudós a XIX. század elején érdekes számításokat végzett. Pepecselő munkája eredményeképpen értesülünk, hogy abban a kiadásban, amelyből dolgozott, található: 1189 fejezet (Ószöv. 929, Újszöv.: 260), — 31.173 vers (Ószöv.: 23.214, Újszöv.: 7959); — 774.746 szó (Ószöv.: 593.493, Újszöv.: 181.253); — 3,566.480 betű (Ószöv. 2,728.100, Újszöv.: 838.380). — Tudósit továbbá arról, hogy legtöbbször az „és” szócska fordul elő, az Ószövetségben 35.543, az Újszövetségben pedig 10.684 ízben. A teljes Bibliában a Jehova 6855, az Úr pedig 1855 alkalommal említettik.

*

Legdrágább könyv a világon az 1455-ből való pergamentre nyomott 42-soros Gutenberg-Biblia, amelyért 1926-ban az amerikai dr. Vollbehr 350.000 dollárt fizetett. Jelenleg a washingtoni kongresszusi könyvtárnak a tulajdona.

*

A világ legnagyobb könyve az a hatalmas méretű Biblia, amit néhány évvel ezelőtt egy Amerikában élő magyar nyomdász, Vajnay Lajos készített saját költségén. A nagy mű öt mázsát nyom, három méter magas, 8040 oldalra terjed s csekély tizenhat ember szükséges az ide-oda cipelgetésére.

*

A világ legkisebb könyve Amerikában készült s az oxfordi könyvtár birtokában van. Hossza 6·3 milliméter, szélessége 4·5 milliméter, súlya pedig 0·064 gramm. Vörös-marokén-bőrbe van kötve s Omar khagam verseit tartalmazza 34 oldalon.

Budai Ézsaiás

(100 éve halott és mégis él.)

Különös találkozásaim voltak nemrég a dolgozószobámban. Régi könyvek lapozgatása közben, amint minden másról elfeledkezve nézem a már homályba vesző multat, mellém telepszik egy tógás diák. A csendben hosszan néz rám. Olyan ismerős, amint beszélni kezd, sorsa titkában, mintha magam látnám.

Beszélt. Titkainkat csak a könyvek hallgatták.

A diák.

Még gyermek voltam — kezdte vallomását — mikor az atam irányát megadták. Téli estéken sokszor eljött hozzánk a rektor. Nagyön szerettem, ha apámmal beszéltek multról és jelenről. Néha napján rólam is esett szó és a jövőmről. Szegény anyám, megsimogatta arcom, mert ő már tudta, hogy nem sokáig láthat. A másik évben új édesanyámra, a debreceni kollégiumra biztak.

Akkor még nem tudtam, mily nagy lelki harc és mily áldozat kell egy gyermekért. Szegények hitték, hogy amit értem tesznek, az megéri.

Az én küzdelmem ezután kezdődött. Anyanyelvemmé itt a latin nyelv vált. Ezen tanultunk mindent még akkor. Szerettem a kollégiumot, nemcsak az öles falakat, tágas udvart, mely gyermek lelkemnek felért egy csodával, hanem a jóságos tudósokat: Hatvani, Szatmári, Sinai professzorokat. Testvérré vált a félországból egybegyült diákhad.

Ugy érdekelt itt a történelem, mint anyám közelében a mese. Szünetekben, játékos kedv után, a haza sorsa, szülőfalum, apám s jó anyám, mind eszembe jártak. Mit tehetek

értük? Tanultam. »Nem tudni soha, hogy ki mi nélkül lehet el az életben. Az élet alapos tudást követel s nem viszkete- ges bölcsekedést.«

Ismét csend lett. Egymás szemébe néztünk, beszélj tovább nyitott szívü vendégem. — Ö könnyen [reá állt s így folytatta:

— Nem dicsekvés ez — sőt inkább hála a Mindenhatónak. Aki hagyhatott volna otthon a szülőfalumban: Szilágypeérban, de azt akarta, hogy Neki szolgálni s népemet tanítani onnan kivezessen. — Igen, ez ma téged érdekelhet. Mig más már régen aludt, gyertya fénynél olvastam régi bölcsek könyveit. Kutattam a világ históriáját, egyházam multját s népem történetét. Ezt tanuld meg te is, többet dolgozni, mint amennyit a tanár kérhet; minden leckéből Istennek felelni.

Nem huzódtál el így a társaidtól, kedves vendégem? — szakítottam félbe.

Nagyon szerettem őket, a szívemért ők is cserébe adták bizalmukat. Ami esodást a könyvekből megláttam, velük vitattam meg s tanárainkkal. Így tisztult sokszor a gondolatom, De mégis egyet meg kell vallanom. Mikor szénior lettem, ingerkedett velem a Sátán, jobb elvonultan büszke urnak lenni, mint segítő, tanácsadó barátnak. De alázatos Mesterem parancsa újra megtisztította szívemet.

*

Nagy ut áll előttem, — mondotta végre — megyek tovább tanulni külföldre. Göttingában készülök, új fény felé. lássam Németország tudósait, Hollandiába és Angliába is átmegyek majd, hogy népemnek minél több kincset hozzak.

Isten Veled, majd még találkozunk!

A tanár.

Álmomban a multkor kis diák voltam, mint annyiszor már. Jól emlékszem rá, hogy magyar nyelv óra volt a Kollégiumban. Budai tanított. »Látjátok, milyen szép a mi nyelvünk — kezdte — mennyi árnyalata van egy egy szónak és a latin- nak csak *egy* szava van reá: *bullo* = buborékol, forr, bugyog; *buo* = belemárt, megáztat, nedvesít. Miért hagynók veszni édes anyanyelvünk színes szavait a latinért?! Ne keverjétek drága nyelvünket idegen szavakkal!

— »Mily boldogság, hogy megkezdhetünk mi is minden tudományt magyarul tanulni«...

— »De nincs magyar könyv« — szólt közbe kételkedve egy diák,

— Ne féljeteK, ami nincs, megírom én — volt rá a Budai válasza. Azért a latint továbbra is tanuljuk, hogy az elme a

Budai Ézsaiás.

régi tudósok írásain művelődjék. Ez lesz elmétek köszörü-köve — mondta... Ne egy-két irót olvassunk immel-ámmal, hanem a szellemüket ismerjük meg!

Ragyogó diák szemmel néztem rá, s egy csengő szóra, ime, felébredtem.

A tudós püspök temetése.

Husvéti ének fozslányait hozza a szél felém:

*„A föltámadott
Jézus nekünk zálogot adott,
Hogy bár a föld gyomrába tétetünk,
Megujul valójában életünk”... e hittel...
... Te légy Jézus velünk.*

Énekli a kántus azt az éneket, amit a tudós püspök maga írt. Fejfáján írva: élt 75 évet. Búcsuzik a nép 20 évig pásztoráló papjától; a Tiszántul 19 évi szolgálattal érette élő püspökétől. A Magyar Tudományos Akadémia és Göttingai egyetem is gyászolja a diszdoktorsággal kitüntetett tudóst. Körülállják a sirt azok, kiknek a Kollégiumba atya volt. Kiket Isten igéjére tanított.

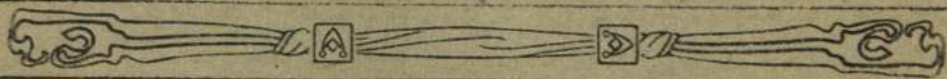
Rög rögre hull és a könny csak perreg, míg majd a koszoruktól a sir nem látszik.

*

Könyvei hosszú sorából (Magyarország Históriája, Régi Tudós Világ Históriája, Oskolai Magyar Atlasz, A deák nyelv kezdete példákban, Régi Római, vagy Deák írók élete, Bevezetés a keresztyén Theológiába. stb.) élet tárul elénk.

»Nem halt meg az, ki milliókra költé dus élete kincsét.«

MOLNÁR KÁROLY,
mezőtelegdi ref. lelkipásztor.

*A derék ember nem csak diszplánta a
történelem kertjében, hanem gyümölcsfa,
amely meghozza a maga lelki szüretjét...*

Dr RAVASZ LÁSZLÓ,

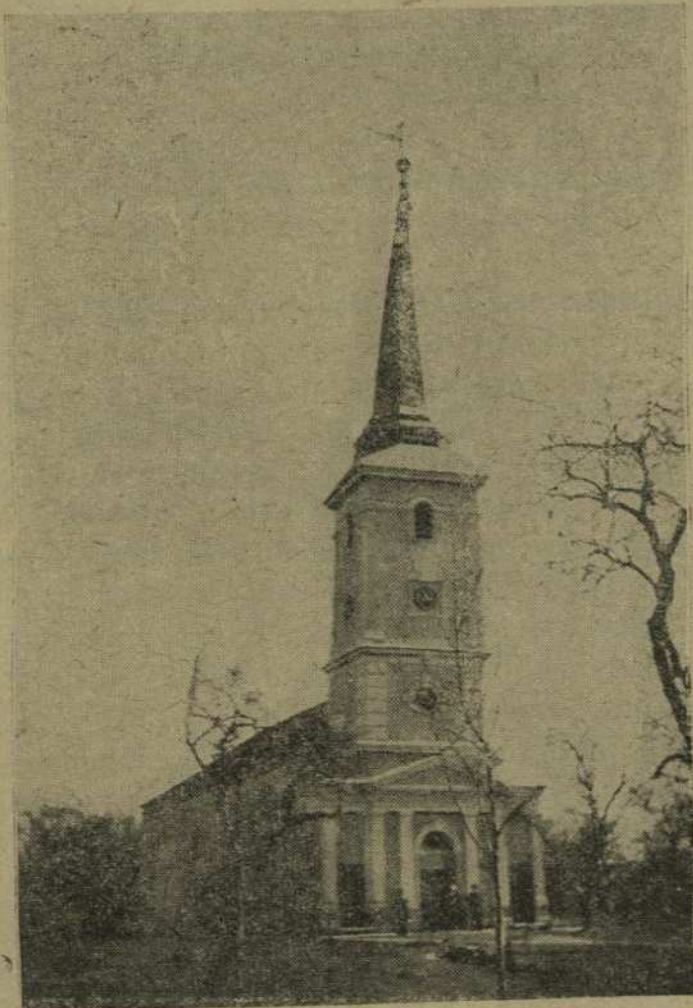
Részletek az orasul-noui református templom és egyház multjából.

SZÉLL GYÖRGY lelkész, ny. esperes kéziratban levő munkájából.

Az avasujvárosi református templom, amint állott 1898 előtt, egy részében ősrégi volt. Ódon szentélye, boltozatja esücsives s a templom hajója, ablakai elrontott gót stílra emlékeztettek. Egyik lelkipásztor feljegyzése szerint valamikor a görögöké lett volna, de ez mende-monda, mert hiszen a polgári község: Mezőujváros 1689-iki számadásának a feljegyzéseiből kitűnik, hogy ez tiszta magyarnevű és lakosu mezőváros volt. (Bethlen István adomány-levele 1635.) Maga a város a Báthoryak dominiumához tartozott, majd nagylónyai Nagylónyai Zsigmond utján (akinek anyja Báthory Kata volt) a medgyesi uradalomhoz tartozott. Az első írott emlék a nagylónyai Nagylónyai Zsigmond adomány-levele, amely szószerint így szól: »Copia! Ujvárosi Orthodoxus (az akkori nyelvhasználat szerint orthodoxnak a református egyházat nevezték.) Minister Zelizi János meritálván magát és hallgatóit előttünk, mely szerint az ő recomandációjára odavaló columnusaink sok szép köveket hordottak medgyesi várunk építéséhez: hogy ez a meritimuk oblibióba ne menjen, a molendinum és korcsma tartásbirtokába, melyeknek a fejedelmek és nagyatyáink idejekbe is uzusába voltak, általam is konfirmáltattnak, ugy pedig len, hogy a molendinum igaz decimája a pásztornak adattasson és ebben soha semmi posteritásim is meg ne turbálják. Sőt aki ezt cselekedné halála után is föld be ne vegye, sőt minden maradékát tegye Isten földönfutóvá. Datum in arhce in Medgyes anno 1637. 8-ik junius Sigismondus N. Lónyai (L. S.)

Coram Georg Irinyi (L. S.)» Ez adomány levélből kétségtelen, hogy az adományozás a református lelkész és hallgatóinak szólott s így egyházi jellegű volt. A későbbi idők számadásai-
ból kitűnik, hogy a malom és a korcsma szép jövedelmet adott, amit igazol a mezőváros erőteljes fejlődése; jus gladii (pallosjog) nyert. 1589-ben rendes tanácsa van jegyzővel, ugyanakkori pecsétje is, sőt a számadás címlapján, mint »civitas« szerepel, és mindezáltal maga az egyház is emelkedik erőben. Tanúsága 1638-ban Lévay Mihály Nagybányáról, mint esperes jön ide papnak. (Kiss Kálmán: Szatmári egyházmegye története.) 1686-ban már a kerületi gyűlést itt tartják meg. 1690-ben pedig a partialis (egyházmegyei) gyűlést. Mindmeggannyi jelei az egyház külső erősödésének. Más bizonyítéka is van, az, hogy 1640-ben (tehát a fenti adomány-levél jövedelméből) ma is meglevő nagy harangja, 500 forintért Eperjesről (Georg Wirg öntése, aki egyideileg Szatmárnak és Apának a harangját is öntötte.) Szól a hagyomány az eklézsia erdejéről is, valamint ősrégi vásártartási jogáról. Tehát a XVII. században a malom, korcsma, vásártartás birtokában az egyház anyagi megerősödése kétségtelen. Azonban 1690-ben a város vagyonügyei bonyolódnak; sok a kintlevősége, ami az egyház tagjai erejének csökkenésére vall. Ezt tetézik az akkori zavaros idők nehéz eseményei. (1690-ben bíró uram kétizben fogva van Szatmáron.) 1691-ben a város népe szerte-fut, magát, barmaid mezőn, erdőben rejtegeti. (1691-ki számadás.) Aggodalommal várják a „hirtudók” jelentéseit. A vég az, hogy 1692-ben a tanács a sok szükségfől kényszerítve 500 r. forintért zálogba kénytelen adni a malmot s ezzel hosszú időre (65 év) anyagi ereje leghatalmasabb forrását elveszti. 1690-től fogva töredék számadások egyes tételei folytán, szórványosan — de itt is ott is — bepillantást nyerünk az egyház multjába. Szinte meglepő, hogy a becsületes tanács tökéletes kálvini szellemben minő szigorral ellenőrzi az erkölcsöt, a magaviseletet. A XVIII-ik század elején, a Rákóczy-kornak utolsó évei mondhatatlan teherrel nehezülnek az egyház tagjaira. De ép ezekben a válságos időkben midőn egykori följegyzés szerint a sok élést (t. i. pénzt, buzát, abrakot, hust) a becsületes tanácsbeli személyekkel hátunkon hordoztuk, a vallásos buzgalom, áldozatkészség megkapò, amint a perselyi adakozás mutatja. Neki buzdulnak, hogy az elzálogosított malmot kiváltsák. De

jön rájuk a pusztulás 1717-ben, a tatár az egész várost felperzselte. Templom, torony, parokhia, iskola leégett, A templomban az eklézsia kincseinek egyrésze, a toronyban a kisebbik harang elpusztult s egyház annyira elnéptelenedett, hogy 30 gazdából állott. (Pécsy Dániel feljegyzése.) Az általános rom-

Az avasujvárosi református templom.

lás közepette fából elkészítik a sco'la-mester lakását, 1722-ben kezdenek hozzá, tehát 5 esztendő multán, hogy a templom fennálló falaira tetőt rakjanak és bezindelyezzék. 1726-ban építik fából (két szobából, egy kamarából) a szegényes paplakot s erejük minő erőtelen, szalmával kénytelenek fedni és a sütőházat ágasokra készítik. Szinte 80 év telik, el mig a nagy romlás után lassan megnépesedik az egyház, főként a jobbágy-

ság szabad költözése folytán annyira erősödik, hogy segítheti a magyarországi és erdélyi főiskolákat és azok küldötteit. És 1793-ban hozzáfog, hogy templomát 4 öllel kitolja és kőből tornyot építsen hozzája. Nagy odaadással és még több áldozattal építik fel kőből a fennálló tornyukat, amelyet Szirmay is felemlít a Monografiájában Szatmármegyéről, mint nevezetességét a falunak, és a toronyba órát állítanak be a szatmári vár óráját véve meg. Néhány év múlva az egyházi felsőbb hatóság rendelkezésére 1805-ben megkezdik a papilak építését és 1807-ben fejezik be. 1817-ben felállítják a második iskolát s megszervezik a káplán-fitanitóságot, 1859-ben pedig orgonát állítanak be a templomba s a tágas cintermet kökerítéssel látják el.

Időközben a már 100 éves templom szük és elavult lett a négyfiókás zsindegyel fedett, sugár toronnyal egyetemben. Átalakítása égető kérdése vált. 1893 februárjában a presbitérium — 12 osztályba sorozta az egyháztagokat — templom-építési adót vet ki. Évek során elhuzódik az előkészület a templom renoválásához, míg 1898-ban a templom átalakítása kezdetét vette, úgy, hogy a roskadozó szentélye a templomnak lebontatott s a templomfalak egyenlő szélesre hozattak ki és így a legrégebb, ősi templomrész már a templomfal közepére esik. Az átalakítás akkori költsége 10,000 forintot haladott meg, az új óra beszerzésén kívül.

A jelen század első évtizedében a harmadik és negyedik tanítói állást szervezi meg. Azonban a nagy világégésben kisebbik harangját, kevésbé használható orgonáját elveszíti. Az 1926-ik évben mozgalom indult meg a templomjavítás, harang, orgona beszerzése tárgyában. A kivetés meg is történt, de oly fogyatékosan jött be, hogy időközben az egyháznak az iskolái kitoldása égetővé válván, előbb 1928-ban az egyik iskoláját 96.114 Lei költséggel, 1929-ben pedig második iskoláját 77.852 Lei költséggel toldja ki annak a meggondolásával, hogy gyermekeink vallásos nevelése elodázhatatlan iskoláinkban. A templomjavítás, harang, orgona-beszerzés kérdését el kellett odázni. A bekövetkezett években pedig az egyházközség vagyoni helyzete, úgy az egyházközség tagjaié is nagy megpróbáltatásnak lőn kitéve. 1935 június havában óriási vihar következtében a torony gombja, vitorlarudjával együtt ledült. Ez a csapás az Isten ujjá hatalmas intéseként hatott a gyüle-

kezetre s nekibuzdulva önkéntes adakozás útján azonnal mintegy 53.900 Leit hozott össze s így szinte 3 hónap alatt lehetővé vált, hogy az egyház más alapok segélyével is a templom belsejét és külsejét és tornyát jelen alakjában kijavíttassa, 141.485 Lei kiadás mellett. E szép és áldozatos munka mellett azonban nagy kötelességteljesítés vár az egyház tagjaira még elvesztett második harangnak, orgonának beszerzésével és az egyház háztartásának rendezésével.

Ugy szeretek a templomba járni.

*Én nem tudom, miért szeretek
A templomba járni?
A harangot, hogy konduljon,
Alig győzőm várni.
A szentegyház tárva-nyitva,
Úgy ölel magához,
S én repülök, mint a gyermek
Az édesanyjához.*

*Itt virágok illatával
Szállok a magasba,
Könnyhullásom a lelkemet
Hófehérre mossa.
Hallom édes biztatásod,
Jóságod megértem,
Krisztusom, ki a keresztfán
Meglakoltál értem.*

*A küszöböt hogy átlépek
Szárnyat ölt a lelkem.
Minden földi bűm, keservem
Odakint felejttem.
Nem sóhajtok, nem sóvárgok
Földi gazdagságra,
Az a kincsem, ami nincsen,
Csak az Isten látja.*

*Zeng a drága régi zsoltár
Mindönk ajka zengi,
Főnt vigyázó Istenünknek
Jóvoltát esengi.
S mintha mennyben nyílna ablak-
Fényesen sugárzón:
Ihletét e pillanatnak
Én szívembe zárom.*

*Óh tudom már, mért szeretek
A templomba járni:
Itt tudok a jó Istennel
Bátran szóba állni.
Itt a szívem úgy megenyhül,
Titkait kitarja,
Árvaságom elkesergem
S nem vagyok már árva.*

BAJA MIHÁLY.

Koldusok.

— Írta: MURAKÖZY GYULA. —

- Elveszi a szegény ember kenyerét!
- Három bejáró háza van, ahol ebédet kap!
- Multkor is láttam a zsibpiacon, cipőket adott el!

A templomban folyt az istentisztelet. Szép és meleg szavak hullámai öntötték el a lelkeket. Egy-két negyedórára a sűrű embertömeg lelkén valóban végig-hömpölygött az Ige forrásvize diadalmas áradással. Künn, a koldusok társadalmában mit sem tudtak arról, ami bent történt. Forrongós lázadás égett a beesett szemekben. Rahóné, hórihorgas magas, kiálló fogu asszony, akinek a helye a legelőkelőbb volt, akinek bizonyos nevezetességet adott az, hogy neki volt legéneklőbb, legszivhezszólóbb köszöntése, most hosszú sovány karjával fenyegetve hajolt előre.

- Elveszi a szegény ember kenyerét!

Mikulics, akinek szakálla a derekáig ért s olyan volt, mint egy üldözött patriarcha, szomoruan ingatta meg a fejét.

- Minden nap több koldus...

Mikulics volt egyik legrégebb tagja ennek a rongyos, mélybe hullt társaságnak. Munkás volt, de egyszer ittasan ment föl a cséplőgépre »etetni«, elesett, — s a »dob« összetörte mindkét lábát. Azóta mankójával, hosszú szakállával már hozzátartozott a város életéhez, mindennapi képéhez.

Fehérné is, aki gyermekét vezetgette, aki csodálatos módon minden esztendőben talált valahol egy

kis szánandó apróságot, — (azt beszéltek, hogy kölcsönkérte őket) ökölbe szoritotta a kezét:

— Takarodjon innen!... Piszkos! Nem szégyeli magát!...

Az ujonjött tétován, csöndesen nézett szét, mintha valahonnan segítséget akarna kérni. Kicsi, alacsony ember volt. Rossz, szürke felleghajtó a nyakába, fején egy hajdani keménykalap roncsai. Mosdatlan, borotvás arca ijesztő lett volna, ha két szeme ügyefogyott gyáva-sággal nem ijedezett volna az arcában, mintha megijesztették volna s még mindig remegett volna bele.

— Álljon arrébb! Ne fogja el a más helyét! — kiabálták a többi koldusok is.

A kis embert Nagy Gábornak hívták. Valamikor dolgos iparosember volt, aki vagyunkáját ráköltötte a két fiára. Korán özvegyen maradt, csak a két fiúnak élt, akik jó ruhában járhatták végig a gimnázium minden osztályát s indulhattak el az egyetemi kapu felé. Az apjuk, miközben a téglafalat rakta, mindig a fiainak épített gondolatban. Ha valahol valami neki tetsző hajlékot emeltek, rendszeren azt mondta magában:

— Ilyenformát építek a Lajosnak egyszer... Miska orvos lesz. Neki egy rendelő is lesz itt elől.

Csakhogy a két fiut elsodorta és elégette a háboru. Nem maradt belőlük, csak egy-két fénykép a falon. Magnagyitva odakerültek a halott édesanyjuk képe mellé és sápadtan néztek a halott fiuk az édesatyjuk növekvő nyomoruságára.

A házat eladta, hadikölcsönbe fektette és amint a karjai meggyöngültek, amint lassan rommá vált a hajdani erős ember, mindig közelébb merészkedett hozzá a nyomoruság. Lassan elhordta a szobából a butort, a szekrényből a ruhát, úgy, hogy nem maradt más a szobában, mint egy kemény ágy, egy durva pokróc, meg a sápadt képek a falon.

Nagy Gábor már éhezett napok óta. Ügyefogyot-tan ténfergett ide és oda. Végül a nyomoruság ide-üzte a templomajtóba. Sohase gondolta azelőtt, hogy a koldusnak is ilyen »rendje« van s ebbe az osztályba is olyan nehéz a felvétel...

— Menjen arrébb! Le, egészen a lépcső aljáig — kiabálták feléje.

Lejebb állt. De olyan ügyetlenül nyujtogatta a kezét, hogy a templomból kijövők nem vették észre benne a koldust.

— Milyen nehéz mesterség ez! — gondolta szomoruan.

A kijövők lassan szétszóródtak. A koldusok is megindultak hazafelé. Nagy Gáborral forogni kezdett a világ. Táncolni kezdtek a fák, összefogózva. A nagy házak lassu, nehézkes lépésekkel, öregesen járták a táncot. A vén torony rosszalólag csóválta a fejét. Volt egy pár bokor a kertben, melyen már nyiladozott a virág, ezek körben álltak és nagy körben fogózva kezdtek forogni körülötte. Nagy Gábor behunyta szemét. Aztán úgy érezte, a föld is inogni kezd. Szédelegve zuhant le a köre.

— Nézzétek, — kiáltotta Fehérné, — elesett szegény!

A kölcsönkért gyereket leengedte az öléből, hozzáfutott és Nagy Gábor rongyos ruháját próbálta kigombolni.

— Elájult:

— Ez csakugyan koldus, mondta tünődve Mikulics. Rahóné kivett ezerráncu szoknyájából egy szerényen rejtőzködő kis pálinkás üveget.

— Itassuk meg egy kicsit, majd föléled, — mondta hirtelen, résztvevőre fordult hangon.

Sürögtek-forogtak a koldusok. Volt valaki náluk is nyomorultabb. A részvét ünnepélyes érzése iródott ki az arcukra, mely így emberivé szépült.

— Hé, bácsi, hát elájult, — mondta Fehérné — miért nem mondta, hogy olyan régen nem evett már?

Nagy Gábor fölnyitotta a szemét, panaszosan értelmetlenül.

— Adjunk neki össze, — mondotta a vén Rostás, akitől mindenki félt egy kicsit, mert nagyon durván tudott káromkodni.

Nagy Gábor kalapjába hullani kezdett az adomány. Valami nagy, boldog öröm volt ez. Ünnepe! Adni! Óh,

milyen jó adni, milyen jó lehet azoknak, akik adnak, akiknek köszönnek, akiknek megeshetik máson a szivük.

Nagy Gábort feltámogatták.

— Na most már menjen haza! — mondta Rahóné,
— jövő vasárnap jöjjön ide, mellettem fog állni, látom,
nagyon ügyetlen ember!...

...És a koldusok máma jókedvűen, csöndesen
indultak hazafelé és a tavaszi nap meleg sugaraival
megsimogatta őket, mint egy nagy forró résztvevő
szív, mely áttüzesedett az irgalom tiszta lángjaiban.

KOLDUS FIA.

*Valakinek a kincse ő is!
Valaki érte is remeg!
Ő érte is — ha rongyszedő is —
Gyakran könnyeznek bús szemek!*

*Kicsiny viskó füstös zugában
— Vadak odvának tartanád —
Ő is fűrösztött napsugárban
Egy boldog, ujjongó anyát.*

*Utána is aggódva néznek,
Mikor a kis kapun kilép,
Alája villamoskeréknek
Ne jusson ő, a jó, a szép!*

*... Arcát kezem megsimogatja,
Szemébe nézek nyájasan.
Ha nem másért, azért, hogy anyja,
Könnyezve féltő anyja van!*

Dr THALY LORÁND

A vén harangozó.

Irta: LAMPÉRTH GÉZA.

— Ejnye, ejnye Török Gerő bátyám uram, mit nem kell kelmedről hallanom? Hogy kiadta kezéből a döbrösi öreg harang kötelét, azt, amit olyan nagyhiába kértem a vásott diákpajtásaimmal — de, gondolom, tiz év óta, mióta az eklézsia bizalmából állandóan a kegyelmed gondozása alatt áll, hiába kérte azt minden kósza, semmirekellő iskolás gyerek, — úgy a vasárnap délelőtti beharangozáskor; hát még ha valakinek az utolsót csöndítette.

— No, no, gyerekek — mindjárt hátul kötöm a sarkokat! — kongassátok csak azt a kisebbiket; ide ember kölj ehhol nem értetek — mondotta ki állhatatos következetességei mindig a szentenciát, ami ellen, tudtuk, nincs appelláta.

És nem elég, hogy most egyszerre olyan könnyen kiadta, hanem egyenest azért adta ki, hogy mindjárt először is saját maga fölött kongassanak vele hármat... Na már Gerő bácsi, tisztelet, becsület, de nem volt okos cselekedet kegyelmedtől.

— Ebadta! — aki Isaszegnél majdhogy elfogott két német generálist. Majland és Pádova közt meg sajátkezüleg három taliánt akasztott föl egy pomeráncsfára... annak még sem kellett volna ezelőtt a zörgős csontu «főmarsal» előtt ilyen hirtelen kapitulálnia!

...De hiszen leckéztethetem én jó Török Gerőt, ha már hármat kondítottak ősz feje fölött, ha elbucsúztatta a tiszteletes, amint hogy tegnapelőtt délután négy órakor meg is cselekedte és ha már elsiratta... no, ez legföljebb a csipős északi szél tette meg, amely a — Bakonyból jövet, éppen akkor vette utját a döbrösi temetőn keresztül.

Pedig valakinek, de meg kellett volna siratni a vén harangozót...

Török Erzsi kisasszony, te vagy az a valaki. Neked kellett volna megsiratnod a vén harangozót.

Ott kellett volna keservesen zokognod a döbrösi kis temetőben tegnapelőtt délután négy órakor, mikor a nehéz göröngyök dübörögve szakadtak a koporsójára... Mert tudod-e, ki fekszik abban a koporsóban.

Az édesapád fekszik ott Erzsi; a jó édesapád, aki — emlékszel? — mikor már a libaterelgetésből kinőttél, hogy az orcad szép fehér bőrét meg ne piritssa a nyári nap heve s a gyöngye kis kacsóidat föl ne törje a kapa, meg a sarló nyele! eljártatott a kis pupos Kégli szabó feleségéhez, hogy ott megtanulj varrni s amikor megtanultál, akkor keserves verejtékkel összekuporgatott pénzből masinát is vett.

Az édesapádat temették tegnapelőtt Erzsi kisasszony; a szegény becsületes apádat, aki, mikor Kégliék felköltöztek Budapestre és váltig biztattak, hogy ott lehet ám még csak tengerpénzt keresni: hát akkor téged is felküldött velük, meg a varrómasinádat is. Még úgy vitte el szegény öreg a hátán az állomásig a fene nehéz gépet és csak arra kért szépen, hogy azután jól viseld magadat és meg ne feledkezzél ő róla.

Mig a masinádra szükséged volt, addig engedelmeskedtél is kérésének; csak hogy arra nem sokáig volt szükséged. Az ilyen fitosorru, babaarcú kislányoknak, itt Pesten, nem kell éppen reggeltől estig a varrógép előtt görnyedniök, ha nem akarnak és neked nagyon gyöngye volt az akaratod. Igen jókor s jöttél: akkoriban különösen nagy volt a kellete itt az élővirágnak.

S te, Erzsi: mi tagadás, gyönyörű virágszál voltál tizenhat évéd érintetlen üdeségével és — ami a külsődöt illeti — becsületére válsz a virágos Balaton partnak, amely termett. És ha nem ismernélek, bizony én sem mondanám soha, hogy a döbrösi vén harangozó volt az édesapád.

Szegény vén harangozó, elnéztem sokszor, milyen türelmesen robotolt odahaza egész nyáron át, míg te itt ugyancsak vig napokat éltél. Reggeltől délig künn dolgozott napszámba a mezőn, akkor, míg a többiek pihentek beszaladt, elhuzta a delet, estharangszóig megint turta a rögöt. Ha biztatták, még bele is melegedett néha-néha, hogy — hogy mint is volt meggyvennyolcban, meg Taliánországban, Pádova és Majland között, abban a bizonyos pömeráncsfa erdőben...

Csak akkor komorodott el hirtelen, ha valaki gonosz incselkedéssel rólad ejtett szót, Erzsi. Ilyenformán.

— Hallom, Gerő bácsi nagy módban van az Örzse ott fönn Pesten:

— Segitse az Isten még nagyobb; megérdemli a lelkem.

— Az ám, hanem a Gergye Pál rőndér fia, a Gyuri, azt írta, hogy afféle...

— No, no... hm!... köhintett ilyenkor közbe az édesapád és még egy történet jutott eszébe a majlandi templomtorony gombjáról, vagy miről... De azt még sem hitte el az ő becsületes lelke, amit a Gergye Gyuri írt rólad.

Mikor az estéli három verset is elhuzta, amit dukált — Atyának, Fiunak és Szentlélek Istennek — hát akkor szépen hazaballagott, kiült a nagy körtefa-tuskóra, míg enyhék voltak az esték, rágyújtott s ott várta, rossz lány, a leveledet, — amelyben szinte látta — az lesz majd megírva: bocsásson meg édesapám, nagyon beteg voltam, azért késett ily sokáig az írásom. Ahogy az idő télre fordult, akkor meg már egy kis pénzt is várt, mert nagyon hideg volt a szobája és jót tett volna a heptikás mellének egy-egy darabka friss szalonna reggel, a sült krumpli mellé...

A minap azután megunt a várakozást...

Tudom a szándékodat Török Erzsi.

Ugy tervezed, hogy majd, amikor szépen kitavaszedik és virágba borul a döbrösi temető: ellátogatsz haza és köszörut teszel arra az elhagyott sirra.

Ne tedd! A zöldelő határ tiszta fuvalma hamarosan bele talál kapni a selyemruhádnak fodrába és suhogását meghallja odalent a vén harangozó...

Minden református család asztalán ott kell hogy legyen a **BIBLIA** Csak Újszövetség ára 25-100 Lei. — Ó- és új szövetség 80-600 Lei-ig.
Kapható minden lelkeszi hivatalban.

A 130-ik oldalon »Érmihályfalvai« helyett »Érmelléki« olvasandó.

Miért nagyobb a vasárnap a szombatnál?

A szombatosok, valamint a zsidó hitről áttérő atyafiak részéről gyakran hangzik a kérdés, hogy miért ünnepeljük mi a vasárnapot, holott a negyedik parancsolat a szombatról beszél. Talán azért — mondják sokan — hogy megkülönböztessük magunkat a zsidóktól. Ez a felelet téves. Hiszen mi aggodalom nélkül megtartjuk egyik vagy másik ünnepünket akkor is, mikor az a zsidó-ünnepel esik össze. A hét első napját nem az ilyen különbség kihangsúlyozásáért ünnepeljük meg, hanem azért, mert a vasárnap nagyobb nap lett a szombatnál!

Nagyobb nap lett, mert ezen a napon támadott fel Jézus a halálból! Krisztus feltámadása az a tény, amelyen, mint örök fundamentumon épül fel a keresztyén anyaszentegyház. *Ha Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is* — mondja Pál apostol I. Korinth. 15, 14.

A hét első napja így lett az *Úr napja*, amelynek már az első hét-fordulóján összegyülekeztek a tanítványok (János ev. 20, 26) s attól kezdve állandó egybegyülekezési, istentiszteleti ünnepnapja a keresztyénségnek.

A Mennyei Jelenésekről írott könyv szerzője, János, arról értesít az első rész tizedik versében, hogy *az Úrnak napján hallotta a szót, mely azt mondja vala: Én vagyok az Alfa és az Omega, az Első és Utolsó és amit látsz, ird meg könyvben...* A vasárnapnak rendeltetése tehát az, hogy ezen a napon szerezzünk magunknak akár otthon, akár máshol egy csöndes órát, mikor lélekben találkozhatunk az Úrral szemtől-szemben; mikor meghitt közösségben lehetünk Vele és átadhathatjuk magunkat Neki, hogy Szentlelkéből fényt és erőt sugározzon reánk. Egy-egy ilyen csöndes órának megszentelő ereje kibat a hét minden napjára; bevilágítja a mi hétköznapjainkat, mint ahogy Jánosnak abból az áldott vasárnapjából világosság, erő, vigasztalás áradt az Egyházra az üldözések kegyetlen napjaiban.

Az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv huszadik részének hetedik versében egy másik vasárnapi eseményről hallunk tudósítást: *Troásban a hétnek első napján a tanítványok egybe gyűlvén a kenyér megszegésére, Pál prédikál vala nekik...* Itt a vasárnap úgy jelenik meg, mint szent alkalom a közös épülésre. A gyülekezet tagjai egyesültek az egyház megdicsőült fejével s egymást buzdítva, támogatva ápolják a közös hitet. A vasárnapi gyülekezés célja az ige hirdetése, a predikáció, a kenyér megszegése, az úrvacsoravétel, a szent communio. Az áldás, amely így a hét első napján az ige hirdetéséből, az Úrvacsorában való részvételből a tróási gyülekezet tagjaira kiáradt, figyelmeztet minket, hogy a vasárnapi, — vagy a helyesebb bibliai elnevezés szerint: úrnapi közös istentiszteletekből úgy egyesekre, mint családokra, valamint az egész gyülekezetre jelentős és gazdag áldások fakadnak.

A hét első napjának, az Úr napjának megünnepléséről szó van a Korinthusbeliekhez írott első levél tizenhatodik részében is. Itt Pál apostol arra kéri a gyülekezet tagjait, hogy: *ami a szentek (a jeruzsálemi szegények, üldözött keresztyének) számára való alamizsnát illeti; a hét első napján mindenitek tegye félre magánál, amit sikerül összegyűjtenie...* Érdekes, hogy épen az Úrnak napját, a lelki áhitat csöndes órájának és az ige hirdetésére gyülekezésnek napját jelöli ki az apostol a keresztyéni szeretetmunkák gyakorlására is. Mintegy figyelmeztet ez által minket, hogy vasárnapi áhitatunk, magányos, vagy nyilvános istentiszteletünk pecségei — a szeretet munkái. Vasárnaponként Istenünkkel találkozáskor, a találkozás óráiban Isten akarata szerint szent magvak hullanak szivünkbe, e magvaknak csirát kell hajtaniok, gyümölcsöt kell teremniök. A vasárnaponként szivünkbe hulló szent magvaknak látható gyümölcsői — a szeretet munkái: alamizsnáadásunk, a szegényekért, árvákért, öregekért, iskoláinkért, egyházunkért hozott áldozataink.

Ilyen sok oldalról világítja meg a szent Írás, hogy miért kell nekünk megünnepeelnünk és miként ünnepelehetjük meg a hét első napját.

A hét első napjának szent rendeltetésével homlok egyenest ellentétben áll szokásos neve: vasárnap, azaz: **vásárnap**, amely név onnét ragadt a hét első napjára, hogy a régi időben az istentiszteletre összesereglegők az istentisztelet végezté-

vel a templomon kívül vásárt csaptak. Ez a keresztyénellenes rossz szokás egyik-másik helyen fennáll még ma is. Ideje volna a vasárnapi vásároknak örökre véget vetni, de véget vetni a vasárnapi dinom-dánomoknak is, hogy aztán ez a nap megfelelhessen bibliai szép nevének, legyen valóban az Úrnak napja!

A *vasárnap* az igazi *úrnappja*. Így nevezi azt a mi ősi hitvallásos könyvünk is, a Heidelbergi Káté, amely az esztendő ötvenkét vasárnapjának megfelelően ötvenkét részre van osztva. Az egyes részek: első úrnappja...második úrnappja...stb. felirást viselik, hogy aztán az 1567-iki debreceni zsinat 53-ik cikkelyének rendelkezése szerint vasárnap délutánonként egy-egy ilyen részt a templomban a gyülekezetnek megmagyarázzunk. Templomi énekeskönyvünkben ott találjuk az ilyen alkalmakra szolgáló ötvenkét úrnapi éneket is. (105—160. dicséret,)

A hét első napjának igazi nevére emlékeztet minket a Református Árvaházi Képes Naptár, mikor az egyes hetek közé a Heidelbergi Káté úrnappjait iktatta be.

Minden református embernek tudnia kell, hogy miért a vasárnap a mi ünnepünk, hogy aztán tiszta református öntudattal megadhassa a választ a szombatosoknak és más kérdősködőknek.

De nemcsak tudnia kell, miért vasárnap a mi ünnepnapunk, de meg is kell ünnepelnie azt, amint a dicséret szavai figyelmeztetik:

*Minden aki hív keresztyén
Ily szent nap templomot gyakorol.* (93. dics.)

Csernák Béla.

*

A református zsoltáréneklésről így ír Jókai (A kis királyok-ban): Nagyszerű az a kálvinista zsoltáréneklés a gyülekezetben, jellemzi magát az egész hitelvet. Azok a fenkölt dalok, amiknek szerzője egy szent volt, egy király és egy költő egy személyben, akit az egy Isten csoda módon felemelt a pásztorhalomról a trónra: soha senki nem fog azokhoz hasonló éneket szerezni, nem is teheti más, mint ő, aki színről-szinre látta a Jehovát, a maga népe előtt járva! S mikor ezeket az őszintén nyilatkozó zsolozsmákat rázendíti egy épen olyan őszinteszívű, keleti eredetű nép, aki szeret a maga Istenével közvetlenül beszélni: „Kiáltásom halld meg Isten! Vedd füledbe az én könyörgésemet! Mert én szívem nagy inségből. Messzi földről kiáltja fölségeidet”: olyan ez, hogy szinte visszhangzik rá az égboltozat, ahonnan a kherubim és szerafim serege felelget rá vissza. Nem félig nyitott szájjal, nem lesunyt fővel, aggóskodva, de tele szívvel és tudóvel bocsátja neki a hangját minden ember s a koldus rekedt hangja... összevegyi a nagyurak és urasszonyok énekével s mindeniknek megkönnyebbül a szive-lelke utána; kipanaszolta magát! Meghallgatták! Nem torkolták le: „hallgass! itt nagy urak vannak!”

A magyar Gutenberg.

Nagy lendülettel indul meg magyar földön a reformáció első századában a könyvnyomtatás. Mire a katolikusok feleszmélnek, 27 nyomda terjeszti Isten igéjét tisztán, emberi érdektől mentesen. Nehezen veheti fel a harcot ezzel a hatalmas munkával szemben a katolikus kézen levő egyetlen nyomda. A református *Károlyi Gáspár* vizsolyi magyar bibliája évtizedekkel megelőzi a jezsuita *Káldy György* magyar bibliáját.

A következő században ám megváltozik a helyzet. Egyre nagyobb jelentőséget nyernek a folyton szaporodó katolikus nyomdák. A protestánsokból pedig mintha kivészett volna az áldozatkészség, a tudomány iránti érdeklődés s az eszme terjesztésének olthatatlan vágya. Annyira, hogy amikor a század közepén ismét szükség van a Biblia újabb kiadására, az *Amsterdamban* tanuló magyar diákok *Jansen János* ottani könyvnyomtató mestert beszélnek rá, hogy adja ki a *Károlyi* bibliát. *Jansen* vállalkozik is erre, — jó üzlet reményében. — Néhány évtizeddel később *Teleki Mihály*, *Apafi* nagyhatalmú kancellárja arra kéri *Horti István* nagybányai lelkészt, hogy szerezzen neki bármilyen áron »kisdéd forma« bibliákat, hogy útjaira is könnyűszerrel magával vihesse. *Horti* miután nem talál, azt ajánlja *Telekinek*, nyomassák ki újból *Amsterdamban*, mert Magyarországon se pénz, se nyomda, se papír nincs, hogy olyan szépen, tisztán és »magát kedveltető kisdéd formában, unalmas és káros várakozás nélkül« elkészíttethessék. Javasolja aztán, hogy fizessék egy ottan tanuló magyar ifjunak az ellátását s az felügyel a Biblia nyomására.

A kivitelre azonban csak 10 év múlva kerül sor, mert a külső és belső politikai bajok elvonják a figyelmet. Így 1680-ban *Misztótfalusi Kiss Miklós* volt enyedi diákot bizzák meg a munka felügyeletével. Misztótfalusi, aki azzal megy ki Amsterdamba, hogy theologiai tudományt végezzen, látván, hogy a reábizott feladatot csak akkor végezheti el, ha teljes erejével minden idejét annak szenteli, be sem iratkozik az egyetemre. A leghiresebb amsterdami nyomdászhoz, *Blaeu* Vilmoshoz áll be, ki igen magas árért (200 tallér félévre) vállalja, hogy bevezeti a könyvnyomtatás tudományába. Abban az időben egy könyvnyomtató-mesternek nem csupán a betük szedéséhez, elhelyezéséhez és a nyomáshoz kellett értenie. Ők maguk rajzolták, metszették, öntötték a betüket. Kiss Miklós, mestere nagy bámulatára egy év alatt annyira elsajátítja a nyomdászmesterség minden csinját-binját, hogy maga *Blaeu* is vele javíttatja betűit s azt mondja, hogy egy honfi társát 100 ezer forintért sem tanított volna ki, nehogy kenyerét elvegye.

Közben idehaza, örökség révén hatalmas vagyonhoz jut az egyház, melynek jelentős részét az Amsterdamban készülő magyar biblia nyomtatására szánják. A háborúk és belső zavarok miatt azonban nem értesíthetik erről a határozatukról Kiss Miklóst, ki sokszor hónapokig semmi hírt nem kap hazulról. Arra gondol, hogy az otthoniak megvonták segítségüket. Keserves töprengések után, látva, hogy segítség nélkül maradt, nagy dologra határozza el magát: »Hozzá fogok én, egy szegény legény lévén és megmutatom, hogy egy szegény legénynek a devotioja többet teszen, mint egy országnak immel-ámmal való igyekezete.« Ettől kezdve éjt, napot eggyé téve dolgozik, hogy élete nagy művét, a »kisdéd formáju« teljes magyar bibliát kinyomassa. Már rendes fizetésű betűmetsző, kinek munkáját mind többre kezdik becsülni. Egyetlen cél lebeg előtte: minél jobban megtanulni a könyvcsinálás művészetét, hogy elvégezhesse, amit maga elé kitűzött. Egyik barátjának haza irt levelében említi, hogy még a kenyérre való garast is sajnálja, mert azért is inkább papírt venne, meg szerszámot.

Betüetsző tehetségének csakhamar olyan nagy hire megy, hogy Európa leghiresebb uralkodóitól megrendelést kap. *Svédország, Németország, Anglia, Örményország* uralkodói, ha szép betüt akarnak könyveikhez, hozzá mennek. A művészetkedvelő *Medici Cosimo*, Toscana nagyhercege egymaga 11 ezer forint értékű betüt készített vele s könyörög neki, hogy bár egy esztendeig dolgozzon nála Firenzében. A katolikus egyház vezetője, *XI-ik Ince* pápa is a református nyomdász-pappal készítteti a betüt s a jezsuiták elragadtatással mondják, hogy betüinél szebbet soha életükben nem láttak. Elgondolhatjuk, hogy a »szegény legény«-nek jól megy a sora idegen földön. Egykoru iratok szerint sokszor targoncával tölték a pénzt szállására. Oly gyorsan és ügyesen dolgozik, hogy minden órában megkeres legalább egy tallért.

Ig most már semmi akadályja nincs annak, hogy »szegény legény« létére, saját költségén készítse el a bibliát. Hazulról még mindig semmi hir. Tehát teljesen magára maradt. Nagy felkészültséggel fog a munkához. Ám alig jut el néhány oldalig, rájön, hogy a forgalomban levő, Amsterdamban nyomott Jansenféle kiadásba rengeteg hiba csuszott be. Helyenként versek hiányoznak, másutt betoldások vannak, a magyar helyesírás szempontjából pedig éppen sok kifogás emelhető ellene. Misztótfalusi alapos ember. Ha valamit végez, hibátlanul akarja. Az Amsterdamban tanuló erdélyi diákok közül kiválaszt néhányat s azok segítségével, eleitől végig átjavítja a fordítást, az eredeti biblia alapján.

Műve nem sok idő múlva készen áll. 3200 teljes biblia, 4500 ujszövetség s ugyanannyi zsoltár az indulást várja. Misztótfalusi gondol egyet: hazamegy ő is, hogy nagyhirű tudományával szegény hazáját gazdagítsa. Hiszen többször írja neki a nagy kancellár, Teleki, hogy csak »lopja el« a hollandusok tudományát, mert szegény magyaroknak szükségük van erre. Hiába marasztalja az amsterdami siker, ottani barátok, kényelmes élet, hatalmas ládába rakja »kincseit« s utrakél. Viszontagságos utazás következik. Valami

katholikus lengyel gróf, kinek a birtokán át kell mennie, lefoglalja könyves ládáit s csak fél esztendő múlva adja ki, diplomáciai közbenjárás után.

Itthon azonban keserves az élet. Hiába jár vásárról-vásárra bibliával, hiába próbálja tizedáron eladni: alig szerezheti meg a mindennapi kenyerét.

Tudományát értékeli az egyház. *Kolozsváron* vezetésére bizzák az egyházi nyomdát s Misztótfalusi úgy gondolja, hogy most már a munka nyugalmas napjai következnek. Családot alapít s ezzel végkép eljegyzi magát a rögs erdélyi uttörő élet számára. Am léptenyomon ellenséges magatartással találkozik. A tanárok és papok, akikkel együtt kellene dolgoznia, nem értik meg önfeláldozó munkáját és ahol csak tehetik akadályokat gördítenek elé. Itt-ott éreztetik vele, hogy »csak nyomdász« jöllehet ugyanaz a végzettsége van, mint nekik s tudása bizony sokszor több. Személyi támadásoktól sem riadnak vissza. Munkáját pedig állandóan rosszindulatu birálat tárgyává teszi. Misztótfalusi, a csendes kézműves, nem az élőszo embere, ezért tollal védi meg magát. Kiadja munkájának védelmére az *Apologia Bibliorum* (Biblia védelme) című művét latin nyelven. A magyar helyesírásra vonatkozó megállapításai nyelvészeti szempontból ma is értéknek számítanak. Mikor pedig a személyes hajsza tovább foly ellene, a megbántott ember végső elkeseredésében megírja »*a maga személyének és különös cselekedeteinek mentségét*«, melyben ő maga is élesen kikel támadói ellen. Hatása azonban éppen ellenkező. Nem hogy fölmenterék a legteljesebben elítélik. Nyilvános gyűlésen kell beismerni »tévedését« s meg kell írnia „*Retraetióját*“ (Visszavonás). Megteszi Kis Miklós családja jövőjért, de ő maga összetörik.

Néhány hónap múlva, testben lélekben megtörve, reménytelenül hal meg az az ember, aki világhirt szerzett nemzete nevének csodálatos szép betűivel s aki végső lehetével is Istene dicsőségét és fajtája életét akarta szolgálni.

Névnapok betűsoros jegyzéke.

- Aba (régí magyar fiu név),
jan. 26.
Ábel, jan. 2.
Ábrahám, aug. 16.
Ádám, szept. 9, dec. 24.
Adél, január 29, dec. 16.
Adolt, máj. 11.
Adorján, szept. 25.
Agnés, jan. 21.
Agost, aug. 28.
Ágota, január 11, febr. 5.
Ákos, márc. 7, szept. 10.
Aladár, február 20, márc. 11,
okt. 1.
Alajos, jun. 21.
Albert, nov. 14.
Álmos, február 17, április 7,
június 1, dec. 18.
Amália, jul. 10, október 7,
Ambrus, december 7.
András, nov. 30.
Angyalka, máj. 31, aug. 26.
Anna, június 2, július 26,
aug. 6.
Antal, január 17, május 10.
Apor, január 10.
Arad, okt. 6.
Aranka, febr. 8, okt. 5.
Áron, ápr. 2, ápr. 16.
Árpád, január 5, május 21
szept. 11, nov. 26.
Attila, január 7, márc. 10,
aug. 5.
- Balázs, febr. 3, 23.
Balambér, máj. 1.
Bálint, febr. 14.
Báter, okt. 5.
Barnabás, jun. 11.
Béla, jan. 2, április 23.
Bendeguz, márc. 15.
Benedek, márc. 21.
Benjámín, márc. 31.
Benő, március 31.
Berta, aug. 6.
Bertalan, aug. 24.
Bódog, jan. 14.
Bogát (régí magyar fiunév),
március 13.
Boldizsár, január 6.
Bojta (régí magyar fiunév),
január 30.
- Bonifác, május 14.
Borbála, dec. 4.
Bors, (régí magyar fiunév),
március 29, július 23.
Botond, márc. 23, jul. 25.
Böngér (régí magyar fiu-
név), szeptember 20.
Buda, ápr. 3, szept. 15.
Bulcsu, július 7, dec. 12.
- Csaba, április 4, május 2,
okt. 24.
Csilla, február 9, szept. 2,
nov. 22.
Csongor, aug. 13, szept. 6.
- Dalma, március 16.
Dániel, jul. 21.
Dávid, dec. 29.
Denge, jun. 5.
Dengezik, május 18.
Demeter, okt. 26.
Dénes, október 9, nov. 17,
febr. 26.
Dezső, febr. 11, május 23.
Domokos, aug. 4.
Dorotya, febr. 6.
- Edit, szept. 16.
Ede, Ed, Edu (régí magyar
név), április 6, máj. 17,
okt. 14.
Edömér (régí kun név),
ápr. 9, aug. 17.
Egyed, szept. 1.
Elek, július 17.
Elemér, febr. 28, márc. 10,
nov. 27.
Eleonora, febr. 21.
Ella, febr. 13, márc. 4.
Előd, ápr. 17.
Ellák, február 18, aug. 27,
szept. 15.
Emese, április 15, július 5,
szept. 19.
Emil, május 28, nov. 12.
Emilia, jul. 19, nov. 12.
Emma, nov. 24, aug. 1.
Enikő, febr. 1, máj. 9, jul. 16.
Emőd, aug. 9.
Eörs, július 14.
- Erik, febr. 15.
Ernő, jan. 12.
Erzsébet, nov. 19.
Eszter, május 24.
Ete, ápr. 26.
Etele, jan. 9.
Etelka, szept. 23, okt. 8,
december 16.
Éva, dec. 24.
Ézsaiás, július 6.
- Fábián, január 10.
Farkas, aug. 23, dec. 12.
Ferenc, okt. 4, dec. 4.
Frigyes, július 18.
- Gábor, márc. 24.
Gabriella, febr. 10, márc. 24.
Gál, október 16.
Gáspár, jan. 6.
Gergely, márc. 12.
Gertrud, márc. 17.
Géza, febr. 25, okt. 2.
Gedeon, márc. 28, okt. 10.
Gizella, május 7.
Gusztáv, aug. 3.
Gyárfás, jan. 19.
György, ápr. 24.
Gyöngyike, okt. 23.
Gyöngyvér, ápr. 27, dec. 3.
Gyöngyike, okt. 11, nov. 18.
Győző, április 20, nov. 3,
dec. 23.
Gyula, ápr. 12, szept. 17.
- Hajnalka, márc. 27, szept.
19, okt. 27.
Hedvig, okt. 17.
Huba, június 22.
Hubert, márc. 20.
Hugó, ápr. 1.
- Ibolya, aug. 7.
Ida, április 13.
Ignác, febr. 1.
Illa, nov. 2, dec. 1.
Illés, jul. 20.
Ilona, május 21, aug. 18,
Ilka, nov. 3.

- Ilma, április 18, június 16,
nov. 12.
Imre, nov. 5.
Irény, okt. 28, dec. 15.
Iringó, febr. 7.
Irma, május 3.
Irnák, nov. 17.
István, aug. 20, dec. 20, 26.
Iván, jun. 24.
Izabella, jan. 4, jul. 12.
- Jakab, július 25.
Jácint, július 15.
János, június 26, dec. 27.
Jenő, márc. 6, július 13.
Johanna, febr. 22.
Jolán, június 9, nov. 18.
József, márc. 19.
Judít, jul. 30, dec. 10.
Juliánna, febr. 16, május 22.
Jutas (rég. magyar fiunév),
aug. 14.
- Kadosa, szept. 27.
Kálmán, okt. 13.
Karolina, febr. 2, jun. 14.
Károly, jan. 28, nov. 4.
Katalin, április 30, nov. 25.
Kázmér, márc. 4.
Kelemen, nov. 23.
Kerény, június 4.
Ketel (rég. kun fiunév),
ápr. 22.
Keve, jun. 20, október 30.
Klára, aug. 12.
Klotild, június 3.
Kocsárd, ápr. 19.
Kopány (rég. magyar fiu-
név), márc. 30.
Kund, dec. 11.
Kuthen, febr. 25, máj. 29.
Kupa, dec. 2.
- Lajos, aug. 19, 25,
László, jun. 27, aug. 8, okt. 22.
Lázár, dec. 17.
Lenke, jul. 23.
Lehel, márc. 5, jul. 31, aug.
2, nov. 8.
Leontina, június 18.
Levente, márc. 1, jun. 6.
Lénárt, nov. 6.
Lidia, febr. 12, ápr. 8.
Loránt, aug. 10, 22.
Lőrinc, szept. 5.
Luca, dec. 13.
Lujza, márc. 2, jul. 9.
Lukács, okt. 18.
- Magdolna, jul. 22.
Manó, márc. 26.
Margit, febr. 27, jun. 10.
Mária, január 23, aug. 15,
szept. 8, dec. 8.
Márk, ápr. 25.
Márta, jul. 29.
Márton, nov. 11.
Máté, szept. 21.
Matild, márc. 14.
Mátyás, febr. 24.
Medárd, június 8.
Menyhért, január 6.
Mihály, szept. 29.
Miklós, dec. 6.
Miksa, okt. 12.
Mohács, aug. 29.
Mór, jan. 23, szept. 22.
Mózes, május 16.
Muhi, ápr. 11.
- Nándor, május 30.
- Olga, július 7.
Opor, (rég. magyar név),
okt. 3, dec. 20.
Orbán, május 25.
Ozdor (rég. magyar név),
jun. 12, dec. 22.
Ödön, május 27, nov. 16.
- Pál, január 5, jun. 26.
Paula, jan. 25.
Paulin, aug. 31.
Péter, jan. 16, jun. 29, 30.
Piroska, január 18.
Pongrác, máj. 12.
- Rachel, január 4, jun. 14,
dec. 28.
Rebeka, márc. 9, szept. 2.
Regina, szept. 7.
Rezső, nov. 7.
Réka, dec. 9.
Roff (hun név), szept. 30.
Róza, aug. 10, ápr. 29.
Rozália, szept. 4.
Rudolf, április 17.
Ruth, július 16.
- Sámuel, aug. 26,
Sándor, márc. 18.
Sára, jan. 19.
Sarolta, július 5.
Sebő, máj. 6.
Simon, okt. 28.
- Stefánia, nov. 28.
Szabolcs, jun. 7, nov. 29.
Szemere (ősi magyar név),
jan. 31.
Szende, szept. 3.
Szeréna, jun. 28.
Szerénke, szept. 14.
Szervác, május 13.
Szilárd, április 2, június 13.
Szilárdka, okt. 29,
dec. 14.
Szilveszter, dec. 31.
Szörény, jan. 8.
- Taksony, márc. 3.
Tamás, márc. 7, szept. 18,
dec. 21.
Tarján, május 26.
Tas, febr. 23, szept. 24.
Teréz, július 8, okt. 15.
Tibor, ápr. 14, aug. 11,
nov. 9.
Tihamér, márc. 25, június 30,
nov. 1.
Timót, jan. 24.
Törtel (kun név), május 19.
Töhötöm (magyar férfi név),
jun. 17.
Tuhutum (magyar férfi név),
nov. 1.
Tünde, május 8, július 2,
okt. 12.
- Ubul, szept. 5, dec. 15.
- Valéria, április 18.
Vencel, szept. 28.
Veronika, július 9.
Vidor, jan. 13, jun. 15,
Vilma, okt. 25, dec. 5.
Vilmos, június 25.
Vince, jan. 22, ápr. 5.
Virág, szept. 12.
Viola, márc. 22, dec. 19.
- Zerind, okt. 27.
Zoltán, márc. 8, július 11.
- Zsigmond, május 4.
Zsófia, május 15,
Zsombor, ápr. 21.
Zsongor, január 3.
Zsolt, jan. 27, ápr. 10.
Zoárd, máj. 20, szept. 26,
nov. 15, dec. 30.
Zsuzsanna, febr. 19; máj. 9.

Mivel töltsük el a szép téli estéket?

Minden jó gazda tudja, hogy a föld számára a téli pihenés erögyűjtést jelent. Éppen ilyen erögyűjtés a tél a gazdának is. Ilyenkor nézi át tüzetesen a szerszámait, ilyenkor vet számot a maga gazdaságával, ilyenkor tanulmányozza a legújabb gazdasági könyveket és folyóiratokat, ilyenkor jár gazdasági tanfolyamokra. De ilyenkor jut a legtöbb idő arra is, hogy magát művelje, lelkét nemesítse, tudását csiszolja.

A nagyváradai református egyházkerületiratterjesztése ebben óhajt a magyar nép szolgálatára állani. Hasznos olvasmányokat ad a hívek kezébe. Az alábbiakban csoportokba szedve mindenki megtalálhatja azt, amit lelke kedvel; akár érdekes történeteket, elbeszéléseket, akár történelmi iratokat. Van, aki szereti olvasni nagy keresztyén emberek életrajzát, van, aki a gyülekezeti életben szeretet forgolódni, mások a hit kérdéseivel szeretnek foglalkozni, míg sokan a külmisziós füzeteket kedvelik. Ha valaki szereti a verseket, énekeket, dalokat, az is könnyen talál magánakvalót ezekben a csoportokban.

I. csoport. Elbeszélések, történetek.

	LEI
1. Képek a parochiáról (írta Szaploneczayné)	2.—
2. Az aranykapcsos zsoltár	2.—
3. A fekete gyémántok országa (írta Horváth Jenő)	2.—
4. Bede László: Egy megtérés története	2.—
5. Bödi Mihály: A pénz	2.—
6. Saszet Győző: A Julika lelke	3.—
7. Bokor Sándor: Három elbeszélés	3.—
8. Mihályi Károly: Egy lekipásztor naplójából	2.—
9. Sárközi Lajos: A gondviselés titka	3.—
10. Berde Mária: Pillangó Rebeka története	2.—
11. Donáth László: Tövig égő gyertya	2.—
12. Baksay Sándor: A nagymama karácsonya	4.—
13. Kursinszkyné: Egy a sok közül	3.—
14. Tildy Zoltán: Mózes perbe száll az Urral	4.—
15. Baksay Sándor: A hazugság-hazugság	4.—
16. Szücs János: Egy felejthetetlen igaz történet	3.—
17. Jó vetőmag Gyallay, Bokor, K. Percz I. elbeszélései	10.—
18. Berde Mária: Egy kicsi szolgáló	10.—
19. Donáth László: A gyémánt kulcs	10.—
20. Szentimrei Jenő elbeszélései	10.—
21. Bokor S.: Az elmaradt kirándulás és egyéb elbesz.	10.—
22. Bokor S.: Életutak és egyéb elbeszélések	10.—
23. Saszet Győző: Áldozat	10.—
24. P. Tóth János: A drága ablak	5.—
25. Bunyan János: A zarándok útja (Keresztyén reg.)	25.—
26. Andrási T.: Kornélia (Egy holland ker. asszony élete)	80.—

II. csoport. Bibliai és történelmi elbeszélések. Lei

1. Bokor Sándor: Nábot öröksége ára	2.—
2. Mezei Mihály: A damaszkuszi fény	4.—
3. Makkai Sándor: A kiáltó szó	10.—
4. Két nagy rokon lélek. A Rádi eset (Bokor Sándor)	2.—
5. Pásti Veráék nemzetsége (Rákóczi korából)	4.—
6. Gyallay Domokos: Mindenre sor kerül	4.—
7. Egy református templom építésének története (Csernák Béla)	2.—
8. Csernák Béla: A nagyváradai reformata árva ekklézsia régi gyászából kikelése.	2.—
9. P. Tóth János: A sárospataki kollég. gyásznapja	2.—
10. Papp László: Tisztaságkövetelők	4.—
11. Kiss Bertalan: A vér és könny egyháza	12.—
12. Debreczeni István: A négyszázéves debreceni kol- légium története	20.—
13. Béres Károly: Gutenberg János és az ötszázéves könyvnyomtatás	6.—

III. csoport. Nagy keresztyén személyiségek életrajza.

1. Lorántffy Zsuzsánnáról, »A fejedelemasszony ha- lála« írta: Szentimrei Jenő,	Lei 10.—
2. Károlyi Zsuzsánnáról és Lorántffy Zsuzsánnáról. Vásárhelyi János: »Mi az egyház« című kötetben	10.—
3. Ajtay Béláné: Károlyi Zsuzsanna	2.—
4. „ „ Báró Wesselényi Miklósné	2.—
5. Mózes András: Felsővadászi Rákóczi Zsigmond	4.—
6. Dr. Szemethy Géza: Szenczi Molnár Albert	2.—
7. Adorján G.: Károlyi Gáspár. Az istenes vén ember	4.—
8. Molnár Károly: A magyar biblia és Károlyi Gáspár	10.—
9. Dr. Illyés Géza: Bethlen Miklós	4.—
10. „ „ „ Gróf Mikó Imre	4.—
11. Dr. Tavasz Sándor: Apáczai Cseri János	5.—
12. Fáy András, Báró Vay Miklós, Tisza Kálmán, Br. Vay Béla, Br. Bánffy Dezső, Gr. Degenfeld József, Darányi Ignác, Dókus Ernő, Gr. Tisza István, Lé vay József, Erdélyi János életrajza	10.—
13. Zsarnay Lajos, Balogh Péter, Dr. Ballagi Mór, Révész Imre, Révész Bálint, Kiss Áron, Dr. Kun Bertalan, Dr. Szász Károly, Tompa Mihály, Szász Domokos, Dr. Kovács Ödön, Dr. Eröss Lajos, Fe- jes István, Dr. Antal Gábor életrajza	10.—
14. Dr. Kecskeméthy István (írta Biró Mózes)	15.—
15. Dr. Nagy Géza: Kálvinista jellemképek	130.—
16. „ „ „ Akik kösziklára építettek	150.—
17. Révész Imre: Akikre nem volt méltó a világ	40.—
18. Mózes András: Szabó Sári néni	6.—

19. Vásárhelyi János: Kálvin János mint Isten hőse. (Mi az egyház)	Lei 10.—
20. Orth Imre: Kálvin János élete	10.—
21. Nagy József: Kálvin János és Luther M. felesége	5.—
22. Borbáth Dániel: Francke az árvák atyja	10.—
23. Orth Győző: Zwingli Ulrik	10.—
24. Orth Győző: Sadhu Sundar Singh	10.—

IV. csoport. A gyülekezeti élet füzetei.

1. László Dezső: Az anyaszentegyház élete	3.—
2. „ „ Gyülekezetünk élete	3.—
3. Dr. Imre Lajos: A sáfárkodó egyház	8.—
4. Vásárhelyi János: Mi az egyház	10.—
5. Megmaradásunk útja: Előadások	10.—
6. Kiss Bertalan: Mit kell tudni a prédikációról	1.—
7. Mit kell tudni a keresztszülőknek	1.—
8. Dr. Vasady Béla: A református pogány	5.—
9. A református ifjú kis kátéja	2.—
10. A református férfi kis kátéja	2.—
11. A református presbiter kis kátéja	2.—
12. A református asszony, férfi, leány, ifjú db.-ként	2.—
13. Bibliám és családom. Irta Ajtay Béláné	2.—
14. A keresztyén leány és a házasság. Irta Ajtay Béláné	4.—
15. Ha férjhez megyek és ha nem megyek férjhez. Irta Ajtay Béláné	3.—
16. A szerelem mint hitem tűzpróbája	3.—
17. A református asszony lelki élete	4.—
18. Ajtay Gábor: A cselédmisszió	5.—
19. Horváth László: A mi igazi édesanyánk	5.—

V. csoport. A református hit és annak védelme.

1. A Heidelbergi Káté	8.—
2. A II. Helvét Hitvallás	60.—
3. A református hit. (Irta M. Nagy Ottó)	3.—
4. Bognóczky Géza: Hitünk és életünk	5.—
5. Orth Imre: Mely tiérettetek megtöretik. (Az úrvacsoráról)	2.—
6. Kálvin János: Rövid értekezés az úrvacsoráról	10.—
7. Horváth István: Tudakozzátok az irásokat. (Az úrvacsoráról)	10.—
8. Sipos Géza: Halál, hol a te fullánkod	3.—
9. Sipos Géza: Az utolsó ítéletről	3.—
10. M. Nagy Ottó: Van reménységünk. (A halottak feltámadásáról)	3.—
11. Dr Horváth Jenő: A megtérés	3.—
12. Dr Horváth Jenő: Uram taníts minket imádkozni	4.—
13. László Dezső: Az Isten népe	3.—
14. Nagy József: Faj és Vallás	4.—

	Lei
15. Fiers Elek: Isten pénzügyei	5.—
16. Dr Imre Lajos: A református egyházak világ- testvérisége	4.—
17. Bakk József: Az új tudomány	4.—
18. Derzsi E.: A magad értelmére ne támaszkodjál	4.—
19. Dr Horváth Jenő: A szociális kérdés egyházunkban	10.—
20. Sipos Géza: A spiritizmus az ige fényében	5.—
21. Gergely Ferenc: A vegyes házasságról	3.—
22. Kas: Hol az igazság. (Kálvinizmus és adventizmus)	5.—
23. Modersohn: Szombat és vasárnap	5.—
24. Bakk József: Új eszmék, régi igazságok	5.—
25. Az alkohol mellett vagy ellen	10.—

VI. csoport. Konfirmációi emlékek.

1. Orth Győző: Konfirmációi emlékkönyv	12.—
2. Dr Imre Lajos: Aranylánc elmékedések konfir- mándusok számára	15.—
3. Révész: Öntudatos hit	20.—
4. Dr Imre Lajos: Krisztus barátai	2.—
5. Konfirmációi emléklap nagy alak	3.—
6. " " kicsi alak	1.—
7. Ugyanaz, képpel (Utolsó vacsora, zörgető Jézus)	5.—

VII. csoport. Külmisszió.

1. Egy kínai asszony élete	1.—
2. Krisztus Mandzsuriában	3.—
3. Misszionáriusunk elődei Kinában	3.—
4. Kína első magyar misszionáriusnője. (Kunst I. élete)	3.—
5. Babos Sándor: A Sungarin	3.—
6. Vak Csáng a kínai keresztyén vértanú	3.—
7. Hudson Taylor: A kínai misszió megalapítója	3.—
8. Szaplóczayné: A brámán leányka	3.—
9. " " Miért nem ölnek már gyermeket a feketék	3.—
10. Kagawa a nagy japán keresztyén	6.—
11. Moody Dwight a világmisszionárius	5.—
12. Mi a külmisszió (képekkel)	15.—
13. A varázsló unokaöccse	30.—
14. A zsidóknak is született megváltó	3.—
15. Parrág L.: A sasok országában. (Az albán misszió)	5.—
16. Kis Boáz: Ördögimádó tibetiek	5.—
17. Molnár Mária naplójából	10.—

VIII. csoport. Szórványmisszió.

1. Dr Horváth Jenő: Szórványaink	2.—
2. Szétszórt testvérek között	3.—
3. Dr Imre Lajos: A szórványmunka	25.—
4. Szórványainkról	20.—

	Lei
5. Dávid—Nagy: Magyarok a Kárpátokon túl	7.—
6. Berde Mária: Misszióban	3.—

IX. csoport. Verseskötetek, daloskönyvek.

1. Istenes énekek (különböző papíron) 200.— 150.— és	100.—
2. Szavalásra alkalmas költemények ára	50.—
3. Vita Zsigmond: Magyar verseskönyv	12.—
4. Gyallay Domokos: Szavalókönyv	15.—
5. Petőfi Sándor összes költeményei (diszkötésben)	100.—
6. Vörösmarty Mihály válogatott költeményei	10.—
7. Tereh Géza: Közelebb hozzád	40.—
8. Krüzselyi Erzsébet: Kődös csendváramból	3.—
9. Szabolcska Mihály verseiből	2.—
10. Áprily Lajos: Fenyőzúgás	2.—
11. Arany János válogatott költeményei	40.—
12. Sándor bácsi virágos kertjéből	20.—
13. Hozsánna énekeskönyv (kotta nélkül)	6.—
14. " " (kottával)	10.—
15. A mi dalaink. (Éredeti magyar népdalok)	15.—
16. Nemes Elemér: Daloskönyv	25.—
17. Haláltánc. Irta: Nutzinger. Fordította: Orth Gy.	10.—
18. Lakodalmas könyv. Irta: Benedek G. és Ambarus G.	10.—

X. csoport. Színdarabok, jelenetek.

Mindenféle színdarabok, mesejátékok, jelenetek, köszöntők stb. minden alkalomra a legnagyobb választékban 2 leitől 60 lei-ig.

XI. csoport. Mesekönyvek.

1. A mi meséink. Mesekönyv. 160 oldal, 16 képpel	40.—
2. Bántó Tercsi: Fénysugarak. (Mesék)	6.—
3. Benedek Elek: Erdélyi népmondák	15.—
4. Csathóné: Gyermekmesék	6.—
5. Berde Mária: Főtonfót királyfi	6.—

XII. csoport. Hasznos könyvek.

1. Anyák könyve. (Az újszülött gyermek gondozása)	4.—
2. Dr Páter Béla: Csodahatású gyógynövények	15.—
3. Dr Schmidt Béla: A vérhaj. (2 füzet)	12.—
4. Dr Parádi Ferenc: A balesetek megelőzése és az élet megmentése	5.—
5. Dr Imre Lajos: A falu művelődése	60.—

Minden református család asztalán ott kell hogy legyen a

BIBLIA

Csak Újszövetség ára 25-100 Lei. — Ó- és új szövetség 80-600 Lei-ig.

Az Oradea—nagyváradai Református Egyházkerület

NÉVTÁRA.

Rövidítések: Ae = anyaegyházközség. P = posta. T = táviróhivatal. Vá = vasútállomás. Lp = lelkipásztor. Slp = segédlelkész. Hlp. = helyettes lelkész. K = kántor. Kt. = kántortanító, t = tanító. Főg. = főgondnok. G. = gondnok. Lsz. = lélekszám. Tksz = tankötelesek száma. M. ny. = magyar tannyelvű. N. ny. = német tannyelvű. R. ny. = román tannyelvű. Te. = társegyház. Le. = leányegyház. Fe. = főkegyház. Szórv. = szórvány. Tf. = telefon száma.

A) Egyházkerületi tisztviselők:

Püspök: Sulyok István, lelkész [Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.] Tf.: 2791.

Főgondnok: Dr. Thúry Kálmán [Nagyvárad, Str. Duca 6.] Tf.: 1486.

Lelkészi főjegyző: Csernák Béla lelkész [Nagyvárad, Parcul Em. 32]. Tf. 1774.

Lelkészi aljegyző: Peleskey Sándor, lelkész [Börve'y].

Világi főjegyző: dr Soós István ügyvéd [Nagyvárad]. Tf.: 2500.)

Világi aljegyző: Dr Borbély Lajos ügyvéd [Nagyvárad, Bihar megye]

Egyházkerületi ügyész: Dr Harcsár Géza, ügyvéd [Szatmár].

Egyházkerületi tanácsbírák:
Lelkésziek: Debreczeni István [Temesvár], Papp József [Sziget], Balajthy Jenő [Nagyvárad], Kiss Károly [Nagyvárad], Jakab Viktor (Belényes).

Világiak: Dr Ajtai Nagy Gábor [Nagybánya], Bónis Elemér földbirtokos [Köbölkut], dr Kotzó Jenő ügyvéd, földbirtokos [Kágya], Domokos László ny. semmitőszéki bíró [Nvárad], Tereh Géza tanár Szatmár.

B) Egyházkerületi képviselők:

Középiszkolák részéről: Ligeti Sándor főgimn. igazgató [Szatmár], Bakcsyne Korbuly Irén leánygimnáziumi igazgatónő [Szatmár], Gálbory Erzsébet leánygimnáziumi igazgatónő [Nagyvárad].

Ejemi iskolák részéről: Herczegh Kálmán lg. tanító [Biharpüspök], Kósa Károly tanító [Ottomány], Kilin Sándor (Erdőhegykisjenő), Szőke József tanító (Ombod).

C) Püspöki hivatal tisztviselői:

Egyházkerületi titkár: Balajthy Jenő [Nagyvárad].

Egyházkerületi tanügyi előadó: Kursinszky Kálmán, [Nagyvárad, Str. Nic. Zigre 37].

Egyházkerületi pénztáros: Kovács József Nagyvárad, Str. Ottenia.

Egyházkerületi számvényellenőr: Vargha László [Nagyvárad, Petru Maior 1].

Egyházker. belmissziói titkár és az iratterjesztés előadója: Orth György [Nagyvárad Strada S. Stefan 10.]

Irodaitisztviselők: Gaál László, Kiss János, Bodnár Gabriella, Csernák Emília, Szücs Ilona.

D) Bizottságok:

1. Belmissziói bizottság:
Elnök: Sulyok István püspök, helyettese: Csernák Béla e. ker. főjegyző. Előadó: Debreczeni István. Tagok: Boros Jenő, Kiss Károly tanácsbírák, Pappszász Lajos, Dr Szathmáry Lajos és az e.-megyék belmissziói előadói.

2. Iratterjesztési bizottság:
Elnök: Csernák Béla főjegyző, alelnök: dr Soós István. Előadó: Orth György titkár. Tagok: Arday Aladár,

Sándor, Kiss Károly, Debreczeni István, Kovács József ek. pénztáros, Kursinszky Kálmán, Vargha László számvevő. Az irat-terjesztési bizottság tagjai a Nagyváradon lakó tagok

3. Közalapítvány missziói bizottság. Elnök: Sulyok István püspök. Előadó: Csernák Béla egyh. ker. főjegyző. Tagok: dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Arday Aladár, Boros Jenő esperesek, Pappszász Lajos, dr Szathmáry Lajos, e.m. gondnokok, Vargha László egyházker. számvevő, Kovács József e-ker. pénztáros.

4. Nyugdíjintézeti végrehajtó bizottság. Elnökség: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Előadó: Vargha László számvevő, tagok: Csernák Béla főjegyző, Arday Aladár esperes, dr Soós István e. ker. főjegyző, dr Harcsár Géza e-ker. ügyész, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó, Ligeti Imre főgimn. igazgató, Kiss Béla ig. tanító, Kósa Károly tanító, Kovács József egyházker. pénztárnok és az egyházmegyék küldöttei.

5. Pénzügyi-bizottság: Elnökség: Sulyok István püspök dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok. Tagok: Csernák Béla egyházker. főjegyző, Arday Aladár, Szabó Zoltán esperesek, dr Harcsár Géza e-k. ügyész, dr Soós István e-ker. főjegyző, Kovács József e-k. pénztáros, Vargha László e-ker. számvevő-ellenőr.

6. Segélyosztó-bizottság Elnökség: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, tagok: Csernák Béla egyházker. főj., Arday Aladár, dr Harcsár Géza e-ker. ügyész, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó, Kovács József egyházkerületi pénztárnok.

7. Szociális bizottság: Elnökség: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok. Tagok: Csernák Béla egyházker. főjegyző, Debreczeni István egyházker. tanácsbíró, Pappszász Lajos egyházmegyei gondnok, Papp József e-ker. tbíró.

8. Tanügyi-bizottságok:

A) Népiskolai szakoszt. Elnök: Sulyok István püspök. Tagok: Nemes Elemér, Debreczeni István, Telegdi József, Pappszász Lajos, Papp József, Kelemen Etelka, Ottmayer Gyula, Bartha István,

Czegléd Sándor, Gönczy Sándor, dr Orosz Lajos, dr Kölcsey Ferenc, dr Pappszász Lajos, Kursinszky Kálmán egyházkerületi tanügyi előadó.

B) Középiszkolai szakosztály: Elnök: Sulyok István püspök. Tagok: dr Thúry Kálmán ek. főgondnok, Arday Aladár, Vadai Béla esperes, Kursinszky Kálmán tanügyi előadó és az iskolák igazgatótanácsainak elnökei: Boros Jenő, Csernák Béla és a tanárkarok képviselői: Ligeti Imre, Bakcsyné Korbuly Irén, Gálbory Erzsébet.

9. Tankönyvkiadó-bizottság: Elnök: Sulyok István püspök. Tagok: dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Kilin Sándor tanító Erdőhegy, dr Harcsár Géza egyházker. ügyész, Kovács József ek. pénztáros, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó.

10. Vallástani pótképesítő bizottságok:

a) Nagyváradon: Csernák Béla elnök, Kiss Károly lelkész, Kiss Béla ig. tanító Nagyvárad.

b) Szatmáron: Boros Jenő esperes elnök, Kiss Bertalan lelkész, Szatmár, Cseckedy Károly énekvezér Szatmár.

E) Egyházkerületi lelkészértekezlet:

Elnök: Sulyok István püspök; alaelnökök: Csernák Béla e. ker. főj. (elnök h.), Debreczeni István [szell. ü.] Titkár: Peleskey Sándor, jegyző: Bagoly Bertalan, pénztáros: Balajthy Jenő.

F) Egyetemes konventi Főbiróság tagjai:

Rendes tagok: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Csernák Béla ex. főjegyző, dr Ajtai Nagy Gábor e. ker. tanácsbíró. — Póttagok: Arday Aladár esperes Szabolcs, dr Kölcsey Ferenc egyházmegyei gondnok Domahida.

G) A romániai magyar református egyház zsinatának tagjai a nagyváradai egyházkerületből:

Hivatalból tagok: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok.

Rendes tagok: lelkészek: 1. Csernák Béla egyh. ker. főjegyző. 2. Vadai Béla esperes. 3. Debreczeni István egyházker.

tbíró. 4. Papp József egyházker. tbíró. 5. Arday Aladár esperes. 6. Szabó Zoltán esperes. Világiak: 1. dr Harcsár Géza egyházker. ügyész. 2. Telegdi József em. gondnok. 3. Pappszász Lajos em. gondnok. 4. dr Böszörményi Emil em. gondnok. 5. dr Ajtai Nagy Gábor egyházker. tbíró. 6. dr Kottó Jenő e. ker. tbíró.

Póttagok, lelkészek: 1. Boros Jenő esperes. 2. Nemes Elemér esperes. 3. Peleskey Sándor. 4. Sárközy Lajos lelkész. 5. Kiss Bertalan Szalmár. 6. Kiss Károly Nagyvárad. **Világiak:** 1. Dr Kölcsey Ferenc e.m. gondnok. 2. dr Olosz Lajos e.m. gondnok. 3. dr Soós István e. ker. vil. főjegyző. 5. Bonis Elemér e. ker. tbíró. 6. Domokos László e.k. tbíró.

Tanári rendes tag: Ligeti Imre. főgimn. igazgató Szalmár.

Tanári póttag: Gecsey Jenő tanár Szalmár.

Tanítói rendes tag: Bartha István ig. tan. Börvely.

Tanítói póttag: Kósa Károly ig. tan.

H) Esperesek, egyhm gondnokok, egyházker. tanácsbírák szolgálati évök sorrendje:

Esperesek: Vadai Béla [1927], Gönczy Sándor [1932], Arday Aladár [1934], Nemes Elemér [1935], Szabó Zoltán [1935], Boros Jenő [1936]. **Gondnokok:** Telegdi József (1926), Pappszász Lajos (1928), dr Böszörményi Emil (1929), dr Olosz Lajos (1937), dr Szathmáry Lajos (1937), dr Kölcsey Ferenc (1937). — **Tanácsbírák:** Lelkészek: Debreczeni István (1927), Papp József (1929), Balajthy Jenő (1935), Kiss Károly (1936); Jakab Viktor (1937). **Világiak:** Dr Ajtai Nagy Gábor. (1927), Bonis Elemér (1929), dr Kottó Jenő (1931), Domokos László (1938), Tereh Géza (1939).

I) Az Igazgatótanács tagjai: (1937—1942). Sulyok István püspök, dr Thury Kálmán egyhker. főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, dr Soós István egyhker. világi főjegyző, Vadai Béla, Arday Aladár, Boros Jenő, Peleskey Sándor, Szabó Zoltán, Debreczeni István lelkész, dr Harcsár Géza, dr Kölcsey Ferenc, dr Koczó Jenő, Pappszász Lajos, Telegdi József, dr Szathmáry Lajos világi tagok, Ligeti Imre igazgatótanár, Bartha István ig. tanító.

I.

Bánsági egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. **Esperes:** Nemes Elemér (Lugos). **Gondnok:** Dr Szathmáry Lajos (Oravica). **Lelkészi főjegyző:** Keresztes József [Resicza]. **Világi főjegyző:** —. **Lelkészi aljegyző:** Nits István (Ujkisoda). **Világi aljegyző:** Tóth Benjamin Temesvár. **Pénztáros:** Soós Lajos (Lugos). **Számvevő:** ifj. Bokor Sándor [Uj-mosnicza]. **Em. ügyész:** Szeles Gyula [Lugos]. **Bemissziói előadó:** Streleczy Sándor [Klopodia]. **Tanügyi előadó:** Nits István (Ujkisoda). **Műszaki előadó:** Fülöp Béla (Lugos).

2. **Em. tanácsbírák:** Keresztes József (Resica), Streleczy Sándor [Klopodia], Szondy Géza [Kispereg], Balogh Gyula [Semlak], Váradi Attila (Szapárfalva) lelkészek. Szeles Gyula [Lugos], Major Béla [Resicza], dr Váraljai János [Temesvár], Izsáky Károly [Lugos], Csekme Tamás (Delta) világiak.

3. **Egyházmegyei tanácsosok:** Szondy Géza, Balogh Gyula, Váradi Attila, Elekes Gyula, Debreczeni István, Izsáky Károly, Tóth Benjamin, Juhász Gyula és Deák István.

4. **Egyhker. képviselők.** **Lelkészi:** Keresztes József, **világi:** Szeles Gyula.

5. **Lelkészerőkezlet elnök:** Keresztes József (Resicza).

6. **Egyhm. tanító értekezlet elnök:** Kicsi József [Lugos].

7. **Egyházmegyei tan. képviselők:** Kicsi József (Lugos), Juhász Gyula (Kispereg)

b) Egyházközségek.

1. **Mănăstur—Bégamonostorae Szörény m., p. táv. Bujor, válp. Tóth Áron kántor: Ökrös Sándor. Gondnok Varga. Benő, lsz. 240, tksz. 43, r. ny. áll. isk. 43**

Szóvány: Kisszécsény, lsz. 72, Facsád lsz. 120, tksz. 19, r. ny. áll. isk. 19. Margina, Tomesd, Bethlenháza.

2. **Bunea mică—Bunyaszekszárd ae. j. Severin, p. Birchiș, v. á. Sávárșik, lp. Tókés Gyula lév. lelk., gondnok Gombás Sándor, lsz. 200, tksz. 27, r. ny. áll. isk. 24.**

Szórványok: Marosberkes, Bafa, Bulcs, Capoinas, Laldsint, Ohaba, Zaboit, Vörösmart, Cella, Nagyölgy, lsz. 60, tksz. 7, r. ny. áll. isk. 7.

3. Bodo—Bodófalva ae, j. Severin m., pt. vá. Balint, lp. Nagy Márton, k. Babicsák Barnabás, gond. Cs. Szabó József, lsz. 1114, tksz. 142, m. ny. áll. isk. 142.

Le. Tãrgovești—Vásáros. Gond. Csillag Ferenc, lsz. 281, tksz. 39, r. ny. áll. isk. 39.

Fe. Balint—Bálincz, lsz. 226, tksz. 34, m. ny. áll. isk. 30, r. ny. áll. isk. 4.

Szórvány: Ghizella, lsz. 26, tksz. 6, Bapşa, tksz. 8, tksz. 1, Fadimac, lsz. — tksz. 2.

4. Ciavoş—Csávós ae. Timiş, Torontal m., pt. helyb., vá. Keresztes—Torontal, lp. Kiss Géza, fg. Móric József, g. Kalocsay József, t. Antal Margit, lsz. 119, tksz., 8, ref. isk. 8.

Szórványok: Bánlak 3, Csákova 4, Dolác 12, Fény 11, Fodorháza 4, Gád 24, Gitead 18, Gijor 9, Jánosföldje 5, Keresztes 52, Magyarszenimárton 4, Ótelek 18, Partos 14, Rudna 15, Togyer 30, Tolvaida 19, Újpécs 6, Németberegşzó tksz. 300.

5. Sfta Elena—Dunaszentilona ae. Timiş m., p. Moldova veche. Hajóállomás Moldova veche, vá. Baziaş, lp. Pech Jánoszláv. Előkönyörgő: Kyska Péter. Felügyelő lp. Streleczy Sándor klopodisi a., lsz. 350, tksz. 60, r. ny. áll. isk. 60.

6. Dumbrava—Igazfalva ae. Severin megye, pt. Făget, vá. Rachita, lp. Bitay Loránd, gond. Győri Sándor, kántor Nagy Károly, lsz. 1150, tksz. 163, m. ny. áll. isk. 163.

7. Caransebeş—Karánsebés ae. Severin m., pt. vá. helyben, lp. Kiss Sándor organista Lőrincz István, gond. Demeter Gyula, lsz. 162, tksz. 18, r. ny. áll. isk. 18.

Fe. Orşova—Orsova, lsz. 128, tksz. 8, r. ny. áll. isk. 8.

Szórványok: Herkules-fürdő, Nándorhegy, Csiresza, Ohaba-Bistra, Ruschiţa, tksz. 170. Ezenkívül a karánsebesi, saculi, teregovai és orşovai járásban mintegy 25 körség 168 lélekkel. A missziói körlelkésziség össz. sz.: 633.

8. Peregul mic—Kispereg, ae. Arad megye, pt. helyben, vá. Pecica, lp.

Szondy Géza, slp. Ágyi Dániel, gondnok K. Szabó Sándor, kt. igazg. Juhász Gyula, Baky Magdolna, Zöld Gábor, lsz. 1394, tksz. 161, ref. isk. 161.

Leányegyház: Peregul mare—Németpereg (cseh) t. Dusek Frigyes, g. Berán József, lsz. 271, tksz. 34, ref. isk. 34.

Szórvány: Peregul nou.

9. Clopodia—Klopódia ae. Timiş m., pt. vá. helyben, lp. Streleczy Sándor, gond. Rosza Fülöp, lsz. 157, tksz. 39, r. ny. áll. isk. 8, német ny. áll. isk. 51.

Szórványok: Butin, Denta, Ferendia, Jamul mare, Percosova, Semlacul mare.

10. Fizeş—Krassófüzes, ae. Caraş m., pt., lp. Müller Béla, g. Fekete Albert, lsz. 120, tksz. 12, r. ny. áll. isk. 12.

Fióke.: Oraviţa—Oravica, lp. Müller Béla, g. Dr. Szatmáry Lajos, lsz. 89, tksz. 4, r. ny. áll. isk. 4, Bocşaromane lp. Müller Béla, g. Miklósi Elek, lsz. 84 tksz. 8, r. ny. áll. isk. 8.

Szórványok: Királykegye 82, Zsidovin 58, Steierdorfanina 67, Kákova 6 Szurduk 18, Móriczföld 8, Gesztenyés 11, és szászkai, meg a berzovici járás lsz. 80.

11. Lipova-Radna—Lippa-Radna ae, Timiş-Torontal m., pt. Lipova vá. Radna n és Lipova-n, lp. Elekes Gyula, g. Szabó Imre, lsz. 315, tksz. 22, r. ny. áll. isk. 15, más fel. magy. isk. 7.

Szórványok: Sävarsju, Bãrzova, Ba, raica, Varadsa—Totvárad, Alioş, Mitova, Conop, Paulis Odvos, Macea, Cheimac, Şiştaroveţ, Nadaş, Zabranî, Neudorî, — lsz. 100.

12. Lugoj—Lugos ae, Severin m., pt. vá. Lugoj, lp. Nemes Elemér, Soós Lajos lévita-sleik, főgond. Izsáky Károly, gond. Szabó Gábor, ig.-t. Kicsi József, t. Soós Lajos, lsz. 1665, tksz. 145, ref. isk. 94, m. ny. áll. isk. 25, r. ny. áll. isk. 12, más fel. isk. 12.

13. Nădlac—Nagylak, ae, Arad m., pt. Nădlac, vá. Pecica, lp. Hegyi Károly, slp. Ferenczy Ernő, gondnok Kiss Lajos, k. Ferenczy Ernő, lsz. 134, tksz. 14, r. ny. áll. isk. 12, m. ny. áll. isk. —, más fel. isk. 2.

Fe. Pecica—Pécška, k. Ferenczy Ernő gond. Várad Antal, lsz. 127, tksz. 8, m. ny. áll. isk. 6, r. ny. áll. isk. 2.

Szórvány: Sajtény, lsz. 4.

14. Resița—Resica, ae. Caraș megye pt, vá helyben, lp Keresztes József, kt. Veress Béla, Csikos Jánosné, Fráter Ida, óvónő: Veres Béláné, gond. Csáky Ferenc és Fehér Jenő, lsz 468, tksz 46, ref. isk 37, r. ny. áll isk 3. tanonc 2, középisk. jár 4, ref. óvodába 40. Más felekezettű jár a református iskolába: 82.

Fiók: Bocșa montana—Bokșánbánya, fóg. Szántó Mihály, gond. Illés Lajos, lsz 105, tan sz 12. r. ny áll isk 12.

Szórvány: Dorman 27, Colnic 22, Monio 2, Velin 2, Coptesre secul 4, Peritul 2, Socenu 1, Ezeriș 3, Crașova 4 lsz.

15. Țipari—Szapáryfalva, ae. Severia m, pt Costein. vá helyben, lp, Várady Attila, gond. Bakonyi Sándor, kh. Kiss János, lsz 1235, tksz 194, m ny áll isk 194.

16. Semlac—Szemiak ae. Arad m, pt helyben vá Pecica lp Balogh Gyula, gondnok: Pinczés Péter, t. König András, lsz 457, tksz 41, ref isk 37, r ny áll isk 4.

17. Sculia—Szigetfalu, ae, Timiș megye. pt helyb. vá. Gatoia, lp. Elekes Gyula, gondnok Molnár Mihály, t. Ugrai Viktor, lsz 321, tksz 50, ref isk. j 50. r. ny áll isk.

Fe. Gatoia—Gátalja, gond. Nagy Gábor, lsz, sk. 101, tksz 8, r. ny áll isk. jár 8.

Szórvány: a gatoiai j. községei, lsz. —

18. Timișoara—Temesvár, anya-egyház. Timiș-megye, pt. vá helyben, lelkip. Debreczeni István, slp. Ajtay Gábor, Bereczky Sándor. Kántor: Zöld Zoltán, fóg. Nagy Károly, gond. Téth Benjámin, lsz. 4610, tksz 474, m, ny áll isk. 147, r ny áll isk 123. más fel. isk. 174. Német ny. áll isk. —

Szórványok: Gyertyámos 145, Vinga 24, Recaș 28, Berekszó, Biled, Topolovec 20

19. Ujkisoda—Fratelia jud. Timiș, vá Timișoara-Fratelia, lp Nits István, g. Deák István, lksz 410, tksz 45, r ny áll isk 45.

Szórványok: Col. Crișan, I. G. Duca, Chiroda veche, Deta, Denta, Freidorful veche, Freidorful noua, Timișeni, Pareț, Sag.

20. Moșnița nouă—Újmosnica ae, Timiș m. pt vá. Moșnița, lp. ifj. Bokor Sándor, gond Kiss János, kt, beöltetlen, lsz. 777, tksz. 102, m. ny. áll. isk. 102.

Le. Ciarda-Roșie—Vöröcsárda gond. Körözs István, lsz 337, tksz 37, r. ny áll isk 37.

21. Uisenteș—Ujszentes ae Timiș m, pt Timișoara II. vá. Timișoara, lp. — kántor Szabo Imre, gond, Vass Sándor áll. tan., lksz 601,, tksz 83, m ny. áll isk 72. r ny áll isk 11.

22. Vălcani—Valkány ae, Timiș-Torontal m., pt vá Vălcani, lp. Kuhn Zoltán, gond Szabó Lajos. t —, isz 192, tksz 14, r. ny. áll. isk. 13.

Le.: Sânnicolaul Mare—Nagy-szentmiklós, gond. Duka Gábor, lsz. 165, tksz. 18, r. ny áll. isk 15, más fel 2.

Szórványok: Zombolya 80, Perjámos 65, Nagyősz 30, Besenyő 21, Béba 19, Pordean 19, Csanádi-tanyák 27, Teremia és vidéke 56, Nyerő-Komlós 17, Sándorháza és vidéke 30.

23. Tormac—Végyvár ae Timiș m pt vá. helyben, lp Tökés Béla, t. Kádár Károly, k. Korsós Péter, Lovász Róza, Kádár Antal, Ugrai Aranká, g. Buđosó Lajos, lksz. 2175, tksz. 334, ref. isk. 330, r ny áll isk 4

Szórvány: Buziaș, lksz 107, tksz. 8. Cadar, Duboz, Gertheinis, Șoașdea. Berini-Șipet, Nișoara, Vucova.

II.

Bihari egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Vadai Béla lelkész (Élesd), gondnok Telegdi József [M-telegdi], lelkészi főjegyző: Dr Szabó Lajos Nagyvárad, világi főjegy.: Vargha László egyh. ker. számvevő [Nvárad], lelkészi jegyző Kovács Sándor [Paptamási], világi jegyző D. Kiss Lajos [Nvárad], számvevő Dankó József [Fugyi], em. pénztáros Fodor József [F-vásárhely], ehm. ügyész Czeglédy Miklós dr [Nvárad], nyugdíjintézeti elnök Könyves János (Biharszentjános). Belmissziói előadó: dr Szabó Lajos Nagyvárad

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről Kiss Károly, Könyves János, Biró Ferenc, Szücs László, Balajthy Jenő, Kulcsár Andor, világi részről: Udvarhelyi Béla, Sarkady

Sándor dr. Jégh Károly, Bartos Adorján dr Soós István, Sólyom Kálmán.

3. Em. tanács tagjai: Vadai Béla esperes, Telegdi József gondnok, Könyves János, Szücs László, Kiss Károly, Balajthy Jenő, Kulcsár Andor, dr Szabó Lajos lelkészi, Udvarhelyi Béla, dr Sarkady Sándor, dr Soós István, Bartos Adorján, Fazekas Lajos, Herczegh Kálmán vil. tagok.

4. Egyhker. képviselők lelkészi részről Szücs László, Könyves János, világi részről: dr Sarkady Sándor, Udvarhelyi Béla.

5. Em. közgyűlési tanítóképviselők Sándor Lajos, Czeglédy Sándor, Herczegh Kálmán, Movik Gyula, Kiss Béla.

6. A lelkészi értekezlet elnöke: Vadai Béla esperes, alelnöke Kiss Károly váradvelencei lelkész, jegyző: Kovács Sándor támaszei lelkész.

7. Az em. tanító-értekezlet elnöke Herczegh Kálmán episcopiai igazg tanító.

b) Egyházközségek.

1. Biharea—Bihar ae, Bihar m, pt vá Biharea, lp Szabó Pál, gond. Juhász Károly, t. Movik Gyula, Kuki Zoltán, Barabás Ida, lsz 1817, tksz 251, ref isk 141, r. ny áll. isk 101.

2. Episcopia Bihar—Biharpüspöki ae, Bihar megye, pt. vá. Episcopia, lp. Orth Imre, t. Herczegh Kálmán, org. k. ig. Saszet Győző, Bódis Ágnes, Szőke Ilona, g. Jakab István, lsz. 3500, tksz 290, ref. isk. 209 r ny áll isk 75.

3. Sântion—Biharszentjános, ae. Bihar megye, pt vá Episcopia, lp Könyves János, kt Kalas Sándor, Kabai Eszter, gond. Baranyai Zsigmond, lsz 1284, tksz. 132, ref. isk 81, r. ny áll isk 51.

4. Bors—Bors ae, Bihar megye pt vá Episcopia, lp Dohy Árpád, kántor. Bitay György, gond. Györki Sámuel, lsz. 917, tksz 94, ref isk 44, r ny áll isk 50.

5. Aleşd—Élesd ae, Bihar m, pt. vá helyb, lp Vadai Béla, slp Horváth János, gondnok Bán Kovács Lajos, lsz 1146, tksz 83, r ny áll isk 75, más fel isk 8.

Szórványok: Keszteg 5, Peşteş, A'sólu-gos 15, Esküfő 6 lsz.

6. Fughiu—Fugyi ae, Bihar megye, pt vá Osorheiu, lp Dankó József, gondnok: Szabó Imre, lsz 601, tksz 45, r ny áll isk 45.

7. Osorheiu—Fugyivásárhely ae, Bihar m, pt vá helyt, lp. Fodor József, gond. K. Silágyi Ferenc, lsz 1064, tksz 122, m ny. áll isk 38, r. ny áll isk 84.
Szórvány: Felcheriu, Sarand, Alparea, Cheriu.

8. Cetariu—Hegyközcsatár ae, Bihar megye, pt Episcopia, vá, Oradea, lp Szücs László, kt. Nagy Géza, t. Mészárosné Kolozsváry Berta, gond ifj. Petri József lsz, 1036, tksz 120, ref isk 87, r. ny áll isk 13, másfel. isk. —

Szórvány: Hegyköztöttelek, lksz 19.

9. Căuaceu—Hegyközkovácsi ae, Bihar m, pt. vá. Biharla, lp Molnár Zoltán, t. Molnárné Tőkés E. kt, Varga Ferenc, g. Kiss Imre, lsz 650, tksz 114, ref isk 75, r ny áll isk 39.

10. Paleu—Hegyközpályi ae, Bihar megye, p Episcopia, vá Oradea, lp. Kovács Antal, kt Mátyássy István, g Duil Elek, lsz 708, tksz 97, ref isk jár 33, r ny áll isk 65

11. Săldăbagiu de Munte—Hegyközszáldobágy, ae, Bihar m, pt. Episcopia, vá Oradea, lp Kalmár László, kt. Mihályi Sárolda, g. Petri Imre, lsz 863, tksz 128, ref isk 50, r ny áll isk 78.

12. Uileacul de Munte—Hegyközujlak ae, Bihar megye, pt Episcopia-Bihar, vá Oradea, lp. Szücs János, t Zöld István, Székely Irma, gond. Sipos Sándor, lsz 907, tksz 129, ref isk 57, r. ny. áll isk 59, más fel isk 3.

13. Hodiş—Jákóhodos ae, Bihar megye, pt Salárd, vá Tamaseu, lp Sám Gusztáv, k. Kovács József, g Kelemen János, lsz 1091, tksz 172, r ny áll isk 172

14. Sântăul mic—Kisszántó, ae, Bihar m, pt vá Episcopia-Bihar, lp Kádár Ernő, kt. Farkas Ferdinand, g. Makai Sándor, lsz 569, tksz 70, ref isk 40, r ny áll isk 24.

15. Ineu—Köröskisjenő, ae, Bihar m, pt Tileagd, vá Săcădat, lp. Székely Ernő, g RévLajos, lsz 635, tksz 69, r ny áll isk 69.

Szórványok: Köröskisujfalu 6, Mezőbottyan 2.

16. Tileagd—Mezőtelegd, ae. Bihar megye, pt vá Tileagd, lp Molnár Károly, kt. Csósz Ferenc, g. Kovács András, lsz 1006, tksz 140, ref. isk. 46, r, ny áll. isk 94, más fel isk. 2.

Szórványok: Sakadat 7, Kabaláspalak 3, Kigyik 2, Kopacsul 2, Teikeud 2, Szabolcs 10, Serges. Isz 1.

17. Telechiu—Mezőteiki ae, Bihar m, pt Urvind, vá Telechiu, lp Nyeste István, a tanító államiak, énekvezér Boczor Lajos áll. ig. tan., gond. ifj. Kovács István, Isz 589, tksz 55, r ny áll isk 49.

Szórványok: Cécke, Izsópallaga, Vár-fanesika, Vércsorog.

18. Cauciuo nou—Nagykakucs ae, Bihar m, pt Aleşd, vá Butan, lp Gyökössy József, g Barabás István, Isz 315, Isz 36, r ny áll isk 36

Szórványok: Mageşti, Butau, Birtin, Galaseni, Cacuciu mic, Borosel, Ausen, Ghegie, Pesterea, Topa de Criş, Borodul mare, Iosi, Tinaud, Breznea, Orteag 16 lélek.

19. Santaul mare—Nagyszántó ae, Bihar m, pt vá Episcopia, lp Eszenyei Béla, kt Czeglédy Sándor, g Gati István, Isz 512, tksz 65, ref isk 40, r ny áll isk 25.

20. Oradea—Nagyvárad, anya-egyház, Bihar megye pt vá helyben, lelkipásztor Sulyok István. Csernák Béla Kiss Károly, dr Szabó Lajos, Vall. tan. lelk: Varga Gedeon. Iparos tanonc-otthon lp. Osváth Ernő. slp Juhos László. Magyar Sándor, Papp László, Sarkady Zoltán, k. Béczy Ernő, Vásárhelyi Sándor, kt. Bancsik János, váltás tanító: dr Szabó Lajosné. Tanítók: Kiss Béla ig., Matkó Mária, Lázárné Juhász Karolina, Tatár Ilona, Tatár Erzsébet, Kelemen Etelka, Ineze Ilona, Ujváry Eszter, Kiss Ilona, főg. dr Thury Kálmán, alg. Tóth Mihály, Csathó János, Kiss Lajos, Jakab Imre. Isz. 18300, tksz. 1800, ref. isk 488, m. ny. áll isk 314, r ny áll isk 475, más fel isk 136.

Nagyvárad—velencei parochia iskör szórványai: Váradzölő Isz 340 Csehi, Hájó, Rontó, Pece-szentmárton, Püspök-fürdő, Félix-fürdő, Belfia kb. 50 lélek.

Oradea-Ioşia—Várad-Óssi missziókör [Sántandrei, Palota roua, Toboliu, Tarian, Chereghsig] slp. Sarkadi Pál, Isz: —, isk. —.

21. Niued—Nyüved ae, Bihar m, pt helyben, vá Tamaşeu, lp Bódi Mihály, t Szabó Lajos, g Lovas Pál, Isz. 327, tksz 67, ref isk 39, r ny áll isk 28.

Le: Chiud—Kügypuszta, t. Masztics János, g. Somogyi Imre, Isz, 202, tksz 28, ref, isk 28.

22. Urvind—Örvénd ae, Bihar m, pt. vá Tileagd, lp Biró Ferenc, kt Bogáti Mihály, g Egri János, Isz 711, tksz 71, ref. isk. jár 35 r ny áll isk 36.

Szórványok: Cigányfalva Isz 4, Kövesd.

23. Tamaşeu—Paptamási ae, Bihar m, pt vá Tamaşeu, lp Kovács Sándor, t. Silye Kálmán, Kálmán Etelka, Sarkadi Ilona, gondnok Zsigmond Imre, lksz 1002, tksz 116, ref isk 92, m ny áll isk 24.

24. Parhida—Pelbárhida, ae, Bihar megye, pt. Niued, vá. Tamaşeu, lp Eichinger József, t. Kiss Erzsébet, gond Kiss Elek, Isz 399, tksz 56, ref isk 50, r ny áll isk 6.

25. Poşolaca—Pósalaka, ae, Bihar megye, pt vá Tileagd, lp Barcsa Mihály, kt Szurovecz Rózsa, g. Lukács Kálmán, Isz. 319 tksz 47, ref. isk 33, r ny áll isk 14.

26. Uila cul de Criş—Pusztajisk ae, Bihar m, pt vá Tileagd, lp Facsar Gyula, kt Varga Ferenc, g Szilágyi Lajos, Isz 630, tksz 120, ref, isk 40, r, ny. áll isk 80.

Szórványok: Kövesegyháza-Selişte 108, Tataros-gyár 56, Varaszó-tanya 34,

27. Vadul lui Carol al II-lea—Róv ae, Bihar megye, pt. vá Vadul-Crişului lp. Kulcsár Andor, g Domján Viktor, Isz 751 tksz 98, r ny áll isk 75.

Szórványok: Barátka, Körösgégyen Köröslopa, Doborcsány, Nagybárd, Bertény, Vársonkolyos lksz. 58.

28. Sişterea—Siter ae, Bihar m, pt Sălard, vá Bihar, lp. Versényi Sándor, kt, Szabó Dániel, Barcsa Mihályné, Zagyva Rezsia, g. Molnár István, Isz 1176, tksz 140, ref isk 70, r ny áll isk 70.

Szórványok: Sárbi, Spinus, Nadar, Sustoregi, Sarcau, Paulesi, Gurbeşti, Chiag

29. Sălard—Szalárd ae, Bihar m, pt Sălard, vá Bihar, lp Szennyesy József, k. Juhos Lajos, g. Boráb Sándor, Isz 1608, tksz 307, m ny áll isk 68, r ny áll isk 319.

Szórványok: Farnoş, Fegyvernek, Almaş.

30. Leş—Váradles ae, Bihar m, pt, vá Leş, lp Hodor István, g Kommandat Sándor, Isz 94, tksz 11, r ny áll isk 11.

Szórványok: Váradpósa lksz. 44. Sélyi 28. Inánd 18. Gyapju 14. Bikács 2. Cséfa 15. Nagyürögd 16. Kisürögd 1. Nyárszeg, Székelytelek, Apáti, Olászent-Miklós.

III.

Érmihályfalvai egyházmegye

a) Tisztviselők.

1. **Esperes Szabó Zoltán** [Székelyhid] **Gondnok Pappszász Lajos** [Csokaly]. Lelkészi főjegyző. — Világi főjegyző **Horváth Péter** [Margitta]. Lelk. aljegyző **Egei István** [Biharfélegyháza]. Világi alj. **Gönczi Sándor** [Székelyhid]. Számv. **Boruzs Lajos** [Kiskereki]. Pénztáros: **Debreczeni László** [Érbány]. Em. ügyész: **dr. Gulácsy Sándor**. Tanügyi előadó **Varga Béla** [Köbölkút]. Belmissziói előadó **Kovács József** [Micske]. Könyvtárn.: **Fias Kálmán** [Diószeg]. Levéltárnok **Benedek Géza**, [Csokaly].

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről **Jakab József**, **Kalmár István**, **Boruzs Lajos**, **Bakos József**. Világi részről: **Bonis Elemér**, **dr. Kotzó Jenő**, **dr. Gulácsy Sándor**, **Kozma Lajos**, **Farkas Loránd**.

3. Egyházmegyei tanács tagjai: **Szabó Zoltán esperes**, **Pappszász Lajos em. gondnok** elnökléte alatt: **Boruzs Lajos**, **Bakos József**, **Kalmár István**, **Donáth László** lelkészek, **dr. Kotzó Jenő**, **Bonis Elemér**, **Kozma Lajos**, **Farkas Loránd**, **Gönczi Sándor** világiak.

4. Egyker. képviselők lelkészi részről **Kalmár István** lelkész. világi részről: **dr. Gulácsy Sándor**, **Kozma Lajos**.

5. Egyhm. közgyűlési tanítóképviselők: **Tóth Zsigmond**, **Kósa, Károly**, **Jakab Lajos**, **Kemecsei György**.

6. Az egyházmegyei lelk. értekezlet elnöke: —, alelnök: **Boruzs Lajos**, titkár: **Kádár Miklós**, pénztáros **Szatmáry Károly**, jegyző: **Kovács József**.

7. Az egyházmegyei tanító értekezlet elnöke **Tóth Zsigmond** [Érmihályfalva.]

b) Egyházközségek.

1. **Albiş—Albis** ae, Bihor m pt **Albis**, vá **Bolcaş**, lp **Saja Sándor**, kt **Kemecsei György**, t. **Tompa Róza**, g. **Nagy Sándor**, lsz 1034, tksz 121, ref isk 80, r ny áll isk 41.

2. **Cristur—Apátkeresztur** ae, Bihor m, pt **Abramuşi**, vá. **Bolcaş**, lp **Kádár Miklós**, k **Csóka Béla**, g **Borbély Imre**, lsz 252, tksz 27, r ny áll isk 27.

Szórvány: **Ujtanya 41**, **Váci tanya**.

3. **Târguşor—Aeszonyására** ae, Bihor megye, pt vá helyben, lp **Bakos József**, t **Sipos Pál**, **Csókáné Thamó Anna**, g **Ráksi András**, lsz 730, tksz 100, ref. isk 77, r ny áll isk 23.

Szórvány: **Vállí és Fancsali pusztá 76**.

4. **Balc—Bályok** ae, Bihor m. pt. vá. helyben, lp **Kalmár István**, kt **Elekes Károly**, t **Mahulik Julia**, gond. **Balog Sándor**, lsz 1159, tksz 109, ref isk 83, r ny isk 17.

Szórványok: **Kozma-almás**, **Száldobágy**.

5. **Suplacul de Barcău—Berettyószéplak** ae, Bihor megye, pt vá helyben, lp **Donáth László**, kt **Kocsis József**, t. **Ebergényi Irén**, g **M. Bagosi József**, lksz 1206, tksz 109, ref. isk. 80, r ny áll isk 29.

Szórványok: **Fekete-erdő**, **Közepes Dolya** lksz 65, **Curap**, **Boromlak**, **Varviz**

6. **Diosig in Bihor—Bihardioszeg** ae, Bihor megye, pt, vá. helyben, lp **Fias Kálmán**, sp **Magyary Vince**, kt. **Asók István**, ig. t. **Szántó Béla**, **Fazekas Margit**, **Bod Ferenc**, **Nagy Piroška**, **Kezayres Margit**, gond. **Molnár Imre**, lsz 3894, tksz 505, ref. isk 285 r ny isk. 95.

Szórvány: **Nagyjanca**, lsz 300.

7. **Roşiori—Biharfélegyháza** ae, Bihormegye, pt helyben, vá **Deapoi**, lp. **Egei István**, kt. **Horváth Géza**, t **Váry argit**, g. **Villás Imre**, lsz 1085, tksz 130, ref isk 100. r. ny. áll isk. 10.

Szórvány: **Gyapoj 5**.

8. **Vaida—Biharvajda** ae, Bihor m pt **Roşiori**, vá **Deapoi**, lp **Virágh Lajos**, kt **Högye Sándor**, g. **Kalmár Elek**, lsz. 627 tksz. 96, ref isk 32, m ny áll isk 64.

9. **Ciocaia—Csokaly** ae, Bihor m, pt helyben, vá **Cadea**, lp **Benedek Géza**, kt **Nagy Mihály**, g. **Tóth József**, lsz 732, tksz 102, ref isk 46, r ny áll isk 56.

10. **Abram—Ér ábrány** ae, Bihorm, pt vá helyben, lp **Debreczeni László**, k **K. Lukács Lajos**, g. **Sörös István**, lsz. 359, tksz 80, m ny áll isk 80.

Szórvány: **Kohány** lsz 56, r ny áll, isk 38. **B. déda 10**, **Dijer 25**, **Iteu 162**, **Széltalló 45**, **Szunyogd 75**, **Ujbárfalva 5**.

11. Adoni—Éradony ae, Sălaj m, p. helyben, vá Valea lui Mihai, ip Laczák Dezső, kt Vén István, g Szodoray Gábor, lsz 437, tksz 83, ref isk 41, r ny áll isk 41, más fel isk 1.

12. Buduslau—Érbogyoszló ae, Bihar megye, pt Albis, vá Bolcaş ip Jakab József, kt Kovács Ferenc, t Silye Gyula, g Borsi Imre, lsz 1022, tksz 110, ref isk 80, r ny isk 30.

13. Cheşereu—Érkésereü ae, Sălaj megye, vá Valea lui Mihai, ip —, t Virág Sándor, Boruzs Magda, g Beke Máté, lsz 1320, tksz 188, ref isk 86, r ny áll isk 97, más fel isk 3.

Le.: Şilindru—Érselind, lsz 203 tksz 22, r ny. áll isk 22, g Veress Bálint.

14. Cubulcut—Érköbökt ut ae, Bihar m, pt vá Säcueni, ip Varga Béla, kt Erdélyi József, Szentés Béla, gond. Botos Gábor, lsz. 1341, tksz 195, ref isk 101, r ny áll isk 94.

15. Valea lui Mihai—Ermihályfalva ae, Sălaj megye, pt vá helyben, ip Sass Kálmán, hl, Füzessy Géza ny. 1. ig kt Tóth Zsigmond, Pálffy Irén, Pálffy Gizella, Felkér Lajos, főg. Csiri Sándor, g. Silye Péter, lsz 4645, tksz 550, ref isk 200, r ny áll isk 147.

16. Olasig—Érolaszi ae, Bihar m. pt vá Säcueni, ip Dajka István, kt Jámbor Sándor, g Oláh Gábor, lsz. 638, tksz. 59, ref isk 46, r ny áll isk 13.

17. Simian—Érsemlyén ae, Sălaj megye, pt vá helyben, ip Szalmári Károly, t, Adám Lajos, Takács Iona, főg. Pásztor Tamás, g Ludász Sándor, lksz 1246, tksz 220, ref isk 100, r ny áll isk 122.
Szórvány: Érkenéz.

18. Tarcea—Értarcsa ae, Sălaj m, pt vá Valea lui Mihai, ip Molnár József, kt Bagics Lajos, g Aszalós Gábor, lsz 500, tksz 33, ref isk jár 38, r ny áll isk—

19. Galospetrev—Gálospetriae, Sălaj m, pt helyben, vá, Valea lui Mihai, ip Kádár Miklós, tan. Z. Demeter János, g Zeffer Károly, lksz 820, tksz 120, ref isk 50, r ny áll isk 70

Szórvány: Vaşad, lsz 37, tksz 5.

20. Sântimreu—Hegyközszentimre ae, Bihar megye, pt. Sălard vá, Diosig,

ip Ludmann Lajos, kt Steimez Imre, g Kiss Károly, lsz 1247, tksz 184, ref isk — m ny áll isk 184.

Szórvány: Tarnaş.

21. Sănnicolaul de Munte—Hegyközszentmiklós ae, Bihar m, pt helyben, vá Säcueni, ip Silye Gábor, kt Cseh Imre t. Balogh Mária, g. H. Szabó Károly, lsz 1042, tksz 138, ref isk 94, r ny áll isk 44.

22. Cadea—Kágya ae, Bihar megye, pt vá helyben, ip Dibáczy József, kt. Farkasné Nagy Margit, gond Ecsedi Sándor, lsz 629, tksz 117, ref isk 49, r ny áll isk. 68.

23. Cherechiu—Kiskereki ae, Bihar m, pt vá Cherechiu, ip Boruzs Lajos kt Maklári Sándor, gondnok K. Mészáros György, lsz 899, tksz 96, ref isk, 13, r. ny áll isk 83.

24. Cheţ—Magyarkéc ae, Bihar m, pt, vá Märghitá, ip, Kulcsár Dezső, kt. Szentpétery János, gond. Ferkas Gábor lsz 549, tksz 48, ref isk 45, r ny isk 3.

Szórvány: Genyéte 6.

25. Märghita—Margitta ae, Bihar megye pt vá helyben, ip Szendrey Dénes, kt. Kántor Péter t. Kántor Péterné, t Matta Ferencné, főg. Szennyessy Károly lsz 2563, tksz 216, ref isk 142, r ny áll isk 74.

Szórvány: Bisztraterebes lsz 19,

26. Mişca—Micske ae, Bihar megye, pt helyben, vá Abramuş, ip Kovács József kt Bodor Sándor, Botyán Irén, főg. Jakó Ödön, g. Szondi Márton, lsz 1125, tksz 197, ref isk 19, r. ny áll isk 192

Szórványok: Királyi 12, Terje és Kisláz, lksz 27, tksz 3, r ny áll isk 3.

27. Otomani—Ottomány ae, Sălaj m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, ip. Cs Nagy Dániel, t Kósa Károly, Cs. Nagy Jolán, g Mészáros Imre és Nagy Kálmán, lsz. 827, tksz. 129, ref. isk. 100, r ny áll isk 29.

28. Pişcolt—Piskolt ae, Sălaj m, pt helyben, vá Resighea, ip Palur István, kt. Sipos Ernő, Koósné Sziki Irma, gond Simoni Ferenc, lsz. 875, tksz 91, ref isk 89, r ny áll isk 2.

29. Poctuşa de Barcău—Poklos
telek, ae, Bihar m, pt helyben, vá Abra-
muj, lp Medgyesy Lajos, t —, g. Török
Lajos, lsz 471, tksz 65, r ny áll isk 65.

Szórványok: Háuceşii, Sárszeg, Hagy-
médfalva, Csujafalva.

30. Sălăcea—Szalacs, ae, Sălaj m.
pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp. Mi-
hályi Zoltán, t Benke Pál, Jakab Lajos,
Keszty Ilona, Tóth Anna, fóg. Nagy Jó-
zsef, gond. Tóth Imre lsz 1967, tksz 319,
ref isk 200, r ny áll isk 47.

31. Săcueni—Székelyhid ae, Bihar
m, pt vá. helyben, lp Szabó Zoltán, st. dr
Benedek Imre, kt Kós Zoltán, t. Polgáry
Vilma, Péter Béla, Boruzs Ilona, gond
Hasznosi Ferenc, lsz. 2900, tksz 192, ref.
isk 167, r ny áll isk 25.

Szórv.: Cadea mică, Schweizer maior
tksz —.

32. Săniob—Szentjobb, ae, Bihar-
megye, pt helyben, vá Săcueni vagy Dio-
sig, lp Sallay Lajos, kt Váradi Ferenc, g.
Váradi Borbély Mihály, lsz 325, tksz 27,
ref isk 25, m ny áll isk —, más fel isk 2.

Szórványok: Csalános, Csohaj, Na-
dar, Hagymédfalva.

33. Tăuteu—Tóti, ae, Bihar megye
pt helyben, vá. Chiribiş, Marghita, lp
Liszky Kálmán, t. Orbán Lajosné, Petr
Piroška, g. Mészáros Lajos, lsz. 1236
tksz 200, ref isk 50, r ny áll 150.

Szórványok: Bodoiu, Bogem, Popeşii
Ciutelec, lks 180.

34. Abramuj—Vedresábrány ae
Bihar megye, pt helyben, vá helyben, lp
Barcsa Sándor, gond Kovács Kálmán, lsz
218, tksz 30, r ny áll isk 30.

Le: Petreu—Monospetri, t. Katona
Jenő, g. Csengeri Pál, lsz 151, tksz 18,
ref isk 18, r ny áll isk —.

Szórványok: Fancsica lks 11, Szent-
lázár lks 4.

IV.

Nagybányai egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Elnökség: Boros Jenő esperes
lelkész, Szatmár, egyházmegyei gondnok;
dr Bőszörményi Emil, Szatmár és Nagy-
kolcs. Jegyzők: főjegyző Guya Géza
lelkész (Apa), világi főjegyző dr Máriha
József ügyvéd (Baia mare), a jegyző: lelk.
üresedésben, világi aj. Tereh Géza tanár
(Szatmár). Ügyész: dr Harcsár Géza ügy-
véd (Szatmár). Pénztárnok: Gacsályi Zsig-
mond lelkész (Kiskolcs), Levéltárnok: Ve-
res Ferenc kántor-tanító (Nagybánya). —
Könyvtárnok: Kolesz Vince lelkész (Vám-
falu).

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről:
Gy. Kovács József (Ombod), Sárközi
Lajos (Szatmár-németi), Papp József (M.-
Sziget), Kürthy Károly (Halmi), Gácsályi
Zsigmond (Kiskolcs), Visky Ferenc (Egri).
Világi részről: dr Helmeccy József, föld-
birtokos (Pettyén), Simó Lajos földbirtok-
os (Halmi), Nagy Béla földbirtokos (Lá-
zári), dr Jakó Endre, volt szolgabíró (Ara-
nyosmeggyes), Tabajdy György, főgye-
szes rész (Szatmár) Dr Apay Nagy Gábor ügy-
véd (Nagybánya).

3. Egyházm. tanács tagjai: Széll Görgy,
Gy. Kovács József, Visky Ferenc, Papp
József, Gyöngyössy Bálint, Sárközy Lajos
lelkészek, Boros Zoltán, dr Helmeccy Jó-
zsef, Kanizsay Jenő, Tabajdy György,
Tereh Géza és Tóth László világiak.

4. Egyházker. képviselők lelkészi rész-
ről: Sárközy Lajos, Gy. Kovács József,
Visky Ferenc. Világi részről: dr Hel-
meccy József, Tabajdy György, Nagy Béla.

5. Em. közgyűlési tanító képv: Szőke
József, Török Bernát, Karikás Sándor,
Molnár Ambrus, Tóth Zoltán.

6. Egyhm. lelkészi értekezlet elnöke:
Gy. Kovács József (Ombod).

7. Egyhm. tanítói ért. elnöke: Török
Bernát (Szinérváralja), alelnök: Zágoni
Anna.

b) Egyházközségek:

1. Adrian—Adorján ae, Sălmar m.
egye, pt vá Livada, lp Lippay József, t
Magoss Juliánna, g Pataky Zsigmond, lsz
281, tksz 60, ref isk 48, r ny áll isk —.

Szórványok: Terebesi-hegy isz 72, tksz. 8, ref isk 3, r. ny. áll. isk. jár 5. Ghertamică. Viile Adrian.

2. Amaji—Amac ae, Sätmar megye, pt Sätmar, vá Amaj ip Siető Pál, kt Horváthné Pelyke Erzsébet, g. Bócsi Bálint, isz 352, tksz 28, ref isk 27.

Szórvány: Oroszfa, isz 3.

3. Apa—Apa, ae, Sätmar megye, pt vá Apa, ip Gulya Géza, k Málnássy Ferdinánd, g Varga Gábor, isz 562, tksz 58, r. ny. áll. isk. 58.

Szórványok: Samoşeni.

4. Medieşul auril—Aranyos-meggyes ae, Sätmar m. pt vá helyben, ip Balla Zoltán, kt Vári Imre, főg Boros Zoltán, g. Ács Péter, isz. 167, tksz 08, a görbeđi ref. isk. jár 4, r ny áll isk 4.

Le.: Româneşti—Szatmárgörbed, t. Ferenczy Károly, g. Csáki Mihály, isz. 261, tksz 41, ref isk 41.

5. Atea—Atya, ae, Sätmar megye, pt Peleşul mare, vá Sätmar, ip. Varga Béla, kt. Puskás Ilona, gond Mester Lajos, isz. 296, tksz. 24, ref isk 24, r ny áll isk —

6. Oraşul nou—Avasujváros ae, Sätmar megye, pt vá helyben, ip, Széll György ny. esperes, sip Szabó Sándor, t Puy Géza, Sepsyné Hady Margit, g. id Kovács József, isz 1600, tksz. 250, ref. isk 100, r ny áll isk 150.

Szórványok: Ráksa, Rózsapallag.

7. Botiz—Batiz ae, Sätmar megye, pt vá helyben, ip Miszlai János, kt Zágonyi Anna, g Büte Károly, isz 340, tksz 39, ref isk 33, r ny. áll isk 3.

Szórvány: Asvarau.

8. Boghiş—Csengerbagos, ae, Sätmar megye pt Doba, vá Moftinul Mare, hip Farkas Sándor, ip —. kt Nemes Sára, g Varga János, isz 572, tksz 56, ref isk. 47, r ny áll isk, 9.

9. Dabolj—Dabolc ae, Sätmar m. pt vá Halmi, ip Kósa Rezső, k Bányai Antal, g Sillágyi József, isz 370, tksz 83, r ny áll isk 83.

10. Agris—Egri ae, Sätmar megye, pt vá Micula, ip Visky Ferenc, t Szász Judanna, kt Mészáros Elek, g Papellás János, isz 759, tksz 114, ref isk 100, r ny. áll isk 12.

11. Baia Sprie—Felsőbánya, ae, Sätmar megye, pt vá helyben, ip Spáczy Árpád kt Hajdu Sándor, g Szigyártó Lajos, isz 368, tksz 26, ref isk 20, r ny áll isk 6.

Szórványok: Cuisbaia, Ungureş, Negreni, Chechis, Sisesti, Kapnikbánya, Tauşide sus, Giródfalu, Szakállasdombó, Dombrovişo, Bájfalu, Luderşti, Sindreşti, Felsőtótfalu isz. 25

12. Halmeu—Halmi ae, Sätmar m. pt vá Halmi, lkp. Kürthy Károly, kt Tóth Zoltán, g id Kótai Mihály, isz 800, tksz 124, ref isk 50, r ny áll isk 55.

13. Hrip—Hirip, ae, Sätmar m. up. Viile Sätumare, vá Sätmar és Ciocaş, ip. Armós Zsigmond, kt. Magoss Etelka, g. Puskás Kálmán, isz 597, tksz 63, ref isk 41, r ny áll isk 22.

14. Câmpulung la Tisa—Hosszúmező, ae, Maramureş megye, pt vá helyben, ip Cavallér Lajos, kt Ráczy Béla, t. Lengyel Ilona, főg. K. Kósa István, alg. Szabó József, isz 1010, tksz 138, ref isk 99, rny áll isk 39, középiskolába —.

15. Ioşib—Jozsefháza ae, Sätmar-megye, pt helyben, vá Mediaşa, ip Fekete Antal, kt Máthé Ilona, gondnok ifj Molnár Sándor, isz 207, tksz 40, ref. isk 38, r ny áll isk 2.

Fe.: Viile Medieşul auril, isz. 166, tksz. 58, r. ny. áll. isk. 33.

16. Martineşti—Kakszentmárlon ae, Sätmar megye, pt Satu-Mare, vá Sätmar, ip Öry Zoltán, kt Lengyel Margit, g. Meleg Sándor, isz 320, tksz 50, ref isk 50.

17. Babeşti—Kisbábony ae, Sätmar megye, pt vá Halmeu, ip Horváth Pál, kt Rajz Erzsébet, g Varga Zsigmond isz 382, tksz 34, ref. isk 34.

18. Culciul Mic — Kiskolcs ae, Sätmar megye, pt helyben, vá Sätmar, ip Gacsályi Zsigmond, kt Sebő Károly, gond Györi Gusztáv, isz 508, tksz 64, ref isk 50, r ny áll isk 14.

19. Peleşor—Kispeleske ae, Sätmar megye, pt Bercu, vá Sätmar, ip Pajzos Bálint, kt. Molnár Ambrus, g. Tarr Antal, isz 300, tksz 40, ref isk 40.

Le.: Peleşul—Nagypeleske isz 120

20. Remetea Oraşului—Kőszeg-remete ae, Sălmar m. pt vá Oraşul-nou, lp Kovács Károly, kt Kottla Gyula, t Szabó Irén, g Sike Lajos, lsz 695, tksz 98, ref isk. 98.
21. Lazuri—Lázári ae, Sălmar m. pt vá Sălmar, lp Tóth Jenő, kt Borbély Sándor, főg. Nagy Béla, g. Már Sándor, lsz. 382, tksz 47, ref isk 44, r ny áll isk 3.
22. Sighet—Máramarossziget, ae, Maramureş megye, pt vá helyben, lp Papp József, slp Balaskó Vilmos, kt Kelemen Ernő, Kelemenné Szelics Ilona, Kürthy Erzsébet, g Nagy Béla, lsz 1331, tksz 137, ref. isk. 102, r ny áll 25. más fel. isk. 10.
23. Micula—Mikula ae, Sălmar m. pt vá helyben, lp —, kt Mándy Bertalan, főg Bogdán Zsigmond, lsz 890, tksz 155, ref isk 47, r ny áll isk 108.
24. Tăuţii Magheraus—Misztótfalu ae, Sălmar megye, pt helyben, vá Buşag, lp Márton Ferenc, g. Bacza Jenő, lsz 359, tksz. 48, r ny áll isk 48.
- Szórványok: Láposbánya lsz 8, Nisru Miszt 41, Sikérló 2.
25. Baia-mare—Nagybánya, ae Sălmar megye, pt vá helyben, lp Oláh Sándor, slp Fábrián György, Kabai István, kt Veress Ferenc, Szászné Szabó Viola, Ferenczi Irén. főg Ajtai Nagy Gábor dr, gond. Gyalay Gyula, lks 1472, tksz 180, ref. isk 125, r ny áll isk 55.
- Le: Arduşat—Erdőszáda, Sălmar megye, t Ferenczy Irén, főg. gróf Degenfeld Miksa, g. Keller Frigyes, lsz 54, tksz 22, ref isk 20, r. ny isk, 2.
- Fiókegyh: Fernesin — Alsófernesely, g. Szabó József, lsz. 81. tksz. 16, r ny. isk. 16.
- Fe.: Borpaták: Valea Borcutului lsz tksz 26. r. ny áll isk 26.
- Szórványok: Bureşti—Szamosujfalu, Goşli, Tomai, Săsa. lks 26. Lazar.
26. Bocicoiul-mare—Nagybocskó (missiói kör) ae, Maramureş megye, pt vá Sighet, lp —, lsz 170, tksz 14, r ny áll isk 14, m ny áll isk —.
- Le.: Viseul de sus, g. Kovács István, tksz 52, tksz 6, r ny áll isk 6.
- Szórványok: Az egész Máramaros megye.
27. Culciul-Mare—Nagykolcs ae, Sălmar megye, pt Culciul Mic, vá Sălmar, lp Gyöngyössy Bálint, gond. Kocsis Albert, lsz 423, tksz 57, r ny áll isk 57.
28. Tarna-Mare—Nagytarna, ae, Sălmar megye, pt vá Halmeu, ll. Dénes László, g Szoboszlai Lajos, lsz 108, tksz 14, r ny áll isk 12.
- Szórványok: Turcz, Batarcs, Kökényes d. Csedreg, lks 123.
29. Ambud—Ombód ae, Sălmar m. pt vá Sălmar, lp Györfi Kovács József, kt Szőke József, Tassi Vera, g. Flacsó János, lsz 820, tksz 88, ref isk 77. r. nyelv áll isk 3.
30. Oar—Óvári ae, Sălmar megye, pt vá Sălmar, lp Fehér Bertalan, t Adorján Gusztáv, Vadnai Erzsébet, gond. K. Nagy Lajos, lsz 1115, tksz 119, ref isk 100, r ny áll isk 13.
31. Potău—Patóháza ea, Sălmar-megye, pt Mediasul aurit, vá Medişa, lp Barkász Imre, kt Erdei Gábor, főg. Tóth László, g. Kánva György, lsz 417, tksz 77 r ny áll isk 77.
- Szórvány: Berinja.
32. Petin—Pettyén, ae, Sălmar m. pt vá Sălmar, lp Bogdán Lajos, slp Genda János, t Genda Jánosné Makray Anna, gond. Zilahy Lajos, lsz. 397, tksz. 45, ref isk 40.
- Le: Pauleşti—Szatmárpálfalva, kt Koós Zoltán, g. Nagy Lajos, lsz 228. tksz. 22, ref isk 22.
33. Dorolj—Pusztadaroc ae, Sălmar megye, pt vá Sălmar, lp Fekete Rezső, gond. Öri István, lsz 300, tksz 45, r ny áll isk. 45.
- Szór v.: Petea—Pete, lsz 29, tksz 5, r ny áll isk 5.
34. Nişipeni—Sándorhomok, ae Sălmar megye, pt Sălmar, vá Micola v. Sălmar, lp Csüry Mikós, t Balogh Ilona, g Tar Antal, lsz 322, tksz 42, ref isk 51, r ny áll isk 6.
- Szórvány: Kis-saár, Noroieni, lks 4.
35. Livadanoua—Sárközujlak Sárköz társanyaegyh. Sălmar, m, pt vá helyben, lp, Weghofer Sándor, t. Csucs Sára, g. Samu Endre és Kurpe Samu, lsz 666, tksz 44, ref. isk 40, r. ny áll isk 40.

36. Dără—Szamosdara ae, Sălmar megye, pt vá Sălmar, lp Kovács Gyula, k. Székely Sándor, t Székely Anna, gond. Király László, lsz, 430, lksz 55, ref isk. 38 r ny áll isk 17

37. Doba—Szamosdob ae, Sălmar megye, pt helyt, vá Ghilvacii, lp Bara József, k Kóka Károly, g Pataki Mihály, lsz. 441, lksz 72, r. ny. áll isk 72.

Szórvány: Gidani.

38. Corod—Szamokoród, ae, Sălmar megye, pt Culciul mic, vá Sălmar, lp Nürthy Dezső, g Sebestyén Lajos, lsz 328 lksz 52, r ny áll isk 52.

L. e.: Apateu—Dobrăscăpâli, t Molnár Dezsőné, g. ifj. Igaz János, lsz, 175, lksz 28, ref. isk 21, r. ny áll isk 7.

Szórvány: Nacopaiu.

39. Cărășeu—Szamoskrasso ae, Sălmar megye, pt helyben, vá Sălmar, lp Várady József, kt Tóth Kálmán, t. Tóthné Ladányi Ilona g Sályi Imre, lsz 912, lksz 125, ref isk 100. r ny áll isk 25.

Szórvány: Jegoriste, Lippó, Poemi-Borhid.

40. Satu-Mare—Szatmár anyagyház, Sălmar megye, pt vá helyt, lp Boros Jenő esperes lelk, lp. Kiss Bertalan, slp Soós Lajos, Bántó Bálint, Kulcsár Ernő, főgondnok Tabajdi György, algond. Gyüre Lajos, k. Csecskedy Károly, t. Beregi István, Karikás Béla, Ladányi Károly, Unger Béláné, Asztalos Boriska, Nagy Magda. Mészáros Anna, Gecsey Ilona, lsz 5959, lksz 739, ref isk 416, r ny áll isk 279, más fel isk 44.

Szörv.: Dombovița—Gombás, lsz 108

41. Ville Satumare—Szatmár-hegy ae, Sălmar megye, pt vá helyt, lp Magoss Árpád, sl. Papp Imre, k. Sipos Béla, g Németh Gyula. lsz 1965, lksz 360, r ny áll isk 232.

F. e.: Arded—Erdőd, t Pásztorné Hatamka Márgit, g. Szabó József, lsz 140, lksz 16, r. ny áll isk 8.

Szórványok: Nagyszokond 29, Homorodul de sus, Pajafalau, Cateșli, Belșur g, Tătăreșli, Mađarasz, Colonia, Hodeșu. Sėspusztia 14, Oláhgyürü 2, Meddes 4.

42. Satumare Mintiu—Szatmár-németi ae, Sălmar megye, pt vá Sălmar lp Sárközy Lajos slp, Récsey Ádám, k

Saja Sándor, főg. Bakcsy Gergely, lsz. 5000, lksz 403, ref. isk. 156, r. ny, áll isk 243, más fel isk 24.

43. Odoreu—Szatmárudvari ae, Sălmar megye, pt vá helyt, lp. —, kt. Sarkadyné Jenei Juliánna, főg. Papp Árpád, g. —, lsz 272, lksz 40, ref isk. 38.

Le.: Berindan—Berend, kt Sarkady Nagy Ferenc, gond Elek József, lsz 360, lksz 45, ref. isk. 40, r ny áll isk 5.

44. Bercu—Szárzberek ae, Sălmar megye, pt vá Sălmar, lp Papp Zsigmond: kt Szücs Béla, g Király Endre, lsz 476, lksz 61, ref isk 49, r. ny. áll. isk. 12.

45. Seini—Szlnérváralja ae, Sălmar megye, pt vá helyt, lp Szabó Endre, kt Török Bernál, főg. Mándy Zoltán, lsz 806, lksz 100, ref isk 40, r ny áll isk 21, más fel isk 7.

Le.: Viile Apei—Apahegy, kt Fábinné Kiss Mária, Sebő Károly, gond. Derecskey Károly, lsz 546, lksz 70, ref. isk. 45, r. ny. áll. isk. 10.

Szórványok: Săbișa, Porni, Borlești, Căcarlan, Valea Vinului, Aciova, Bican, Crucisor, Pomi, Virismart.

46. Tamașeni—Tamásváralja ae, Sălmar megye, p. vá Halmeu, lp Lengyel László, t Adorján Blanka, g Egyed József, lsz 492. lksz 77, ref isk 50. r. ny. áll isk 27

Szörv.: Ha'mihegy lksz 110, lksz 18, r ny áll isk 18.

47. Turulung—Turterebes anyagyh. Sălmar megye, pt vá Halmeu, lp Szép Kálmán, t Kiss Márta. gond. id: Vári Elek. lsz 248, lksz 33, ref isk 29, r ny. áll isk. 0.

48. Vama—Vámfalu ae, Sălmar m. pt helyben, vá Vama-Turului, lp Kolos Vince k. Fábinné István, gondnok Rákos Adolf, iskolák államiak, lsz. 724, lksz 104, r. ny. áll. isk. 104.

Fe.: Ne greșli—Avasfelsőfalu, g. dr Dobos István, lsz 156, lksz 27, r. ny áll. isk 25.

Szórványok: Moiseni, Tur.

49. Vetis—Vetés ae, Sălmar megye, pt vá Sălmar, lp. dr Koronka Pál, k. Nyárády Tivadar, főg. Németh Elemér, gond Ványi Endre, lsz 593, lksz 82, r ny áll isk. 82.

V.

Nagy-Károlyi egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Esperes: Gönczy Sándor (Nagy-károly) gondnok: Dr Kölcsey Ferenc (Domahida), lelkészi főjz: Kovács Lajos, világi főjz: dr Dohy Albert (Nagykároly), lelk aljz: Veress Kálmán (Irin), világi aljz: Domahidy Sándor, számvevő: Kiss Ferenc [Szaniszló], pénztáros: Veress László, e-megyei ügyész: dr Nagy Sándor (Erdőd), tanügyi előadó: Vörös Zoltán, Belmissziói előadó: Gargya Géza. Levél-tároló: Vörös Zoltán.

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről: Kovács Lajos, Lovász Béla, Gargya Géza Veres László. Világi részről: Domahidy István, dr Dohy Albert, Kanizsai Jenő, Kése Elek.

3. Egyhker. képviselők lelkészi részről: Kovács Lajos. Világi részről: Domahidy István.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők: Bartha István és Ottmayer Gyula.

5. Egyházm. lelkészi értekezlet elnök: Kovács Lajos.

6. Tanító-értekezletének elnöke: Ottmayer Gyula.

7. Egyházmegyei tanács tagjai: Gönczy Sándor esperes, dr Kölcsey Ferenc gondnok Kovács Lajos, Lovász Béla, Peleskey Sándor, Veress Kálmán, Kiss Ferenc lelkészek, dr Dohy Albert, Kése Elek, dr Nagy Sándor, Báthori József világiak.

b) Egyházközségek:

1. Berea—Bere, ae, Sălaj megye, pt vá Sanislau, lp. Orosz Ernő, kt. Vargáné Kupán Etelka, g. Vajda József. Isz 371, tksz. 28, ref. isk. 22, r ny áll isk 6.

Társegyh.: Ciumești—Csomaköz, ae, Sălaj megye, pt vá Sanislau, fóg. Bay Miklós, Isz 93, tksz 5, ref isk 3, r. ny áll isk 2.

Szórványok: Mezőpetri Isz 9, Reszege Vada 13, Csanálosliget 29, Mezőfény 14.

2. Bervenii—Börvely ae, Sălaj megye, pt Careii, vá helyben, lp Peleskey Sándor, kt Bartha István, t Czirják Ferenc, Kulcsár Ilona, Makrai Emma, g. Bákay Péter, Isz. 2070, tksz 230, ref isk 184, r. ny áll isk 46.

Szórvány: Kálmánd 4.

3. Dobra—Dobra ae, Sălaj megye, pt vá Supurul de Jos, lp hl Nagy Miklós kt Györfi András, t Jászberényiné Szabó Ilona. Jászberényi Mihály, Bilkay Gizella, gond. Debreceni Ferenc, Isz 2000, tksz. 302, ref. isk. 201, r ny áll isk 101.

Szórványok: Kraszna-bételek Isz 39, Vántü 12. Rakos 8

4. Domănești—Domahida ae, Sălaj megye, pt Moflinul mic, vá helyben, lp Diószeghy Károly, kt Molnár Vilmos, g. id Kun István, Isz 467, tksz 53, ref isk 30, r ny áll isk 3.

5. Dindești—Érdengeleg, ae, Sălaj megye, pt helyben, vá Resigea, lp Simon Imre, g Uj Ferenc, Isz 276, tksz 44, r ny áll isk 44.

Szórványok: Dintești mica, Porlica, VSENDINA.

6. Andrid—Érendréd ae, Sălaj megye, pt helyt, vá Resigea, lp Gargya Géza, kt Szaleczky Miklós, t Péterffy Anna fóg Veres György, Isz 776, tksz 81, ref isk 80, r ny áll isk 1.

7. Curtulusei—Érkörtvélyes, ae, Sălaj megye pt vá helyben, lp Kovács Lajos, kt Báthory József t Radványi Mihály, g Némeli Sándor, Isz 1595, tksz 264, ref isk 85, r. ny áll isk 159.

8. Ghenci—Gencs. anyaegyház, Sălaj megye pt vá Carei, lp Vöröss Zoltán, kt Dancs Sándor, Nagy Anna, gond. Csomay Sámuel, Isz 830, tksz 146, ref isk 89, r ny áll, isk. 57.

9. Ghirișa—Géres ae, Sălmar m. pt helyben, vá Ardud, lp Lengyel József, kt. Lengyel Jenő, t. Vadnay Róza. gondnok Kiss Miklós, Isz 964, tksz. 132, ref isk. 100, r ny. áll. isk. 32.

Szórványok: Gyöngy, Sándorfalu, Ludoveni, Sacas. Lksz. 23.

10. Irina—Irin, anyaegyház, Sălaj megye., pt vá Sanislau—Reseghe, lp Veress Kálmán, kt Bene András, t Bene Andrásné Kiss Amália, gondnok Ujleky Ferenc, Isz 584, tksz 120, ref isk. 97, r ny áll isk 29.

11. Capleni—Kapiony ae, Sălaj m. pt vá Carei, lp Lovász Béla, kt Török Emma, g Ilyés Zsigmond, Isz 312, tksz 42, ref isk 40, r ny áll isk 2.

12. Craidoroi]— Királydaróa ae, Sátmar m, pt helyt, vá Moftinul-Mare, lp Szabó Géza, k. —, gondnok Balogh Imre, Isz 558, tksz 42, r ny áll isk 42.

13. Moftinul-Mic — Kismajtény ae, Sălaj megye, pt vá helyt, lp Szücs Antal, kt Oltmayer Gyula, gondnok: Nagy Gyula, Isz 511, tksz 63, ref isk 50, r ny áll isk 13.

14. Sânmiclăuş — Krasznaszentmiklos, ae, Sălaj megye, pt Carel-mare, vá Moftinul-Mare, lp Veress László, k, Némethi János, tg. Szántó István, Isz 142 tksz 28, r ny áll isk 28.

Szórvány: Esztra, Ghilyaci, Nagymajtény, Isz. 55, tksz. 20, r. ny. áll. isk. 18.

15. Carei—Nagykároly, anyaegyh, Sălaj megye, pt vá helyt, lelkipásztor Gönczy Sándor esperes, slp. ifj. Donáth László, kt. Kassay József, t Oltmayer József, Vadnay Irma, főgondnok dr Dohy Albert, g. Nagy Sándor, Isz. 3028, tksz. 185, ref. isk. 125, r. ny. áll isk 55, más fel isk 5.

Szórvány: Klára-major 27 Isz.

16. Sanislău — Szaniszió, anyaegyház, Sălaj megye, pt vá helyt, lp Kiss Ferenc, kt Szabó Terézia, gond Ozsváth Lajos, Isz 532, tksz 78, ref isk. 58, r ny áll isk 27.

VI.

Nagyszalontai egyházmegye.

Tisztviselők;

1. Esperes: Arday Aladár Salonta, egyhm. gondnok: dr Olosz Lajos, (Erdőhegykisjenő), lelkészi főjegyző: Jakab Viktor (Belényes) világi főjegyző: Dömötör László (Arad), lelkészi aljegyző: Czappfalvy József (Tenke), világi aljegyző Szalhmáry Sándor ügyvéd (Belényes), számvetőséki eln. Szabó János Salonta, pénztáros: Jakab Viktor (Belényes), egyházmegyei ügyész dr Kapéry Béla [Nagyszalonta], Tanügyi előadó: Balogh László (Nagyzerind.) — Belmissziói előadó: Nagy Zoltán (Erdőhegykisjenő.)

2. Egyházmegyei tanácsbírák lelkészi részről: Fogarassy Bálint [Ágya], Jakab Viktor (Belényes.) Nagy Zoltán, Bokor

Sándor, Juhász András (Várasfenes.) Bagoly Bertalan (Nagyszalonta). Világi részről: gr Tisza Kálmán (Csegöd), Mészáros Dániel (Arad), dr Balogh Ernő (Borosjenő) K. Balogh Ferenc (Nagyszalonta), gróf, Tisza György, Nagy Dezső (Arad),

3. Egyházmegyei tanács tagjai: Jakab Viktor, Nagy Zoltán, Balogh László, Wesmas Károly lelkészek. Dr Kapéry Béla, Szabó Kálmán (Beényes), Nagy Dezső (Arad), dr Bernáth Lajos (Tenke), Péteri Lajos (Salonta), Világiak Tordai Ferenc tanító (Salonta)

4. Egyházkerületi képviselők lelkész részről: Nagy Zoltán (Chişineu). Juhász András [Várasfenes]. Világi részről: dr Balogh Ernő, dr Kapéry Béla em. ügyész.

5. Egyházmegyei közgyűlési tanítóképviselők: Mikó Pál Salonta, Kiss Ferenc Tamásda.

6. Egyhm. tanítóértekezleti elnök: Mikó Pál, Salonta.

b) Egyházközségek.

1. Ant—Ant, ae, Bihar megye, pt vá Tamásda, lp Patay István, kt. Bessenyei László, gond. D. Kovács János, Isz 966, tksz 99, ref isk. 48, m ny áll isk 41.

2. Arad—Arad, anyaegyház, Arad-megye, pt vá helyt. lp Tarnóczi Lajos, vallást-lelk. Kovács Zoltán, slp Szentés György, kántor Hirsch József, vall. tan. Tarnócziné Hajdu Irma, főgond, Dömötör László, gond Muzsai József, Iszám 6178, tksz 707, m ny áll. isk 202, r ny áll isk 522, más fel. isk 12.

Szórványok: Kurtics, Uj-Arad, Valeşul mare.

3. Adea — Ágya ae, Arad megye, pt Chişineu Criş, vá Crişul Alb, lp Fogarassy Bálint, kt Nagy Péter, Bardocz Rozália, gond Tarsoly Sándor, Isz. 1562, tksz. 119, ref. isk 107, r ny áll isk 12.

4. Arpaşel—Árpád, ae, Bihar m, pt helyben, lvá Decebal, lp Boros Gábor, slp Kovács Károly, t Koós János, Madarasz Károly, g. Székely Sándor, Isz. 1515, tksz 167, ref. isk 100, r ny áll isk. 67.

5. Beiuş — Belényes anyaegyház, Bihorm, pt vá helyben, lp Jakab Viktor, slp Erdei István, kt Varga László, gond. Madarasz Géza, Isz. 782, tksz 62, ref isk. 35, r ny áll isk 27,

Le.: Negru—Kisnyégerfalva lev. t. —, gondnok F. Szathmári Péter, lsz 295, tksz 35, ref isk 23, r ny áll isk 12.

Szórványok: Vaskó és vidéke.

6. Șoncoiuș—Belényessonkolyos ae, Bihar megye, pt Finis, vá helyben, lp Kocsmár Boldizsár, gondnok Miklós Péter, lksz. 463, tksz. 54, m. ny. áll isk. 54.

Fe.: Ioaniș—Kőrösjánosfalva, előkönyörgő: Kovács Ödön, g. Kádár Ferenc lsz. 280, tksz. 34, r. ny áll. isk 34.

7. Uileac de Beius—Belényes ujlak ae, Bihar megye, pt vá helyben lp Makkay György, t Oprisné Marton Hermína, gondnok: Balla Mihály, lsz 954, tksz 67, ref isk. 64, r ny áll isk 3.

8. Luntreni—Bélzerind, ae, Arad megye, pt Vânători, vá Zerindul, lp Igyártó Sándor, t Tóth János, t. Faragó Ilonka, gondnok Palyánki József, lsz 614, tksz 42 ref isk 42.

9. Ineu—Borosjenő, ae, Arad megye pt vá helyben, lp, Csépi Gergely, g. Szigelí János, lsz 262, tksz 12, m ny áll isk 8, r ny áll isk 4

Fe.: Bellu—Bél, gondnok Szűcs József, lsz. 40, tksz 3, r ny áll isk —, más fel isk. 3.

Fe.: Silindia—Selénd, lsz 39, tksz. 3, m ny. áll isk —, m fel isk 3.

Szór. v.: Mocra, Satul mic, Cava, Tauf, Tärnova, Culed, Repsig, Bocsig, Monero, Aldeșd, Tăgadău, Sícula.

10 Sebiș—Borossebes ae, Arad m. pt vá helyben, lp Nánásy Dániel, gond. Patkó Imre, lsz 304, tksz 24, r ny áll isk 8, más fel isk 16.

Szórványok: Gurahoni, Monessa, Valea Burcutului, Butine Hontisor, Saturău, Primișor, Almaș, Cil, Chisindica, Bohani, Susani, Hodis, Culed, Iacobini, lksz 96. tksz. 6,

11. Cermeiu—Csermő ae, Arad m pt vá helyt, lp Kenéz János, g Varga János, lsz 250, tksz 31, m ny áll isk 12, r ny áll isk 9.

Szórvány: Seprős, lksz 30, tksz 3, r ny áll isk 3. Gurba 8, Somoskeszi 7.

12. Ghiațac—Erdőgyarak, ae, Bihar megye, phelyt, vá Glad, lp Bugyi János, t Csősz Lajos, Külüs Margit, gondnok Mátyási Imre, lsz 1538, tksz 154, ref isk 100, r ny áll isk 54.

Szór. v.: Cighid—Csegöd, lksz 202, Ciumeghiu, lksz. 41.

13. Chișeneu Criș—Erdőhegy-Kisjenő ae, Arad megye, pt vá helyben, lp Nagy Zoltán, t Kilin Sándor, K. Faragó Jolán, Külüs Irén, gondnok Töser András, lksz 1617, tksz 152, ref isk 148, r ny áll isk. 4.

Fiók egyházak: Szinte, Szapárliget, Varsánpél, gondnokok: Szabó János, Tóth Tamás, Papp Károly, lksz 293, tksz, 12, m ny áll isk 12, más fel isk, 4,

Szórványok: Simandul de jos, Székudvar Socodor lksz. 167.

14. Iarmataneagră—Fekete gyarmat, ae, Arad megye, pt vá Zerindul, lp Bokor Sándor, t Karikó Jenő, Kiss Mária, g Debreczeni Ferenc, lsz 1839, tksz 161, ref isk 161.

15. Tăuț—Feketetót ae, Bihar megye, pt vá helyt, lp Dérczy Imre, k. id. Ábrahám Lajos, Kovács János, gondnok Boros Imre, lsz 243, tksz 23, r ny áll isk 23.

Szórványok: Talpaș, Batăr, Giriș, Girișul Negru, lsz 48, tksz 11, r ny áll isk 11.

16. Ginta—Gyanta ae, Bihar megye pt vá helyt, lp Boros Ferenc, org. k. Kálnoky István, g Biró Lajos, lsz 1199, tksz 122, r ny áll isk 122.

Le.: Cheșea—Kisháza és Suplac-Tenkeszélak. Előkönyörgő vall.-l. Koós Gyula, g. Nyitrai Péter, lsz. 204, tksz 34, r ny áll isk 34.

17. Ghioroc—Gyorok ae, Arad m. pt vá helyt, lp Vizaknai Wesmás Károly, t Kovács Ida, gondnok Kékedi Mihály, lsz 112, tksz 14, ref isk 12. r. ny isk. 2.

Szórványok: Ménea tksz 4, Paulis, lksz 2. Cuvin, Covasinji, tksz 3, Mundorlak, Szabadhely, Csicsér.

18. Tärcaia—Köröslárkány ae, Bihar megye, pt Beius, vá helyben, lp Kenyeres Lajos, t Szabó Katalin és Ujvárossy Teréz, g Cs. Benedek Péter, lksz. 1298, tksz, 162, ref. isk 100 r ny áll. isk 62.

Szórvány: Tatarfalau.

19. Ceica—Magyarcséke ae, Bihar megye pt vá helyt, lp Babicsák József, lk —, gondnok Miklós János, lsz. 250, lksz 33, más fel isk 18, r. ny. áll. isk 15.

Szórv.: Kiskerpesd, Dusafalva, Dombrava, Szombatság, Hozsest, Nánhegyes, Felsőtopa, Kapocsán, Dobrest, Holiód, Papmező, Farkaspatak, Tasád, Nyárió, lksz. 129.

20. Remetea—Magyar remete ae, Bihar megye, pt helyben, vá Beius, lp Bulhy Sándor, k —, gond. Beládi Sámuel, lsz 931, tank sz. 144, m ny áll isk —, r ny áll. isk 144.

Szórványok: Chebeşd, Roşia, Mesiad Robogheui, Soimoş, Petrasa, Kosgyán lksz 8.

21. Bolu—Mezőbajj ae, Bihar megye, pt vá Clumeghiu, lp Bartus Jenő, kt. Juhász László, t Nagyné Kiss Juliánna, gond Király János, lksz 1143, tksz 193, ref isk 100, r ny áll isk 33.

22. Salonta—Nagyszalonta, anyagyház, Bihar megye, pt vá helyt, lelkipásztor: Ardal Aladár, Bagoly Bertalan, slp. Kovács Gyula, Nobik József, kánt. Nagy Béla, tan Medgyessy Gyula, Mikó Pál, Tordai Ferencz, Málé Lajos, Kiss Lajos, Mikó Lenke, Kiss Lajosné, Bödi Imre, Koós Ferenc, Bödi Imréné, Jurgovszky Margit, Hunyadi Erzsébet. Hunyady Ilona. gondnok: Bereczky Sándor, lksz 11,038, tksz 852, ref. isk 574, r ny áll isk 278 Középtisk. 58.

Szórványok: Moclar, Tulca, Janosda, Mădărăş, Homorog lksz 256.

23. Zerind—Nagyzerind, ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Balogh László, kt Sajti Károly, t Balogné Meleg Erzsébet, Mogyorós Emma, g Boros Imre, lsz. 1968, tksz 193, ref. isk. 139, r ny áll isk 45.

24. Pâncota—Pankota ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Szilágyi Sándor, kt Kiss Gáspár, g Némethy Sándor, lsz. 350, tksz. 66, ref. isk 42, r ny áll isk 5, más fel isk 6.

Flóke.: Şiria—Világos, g Dede János, lsz 44, tksz. 2, r ny isk 2, más ny isk —.

Szórványok: Szentanna, Varsand, Madarát, Araniag, Musca, Galşa, Szőlős, lksz 100.

25. Sânteani—Szentleányfalva ae, Arad m, pt Arad 2, vá Arad, lp Szakáts Géza, k Pongrácz István, gond. Dömötör László, lsz 338, tksz 60, m ny áll isk 60, r ny áll isk —

Szórványok: Fakert, Livada (2), Zimand 12, Zimand-ujfalu 3, Ötvenes 10.

26. Tămășda—Tamáshida ae, Bihar megye, pt vá helyben, lp Szűcs István, kt Kiss Ferenc, gond. Kisvárdai Ferenc, lsz 811, lksz 78, ref isk 50, r, ny. áll. isk. 28.

27. Tinca—Tenke ae, Bihar megye, pt vá helyben, lp Czepfalvy József, kt Vass Lajos, t Téby Béla, Báthory Julia, g. Köteles József, lsz 1660, tksz 156, ref isk 120, r ny áll isk 36.

Szórv.: Békényér, g Madarász József lksz 21, Guberdju-Tenkegörsbed, gondnok Reikes Mihály, lksz 2, Ucuriş, Aşand, Căvaşd, Gepiş.

28. Văânători—Vadász ae, Arad m pt helyben, vá Zerindul, lp Nagy István, kt Bondár András, t Nagy Sándor, g Varga József, lsz 1556, tksz 137, ref isk 102, r ny áll isk 35.

Fé.: Saluinou—Simonyfalva g. Nagy Gy. Ferenc, lsz. 196, tksz 18, m ny áll isk 18.

29. Finiş—Várasfenes ae, Bihar megye, pt helyt, vá Cosbuc, lp Juhász András, kt Faragó Károly, t Juhászné Tatay Emma, gondnok Cs. Miklós János, lksz 1409, tksz 140, ref. isk. 100, r. ny. áll. isk 40.

II.

Tanintézetek.**I. Oradeai-Paggyvárad református
leánynevelő-intézet, internátus és
leánygimnázium.****a) Igazgatótanács.**

Elnök: Csernák Béla.

Alelnök: Dr Soos István.

Tagok: Sulyok István, dr Thúry Kálmán, Domokos László, dr Szőke Ferenc, Kiss Károly, dr Szeghalmy Sándor, Kurcsinszky Kálmán, dr Szabó Lajos. Gálbory Erzsébet intézeti igazgató. Ambrus Julia. Jegyző: Bancsik János.

b) Tanári kar:

Igazgató: Gálbory Erzsébet. Titkár: Bancsik János.

Tanárok: Joós Viola, Ambrus Julia, Varga Éva, Kegyes Klára, Pásztor Magda.

Internátusi nevelőnő: özv. Mucsi Imréné, francia nyelvtanító: Csernák Emília.

**II. Satumarei-Szatmári ref. fiú
főgimnázium.****a) Fenntartó testület elnöke**
Gróf Dégenfeld Miksa, Erdőszáda.**b) Főgimnáziumi igazgatótanács:**
Elnök: Boros Jenő esperes.

Tagok hivatalból: Kiss Bertalan, Sárközi Lajos lelkészek, Tabajdy György, főgondnok: Ligeti Imre igazg. dr Böszörményi Emília egyházmegyei gondnok, a m.-szigeti liceumi gondnok.

Választott tagok: Gecsey Jenő, dr Nagy Béla, dr Harcsár Géza, Pelő György, Kovács Bálint, Tankóczy Gyula, Tereh Géza, Sallak János, dr Maák István, Fésős Albert, dr Hadady Lajos.

c) A tanári kar.

Igazgató: Ligeti Imre.

Tanárok: Nagy Béla, Gecsey Jenő, Jámbor Sándor, Dobos Ernő, Jodál Károly, Jaskó József, Dronka András, Kakassy János, Nagy Ferenc, Takács László, Horváth István, Tóth Zoltán.

Internátusi felügyelők: Nagy Ferenc, Takács László, Jodál Károly.

**III. Satumarei-Szatmári ref. leány-
gimnázium.****a) Igazgatótanács.**

Elnök: Boros Jenő lelkész.

Tagok hivatalból: Kiss Bertalan, Sárközi Lajos lelkészek, Tabajdy György, Bakcsy Gergely főgondnokok. Bakcsyné Korbuly Irén igazgató.

Választott tagok: Bakó Ignác, Fésős Albert, Bánhidiné Nagy Teréz, Kovács Bálint, dr Harcsár Géza, Pálhoffner Ida, Tereh Géza, D. Teőrzsök Károly.

b) Tanári kar.

Igazgató: Bakcsyné Korbuly Irén.

Tanárok: Nagyné Farkas Iona, Boddorné Horváth Berta, Bánhidiné Nagy Teréz, Lengyelné Kóréh Rozália, Dr Csengeryné Kiss Iona.

Minden református család asztalán ott kell hogy legyen a **BIBLIA** Csak Újszövetség ára 25-100 lei. — Ó- és új-szövetség 80-600 lei-ig.

Az állatok belegységére való szabályosság.

Az eladó jótállani köteles:

Teheneknél:	Napig	Sertéseknel:	Napig
Francia kórságért — — — — —	30	Borsóka-kórért — — — — —	8

Lovaknál:

Taknyosságért — — — — —	15	Bőrféregért — — — — —	30
Kehességért — — — — —	15	Havi vakságért — — — — —	30
Csökönyösségért — — — — —	30	Fekete hályogért — — — — —	30
Buta-csiréért — — — — —	30	Rozsféregért — — — — —	30

Juhoknál:

Hímlőért — — — — —	8	Férges tüdőnyavalyáért — — — — —	60
Rühért — — — — —	8	Mélely és májrothadásért — — — — —	60

A háziállatok vemhességi ideje vagy ellési naptár:

	A vemhesség középtartama	A vemhesség tart	
		legkevesebb	legfeljebb
Lovak — — — — —	340 napig	330 napig	419 napig
Tehenek — — — — —	285 "	240 "	321 "
Juhok és kecskék — — — — —	154 "	146 "	158 "
Disznók — — — — —	120 "	109 "	133 "

A vemhesség kezdete	A vemhesség vége			
	lovaknál	teheneknél	juh és kecskéknél	disznóknál
január 1	december 6	október 12	június 3	április 30
" 16	" 21	" 27	" 18	május 15
február 2	január 7	november 13	július 5	június 1
" 15	" 20	" 26	" 18	" 14
március 1	február 3	december 10	augusztus 1	" 28
" 17	" 19	" 26	" 17	július 14
április 1	március 6	január 10	szeptember 1	" 29
" 16	" 21	" 25	" 16	augusztus 13
május 1	április 5	február 9	október 1	" 28
" 16	" 20	" 24	" 16	szeptember 12
június 1	május 6	március 12	november 1	" 28
" 15	" 20	" 26	" 15	október 12
július 1	június 5	április 11	december 1	" 28
" 13	" 19	" 25	" 15	november 11
augusztus 1	július 6	május 12	január 1	" 28
" 17	" 22	" 28	" 17	december 14
szeptember 1	augusztus 6	június 12	február 1	" 29
" 16	" 21	" 27	" 16	január 13
október 1	szeptember 5	július 12	március 3	" 28
" 10	" 14	" 21	" 12	február 6
" 21	" 25	augusztus 1	" 24	" 18
november 1	október 6	" 12	április 3	" 28
" 15	" 20	" 26	" 17	március 14
december 3	november 7	szeptember 3	május 5	április 1
" 15	" 19	" 25	" 17	" 13
" 30	december 4	október 10	június 1	" 28

A kottlás tart a tyukoknál 19–24 napig, rendszeren 21 napig; a pulykánál 26–29 napig; ludaknál 28–33 napig; récéknél (kacsaknál) 28–32 napig és galamboknál 17–19 napig

A tenyésztésre legalkalmasabb életkor.

	évig	évig	
A csődör	4-16,	a kanca	3-14
A bika	2-6,	a tehén	2-6
A kan	1-4,	a koca	1-4
A kos	2-6,	az anyajuh	2-6

Ha jó ivédé-
kok elegendő
számban
lesznek utá-
nok tovább is

Növendékállatok szoptatási időtartama.

	Hónap
Ló- és számarcsikók	3-6
Bérányok	3-4
Malacok	2-2 ¹ / ₂
Borjúk	2 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₂
Kecskegidák	2-2 ¹ / ₂

Alomszükséglet egy napra.

	Kilogram
Lónak	2-3
Marhának (szárastakarmányozásnál)	2 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₂
" (zöld)	6-8
Juhnak	1 ¹ / ₁₀ -3 ¹ / ₁₀
Sertésnek	1-2

Sószükséglet egy napra.

	Gramm
Lónak	20-30
Marhának	20-30
Juhnak	5-10
Sertésnek	5-10

Vizszükséglet egy napra.

	Liter
Lónak	24-30
Marhának	30-40
Juhnak	5-10
Sertésnek	5-10

A gazdasági termékek súlyvesztése az elraktározás ideje alatt.

9-12 hónap alatt a beszáradás következtében súlyából veszti

a buza és rozs	1-2 ⁰ / ₁₀ -ot
az árpa és zab	2-3 "
a hüvelyesek	2-5 "
a burgonya	8-10 "
a répa prizmában	6-10 "
a széna	8-10 "
a repce	6-8 "
a lófogu csöves tengeri	8-15 "
a közönséges magyar tengeri	7-11 "
az apró, keményszemű tengeri	5-7 "
100 kg. csöves tengeri, fajta szerint változóan, 75-90 kg. lemorzsolni szemet ad.	

Az élősúly és a vágósúly közti arány.

Tehénnél az élősúlynak 43-50%-a vágósúly. Ökörnél az élősúlynak 40-60%-a vágósúly. Borjunál az élősúlynak 56-63%-a vágósúly. Juhnál az élősúlynak 50-60%-a vágósúly. Sertésnél az élősúlynak 75-85%-a vágósúly. (Berkshire 200-300 kg. élősúlynál 82-83%, poland china 83-86%, tamworth 89-91%.)

Súlyvesztés az állat szállításában.

Tenyészmarháknál 100 km. távolságig 3%, 200 km.-nél 4.3%, 300 km.-nél 4.5%, 500 km. távolságig 7.5%-ék a súlyvesztés.

Vágómarháknál a körülmények és a távolság szerint 0.9-12%, borjunál 3.2-6.8% a súlyvesztés.

A ragadós betegségek lappangási ideje.

Baromfihimlő 5-10 nap. Baromfikolera 8-10 óra. Bivalyvész 1-2 nap. Dermédés (Tetanus) 1-14 nap. Fertőző hüvelyhurut 2-3 nap. Ivarszervi hólyagos kiütés 3-6 nap. Juhhimlő 6-8 nap. Lépfene 1-14 nap. Mirigykór 4-8 nap. Ragadós száj- és körömfájás 2-11 nap. Sercegő üszök 1-5 nap. Sertésnimlő 3-4 nap. Sertésorbánc 3-10 nap. Sertésvész 4-13 nap. Szárnyasok diftériája 3-6 nap. Szopornyica 4-22 nap. Takonykór 5-15 nap. Tehénnimlő 4-7 nap. Veszétség több hét, illetve hónap is lehet.

Új és régi mértékek.

Örmérmékek:

- 1 akó = 40 pint = 56.6 liter = 0.566 hl.
 1 pint = 2 litce = 1.415 liter.
 1 litce = 2 meszely = 0.707 liter.
 1 magyar litce = 2 meszely = 0.848 lit.
 1 magyar meszely = 0.4 liter.
 1 magyar akó = 64 litce = 54.3 liter = 0.543 hektoliter.
 1 köböl = 4 véka = 120 liter = 1.2 hektoliter.
 1 véka = 30 liter = 0.3 hektoliter.
 1 erdélyi véka = 23.1 liter = 0.231 hektoliter.
 1 erdélyi veder = 12.4 liter = 0.124 hektoliter.

Területmértékek:

- 1 katasztrális hold = 1600 négyszögöl = 57.546 ár.
 1 négyszögöl = 36 négyszögláb = 3.597 négyszögméter.
 1 négyszögláb = 144 négyszöghüvelyk = 0.099 négyszögméter.

- 1 négyszöghüvelyk = 144 négyszögvonal = 6.03 négyszögcentiméter
 1 négyszögvonal = 144 négyszögpont = 0.048 négyszögcentiméter.
 1 magyar hold = 1200 négyszögöl = 43.1660 ár.
 1 lánc = 1.896 ár.
 1 osztrák hold = 57 ár, 54 négyszögméter és 64 négyszögcentiméter.

Hosszmérték:

- 1 öl = 6 láb = 1.896 méter.
 1 rőf = 0.777 méter.
 1 láb = 12 hüvelyk = 0.316 méter.
 1 hüvelyk = 12 vonal = 2.63 centiméter.
 1 vonal = 12 pont = 220 milliméter.
 1 magyar mériföld = 8.353 kilométer.
 1 tengeri mériföld = 1.852 kilométer.
 1 földrajzi mériföld = 3912.74 öl = 7.419 kilométer.
 1 kábelhossz = 189.647 méter.

Faragottfa köbtáblázat.

Méter								
	4	5	6	7	8	9	10	
3/3	0,75	0,93	1,12	1,32	1,50	1,68	1,87	3/3
3/4	1,00	1,25	1,50	1,75	2,00	2,25	2,50	3/4
3/5	1,25	1,56	1,87	2,19	2,50	2,81	3,12	3/5
4/4	1,33	1,66	2,00	2,33	2,66	3,00	3,33	4/4
4/5	1,66	2,08	2,50	2,91	3,32	3,74	4,16	4/5
4/6	2,00	2,50	3,00	3,50	4,00	4,50	5,00	4/6
5/5	2,08	2,60	3,12	3,64	4,16	4,68	5,20	5/5
5/6	2,50	3,12	3,75	4,38	5,00	5,62	6,25	5/6
5/7	2,91	3,65	4,37	5,11	5,82	6,56	7,28	5/7
6/6	3,00	3,75	4,50	5,25	6,00	6,75	7,50	6/6
6/7	3,50	4,37	5,25	6,13	7,00	7,87	8,75	6/7
6/8	4,00	5,00	6,00	7,00	8,00	9,00	10,00	6/8
7/7	4,08	5,10	6,12	7,11	8,16	9,18	10,20	7/7
7/8	4,66	5,83	7,00	8,15	9,32	10,49	11,66	7/8
7/9	5,25	6,56	7,87	9,19	10,50	11,81	13,12	7/9
8/8	5,33	6,66	8,00	9,33	10,66	12,00	13,33	8/8
8/9	6,00	7,50	9,00	10,50	12,00	13,50	15,00	8/9
8/10	6,66	8,33	10,00	11,65	13,32	15,00	16,66	8/10
9/9	6,75	8,43	10,12	11,82	13,50	15,18	16,87	9/9
9/10	7,50	9,37	11,25	13,13	15,00	16,87	18,75	9/10
9/11	8,25	10,31	12,37	14,44	16,50	18,56	20,62	9/11
10/10	8,33	10,41	12,50	14,58	16,66	18,74	20,83	10/10
10/11	9,16	11,45	13,74	16,03	18,32	20,61	22,90	10/11
10/12	10,00	12,50	15,00	17,50	20,00	22,50	25,00	10/12
11/11	10,8	12,60	15,12	17,64	20,16	22,68	25,20	11/11
11/12	11,00	13,75	16,50	19,25	22,00	24,75	27,50	11/12
11/13	11,91	14,89	17,87	20,84	23,82	26,80	29,78	11/13
12/12	12,00	15,00	18,00	21,05	24,00	27,27	30,00	12/12
12/13	13,00	16,25	19,50	22,70	26,00	29,25	32,50	12/13
12/14	14,00	17,50	21,00	24,50	28,00	31,50	35,00	12/14

A méhészet dióhéjban.

A méhekre, a méhcsaládokra, valamint a méhészet körébe tartozó fontosabb tuduivalók táblázatos kimutatása.

A méh (<i>Apis mellifica</i> L.)						
fellépésének ideje	rendszerfani állása				neme	
A földkép-ödés III. korsz. volt, mikor is az ember fellépett s amikor virágos növények keletkeztek	A gerinctelenek rovar oszt. A teljesen átalakulók részarányos testűek, hártväs szárnyak, izelt lábak, fullánkossal, társaságban élők és virágkedvelők csoportjába tartozik				Nőneműek: anya, dolgozó, himneműek: here	
A m é h e k						
neme és élettartama	fejlődési ideje			testük		nyelvük hossza
	pete	átca	báb	hossza	súlya	
anya 3-5 év —	3	6	7	16-18 mm	0.16-21 gr.	4 — mm
dolgozó 1-9 hó —	3	7	11	11-13 „	0.11-13 „	6-5 „
here 1-5 hó —	3	6	15	13-15 „	0.20-24 „	4 — „
Az anya pelézésének folyamata egész életén át						
hónap	naponta	havi átlag	hónap	naponta	havi átlag	1 év átl.
Január	100-150	1.000-1.500	Junius	1800-2900	90.000-140.000	300.000
Február	150-250	3.000-9.000	Julius	2900-3800	90.000-40.000	
Március	150-500	9.000-11.000	Aug.	3800-1000	40.000-11.000	egy éle-
Április	500-1300	11.000-40.000	Szept.	1000-500	11.000-9.000	ten át
Május	1300-1800	40.000-90.000	Októb.	500-200	9.000- —	1.000.000
Egy középérés méhcsalád 1 évi átlagos gyűjtése és fogyasztása havonként						
hónap	gyűjt	fogyaszt	hónap	gyűjt	fogyaszt	
Január	— gr.	300 gr.	Julius	8.000 gr.	3.000 gr.	
Február	— „	840 „	Augusztus	4.000 „	1.400 „	
Március	1.000 „	1.200 „	Szeptember	1.500 „	1.200 „	
Április	4.000 „	1.400 „	Október	—	700 „	
Május	5.000 „	2.800 „	November	—	400 „	
Junius	12.000 „	2.000 „	December	—	300 „	
Hőmérsékleti adatok C°-ban						
A fészkek melegsége		A m é h				
lélen 24-26	nyáron 23-32	legszermelegsebb 22-25	nem dolgozik alul 12-35 fölött		megdermed 7-8	
A fiasítás meghül 18°: elhal 15°: él 18-tól 35-ig. A méhekkal lehet dolgozni 11-12° melegben is még. A viasz meglágyul 30°-nál, megolvad 63°-nál						
A sejtisége 1 cm ² -nyi lép mindkét oldalán és méretei						
heresejt	477	széles	7.40 mm	mély	15.5 mm	
dolgozósejt	834		5.40 mm		11 mm	

Gazdasági teendők az év minden szakában.

Január. Ház körüli teendők. Az új cselédek szolgálatba lépnek: mindeniket megismertetjük a maga kötelességével. — A gazdaságunk körül szükséges faanyagot e hónapban haza hordatjuk. — A gazdasági eszközök, gépek javítását be kell fejezni. — A félire eltett zöldség- és főzelékfélét többször kell megvizsgálni, a romlottakat kiválogatni. A burgonyát meg kell tisztogatni a burgonyahajtásoktól.

A szántóföldön. A szántóföldekre ebben a hónapban trágyát hordatunk.

Gyümölcs- és faiskola. Szorgosan kell keresni és pusztítani a hangya- és hernyó fészkeket. — A gyümölcsfákat mohától és más alkalmatlanságoktól tisztogatni kell. — Nemesítő- és oltógalyakat legjobb most beszerezni; azokat a használatig nedves pincébe tesszük el.

A szőlőben. A szőlőt is tanácsos trágyázni. Gondoskodni kell eleendő szőlőkarókról.

Zöldséges kert. A zöldséges kertben a trágyát szét kell teríteni. — A melegágyakat déltájban szellőztetni kell, éjjelre pedig befedni szalmával vagy gyékénnyel. — Korai salátát, cukorborsót, kalarábét, uborkát el lehet vetni.

Házi állatok. Az istállókat szorgosan kell szellőztetni. — Ha a tyukokat malátával, pörkölt zabbal etetjük, annál hamarabb kezdenek tojni.

Méhes. A köpüket melegen kell tartani; az egereket szorgalmasan irtani.

Február. Gyümölcs- és faiskola. A magról kelt fiatal fákat, ha az időjárás alkalmas, ki kell ültetni. — Némely gyümölcsmagvakat, például diót, mandulát igen jó e hónapban elvetni. A metszést, idejekorán kell kezdeni, mielőtt még a tavaszi nedvkeringés beáll a fákban. — Nemesítő- és oltógalyak gyűjtését folytatjuk. — A fák minden

tisztátalanságtól megszabadítandók.

— A fák környékét trágyázni kell.

Zöldséges kert. Az előbbi hónapokban kezdett munkákat folytatjuk. — A melegágyakat szaporítani kell. — Most lehet vetni: kelt, kalarábét, korai káposztát, fejes salátát, zellert sárgarépát, petrezselymet, parajt, paradicsomot, uborkát. Napos időben a melegágyakat szellőztetni kell.

A szőlőben. A trágya szétterítetik. — Enyhe időben lehet eszközölni a metszést, ha az még őszszel végre nem hajtattott volna. — Utakat, árkokat javítani, eső által elhordott földet pótolni kell.

A réten. Gondosan el kell egyengetni a vakondturásokat.

Házi állatok. A szarvasmarhákat jól kell táplálni, hogy erőt gyűtjenek a közelgő tavaszi munkához.

Méhes. A teendők ugyanazok, mint az előbbi hónapban.

Március. Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát meg kell kapálni és minden gaztól megtisztítani. — Gyümölcsmagvakat még mindig lehet elvetni s a kikelt palántákat elültetni. — Cseresznyefákat, pöszmétebokrokat igen jó e hónapban ültetni. Jókor nyíló fákön és bokrokon a galyak metszését még lehet eszközölni. — Az eddig meg nem trágyázott fákat most meg kell trágyázni. A gyümölcsösben a legfőbb teendők egyike a párosítás és hasítékba oltás, szóval a nemesítés.

Zöldséges kert. Száraz kóróktól, gaztól s minden tisztátalanságtól gondosan tisztogatni kell a kertet. — A zöldségágyakat meg kell ásni. — Az őszi ásatást föl kell frissíteni gereblyélés által. — Naposabb részeken vessünk korai burgonyát, kalarábét, kelt, salátát, hónapos retket, sárgarépát, petrezselymet stb. — Ahol szamócza van, meg kell kapálni. — A melegágyak gondosan szellőztetendők.

A szőlőben. A fagyok elmúltával folytatni lehet a külső munkát. Magas fekségű szőlőkben, ha az időjárás megengedi s a metszés az előbbi hónapban már megtörtént, nyitni lehet.

Szántóföldek. Szántás, vetés, boronálás a fő munka. Köles, len és kender alá meg kell trágyázni a földet.

A réten. E hónapban tisztogatás legyen a munka.

Méhes. A méhek szép időben e hónapban már megkezdik a kijárását. Ügyeljünk, hogy a méheknek mindig elegendő táplálékuk legyen.

Április. Gyümölcs- és faiskola. Oltás és nemesítés. — A gyümölcsöst gyim-gyomtól giz-gasztól tisztogatni kell, Száraz időben locsoltassunk. — A még megmaradt hernyófészkeket most a főideje, hogy elpusztítsuk, szintugy a már petéikből kikelt apró hernyókat is. — Az őszi barackfákat megnyesni, ha ez már előbb meg nem történt. — Sövények ültetésére most van a legalkalmasabb idő.

A szőlőben. Legfőbb teendő, ha még meg nem történt volna, a nyitás és metszés. Most van az ideje a tökéi karózásának, ugyszintén a kötözésnek is. — Szőlőveszőket még most is lehet ültetni.

Zöldseges kert. Mindennemű zöldség- és főzelékneműeket lehet ültetni. — A melegágyakban kikelt palántákat kiültetjük a szabadba. — Száraz időben szorgalmasan öntöztetni kell a veteményeket. — Vakondokat, hangyákat és más férgeket pusztítani kell. — A melegágyak szorgosan szellőzendők.

Szántóföldek. A vetések bevégeztettek. — Ajánlatos a tavaszi vetéseket meghengereztetni.

A réten. E hónapban nem kell öntözni. — A kaszálónak hasznára válik, ha vasboronával felszaggatjuk.

Házi állatok. A baromfiak e hónapban költenek, az apró jószágokra tehát nagy gond fordítandó. — A

pulykafiakat csak szép, napos időben kell szabadba eresztetni.

A méhek. e hónapban megkezdik a szorgalmas munkálkodásukat. — Tisztántartásukra ügyeljünk, ellenségeiket pusztítsuk.

Május. Gyümölcs- és faiskola. A maggal bevetett és fiatal fákkal beültetett ágyakat szorgalmasan öntözni kell. — Vadsarjakat le kell vagdosni, mert azok csak a fának teremő erejét huzzák el. — Mihelyt a fák hajtani kezdenek, eszközölni kell a szemzés általi oltást és pedig először a körténél, almánál, azután a keménymagu gyümölcsfáknál. A szemzésre legalkalmasabb a szép reggeli idő. — A mult esztendőben szemzett fákról most már le lehet a köteléket szedni. — A hernyókat és ártalmas férgeket folytonosan pusztítani kell.

A szőlőben. Első virágzás előtt meg kell történni az első kapálásnak. — Kapáláskor a földet jól fölforgassuk. — Kapálásra legjobb a száraz idő. — A dudvákat ki kell gyomlálni.

Zöldseges kert. A késői vetemények magvait elvetjük. — A kertet szorgosan öntözni kell. — Még szorgalmasabban gyomlálni, tisztogatni minden gasztól. — Borsó, bab mellé karókat kell dugdosni. — A melegágyban levő dinnyepalántákat e hónap vége felé már ki lehet ültetni, ha az időjárás is kedvező. — A földi epret bőven kell öntözni.

Szántóföld. E hónapban már el lehet vetni a kölest, lent másodsor, a lóherét, mákot. — A káposztaültetés kezdődik. — A burgonyaföldeket meg kell kapálni.

Magtárakban. A gaponát szorgalmasan forgattassuk.

Méhes. A méhek rajzani kezdenek. — A rajokra vigyázi kell és befogni. — A kasokat a pókhálótól tisztogatni kell. — Ügyeljünk méheink nagy ellenségeire, az éjjeli lepkékre amelyeket tüzzel-vassal pusztítsunk.

Junius. Gyümölcs- és faiskola. Száraz időben a magágyakat és fiatal fákat szorgalmasan öntözzük. — A faiskolát tisztán kell tartani, gyomlálni és gyakran megkapálni. Jövő magvetés alá előre lehet ágyakat ásni. — A párosított fákról a kötéseket le kell szedni. — A fiatal fákat kössük karókhöz. — A vadágakat levagdossuk. — Fák tövéből a fűvet irtani kell. — A hernyókat pusztítsuk. — Vigyázzunk, hogy a verebek s más madarak a gyümölcsben ne garázdálkodjanak.

A szőlőben. E hónapban legelső teendő az ugynevezett törés, vagyis letördelése a fölösleges vesszőknek, ami legnagyobb elővigyázattal történjék. — Azután jön a szőlővesszőknek a karókhöz kötözése. — A barázdákat gyomlálni kell, hogy így elkészüljön a második kapálásra.

Zöldséges kert. Az őszi és téli szükségletre még mindig lehet veteményezni. — A főzelék-ágyakat kapálni és gyomlálni kell. — burgonyabokrokat, mihelyt annyira növekedtek, feltöltjük. — A melegágyak ablakait és tetőit véglegesen el lehet távolítani. — A már használatra alkalmas zöldség- és főzelékneműeket főliszdedjük és vagy a magunk használatá a fordítjuk, vagy pedig eladjuk. — Az öntözés, kivált ha eső nem jár, mindennapi teendő.

Szántóföld. A lenvetést be kell végezni, s lehet még nedves földbe vetni árpát, kölest, lóherét, kerek-répát stb. — A dohányültetésre is most van a legkedvezőbb idő. — A burgonya és káposzta feltöltetik. — Az őszi vetés alá szánt ugarokat most ajánlatos felszántani.

A réten. Széna- és lóherekaszálásnak most van az ideje. — A lekaszáltat forgatni kell, nehogy megfűlledjen.

Az aratáshoz is készülni kell. — A szükséges eszközök rendbehozatnak és ha kell, kijavíttatnak.

Házi állatok. Vigyázni kell, hogy

a jószág ne legeljen nedves helyeken, mert könnyen felfuvódik. — A csikókat el kell választani a szopástól. — A kappanok is most heréltetnek.

Méhes. A méhes tisztántartására nagy gondunk legyen. — Tartsuk szem előtt a főttebbi utasításokat.

Julius. A ház körül. Cseresznye és meggy télire befőzetnek vagy aszaltatnak. — Apró uborkát, zöld babot és egyéb ilyenfélét szintén lehet már télire célszerűen elrakni.

Magtárakban a gabonát forgatni kell.

Gyümölcs- és faiskola. Szorgalmasan kell gyomlálni és száraz időben öntözni. — A hernyók pusztíttatnak. — Jófajta gyümölcsmagok gondosan leszedetnek. — Egyes ágakat, melyek nagyon rakva vannak gyümölcscsel, föl kell támogatni.

A szőlőben. E hónapban történik a második kapálás, mit a második kötözés követ. — A megtágujt karókat újra le kell verni.

Zöldséges kert. E hónapban főleg az öntözéssel és a gyomlálással kell foglalkozni. — Téli használatra szánt zöldség- és főzelékneműeket még mindig lehet vetni. — Az érett magvakat gondosan egybe kell gyűjteni. — Bab, hagyma, stb. kapálандók. — Az üres ágyakat újra fel kell ásni és beültetni. — A dinnyeültetvényeket feltöltjük és szorgalmasan öntözzük.

Szántóföld. Az ugarföldek másodsor felszántatnak, trágyáztatnak és boronáltatnak. — Káposzta és dohány megkapáltatik. — Az érett kenderet levágjuk és csomókba rakjuk. — Őszi és korai árpának, búzának és rozsnak aratása e hónapban kezdetét veszi.

Augusztus. A ház körül. Az érett gyümölcsök télire eltétetnek, befőzetnek vagy aszaltatnak. — A gyűjtött magvakat osztályozni kell.

Magtárban a gabonát forgattatjuk. **Gyümölcs- és faiskola.** A párosított és oltott galyakról le kell

szedni a kötést, ha ugyan ez már eddig is meg nem történt. — A vadhajtásokat a fákról le kell metszeni. — A gyümölcsmagvak gyűjtését folytatjuk, de csak jófajta és teljesen érett magvakat teszünk el. — Új ágyakat készítünk a gyümölcsmagvak elültetésére. — A hernyókat fészkektől együtt pusztítsuk. — A darázfészkeket is irtanunk kell. — Az érett gyümölcsök gondosan leszedetnek. — A jövő évben ültetendő fák számára már most lehet gödröket ásni.

Zöldséges kert. A foglalkozás csaknem ugyanaz, mint az előbbi hónapban. A vetemények teljesen megért magvait gondosan össze kell szedni és eltenni. — A dinyaeket ajánlatos gyakran megforgatni, hogy így a nap melegétől minden oldalról érve, teljesen megérhessenek. — A különféle zöldségeket és veteményeket naponkint lehet felszedni saját használatra vagy eladásra. — A veteményágyakat öntözni és gyomlálni kell.

Szántóföld. Főfoglalkozás az aratás és cséplés. Az ugarföldnek boronálását folytatjuk és harmadszor is felszántjuk. — A káposzta és répaföldeket óvni kell a hernyók pusztításától.

Házi állatok. A marhákat legelés végett a tarlóra hajtjuk, miáltal jó csomó takarmányt takarítunk meg.

Szeptember. A ház körül, A cséplést folytatjuk. — A télire szánt egészséges gyümölcsöket száraz, szellős helyen szalmára rakjuk el. — A gyümölcsök befőzése és aszálása folyton tart.

Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát föl kell ásni és gondosan tisztogatni gyim-gyomtól. — Az érett gyümölcsöket folyton szedjük. — A ősszel ültendő fák számára el kell készíteni a gödröket. — A bőrmagu gyümölcsfákat e hó vége felé már át lehet ültetni. — Az alma- és körtemagok vetése Szent Mihálynappkor kezdődik. — A moh-

tól is tisztogatni kell a fákat, körülöttük a földet fölászni és locsolni.

A szőlőben. E hónapban van a harmadik, az ugynevezett érés alá való kapálás. — A fölösleges leveleket a tőkéről le kell szaggatni, különösen azokat, melyek a fürtöktől elvonják a nap melegét; de ezt a munkát ahhoz értő ember végezze. — Ilyenkor kell megjelölni a terméketlen tőkét, hogy azok helyére szüret után másokat ültessünk.

Zöldséges kert. Az üres ágyakat fel kell ásni és trágyázni. A gyökérféléknek néhány nappal, mielőtt azokat a földből kiszednők, zöldjüket le lehet vágni és állataink táplálására fordítani. — Az érett lüvelyes veteményeket is leszedjük és eltesszük télire. — Az ágyakat, melyek télen át palántával beültetve maradnak, még egyszer ki kell gyomlálni, az egymáshoz közel levő palántákat ritkítani.

Szántóföld. A zab, búkköny, borsó, lencse és köles aratása folyton tart. — Vetés alá szántunk. Buzát, rozsot és őszi árpát vetünk. — A burgonyát e hónapban felszedjük.

Házi állatok. A juhokat fűröszteni és nyírni kell. — A hizlalásra szánt sertések most már ólba fogatnak. — Ködös időben a marhát nem kell az istállóból kiereszteni.

Méhes. A méhek sejtjeit e hó vége felé már föl lehet metszeni.

Október. A ház körül. Folytatjuk a gyümölcselrakást és aszalást. — A kutakat meg kell tisztítani az iszaptól. — Sárgarépa és petrezselyem a pincében homokba rakatnak. — A cséplés szorgalmasan folyik. — Len és kender megtöretik és gerebélyeztetik.

Gyümölcs- és faiskola. A gyümölcsmagvakat az elkészített ágyakba elültetjük.

— Tavasszal vetendő gyümölcsmagvakat most elkészítjük. — A pöszméte bokrokat, ha már leveleiket elhullatták, föl lehet szedni és átültetni. — A fák töve körül a

föld felásatik s lehet már trágyázni is. — A fiatal fákat, melyeket a fagytól féltünk, be kell kötözni, szalmával, gyékényel, ronggyal, stb. — Jó a fák derekát és vastagabb ágait bemeszelni, miáltal sok ellenségtől szabadítjuk meg; hernyóktól, mohtól, nyulak rágásától stb.

A szőlőben. E hónapban főfoglalkozás a szüret. — A szüretet, amennyire lehet, az időjáráshoz kell alkalmazni; legjobb száraz időben. — A szőlőfürtöket tisztán kell szedni, holmi gaz, tisztátalanság ne kerüljön a puttonyba. — Szüret után a gyenge hegyvesszőket és leveleiket le kell szedni s hazavinni, hol juhoknak, kecskéknak kedvenc tápláléka lesz.

Zöldséges kert. A még eddig föl nem szedett gyökérféléket, fejes káposztát stb. most már föl kell szedni s elrakni télire. Kedvező időjárás alkalmával lehet vetni korai répát, petrezselymet, salátát, spenótot, hagymát stb. Az üres ágyakat, még mielőtt a fagy beállana, jól mélyen föl kell ásni, a megtrágyázandókat megtrágyázni. — A veteményekre az őszi ásás és trágyázás igen jó hatással van.

Szántóföld. Az őszi vetést folytatjuk. — A tavaszi vetés alá szánt földet megforgatjuk. — A még künn levő termények betakarítottak. — Trágyát hordunk a földekre.

Méhes. A méhek most már téli pihenőre készülnek, Ezt elő kell segíteni, a kasokat kívülről sárral betapasztani, hogy azokhoz semmiféle méhellenség ne férhessen.

November. A ház körül. A télire elrakott zöldség- és gyökérféléket meg kell szellőztetni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Betakarítjuk a télire való tűzifát. — A csűrökben folytatjuk a cséplést, ha ugyan még nem volt a befejezve

Gyümölcs- és faiskola. A főtendő e hónapban a tisztogatás. — Ágy időben mostantól kezdve foly-

ton lehet fákat párosítani; a november és decemberben párosított fák sokkal korábban és bujábban hajtanak ki, mint az előbb vagy utóbb párosítottak. Ha még nem volnának, most meg kell ásni a gödröket a tavasszal elültetendő fák számára.

A szőlőben. Miután a szüret véget ért, a karók felszedetnek. — Ha szükségesnek mutatkozik, most kell a szőlőt megtrágyázni. Hidegebb éghajlat alatt idejekorán be kell földni a szőlőket, még mielőtt a fagyok beköszöntենek. Melegebb éghajlat alatt a szőlőket nem szükséges beföldni.

Zöldséges kert. A mi munkát a múlt hónapban el nem végeztünk, azt most kell teljesíteni. — A kertben szorgalmasan kell ágyakat ásni és a földeket megforgatni. — A melegágyakba most lehet vetni salátát, hónapos retket és más eféléket.

Szántóföld: Az őszi vetés bevégeztetik. — Folytatjuk a fölforgatást és trágyázást.

Házi állatok. A szarvasmarhákat nem szabad többé kiereszteni az istállóból.

Méhes. A méhkasokat, ha nagyon hideg idő jár, be kell földni, hogy a méhek a hideg ellen védve legyenek.

December. A ház körül. Cséplés, lentörés, tilolás, tollfosztás és kukoricamorzsolás képezik a főtendőket. — A télire eltett gyümölcsöket gyakorta meg kell tekinteni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Szintugy a zöldségféléknél is.

Gyümölcs- és faiskola, zöldséges, szántóföld. A teendők ugyanazok, melyek az előbbi hónapban.

A szőlőben folytatjuk a döntést és trágyázást.

Az istállót melegen kell tartani, de néha szellőztetni. Tisztaságra ügyeljünk.

Az erdélyi-, bánági-, máramarosi- és körösvidéki

vásárok jegyzéke.

Ha valamely vásár vasárnapra, esetleg ünneppnapra esik, akkor az a következő napon lesz megtartva.

A

Abrud—Abrudbánya (jud. Alba), az ónap-tár szerinti Tódor nap előtt való vásár-nap és hétfőn kirakodó- és állatvásár; továbbá május hó első hetének vásár-nap és hétfőjén; júl. 29., Mihálynap előtt és karácsony előtt, mindig vasárnap és hétfő napokon, kirakó- és állatvásár. Heltivásár hétfőn.

Dona Şugatag (jud. Maramureş), ápr. 24 és okt. 26. napját magában foglaló hétfő és kedden.

Alcil (jud. Arad), ápr. 24, júl. 11, okt. 26. Ha ezen napok nem hétfőre esnek, ugy-ezen a határnapokat megelőző hétfő napon.

Acos—Ákosfalva, február 7-én, május 5-én, július 10-én, október 3-án és 4-én. Előtte egy nap állatvásár.

Alámor (jud. Alba), március 5-én, szept. 4-én. Előtte egy nap állatvásár.

Geogaiul-de-jos—Alfalu, május 5, szept. 5, dec. 30, megelőző 2 napon át állatvásár.

Alibunar, pünköszt és Mária mennybeme-nelete napján, ónap-tár szerinti.

Arpaşul-de-jos (jud. Făgăraş), július 4-ik és 5-én állat-, 6-án kirakóvásár, október 9—10 állat-, 11-én kirakóvásár.

Cernatul-de-jos—Alsócernáton, április 2, július 5 és december 20. Heltivásár szombaton.

Jara-de-jos—Alsójárás (jud. Turda-Ai-reş), febr. 16, május 1, július 16, okt. 3, kirakodóvásár. Ezt megelőzőleg 3 nap-pal állatvásár. Helti vásár kedden.

Racoşul-de-jos—Alsórákos, április 24, június 24, szept. 21 kirakó; 1 nappal előtte állatvásár.

Jucul-de-jos—Alsózsuk (jud. Cluj), má-jus 1—3 juhvásár, május 20, szeptem-ber 4, kirakóvásár.

Supurul-de-jos—Alsószopor (jud. Sălaj) febr. 21, május 16, aug. 8, nov. 21.

Vintul-de-jos—Alvincz (jud. Alba), jun. 22—23, nov. 23—24, állatvásár. Kirakó-vásár június 24, november 25, heltivásár szerdán.

Frâna—Asszonyfalva (jud. Târnava-Mare) április 10, október 1. állatvásár, április 14, október 2. kirakóvásár.

Arad, Judica vagy fekete vasárnapot meg-előző péntektől június 29. után követ-kező péntektől és november 5. megelőző péntektől 5 napi tartammal és pedig a megjelölt pénteki és szombati napokon kizárólag állatvásárok, vasárnap, hétfő, keddi napon kirakóvásár.

Mediaşul-Aurit—Aranyosmedgyes (jud. Sălaj), fehérvasárnap hetében, nagy hétközben; Áldozócsütörtök, jun. 24, aug. 8, nov. 5 és december 24 hetében kedd, szerda és csütörtökön. Ha e napok ün-nepre esnek, a megelőző hét napjain.

Negreşti—Avasfelsőfalu (jud. Sălaj), a március 19-ét és Urnapját megelőző és szeptember 8. után következő hétfőn.

Lechinţa—Avaslakonca (jud. Sălaj), március 1 és július 6-át magában fog-laló hetek hétfő napján.

Oraşul-nou—Avasujváros (jud. Sălaj), márc. 11-ét, máj. 1-ét, július 18-át, aug. 15-ét magában foglaló héten, hétfőn és kedden. Első nap állatvásár.

B

Bacia—Bácsi, ápr. 21, szept. 15.

Blaj—Balázsfalva, virágvasárnapot meg-előző szombat, július 2, dec. 6, kirakó-vásár, előtte 3 nappal állatvásár. Helti-vásár csütörtökön.

Huedin—Bánffyhungad, január 25, hus-hagyó kedden, husvét és pünköszt előtt kedd, július 26, szept. 21, november 25 és karácsony előtt kedden. egy nappal előbb állatvásár. Heltivásár kedden.

Vorumloc—Baromlaka, apr. 2—3, szept. 7—8 állatvásár április 5, szept. 10-én kirakóvásár.

Baraolt—Barót, február 3, június 1, aug. 21 és november 12-én kirakóvásár. Előtte 3 nap állatvásár. Heltivásár szerdán.

Batoş—Bátos, január 27, május 21, nov. 14., 2 nappal előbb állatvásár. Heltivásár szerdán.

Bavaniste (jud. Timiş), február 28. má-jus 21, október 26, nov. 20.

Bazna, április 1, augusztus 1 kirakóvásár, előtte 3 nap állatvásár.

- Belint**—Belencze (jud. Timiş), ónaplár szerint nagycsütörtökön, auguszt. 18-án. Helivásár ton.
- Beiuş**—Belenyos, január 31, február 1, április 25—26, július 18—19, október 24 és 25-én állat- és kirakóvásár.
- Beliu**—Bél (jud. Bihor), márc. 1, jun. 1, szept. 1 és okt. 1-én magukban foglaló hetek keddjén és szerdáján állat- és kirakóvásár.
- Bârzasca**—Berzászka (jud. Severin), május 26—27, július 25—26, okt. 6—7, nov. 7—8-án.
- Bârzava**—Berzova (jud. Arad), március 21, július 6, okt. 26, megelőző hétfőn.
- Bistriţa**—Beszterce, Hamv.-szerda utáni vasárnap, hétfőn és kedden, május 14. és 16., Bertalan nap utáni és Katalin nap előtti szerdát megelőző 3 nap marhavásár. Hamvazószerda utáni szerdán, május 17. Bertalan utáni szerdán és Katalin előtti szerdán kirakóvásár. Helivásár kedden.
- Diosóg**—Bihardiószeg, márc. 3, máj. 1, szept. 2, december második hetében mindig szerdán és csütörtökön úgy az állat-, mint a kirakóvásár.
- Bicsad**—Bikszád (jud. Sălmar), jul. 12, aug. 25, szept. 19.
- Biled**—Biltód (jud. Torontal), márc. 26, június 15, október 8-án, vasárnap vagy megelőző vasárnapon.
- Boiţa**—Bolcza, állatvásár ónaplár szerint Husvét böjtje első hetében, Virágvasárnap előtti csütörtökön és pénteken. Aldozócsütörtökön és következő napon. Borbáia nap előtti csütörtökön és pénteken, valamennyi ónaplár szerint. Gyapjárásár Aldozócsütörtök előtti szerdán. Helivásár pénteken.
- Bula**—Bólya (jud. Târnava-Mare), márc. 25—26, állatvásár, 27-én kirakóvásár, okt. 25—26 állatvásár, 27-én kirakóvásár.
- Ineu**—Borosjenő, Szent János, Szent Ilés és Peraszkiya napja előtti vasárnapon ónaplár szerint.
- Borşa** (jud. Maramureş) jun. 1, szeptember 13-át magukban foglaló hetek hétfő napján és azonkívül minden év április 15-én és decemb. 1-ét magában foglaló hét hétfőjén állatvásár.
- Borşa-Cajocna**—Borşa (jud. C'uj), febr. 24, május 6, október 4, megelőző 1 nap állatvásár.
- Şebiş**—Borossebes, ónaplár szerint ápr. Szt. György, szept. Szt. Mihály és dec. Szt. Miklós hetében szerdán. Kirakó és állatvásár egynapon.
- Brad** (jud. Hunedoara), márc., jun., szept. és dec. hónapok harmadik csütörtökjén kirakó- és állatvásár egynapon. Helivásár csütörtökön.
- Braşov** (jud. Braşov), április második hetének szerda napján állatvásár, egy héttel Urnap után hétfőn. kedden és szerdán állatvásár Lukács ev. után csütörtökön kirakóvásár, a marhavásár a megelőző hétfőn, kedden és szerdán. A Lukács-napi marhavásár napjain egyszersmind 3 napig tartó orsz. nyerstermény-, gabona- és vetőmagvásár. Csütörtökön és pénteken helivásár, előző nap állatfelhajással, harmadik hétfőn, szept. hónapban luxustóvásár. Helivásár pénteken.
- Buteni**—Butyin (jud. Arad), ónaplár szerint Gyertyaszenteiő, Urnap, Szt. János fejevétele és Karácsony első hetén; a vásárok a határnapokhoz legközelebb eső hétfőn tartanak.
- Buziaş**—Buziás, jan. 25—26, ápr. 26—27, jul. 24—27, okt. 4—5 állatvásár. Kirakóvásár jan. 26—27, április 27—28, július 27—28 és október 5—6-án.

C

- Ciachi-Gârbou**—Csákigorbó, ónaplár szerint hushagyó kedden Pünköst utáni kedden és Szt. Mihály főangyal napon. Előtte való napon állatvásár. Helivásár szerdán.
- Ciacova**—Csákoua (jud. Timiş), ónaplár szerint nagyböjt közepette; jun. 29, aug. 15, ónaplár szerint Szt. Mihály, új naptár szerint Szt. Márton nap.
- Cefa**—Cséffa, április, augusztus és dec. hó első csütörtöke után.
- Cenger**, január 25, február 24, márc. 19, április 24, május: Aldozócsütörtök, június: Urnap, július 22, augusztus 20, szeptember 29, október 28, november 19 utáni és dec. 25 előtti pénteken.
- Cermeiu**—Csermő (jud. Arad), Virágvasárnap, Péter és Pál utáni vasárnap, ónaplár szerint Demeler nap utáni vasárnap
- Cernat** Csernátfalva (jud. Braşov), kirakó és állatvásár május 3-án és szept. 20-án. Helivásár hétfőn.
- Ciucani**—Csikkcekefalva, kirakóvásár május 3-án és nov. 9-én.
- Cârţa**—Csikkarcfalva, böjtelő hétfőn: június 24-én október 16-án. Helivásár csütörtökön.
- Cozmaş**—Csikkozmás, január 25—24, augusztus 19—20, állatvásár, jan. 25 és aug. 21 kirakóvásár. Helivásár kedden.
- Racul**—Csikrákos, április 27—28 állatvásár, 29-én kirakóvásár, nov. 21—22 állatvásár, 23-án kirakóvásár.

- Ciuc-Sândonic — Csikszentdomokos, március 19-én és október 10-én, előbb két nap állatvásár. Helivásár hétfőn.
- Ciuc-Sângeorgiu — Csikszentgyörgy és Csikbánfalva (jud. Ciuc), Husvét előtti hétfőn, Karácsony előtti hétfőn, megelőző két napon. Helivásár hétfőn.
- Ciuc-Sánmárton — Csikszentmárton, május 5-án és nov. 9-én, megelőző két nap állatvásár. Helivásár szombaton.
- Fromoasa — Csikszépvíz, január 7. április 14, június 30. szept. 9, megelőző három napon állatvásár. Helivásár szombaton.
- Mercurea-Ciuc — Csikszereda, Hamvázó szerda előtti 12 nappal, vagyis Septuagesima után pénteken, Áldozócsütörtök utáni pénteken, július 15-án, Margit napján, szept. 29, kirakóvásár. Előtte három nap állatvásár. Helivásár szerdán.
- D**
- Danoş (jud. Târnava-Mare), március 5-én, június 20-án, október 5-én kirakó-, előtte három nap állatvásár.
- Droş Darocş (jud. Odorheiu), március 1, nov. 1. Előtte 3 nap állatvásár.
- Dej — Deés, márc. 1-ét, június 1-ét, aug. István király napját és december 15-át magában foglaló héten szerdán kirakó-, kedden állatvásár. Helivásár pénteken és kedden.
- Dettă, március 23—24, június 8—9, szept. 7—8, nov. 23—24 kirakóvásár.
- Deva, január 14, május 14, aug. 3, október 30, megelőző 3 napon állatvásár.
- Diciosânmartin, március 1, május 1, július 24, október 15, megelőző három napon állatvásár. Helivásár szerdán.
- Dobra (jud. Huedin), április 23, május 30, szept. 8, október 26, állat- és kirakóvásár. Helivásár kedden.
- Domaşina — Domásnya, ó-naptár szerint Virágvasárnapon és Szent Péter utáni 2-ik vasárnapon állatvásár és kirakóvásár.
- Dragomireşti — Dragomérfalva, ó-naptár szerint Vízkereszt előtti, új naptár szerint Péter, Pál és Sz. Mihály után eső hétfő napokon. Helivásár hétfőn.
- Drag (jud. Cluj), ó-naptár szerinti Husvét előtti Nagycsütörtökön, július 6, aug. 18, nov. 7, a júliusi és augusztusi vásárokat megelőzőleg két nap, a többi előtt egy nap állatvásár.
- E**
- Agârbiciu-Egerbegy (jud. Târnava-Mare) március 21, október 30, megelőző egy nap állatvásár. Helivásár csütörtökön.
- Aghireş — Eceres, febr. 1, május 3, aug. 1, nov. 3 Helivásár vasárnap.
- Arghihat — Egerhát, jan. 1—2, gör. kath. Husvéto! megelőző szerda és csütörtök, július 31, augusztus 1, gör. kath. kisboldogasszony (kisasszony) napján és előtte való napon Első napon állatvásár.
- Vâlcel — Előpaták, augusztus 17, 18, 19.
- Cornâţel — Egerszeg, március 31, április 1, augusztus 1—2. A második nap kirakóvásár.
- Dumbrăveni — Erzsébetváros, január 27 Gyümölcsoltó Boldogasszony utáni nap, Áldozócsütörtök utáni nap, július 5, szeptember 21, november 20, megelőző három nap marhavásár. Heliv. szerdán.
- Ardud — Erdőd (jud. Sătmar), febr. 2-ika után, Husvét előtt, Pünkösti előtt, jul. 2, szept. 14, nov. 1, december 16 utáni csütörtökön.
- Ardusat — Erdőszáda, március és június első hetében, aug. harmadik és november második hetében lévő pénteken. Helivásár pénteken.
- Andrid — Érendréd, április 10, október 15 s ha ezek nem keddre esnek, akkor a következő kedden.
- Valea-lui-Mihai — Érmihályfalva, március 14—15, június 27—28, szept. 6—7, dec. 10—11-et magában foglaló hetek szerdáján és csütörtökjén.
- Aleşd — Étesd, fehér Mátyás nap utáni szerdán és csütörtökön; június havában Alajos nap előtti héten csütörtökön és pénteken; szeptemb. havában Máté nap hetében csütörtökön és pénteken; dec. havában Luca hetében csütörtöki és pénteki napon és pedig állatvásárral. A vásár első napján szarvasmarha és ló, a vásár második napján sertés-, juh- és kecskevásár.
- F**
- Făget — Facsád, állat és kirakóvásár január 15, február 15, március 20, május 5, július 8, augusztus 24, november 4, december 15.
- Codlea — Feketehalom, április 25, szept. 30, megelőzőleg egy-egy nap állatvásár.
- Tăut — Feketetót, január 25. előtti hétfőn, április 5, július 15 és október 16. napjait követő hétfőn kirakó- és állatvásár.
- Avrig — Felek (jud. Sibiu), állatvásárok március 19, június 1, augusztus 12, október 1. Kirakóvásárok június 2, aug. 15 és október 2.
- Felmer, április 1—2, szeptember 1—2, állatvásár és kirakóvásár a második napon.

Baiaspria—Felsőbánya, jan. Vízkereszt, Mária fog. héten. Ker. jóró hetében, július Apost. oszlása és okt. Szt. Ferenc nap hetében hétfőn és kedden.

Vişeu-de-Sus (Vişeu Mijlociu)—Felső és Középvise. (jud. Maramureş), gör. kath. Szt. György, Szt. Illés és Szent Demeter napokat követő hétfő és kedd, március 5, szept. 10 állatvásár.

Vinţul de-Sus—Felvincz „Oculi” vasárnap utáni hétfőn, június 8, aug. 23 és nov. 19. Megelőző 3 napon át marhavásár. Heltivásár szerdán.

Tăuşi—Feltót, április harmadik és szept. első hétfőjén kirakó- és állatvásár egy napon.

Ferendia—Ferenchalom (jud. Torontal), március 1-ét és augusztus 16-át követő szombaton.

Făgăraş, március 17, Pünköst utáni csütörtök, szept. 9, dec. 6. Minden vásár négy napig tart, az illető napot megelőzőleg két nap baromvásár.

Gătaia, január 20, április 21, július 21, október 27.

Gârneşti—Gernyeszeg, január 14, május 15, aug. 16, novemb. 19. Megelőzőleg 3 nap állatvásár.

Grind—Gerend, július 26, okt. 7.

Gârceni—Görcsöny (jud. Sălaj), március 19, június 24, szeptember 21, nov. 25, kirakóvásár.

Gilău—Gyalu, április 20, július 14, dec. 11. Előtte 1 nap állatvásár. Heltivásár szombaton.

Joseni—Gyergyóalfalu, febr. 24, okt. 31.

Bicaz—Gyergyóbékás (jud. Ciuc), április 21—23, augusztus 22—24. Következő nap kirakóvásár.

Ditrău—Gyergyóditró, febr. 3, május 1, július 17, nov. 25 kirakóvásár.

Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Vízkereszt előtti nap, június 15, szept. 7, dec. 13. Megelőző 3 nap állatvásár. Heltivásár szombaton.

Tutghes—Gyergyótlgyes, csak heltivásár csütörtökön állatvásárral.

Ghiriş—Gyires, február 3, július 8, október 21. Előtte 3 nap állatvásár. Heltivásár kedden.

Ghimes-Făget—Gyimesbükk, jan. 20—21, marhavásár, 22-én kirakóvásár, augusztus 22—23 marhavásár, 24-én kirakóvásár. Heltivásár hétfőn.

Lunca-de-Jos—Gyimes alsó és középtak április 4, október 31 kirakóvásár. Ezt megelőzőleg 2—2 napon át marhavásár és végül a tavaszi marhavásárt megelőző napon juhvásár.

Ghioroc—Györök (jud. Arad), márc. 10, szept. 29, vasárnapi napon. Kirakó- és állatvásár egy napon.

Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Husvét előtti kedden, július 26, szeptemb. 30, dec. 17. Megelőző 3 nap állatvásár. Kedden és szombaton heltivásár.

Halmeu—Halmi (jud. Sălaj), január 1, március 1, április 24 és Pünköst előtti hétfőn és kedden; s azon hetek hétfőjén és keddjén, melyek máj. ukban foglaltak július 13-át, augusztus 14-ét és november 30-át.

Hălmeag—Halmágy, április 12, okt. 16. Előtte 1 nap állatvásár.

Hateg—Hátszeg, február 2, március 23, augusztus 16, szeptember 8. kirakóvásár, január 30—31, március 19—22, augusztus 12—13, szept. 4—5 állatvásár. Hétfőn heltivásár állatfehajással.

Poleni-sub-munte—Mavasmező, ó-pünköst, ó-illés előtt egy héttel hétfőn és kedden, október 13-t megelőző hét hétfőjén és keddjén, azon esetben, ha október 13. vasárnapra esik, ugyanazon hét hétfő és kedd napján. Vasárnap csak kirakóvásár.

Huşfalău—Héjjasfalva, március 28 és december 2. Megelőző napon állatvásár.

Herseni—Hersény (jud. Făgăraş), febr. 12—13, szeptember 27—28, december 30—31, állat- és kirakóvásár.

Hida—Hidalmás, április 5—6, szeptember 25—26. Első napon állatvásár.

Homorod, március 15—17, június 29—30 és július 1, november 15—17 állatvásár, termény és háziiparcikkal, utolsó nap kirakóvásár.

Hondol minden szombaton heltivásár.

Cornăţel—Mortobágyfalva, április 1, aug. 2. Előtte egy nap állatvásár.

Satulung—Hosszufalu, Hamvarószorda utáni, Áldozó csütörtök utáni, jun. Ker. Szt. János utáni és szept. Szt. Ker. felmag. utáni pénteken.

Hususău—Hosszuszó (jud. Târnava-Mică) február 26, június 23, okt. 26. Előtte 3 nap állatvásár. Szerdán heltivásárok.

Homorod-Sânpaul, állatvásár apr. 10-12, és november 30, decemb. 1—2. Kirakóvásár mindig a következő napon.

Gurahonţ—Honctó, febr. 10 előtti hétfőn, május 11, és augusztus 20-ának hetében hétfőn és november 15 előtti hétfőn. Kirakó és állatvásár 1 napon.

I

Iteni—Ilyefalva, január 10, május 1, és szept. 7. állatvásárral együtt.
Spermezáu—Ispánmező, május 20, szept. 10. Előtte egy nap állatvásár.

J

Jasszenova (jud. Timiş), május 21, szeptember 11-én.
Jank, május és szeptember második csütörtökén
Jojib—Józseffalva, április 15, június 20, szeptember 29, vasárnap és hétfőn.

K

Kafa—Kacza, május 7, szept. 16, megelőzőleg 1 nap állatvásár.
Kacova—Kákófalva (jud. Severin), Szent György és Mária nap előtti csütörtökön. Előtte 1 nap állatvásár.
Kal, január 19—22, május 22—25, október 1—4. Az utolsó nap kirakóvásár.
Kapnic—Kapnikbánya, Szt. József és Szt. Mihály napján kirakóvásár. Helivásár szombaton.
Kápolnás—Kápolnás (jud. Severin), jan. 13, márc. 21, május 5, július 6, szeptember 20, november 20.
Kápolnásfalva—Kápolnásfalva, jun. 28, a kirakóvásárral megelőzőleg 2 nap állatvásár.
Karófalva (jud. Timiş), március 19—21, június 10—12, szept. 20—22, november 7—9. Ha a vásár első napja nem csütörtökre esik, akkor az illető vásár mindíg a határnapot követő csütörtöki naptól kezdve tartandó. Állatvásár az első két napon, kirakóvásár az utolsó napon.
Kopalnic—Mănăstur—Kápolnokmonostor, június 1. és dec. 6-át magában foglaló két keddjén állatvásár, szerdáján kirakóvásár. Helivásár szerdán.
Kiociohiş—Kékes (jud. Solnok-Dobocă), április 6, október 30. Helivásár szerdán.
Kărja—Săsească—Kercz (jud. Făgăraş), március 20, július 20-án állat-, utána 1 nap kirakóvásár.
Kerélszentpál—Kerélszentpál, Husvét előtti szerda, ónapjár szerint Nagy-Boldogasszony napján. Megelőzőleg 3 nap állatvásár.
Keresd (jud. Târnava-Mică), január 7, június 12, október 12, állatvásár, január 3, június 10, október 10
Kiskapus—Kiskapus (jud. Târnava-Mare), április 21—24 juhvásár, 25—27 állatvásár, 28-án kirakóvásár; augusztus 20—22 állatvásár, 23-án kirakóvásár. Helivásár szombaton.

Targu-Săcuiesc, január 3 és május 2. előtti hétfőn, Simon Juda napján. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Helivásár csütörtökön.

Chibed—Kibéd, február 6, május 19, december 2. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Helivásár kedden.

Craiovaroiş—Királydaróc, február 2, április 9, május 28, július 23, szeptember 9, nov. 12, dec. 24. Helivásár csütörtökön állatvásárral.

Craiu (jud. Timiş), jul. 7, november 17.

Crihalma—Királyhalma (jud. Târnava-Mare), március 25, július 1, decemb. 1, állat- és házilipar-vásár.

Chişineu—Kisjenő (jud. Arad), Szent György (április 24.) előtti szombaton és vasárnap szept. 29-ét megelőző szombaton és vasárnap és dec. első hetének szombat és vasárnapján. Szombaton állatvásár, vasárnap kirakóvásár. Július 2-át megelőző hétfőn és kedden állatvásár. Kedden helivásár állatfelhajással.

Cluj, kirakóvásár január 10, március 12, június 13, szeptemb. 1, nov. 2. Juhvásár április 27—28. Állatvásár január 7—9, március 9—11, június 10—12, augusztus 29—31, október 30—31, november 1. Helivásár hétfőn és csütörtökön.

Covasna—Kovácsna, február 17, máj. 2, július 22, november 11-én kirakóvásár. Helivásár szombaton.

Cohalm—Kőhalom (jud. Târnava-Mare), Vízkereszt utáni hétfőn kirakóvásár, megelőzőleg pénteken, szombaton és vasárnap marhavásár; Virágvasárnap utáni hétfőn kirakó-, megelőzőleg pénteken, szombaton és vasárnap marhavásár; július 25-én kirakó-, megelőzőleg 22—24-én marhavásár; október 10-én kirakó-, 7—9-ig marhavásár.

Baia de Criş—Körösbánya, márc., jun., szept. és dec. hó 2-ik szerdáján.

Crişpatak—Köröspatak, Mátyás nap, június 16, október 4.

Cărăşeni—Szamos-Krassó (jud. Sămar), május 2, július 2, szeptemb. 1-ső és november 2-ik kedden.

Crasna—Kraszna, január hónapban eső harmadik hétfő és kedd, április, július és október hónapokban eső 2-ik hétfő és kedd.

Belchigul—Codrului—Krasznabélték, február 10, március 31, május 19, július 21, szeptember 22, november 10, december 22.

Cetatea de Baită—Küküllővár, huszagvó kedd előtti hétfőn, Husvét előtti hétfőn. Pálosok előtti hétfőn, augusztus 21. előtti hétfőn, 3 nap állatvásár a kirakóvásárral együtt.

L

- Lechnița—Lekencze** (jud. Sălmer), március 1, július 6.
- Lechnița—Lekencze** (jud. Năsaud), március 1, április 25, jun. 1, szeptember 21, dec. 20. Marhavásár 3 nappal előbb. Hetivásár csütörtökön.
- Lipova—Lippa**, ó-naptár szerint Szent György Szt. Klás, Kisasszony- és Szent Mihályt előző vasárnap. Megelőző pénteken és szombaton állatvásár.
- Lisca—Lisca** (jud. Făgăraș), június 3-án állatvásár háziipari- és terményvásárral, szeptember 21-én állatvásár.
- Lucea—Lövete**, január 13—15, ápr. 3—5, július 30—31, aug. 1, október 13—15. Uolsó napokon kirakóvásár.
- Lugoj**, február 10, május 10, július 2—4 és október 21-én megelőző pénteken, szombaton és vasárnap állat- és kirakóvásár.

M

- Gărbău—Magyargorbó**, Sexag utáni napon, ó-naptár szerint pünköst, nov. 19.
- Ighiu—Magyarigen**, Pünköst előtti péntek, október 26. E határnapot megelőzőleg 2 nap marhavásár. Hetivásár pénteken.
- Lăpoșul ung.—Magyarlapos**, jan. 18—19, május 13—14, július 6—7, szeptember 26—27, első nap állatvásár. Hetivásár csütörtökön.
- Măgharuș—Magyaros**, február 5—6. ápr. 9—10, augusztus 4—5, novemb. 14—15. Második nap kirakóvásár.
- Maria-Radna**, Áldozócsütörtök és ó-naptár szerint október 6-át megelőző pénteken kirakó- és állatvásár 1 napon.
- Marcod** (jud. Turda), április 1, szeptember 17. Előtte 3 nap állatvásár, március 26—28 juhvásár.
- Mărghita**, január 6, április 24, július 13, szeptember 14, nov. 5-ét magában foglaló hetek szerdáján és csütörtökjén állatvásár, pénteken kirakóvásár, az első két napon mindenkor állatvásár, a harmadik napon kirakóvásár.
- Sighetul-Marmatiiei**, hetivásár kedd és péntek állatvásárral; ó-naptár szerint bőjt első hétfő és kedd napján, ó-naptár szerint Pünköst hétfő és kedd napján, ó-naptár szerint Ilés napot magában foglaló hét hétfő és kedd napjain, (ha Ilés vasárnapra esik, következő hét hétfőjén és keddjén), október 12-át magában foglaló hét hétfőjén és keddjén, (ha október 3. vasárnapra esik, a következő hét ugyanazon napjain), december 2-ik felének első hétfőjén és keddjén. Ezen hétfő és keddi napok csupán a marhavásárookra vonatkoznak, kirakóvásárok mindenkor az egész vásári hétben tartanak. — Szeptember 1—2-ik napjain kirakó- és marhavásár tartatik, de ha a fenti napok valamelyike vasárnapra vagy római, vagy illeive gör. kath. ünnepre esnék, a vásár vasárnapot, vagy ünnepet követő napokon tartatik. Nov. 5—6-ik napjain kirakó- és állatvásár.
- Bărzava—Marosborsa**, március 21, július 6, október 26. napját megelőző vasárnapokon kirakó- és állatvásár egy napon.
- Hic—Marosillye**, január 19, április 6, május 10, július 6, augusztus 28, okt. 11, kirakó- és állatvásár egy napon.
- Cheța—Maroskece**, május 27, június 27, szept. 1, megelőző 3 nap állatvásár.
- Ludașul de Murăș—Marosludas**, május 4, október 4. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Hetivásár kedden.
- Rușii-Munți—Marosoroszfalu**, márc. 10, szept. 30. Hetivásár kedden.
- Petriș—Marospetres** (jud. Arad), június 10—11, július 19—20, okt. 13—14, dec. 20-án kirakó- és állatvásár egy napon.
- Glodeni—Marossárpatok**, Áldozócsütörtök utáni péntek, előtte 1 nap állatvásár.
- Ogra—Marosugra**, Quasimodó utáni csütörtökön, szeptember 16. Előtte 3—5 nap állatvásár.
- Uioara—Marosujvár**, április és augusztus 15-e előtti pénteken. Előtte 3 nap állatvásár. Hetivásár pénteken.
- Târgul-Mureș**, Országos kirakóvásár, január 17-én Virágvasárnap előtti csütörtökön, Urnap utáni hétfőn, szeptember 4-én és nov. 11-én. Hetivásár csütörtökön.
- Șomărtin—Mártonhegy** (jud. Târnava-Mare), Husvét után következő hétfőjén, július 31-én, november 1 utáni első hétfőn. Ez utóbbi határnapot követő 3 nap után állatv., július 28—29 állatv.
- Mărgineni** (jud. Făgăraș), márc. 28 állatvásár, aug. 9 állat- és kirakóv.
- Motișdorf—Mártontelke** (jud. Târnava-Mare), március 19, november 5, kirakó- és megelőzőleg (egy nap közbevetéssel) 2—2 napi állatvásár (tehát márc. 16—17, nov. 2—3) és Pünköst utáni kedden és szerdán állat-, Pünköst utáni pénteken kirakóv. A pünkösti vásár állatfelhajlással.
- Mehadia**, állat- és kirakóvásár január 12, március 30, július 6. és nov. 2-án. ●
- Carani—Marcifalva**, (jud. Timiș), április 20, augusztus 10.

- Mediasz—Madgyes** (jud. Târnava-Mare), Invocata utáni hétfőn, kedden, szerdán állatvásár, csütörtökön kirakóv., március 20-án díjazással egybekötött tenyészkiállításal kapcsolatos országos tenyészállatvásár, helypénzszedés nélkül; április 10—12 állatvásár, 13-án kirakóvásár; május 28—30 állatv., 31-én kirakóvásár; július 9—12 állatv., 13-án kirakóvásár. Szt. Mihály-nap előtti hétfőn, kedden, szerdán állatvásár, nov. 27—29 állatvásár, július 6—10-ig juhvásár. Heliv. csütörtökön.
- Mihes—Mezőméhes**, január 24, máj. 30, aug. 3. Előtte 3 nap állatv.
- Tileagd—Mezőtelegd**, április 3-ik és dec. első szerdáján kirakó és állatvásár.
- Micfalău—Mikóujfalu**, (jud. Treiscaune), február 14-én marhav., 15-én kirakóv., május 5-én marhav., 6-án kirakóv., július 19-én marhav., 20-án kirakó., nov. 14-én marhav., 15-én kirakóvásár.
- Tăuții-de-Jos—Misztótfalu** (jud. Sălmar), május 7. és nov. 24, november 19 megelőző nap állatvásár.
- Modoș**, március 25, június 26, szeptember 1 és október 26-át megelőző vasárnapokon.
- Moldova-veche—Ó-Moldova**, április 21 és aug. 27. állatvásárral együtt.
- Moldova-nouă—Új-Moldova**, május 5-én és június 24-én
- Monor**, (jud. Nasaud), május 31, szeptember 27. Előtte 2 nap állatvásár. Heliv. pénteken.
- Merghindeal—Morgonda**, apr. 23, aug. 25, október 23 kirakóv. Előtt két nap állatvásár.
- Moravița** (jud. Timiș), április 1 és október 7 kirakóv. Hétfőn heliv.
- Moriffeld** (jud. Timiș), március 3-ik, máj. 2-ik, aug. 3-ik, nov. első vasárnapján kirakóv. Csütörtökön helivásár.
- N**
- Nădășul-Săseșc**, február 5, április 28, október 31 (ünnep esetén a következő napon.) Állatv. febr. 2—4.
- Aito-Mare—Nagyajta**, febr. 16, Áldozócsütörtök utáni nap, dec. 29. Előtte 1 nap állatv. Helivásár kedden
- Bășanii-Mari—Nagybaczon** (jud. Treiscaune), január 21, április 13, július 31, október 7 kirakóvásár.
- Baia-Mare—Nagybánya**, Oculi vasárnap után, Urnap után, aug. Szt. István után és nov. Marton nap után, mindig hétfőn és kedden, január 3-ik vasárnapját követő hétfőn állatv., kedden és szerdán kirakóvásár.
- Borodul-Mare—Nagybárd** (jud. Bihor) Gergelynap (márc. 1.) utáni hétfőn, Péter és Pál napját magában foglaló hét hétfőn, Boldogasszony napját (aug. 15.) és Márton napját (nov. 11.) magában foglaló hetek hétfői napján kirakó- és állatvásár.
- Bocicolul-Mare—Nagybocskó**, helivásár szerdán és pedig kirakóvásár sertésfelhajtással.
- Cisnădie—Nagydisznód**, június 30 és augusztus 29.
- Aiud—Nagyenyed**, január 25, május 8, aug. 19, okt. 16, 3 nappal előbb állatv. Évenként május 7-től 7 napon át juhvásár. Heliv. csütörtökön állatvásárral.
- Ileanda Mare—Nagyilonda**, febr. 9—10, május 1—2, augusztus 17—18, október 15—16. Első nap állatv., második nap kirakóvásár.
- Copșa-Mare—Nagykapus**, augusztus 24, előzőleg 21—23-án állatvásár.
- Comloș—Nagykomlós**, március 3, jun. 9, szeptember 1 állatvásár, kirakóv. a következő nap.
- Cerei-Mare—Nagykároly**, febr. 4, április 15, június 3, július 1, szeptemb. 16, nov. 4, dec. 9-ét magában foglaló hetekben hétfőn. Hétfőn és pénteken heliv.
- Nădlac—Nagylak** (jud. Arad), április 24 és szept. 29-ét magában foglaló hetekben mindig szombat és vasárnap. A január 6-ika után következő legközelebbi, valamint július hó második szombatján és vasárnap.
- Moffinul-Mare—Nagymajtény**, február 5, április 16, május 15, július 10, szeptember 18, nov. 6, dec. 11.
- Șarmașul-Mare—Nagysármás** (jud. Cluj) január 10, április 20, okt. 10, megelőzőleg 2—2 napon állatvásár.
- Șeica-Mare—Nagyselyk**, május Exaudi vasárnap utáni hétfőn, augusztus 30, december 13 Luca nap. Állatvásárok: Exaudi állatvásár minden év Áldozócsütörtökjén és az azt követő pénteken, aug. 28, a Luca napi pedig dec. 10, 11.
- Șomcuta-Mare—Nagysomkut**, Oculi vasárnap előtti szerda és csütörtök, Urnap előtti szerda és Urnap, augusztus 20 és november 11 előtti szerda és csütörtök, első nap állatvásár.
- Salonta—Nagyszalonta**, a február 15, április 15, július 15 és novemb. 15-ét magában foglaló héten pénteken és szombaton, az állatvásár mindenkor az előző napon tartatik meg.
- Sibiu—Nagyszeben**, Vízkereszt nap utáni hétfőn, május 5, szeptember 15, megelőző 7 nap állatvásár. Helivásár kedden és pénteken,

Tarna-Mare - Nagytarna (jud. Sălmar), február 16, április 1, május 1, júl. 26. október 28 és december 11 napokat magukban foglaló hetek hétfőjén és keddjén.

Zerindul-Mare - Nagyzerind (jud. Arad), január 14, aug. 25 kirakóvásár.

Oradea, hétfő és kedd általános vásár, péntek csupán kirakóv. Márc 12, jun. 21, szeptember 8, december 8-át magában foglaló héten, mindig pénteken kezdődnek s a következő sorrendben tartatnak meg: pénteken és szombaton sertés- és juhvásár, vasárnap, hétfőn, kedden termény-, baromfi-, sertés- és lóvásár; vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken általános vásár.

Năsăud, május 27-én Szt. Bertalan után következő második szerdán, november 8, két nappal előbb állatv. Hetivásár csütörtökön.

Bocsa - Németbogsán (jud. Severin), Feketevasárnap előtti héten, május Szt. János napját magában foglaló héten. Péter Pál ünnepe után, szept. 18 után mindenkor csütörtökön, pénteken és szombaton.

Mătrici - Nyáródköszvényes (jud. Turda) február 9, május 3, augusztus 21, nov. 2, előtte 3 napon állatvásár; kivéve augusztus 21-iki, vagy ha 21 vasárnapra esik, a következő napi vásár, amikor az állatvásár 19-én tartandó. Ha a következő ünnepre, vagy vasárnapra esik, a következő nap tartatik. Hetivásár kedden.

Mercurea-Mureşului - Nyárádszereda, február 21-24, július 29-31, aug. 1, dec. 7-10. Utolsó napon kirakóv. Hetivásár szerdán.

O

Beşenova-Mare - Óbesenyő, május 16, aug. 15, okt. 15.

Pecica-Română - Ópécška, a február 2-át és július 24-ét megelőző szombaton állatv., vasárnap és hétfőn kirakóvásár.

Rodna-Vecse - Óradna, február 26 megelőző szombat. Junius és október hó utolsó szombat, május 4, aug 10, és dec. 18 előtti szerdán, 2 nappal május és aug. 3 nappal előbb állatvásár, Hetivásár szombaton.

Orşidorf - Orczifalva (jud. Timiş), április 24, szept. 8

Oraviţa, március 25, július 25. Hetivásár szerdán.

Orşova, május 1-3, szeptember 17-19 és állatvásárok.

P

Paloş (jud. Târnava-Mare), márc. 10-11, július 31, augusztus 1, decemb. 3-6. állatvásár első nap, második napon kirakóvásár.

Pâncota, május, augusztus és okt. első szombatján kirakó- és állatvásár 1 nap. Hetivásár szombaton állatfeltajlással.

Praid - Parajd, március 19, július 26, október 15, december 17. Három nappal előbb állatv. Hetiv. csütörtökön.

Paulis (jud. Timiş), máj. 5, október 1.

Pecica - Pécška, május 9 és szeptember 14, megelőző szombat, vasárnap és hétfő, szombaton állatvásár.

Periamoş, ápr. 24, június 15, szept. 24.

Peştelea (jud. Turda), Pünköszt harmadik napja utáni 3 napon át állatv., a negyedik napon kirakóv., decemb. 3-5 állatvásár, december 6 kirakóv. Hetivásár kedden.

Petriş, (jud. Năsăud) április Hugó és október Simon Juda napán. Előtte egy nap állatvásár.

Petroşani, május 15, október 15, kirakó- és állatv. Hetivásár pénteken.

Pişcort (jud. Sălăj), márc. 1, és szept. 1. kirakóvásár.

Poiana (jud. Sibiu), július 15, szept. 21, két nappal előbb állatvásár.

Pui, orsz. állat- és kirakóvásár május 1, okt. 14. Hetivásár szombaton.

Prejmer - Prázsmár, február 3, aug. 6, előző 1-1 napon állatv., minden hét szombatján disznóvásár.

R

Recaş (jud. Timiş), febr. 23-24, június 23-24, okt. 31, nov. 1.

Reşiţa (jud. Caras-Severin). Virágvasárnap előtti pénteken, augusztus Boldogasszony heli, szept. Szt. Mihály nap hetli pénteken, illetve előtte való pénteken.

Reteg, május 7, július 12, szeptemb. 28, megelőző 2 nap állatv. Hetivásár csütörtökön.

Băiţa - Rézbányaváros, február, április, június, augusztus, okt. és dec. hónapok első hetébe eső szombat.

Lăpoşul-Românesc (jud. Dobacă), január 14, április 7, május 21, szeptember 21, a megelőző napon állatv.

Românvitagos, Bőjt közepének napján, június 1-ét követő vasárnapon, továbbá augusztus második hetében és a Szent András napot magában foglaló héten, vasárnap, a juniusi vásárt kivéve önap-tár szerinti.

Râșnov—Rozsnyó (jud. Brașov), január 25, július 11, előző 1 nap állatvásár, állatvásár minden szerdán.

S

- Sármaság—Sármaság, április és június második, augusztus és október harmadik heteiben szerda és csütörtökön. Heltivásár hétfőn.
- Livada—Sárköz, helivásár kedden, febr. 16, május 15, július 20, szeptemb. 20 és dec. 6 napját magában foglaló hetek hétfőjén és keddjén.
- Sighișoara—Segesvár, január 15—16, márc. 13—14, június 21—22, szeptember 15—16, november 1—2 állatvásár. Március 16, június 24, november 4 kirakóvásár.
- Silindia—Seténd, május 25, október 2 és dec. 13-át követő vasárnapokon állatvásár a kirakóvásárral egy napon.
- Șepreuş, május 1-ét és november 20-át megelőző vasárnap kirakó- és állatvásár.
- Sf. Gheorghe-Sepsiszentgyörgy György nap után, János nap után és Brigitta nap után szerdán és csütörtökön, 1-ső nap állatvásár, a júniusi vásárt megelőző kedden lóvásár és dec. 20—21-én szerdán és csütörtökön. Hetiv. hétfőn.
- Șimandul-de-Jos, febr. 13, május 15 és szeptember 13. hetében, vasárnap és szombat állatvásár.
- Șoborșin, február 14, április 13, aug. 18, december 3 kirakó- és állatvásár egy napon.
- Soliana-Seratu—Sósmező, április 1-ét tartalmazó héten szerdán és csütörtökön, május 19—20, július 14—15, október 25—26. Első napon baromvásár, mindkét nap kirakóvásár. Heltiv. szerdán.
- Sorata Sóvárád, március 7—8, május 5—6, aug. 27—28, dec. 19—20 állatvásárok. Március 9, május 7, aug. 29, dec. 21 kirakóvásárok.
- Ștaierdorf—Stájerlak (Apina), Szt. háromság vasárnapján, október második vasárnapján.
- Șilimeghiu—Süelmed, január 1, pünköst másodnapján, augusztus 15, kirakóvásár. Kedden helivásár.
- Sulard, febr. és augusztus első szerdáján kirakóvásár.
- Cărășeu—Szamoskrassó, máj. és július második keddjén, szeptember első keddi és november második keddi napján
- Someș-Curuslău—Szamosnagygoroszló Péter nap előtti napon, nagybőjt huszagyófnán, Jeremiás próféta napján, az Ur színeváltozása napján, Gábor és Mihály arkangyalok napján.
- Gherla—Szamosujvár, február 3—5, április 29, máj. 1, júl. 23—25, október 26—28. állat és kirakóvásár. Heltivásár hétfőn és pénteken.
- Sâsciari—Szászcsór (jud. Sibiu), már. 30, október 26. Előbb két nap állatvásár. Szombat helivásár.
- Hundru-Bechui—Szászhalom, július 7, Mártonnap utáni hétfőn kirakó, megelőzőleg péntek és szombat állatvásár.
- Sâsca-Montană—Szászabánya, május 6-át megelőző pénteken és szombaton, ha azonban május 6 péntekre esik, ugy aznapon és a következő szombaton; július 6—7-én, szept. 21-ét megelőző pénteken és szombaton, ha azonban szeptember 21 péntekre esik, ugy aznapon és a következő szombaton.
- Criș—Szászkeresztur, jan. 25, szept. 1, kirakóvásár. Előtte 3 nap állatvásár.
- Sachiz—Szászkezd, január 12, május 22, aug. 3, nov. 25, kirakóvásár. Január 0, május 20, augusztus 1, nov. 22—24, állatvásár.
- Nadășul-Sâșesc—Szász nádás, febr. 5, apr. 28, okt. 31, febr. 2 4, állatvásár.
- Reghin—Szászrégen, február 1—13, máj. 4—6, aug. 2—4, okt. 15—17, lóvásár. Febr. 14 18, máj. 7—11, aug. 5-9, okt. 18—22 marhavásár. Május 1—3, július 30, aug. 1 juhvásár, február 19, máj. 12, aug. 10, okt. 23, kirakóvásár. Heltivásár csütörtökön.
- Sebeș—Szászsebes (jud. Sibiu) január 29, április 24, augusztus 24 kirakóv, előzőleg 3 nap állatvásár, április 6—8, augusztus 21—22 juhvásár, máj. 30—31 állatvásár. Heltivásár csütörtökön.
- Orăștie—Szászváros, március 14, jun. 4, október , decemb. 6, megelőző 3 nap állatv. Heltivásár szombaton.
- Sútmar, február 2, március 19, május 1, július 2, szept. 29, nov. 21 magában foglaló hetek keddjén és szerdáján, első nap állatvásár.
- Săliște (jud. Sibiu), április 6, június 14, október 7 kirakóv. Április 4, június 11, október 4 juh és sertésvásár. Április 5, június 12—13, október 5—6 áll. tv.
- Sic (Sâc)—Szék, február 24, július 8, szeptember 27, november 30 állatvásár és kirakóv. Heltivásár kedden.
- Săcueni (jud. Bihor), febr. 19, május 1, június 24, szept. 29, nov. 25, dec. 25. hetekben pénteken Ezenkívül Husvét és Pünköst előtti héten szerdán, csütörtökön és pénteken, 1 nap állatv.
- Secușiu—Székeskut (jud. Timiș), jan. 25, július 27, október 23. Országos vásárokat nem tartja meg.

Cristur—Székelykeresztur, állatv febr. 21—23, május 1—3, július 4—6, szept. 8—10. Juhvásár április 28—30, szeptember 5—7, márc. 1-én tenyészvikavásár. Kirakóvásárok február 24, május 4, július 7, szept. 11. Szombaton hettivásár állatfelhajtással.

Odorheiu—Székelyudvarhely. Kirakóv. Oculi vasárnap utáni szerdán, Urnap utáni hétfőn, okt. 4, december 21. Előtte 3 nap baromvásár, április 10—12 és szept. 28—30 juhvásár. Hétv. kedden.

Semlac, Judika vasárnap előtti két héttel és ónapjár szerinti Péter és Pál előtti 2 héttel vasárnap és hétfőn, október harmadik vasárnapján és a köv. hétfőn.

Agnita—Szentágota (jud. Târnava-Mare) Judica utáni hétfőn és Szentháromság utáni harmadik hétfőn kirakó-, és ezeket megelőző pénteken és szombaton állatvásár. Október 14, december 21, ezt megelőzőleg 2 nap állatvásár. Hettivásár pénteken.

Sântoab (jud. Bihor), április és aug. első hétfőjén kirakó- és állatvásár.

Suplacul de Bârcău (jud. Bihor), a bőfi másodhetében, Szt. György előtti hétfőn, Lőrinc napját magában foglaló héten, október első hetében, minden kedden kirakó- és állatvásár.

Cehu-Silvaniei—Szilágycseh, hushagyó kedd utáni szerdán és csütörtökön, Husvét előtti másfél héttel szerdán és csütörtökön. U-napja utáni szerdán és csütörtökön. Augusztus második hetében szerdán és csütörtökön. Lukács nap utáni szerdán és csütörtökön. Karácsony héttel megelőző szerdán és csütörtökön. A rom. kath. Péter és Pál utáni szerdán csütörtökön.

Simleu-Silvaniei—Szilágysomlyó, március, június, szept., dec. 20-át tartalmazó hetek csütörtök és péntekjén. Március 23—24, pénteken hettivásár.

T

Tâșnad, Bálint hetében pénteken, Husvét előtti nagycsütörtökön, május Szaniszló, július Sárkány Boldogasszony napja, szeptember Kisasszony napja, október Gái és november Márton napok heteiben pénteken.

Teaca—Teke (jud. Cluj), február 1, május 1, június 27, novemb. 5, megelőzőleg 2 nap állatvásár, apr. 11—14. juhvásár. Hettivásár hétfőn.

Tileagd (jud. Bihor), április 3-ik és dec. első hetének szerda napján.

Butin—Temesbökény, apr. 24, július 24, okt. 15, dec. 20. Hettiv. pénteken.

Fibiș—Temesfüves, február 10, máj. 10, november 10. Hettivásár hétfőn.

Timișoara, a vásárok 5 napon át tartanak, márc. 19, június 15, szept. 29. és dec. 18 előtti csütörtökön kezdődőleg, vagy ha a határnap csütörtökre esik, akkor ettől kezdődik állatvásárokkal. Hettivásár kedd és péntek, állatvásárral.

Tinca, (jud. Bihor), március, jun., szept., december hónapok negyedik hétfőjén kirakó- és állatvásár.

Câmpeni—Topánfalva, ónapjár szerinti: Virágvasárnap előtti csütörtökön és pénteken. Pünköszt előtti csütörtökön és pénteken, július 9, augusztus 28, nov. 3, három nappal előbb állatv. együtt. Hettivásár szombaton.

Turda, hamvazó szerda utáni szombaton, április 24, jun. 24, szept. 9, okt. 31, december 6, 3 nappal előbb állatvásár. Szombaton hettivásár.

Tornea—Tornya (jud. Arad), apr. Vincenap előtti vasárnapon. Péter és Pál napját és nov. 17-ét (Gergely-napját) követő vasárnapokon kirakó- és az ezen vasárnapokat megelőző szombaton állatvásár.

Rimetea—Torockó, május 16, október 10. Előző 3 nap marhavásár. Hettivásár szombaton.

Bran—Tölcsvár (jud. Făgăraș), aug. 8, okt. 6, megelőző 1 nap állatvásár.

Teiuș—Tövis, február 20, aug. 28, nov. 8, három nappal előbb állatvásár. Hettivásár szerdán.

Turț (jud. Sălaj), január 25, április 15, június 24, szeptember 2, november 15.

Turulung—Turtarebes (jud. Sălaj), február 3-át, április 6-át, augusztus 5-ét, október 13-át magukban foglaló hetek csütörtökjén.

U

Aradul-nou—Ujarad (jud. Timis), márc. 1, június 16, október 18.

Neudorf—Ujfalva, máj. 13, aug. 29, okt. 15, december 6.

Moldova-nouă, jun. 24, november 19-én.

Uipeci—Ujpecs, április 4, augusztus 10, október 15 utáni vasárnapokon.

Săcueni—Ujszékely (jud. Odorheiu), január 31, február 1, április 9—0, és okt. 14—15-én. A vásárok előző napján állat, a második nap kirakóvásár.

Sântana—Ujszentanna (jud. Arad), február 2, jul. 26, nov. 21. Ez utóbbi, ha nem vasárnapra, vagy hétfőre esik, akkor a következő vasárnapon állatvásárral együtt. Hettivásár kedd.

Ulma (jud. Timiș), május 26, aug. 13. Az országos vásárokat nem tartja meg.

V

Vénatori—Vadász (jud. Arad), április 7, június 24, magába foglaló hét szerda napján és október második vasárnapját megelőző hét szerdán kirakó- és állatvásár.

Ganfalău—Vámosgálfalva, húshagyókedd előtt, húsvét előtti és karácsony előtti eső vasárnap csak állatvásár.

Bocşa-Română—Várboksán, pünköst vasárnap utáni kedd és okt. első kedd.

Vârşand—Varsány (jud. Arad), okt. 2.

Vaşcău—Vaskóh (jud. Bihor), február, április, június, augusztus, október és december első pénteken.

Roşia-Montană—Verespatak, március utolsó és okt. második hetében pénteken és szombaton, 1—1 nap állatvásár. Helivásár szombaton.

Tormac—Végyvár (jud. Timiş) ápr. 17, jun. 15, szept. 13, nov. 20, napokat magában foglaló hetek péntek, szombat és vasárnapján. Ha e napok valamelyikére sátorosünnep esik, úgy egy héttel később, a vásárok 3 naposok.

Vinga (jud. Timiş), gör. kel. naptár szerint átd. csüt. előtti vasárnap. Szt. István és Szt. Mihály nap után első vasárnap.

Siria Világos (jud. Arad), böjt köznapon, jun 1-ét követő vasárnap, aug. második hetében és Szt. András napját magában foglaló héten eső vasárnap, a a júniusi vásárt kivéve ó-naptár szerint 1—1 nap állatvásár

Z

Zlatna—Zalatna, március 19, június 18, szept. 1, két nappal előbb állatvásár. Helivásár szombaton.

Zărând—Zaránd (jud. Arad), ó-naptár szerint hamvazószerda utáni vasárnap; ó-naptár szerint pünköst, Boldogszony napja és dec. 17. előtti vasárnap, egy nappal előbb állatvásár.

Zam-Sâncraiu—Zentelke (jud. Cluj), március 5, szeptember 14.

Zam Zám (jud. Hunedoara), jan 29. és a nagyböjt negyedik hetében levő szerdán, jun. 3, jul. 21, szept. 11—27, dec. 15. Helivásár szombaton.

Zărneşti—Zernest, május 6, szeptember 21. előtte 1 nap állatvásár.

Zălatu, március, június, szeptemb. és dec. hónapok első szerda és csütörtök napjain. Helivásár szerdán és szombaton.

Jibău—Zsibó, február 14, május 5, július 11, december 18. Előtte egy nap állatvásár. Helivásár csütörtökön.

Ingyen adunk olvasóinknak

egy jó tanácsot! Ha bármilyen esküvői- vagy mulatsági meghívóra, műsorra, szinlapra, a legkényesebb izlést is kielégítő levélpapírokra, számlákra vagy jegyzékekre, borítékokra, hivatalos nyomtatványokra, művekre, folyóiratokra, füzetekre van szüksége, azokat rendelje meg a »K Á L V I N« könyvnyomdában, Oradea—Nagyvárad. Strada Aurel Lazar (ezelőtt Nagy Sándor-utca) 14. szám, a Református Leánynevelő-intézet épületben, hol azokat legszebb kivitelben, a legjutányosabb áron kapja meg.

**Rendelje meg vallásos iratainkat
A LELKÉSZI HIVATALNÁL!**

IMÁDSÁGOS KÖNYVEINK:

	LEI
1. <i>Szikszai</i> : Keresztyéni tanítások és imádságok (vászonkötés)	130
2. " " " " (bőrsarokkal)	150
3. <i>Uray</i> : Édesanyám imakönyve (120 old.) ára	12
4. " " " " (egészen kis alak 9 > 6 cm. fűzve)	20
5. " " " " (ugyanaz fekete vászonkötésben)	35
6. „Szívemet hozzád emelem“ (imakönyv bevonulók számára)	8
7. " " " " (ugyanaz kemény, fekete vászonk.)	28
8. „Maradj velem“ a református keresztyén családok imádságos könyve (kemény fekete kötésben 220 oldal)	60
9. „A református keresztyén imádságos könyve“ (356 old., fekete kötésben, zsoltár alak)	80
10. „Az áldott orvos“ Imakönyv betegek részére (fekete kötésben)	20
11. " " " " " " (vászon ")	25

BIBLIAK:

Ujszövevségek és teljes bibliák
bármilyen kivitelten és méretben
revidiált szöveggel beszerezhetők

ÉNEKESKÖNYVEK, VERSESKÖTETEK:

1. Hozsánna énekeskönyv kotta nélkül	6
2. Hozsánna énekeskönyv kottával (87 vallásos énekkel) ára	10
3. A mi dalaink (eredeti magyar népdalok, 180 oldal)	15
4. „Istenes Énekek“ (vallásos versek gyűjteménye 500 költeménnyel	
a) legfinomabb papíron	200
b) bordázott antik papíron	150
c) ujság papíron	100
5. <i>Vita</i> : Magyar verseskönyv, nagy alak (80 oldal)	12
6. <i>Sándor bácsi virágos kertjéből</i> (gyermeknek számára)	20
7. <i>Tereh Géza</i> : Közelebb hozzád (88 oldal)	40

Csendes órai vezérfonal az 1941. év minden napjára. Mindennapra közöl egy bibliai részt és annak komoly magyarázatát, valamint egy rövid fohászt. — 372 oldal terjedelemben.

Egyetlen református család asztaláról sem hiányozhatik. —

A téli esték lelket nemesítő, szórakoztató társasjátéka:

a Bibliai Lottó-játék ára 20 lei.

Könyörülő
és irgalmas az Úr
103.Zsolt. 8

Kalotaszegi atyánkfiainak faraGVányai:

20×13 cm. méretű
bibliamondásos fal-
tábla ára . . . 20 lei
Kalotaszegifaragott
persely ára . . . 25 lei
Lev.-lapnak való
képráma drbja 15 lei
Itatóshengerdb.30 lei
Levél-nehezék 25 lei

Bibliamondásos levélpapír:

1. Különböző képekkel és igékkel, ára . . . 1 lei.
2. Boríték drbja 50 bani.
3. Finomabb kivitelben Kálvin-levélpapír
drbja borítékkal együtt 2-50 lei.

Hitmélyítő- és építő iratok

1 leis ártól felfelé kaphatók a hitélet és a gyülek. munka minden kérdésére.

ÁLLANDÓ KIADVÁNYAINK:

1. REFORMÁTUS JÖVŐ megjelenik 9.000 példányban.
2. REFORMÁTUS GYERMEKKÖNYVTÁR megjelenik 5000 példányban.
3. REFORMÁTUS KÖNYVTÁR megjelenik havonta. Minden szám külön
álló egészet alkot, drbja 10 lei.
4. CSALÁDI TŰZHELY MELLETT füzet sorozat. 2.- 3.- 4.- leis árban.

PRESBITEREKNEK:

A református presbiter Kis Kátéja ára . 2 lei.

Bárminémű felvilágosítással szolgál a Lelkészi Hivatal.

KÁLVIN
KÖNYVNYOMDA

TELEFON:
13-30

ORADEA-NAGYVÁRAD

A Református Leánynevelő-intézet épületében